

R. L. STEVENSON

A FEKETE NYÍL

R. L. STEVENSON
A FEKETE NYÍL

DELFIN KÖNYVEK

Szerkeszti

RÓNASZEGI MIKLÓS

Előkészületben

LESTER DEL REY

A SZÖKEVÉNY ROBOT

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 1977

ROBERT LOUIS STEVENSON

A FEKETE NYÍL

KALANDOS TÖRTÉNELMI REGÉNY

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 1977

R. L. Stevenson The Black Arrow c. regényét

fordította és átdolgozta

SZINNAI TIVADAR

SZECSKÓ TAMÁS

rajzaival

MÁSODIK KIADÁS

© Szinnai Tivadar jogutódja, 1973

Hungarian translation

ISSN 0324-3222

ISBN 963 11 0784 1

ELŐJÁTÉK

Melegen sütött a tavaszi nap, és bearanyozta Tunstall zsúpfedeles házait. Késő délután váratlan harangszó verte fel a falu csendjét. Az emberek még javában dolgoztak a szántóföldeken, amikor a szokatlan időben megkonduló harang hazaszólitotta őket. Most nem a templomban verték félre a harangot, hanem a lovagi kastély tornyában, s ennek a riadónak mindenki habozás nélkül engedelmeskedett.

– Vajon mi történt? – kérdezték a templom előtt gyülekezve, s kíváncsian meresztették szemüket a kastély felé.

Tunstall a hosszúkás völgy egyik oldalát foglalta el. Itt lapultak meg a gerendákból összerótt házikók, szétszórtan és rendetlenül. Széles országút vágta ketté a falut, elhaladt az egyszerű kis templom és a temető mellett, aztán lejtősen leereszkedett a völgy mélyébe, ahol a folyó márciusban megáradt vize hömpölygött. Két partját erős fahíd kötötte össze.

– Mi történt? – kérdezték az emberek, és csökönnyösen bámultak a túlsó part felé.

Az út a hídon túl már felfelé tartott; előbb egy kis liget mellett haladt el, majd elérte a tunstalli kastélyt, amelyet Daniel Brackley lovag valóságos erődde alakított át. Innen az út még jó néhány mérföldnyire, a hollywoodi apátság kőtömbökből épült templomához vezetett, aztán elveszett a sűrű erdő szilfái, tölgyei és örökzöld fenyői között.

A falu, az erdő, az egész völgy Sir Daniel tulajdona volt. A gazdag és hatalmas földesúr nem érte be hűbéri birtokával. Telhetetlen kapzsiságában minden alkalmat és ürügyet megragadott, hogy parasztjait megbírsáolja, és még jobban kiszipolyozza.

Sir Daniel most nem tartózkodott a kastélyában; már hetek óta a szomszédos faluban, Kettleyben táborozott csapatával együtt, várva, hogy harcba szállhasson a fehér rózsá, vagyis a York-párt vitézeivel. Sir Daniel akkor még a piros rózsá győzelmében reménykedett, és ezért – de csakis ezért – a Lancaster-párt buzgó hívének vallotta magát.

– Mit akar az a pap? Miért verte félre a kastély harangját? – kérdezte egy asszony.

A pap, akiről beszélt, a főúri származású Sir Oliver Oates volt, Sir Daniel barátja, s távolléte idején a várkastély parancsnoka. A nép jobban gyűlölte, mint Sir Danielt. A papról sötét dolgokat rebesgettek; annyi bizonyos, hogy Sir Daniel bizalmasa, cinkostársa és engedelmes eszköze volt.

– Nem láttatok a lovas futárt? – kérdezte fontoskodó arccal egy másik asszony. – Talán parancsot hozott Sir Olivernek.

Igen, a futár! Többen is látták, amint vágatva közeledett Kettley felől. Annyira sietett, hogy le se szállt a lóról, amint verítékezve megállt a kocsmá előtt. Harsány hangon rendelt egy korsó sört, és a nyeregben ülve hajtotta fel, hogy szomjúságát, ha nem is oltsa, de enyhítse, aztán máris folytatta útját a kastély felé. A kocsmáros, ahogy felnyújtotta neki a habzó nektárt, megkérdezte, mi újság, de a futár nem tudta vagy nem akarta megmondani. Csak annyit dünyögött, hogy pecsétes levelet hozott Sir Danieltől Sir Olivernek.

Az embereknek nem volt idejük a futár ügyét megtárgyalni. A híd felől lódobogás hallatszott, és csakhamar előbukkant Richard Shelton fiatalúr, Sir Daniel gyámfia.

Richardot – vagy ahogy becézték: Dicket – mindenki szerette. Az alig tizenéves, nyurga, de izmos, szürke szemű, napbarnította arcú, barátságos ifjú az egész falu kedvence volt. Róla ugyan senki sem mondhatta, hogy magasan hordja az orrát. A kis gyülekezethez érkezve máris leugrott a nyeregből, és elvegyült az emberek közt, akik körülvették, a kezét szorongatták, és megkérdezték, mért húzták meg a harangot a kastély tornyában.

– Nagy dolgról van szó, emberek! – felelte Dick. – Hamarosan kenyértörésre kerül a sor. Olyan csata lesz, amilyen még nem volt! Sir Daniel attól tart, hogy kevés a katonája. Ezért sürgős segítséget kért Sir Olivertől. Bennet Hatch mindjárt összeszed minden épkezláb férfit, aki fegyvert tud fogni, és elindítja őket Kettleybe.

– No még csak ez hiányzott! – dörmögött egy öreg paraszt. – Az épkezláb embereket rég elvitték. Hatch már csak éretlen gyerekeket meg rozoga öregeket talál a faluban.

– Az istennyila csapjon Hatchbe! – méltatlankodott egy másik földműves. – Vigye a saját bőrét a vásárra, ha már annyira igyekszik a lovag úr kedvibe járni!

– Ha az urak marakodnak, a nép issza meg a levét – vélte egy ráncos képű anyóka. – Ezt az a Bennet gyerek is tudhatná.

Bennet Hatch a lovag ispánja és jobb keze volt, hírhedt embernyúzó, bátor, de buta. Úgy nézett fel Sir Danieltre, mint valami istenre – álmában sem mert volna ellentmondani neki.

– Mi közünk az urak háborújához? – mondta valaki. – Semmi hasznunk belőle!

– Dehogyan semmi! – vitatta Dick. – Minden ember, aki elmegy Kettleybe, hat penny zsoldot kap naponta, az íjászok meg kétszer annyit.

– És ha otthagyják a fogukat? Vajon miért? Sir Daniel kedvéért? Rosszabb uraságot már lámpással kell

keresni!

– Hagyjuk az efféle beszédet – intette le Dick. – Sir Daniel a gyámom, és nem engedhetem meg, hogy fülem hallatára ócsárolják. Hozzám mindig jó volt.

A két öreg paraszt összenézett.

– Csakugyan? – mondta az egyik, aztán elhallgattak. De a hátuk mögött megkérdezte valaki:

– Én csak azt szeretném tudni, kit pártol Sir Daniel, a fehér rózsát-e vagy a pirosat?

– Ugyan mit kérdezi kend? – fakadt ki egy asszony indulatosan. – Ma fehér, holnap piros! De minden színeváltozása hoz valamit a konyhára.

Dick Shelton elpirult. Már többször hallotta azt a vádat, hogy gyámja köpönyegforgató. Nem értett a politikához, s nem tudott válaszolni. Szerencsére éppen ekkor nyargalt át a hídon Hatch, magára vonva a falusiak figyelmét.

Bennet Hatch már deresedő hajú, mogorva képű, erős, tagbaszakadt ember volt, oldalán nehéz kard, kezében dárda.

A csődület láttára összeráncolta homlokát, és ráripakodott az emberekre:

– Mit ácsorogtok itt? Készüljetek fel az útra, egy-kettő! Lehet, hogy még az éjjel csata lesz! Fél óra múlva indulunk. Gyülekező a hídnál. Mindenki kap fegyvert, börmellényt és bórsisakot. Hol van Appleyard?

– Az imént láttam, a kertjében dolgozik – felelte valaki. – Azt mondja, ő már öreg, őt hagyjuk békében.

– Azt mondta? No majd én beszélek a fejével! – kiáltotta Hatch.

Appleyard a falu veteránja volt; azzal büszkélkedhetett, hogy részt vett a „százéves háborúban”,* francia földön szerzett dicsőséget az angol hadseregnek. Kivételes helyzetében még Sir Oliverrel is feleselni mert, Hatchsel félvállról beszélt, s fütyült a riadóra, mely az egész falut a templom előtti térre csődítette. Azt hitte, neki már semmi köze a napi eseményekhez, de tévedett. Éppen ma fontos feladatra szemelték ki. Sir Oliver úgy rendelkezett, hogy Bennet Hatch vezesse a rögtönzött segélycsapatot Kettlebe, míg a vár védelmére Tunstallban maradó őrségnek Appleyard legyen a parancsnoka.

Hatch nem vesztegette az időt. A fiatal Dick Shelton kíséretében elnyargalt Appleyard háza felé. Ez a falu utolsó háza volt, jó magasan az erdő szélén. Kertjét három oldalról orgonabokrok vették körül, a negyedik oldal egy veteményeskertre nyílt, de mögötte már az erdő következett.

Hatch leugrott lováról, a gyeplőt a sövényre dobta, és átsietett a kerten, nyomában Dick Sheltonnal. Az öreg veteránt hamar megtalálták a kertjében. Barna arca csupa ránc volt, de szürke szeme élénken csillogó. Úgy tett, mintha nem venné észre vendégeit, s szó nélkül folytatta a kapálást. Csak akkor pillantott fel, amikor Dick jó hangosan ráköszöntött:

– Aggyisten, Nicholas apó! Pihenjen egy kicsit. Bennet Hatch szeretne magával beszélni.

– Nick Appleyard! – szólalt meg Hatch. – Sir Oliver azt izeni, jöjjön át tüstént a kastélyba, és vegye át az őrség parancsnokságát.

– Én vegyem át? – dűnnyögött az öreg. – Hisz az Hatch úr feladata!

– De én Kettlebe megyek, ahol nagy csata lesz. Magammal viszek minden embert, aki fegyvert tud fogni.

– Úgy? És az őrség parancsnoka kinek fog parancsolni?

– Itt hagyok hat embert és ráadásul Sir Olivert is.

– Kevés. Ha megtámadják a kastélyt, nyolcan nem bírjuk megvédeni.

– Éppen azért választottuk magát, Nicholas apó! Egy ilyen tapasztalt katona felér húsz emberrel is.

Appleyard nem felelt semmit, elgondolkozva bámult az erdő sűrűje felé. Hatch türelmesen várt egy-két percig, aztán bosszús hangon megkérdezte:

– Mit les ott, apó? Nem árulná el nekem is, mit les?

– Hát... a madarakat – vetette oda az öreg.

– A madarakat! Mi közünk a madarakhoz? – kiáltott fel Hatch. Most már igazán dühös volt. Az öreg Appleyard évek óta hűséges és alázatos szolgája volt nemcsak Sir Danielnek és Sir Olivernek, hanem az ispánjuknak is. Mindig ellenkezés nélkül teljesítette parancsait. Éppen most kezd akadékoskodni?

– Hogy mi közünk a madarakhoz? – felelte a veterán eltűnődve. – A madár a mi felderítőnk. Ha felröppen, jelzi, hogy emberek mozgolódnak az erdő sűrűjében.

– Emberek? Miféle emberek? Nem ismerek magára, Appleyard! Csak nem fél? Itt olyan biztonságban érezheti magát, mintha a londoni Towerben csücsülne!

– Hát... tudja isten! – mondta az öreg a fejét vakargatva. – A faluban sokan gyűlölnék minket, s mi tagadás, elég okot adtunk rá, Hatch úr is meg én is!

– Mi ketten? – hüledezett Hatch. – Ne beszéljen bolondokat, öreg! Lehet, hogy Sir Danielt gyűlölik, talán Sir Olivert is, de minket! Hiszen mi... maga meg én... hogy is mondjam... amit tettünk, csak parancsra tettük, nem

---

* Így nevezték a hosszú angol-francia háborút (1339-1453). Az angolok le akarták igázni Franciaországot, s már Orléans várát ostromolták, amikor Jeanne d'Arc, az egyszerű parasztlány fellépése új fordulatot adott a háborúnak. Az angolok Calais-n kívül minden hódításukat elvesztették.

igaz?

– Parancsra! – bólogatott az öreg. – Gyöngé mentség! Mi tagadás, sok disznóságot követtünk el mi ketten! A falu hallgat, de mindent tud, és nem felejt el semmit. Csak arra vagyok kíváncsi...

– Elég, elég! – vágott a szavába Hatch. – Eleget károgtok, öreg vérszadár!

– Csak arra vagyok kíváncsi – folytatta a veterán –, kit gyűlölnék jobban: Hatch urat vagy engem? Én azt hiszem, hogy magát. Nem bocsátják meg, hogy felgyújtotta a Grimstone-majort! Lakói földönfutókká váltak, méghozzá télvíz idején.

Ebben a pillanatban furcsa surrogás hallatszott. Egy nyílvesző hasította a levegőt, s eltalálta az öreget, aki a vita hevében szembefordult az ispánnal, és hátat fordított az erdőnek. A nyíl pontosan a bal lapockája mellett fúródott a hátába. Appleyard holtan bukott előre. Bennet Hatch rémülten felkiáltott, és berohant a házba. Dick Shelton a bokrok közt keresett fedezéket. Íját felemelte, s az erdőt kémlelte.

– Lát valakit? – kérdezte Hatch az ablak mögül.

– Senkit – felelte Dick. – Egyetlen gally se rezdül. Hatch sápadtan előbújt a házból, restelve, hogy jobban félti az életét, mint a fiatal Shelton.

– Mégsem hagyhatjuk itt feküdni – mondta. – Vigyük be a házba.

Felemelte a holttestet, Dick pedig kirántotta a nyilat a hátából. A sebből vér buggyant elő, de a halott már nem érzett semmit. Bevitték a szobába, és lefektették a földre. Aztán térdre ereszkedtek, és rövid imát mondtak szegény lelki üdvösségéért. Hatch e fél perc alatt sem tudta leplezni nyugtalanságát. Tekintete a nyitott ajtón át abba az irányba rebtent, ahonnan a láthatatlan támadó a nyilat kilötte. Hatch felállt, lehúzta páncélkesztyűjét, és megtörölte rémülettől sápadt arcát, verítékező homlokát.

– Igen, igen – hebegte. – A következő áldozat én leszek.

– Ki tehette ezt? – kérdezte Dick, kezében még mindig a véres nyilat szorongatva.

– Mindegy, ki volt – sóhajtott Hatch. – Megérdemeltük. Legalább két tucat ártatlan embert üztünk ki házából, csak azért, hogy kifosszuk. Szent Györgyre mondom, Sir Daniel túlságosan kemény kézzel zsarnokoskodik. Mi meg túlságosan engedelmes szolgái voltunk, Appleyard meg én.

Dick tünődve forgatta kezében a nyilat.

– Különös nyíl! – kiáltott fel Hatch. – Egészen fekete, tolla is fekete. Baljós nyíl. És nézze csak, mintha betűket látnék rajta! Törölje le róla a vért. Olvassa el, hisz a fiatalúr tud olvasni!

– *Erdei John megfizet mindenért* – betűzte ki Dick. – Mit jelentsen ez? Ki ez a John?

– Egyike azoknak a nyomorultaknak, akik az erdőben bujkálnak! Szegénylegények! Alighanem ez a John a vezérük.

Hatch hamarosan felocsúdott rémületéből, és körülnézett a szobában. Itt minden egyszerű, de tiszta volt. A sarokban az ágy, kék terítővel borítva. Nagy ruhásláda, mellette ormóttan fiókos szekrény. A másik sarokban tűzhely és fehérre gyalult asztal néhány székkal. A falon az öreg katona fegyverei.

– Nick takarékosan élt – töprengett hangosan Hatch. – Fogadnék, hogy maradt utána egy kis félretett pénz. Ki jussolja, ha nem én? Legalább nem fogom elfelejteni. Nézd csak! Kíváncsi vagyok, a jó öreg hány aranyat rejtegetett a ládafiában.

Már feszegetni kezdte a lakatot, de Dick megragadta a karját.

– Ejnye, Hatch! – mondta az ispán helyett szégyenkezve. – Csak nem akarod kirabolni a halottat, amikor itt fekszik, és még alig hült ki? Kérlek, nagyon kérlek, hagyd abba.

Aligha sikerült volna eltéríteni Hatchet aljas szándékától, ha nem jelenik meg egy újabb szereplő a színtéren. De már nyikorgott a kertajtó, és felbukkant egy magas termetű, széles vállú, fekete szemű, vörös arcú, körülbelül ötvenéves pap, miseingben és fekete talárban.

– Appleyard, mi lesz? – kérdezte már az ajtóban, de megpillantva a földön kiterített holttestet, megtorpant a küszöbön. – Ave Maria! – kiáltott fel. – Jóságos szentek, oltalmazatok! Mi történt itt?

– Appleyard elpatkolt – felelte Hatch vállvonogatva. – Saját kertjében végeztek velem. Lesből! Az erdőből! Ezt kellett megérnünk, Sir Oliver!

A pap lerokkadt egy székre.

– Szegény ember! – nyögte. – Micsoda csapás! Gyorsan letérdelt, és imát mormolt, aztán megkérdezte:

– Ki ölte meg?

Dick némán kezébe adta a nyilat, és a belevéssett betűkre mutatott.

– Erdei John! – olvasta Sir Oliver. – Persze álnév. Vajon mi az igazi neve?

– Talán Ellis Duckworth – találgatta Hatch.

– Nem, Bennet, az lehetetlen – vitatta a pap. – Ellis értelmes ember, de mégiscsak egyszerű paraszt. Itt jól megtervezett felkelésről van szó. Ezt csak nemesurak szervezhetnék meg. Talán Malmesbury... vagy Walsingham... mindenesetre egy yorkista főúr, nem gondolod, Bennet?

– Engedje meg, főtisztelendő uram, hogy ellentmondjak – felelte az ispán. – Nem kell ehhez York vagy Lancaster. A faluban és a környéken olyan nagy az elégedetlenség, hogy még az öregek is a bujkáló szegénylegényekhez húznak. És Appleyard nagyon a begyűkben volt. Persze nemcsak ő, hanem mások is.

– Nem kell annyit fecsegni – szólt rá Sir Oliver. – Minek falra festeni az ördögöt? Siessünk, az idő sürget.

Ezt a boldogtalant majd eltemetjük holnap. Egyelőre biztosítom a hagyatékát, nehogy elorozza valaki.

A nyakában függő tokból, melyben írókésztségét tartotta, most viaszt, fonalat, taplót és kovakövet vett elő. A szekrény és a fiókok zárait pecsétgyűrűjével lepecsételte. Gyors mozdulatait Hatch bánatosan figyelte.

– Indulás! – parancsolta végül Sir Oliver.

Kisiettek az útra, és nyeregbe szálltak Hatch alázatosan tartotta a kengyelt a pap lába alá.

– A helyzet megváltozott, Bennet – mondta Sir Oliver.

– Nem engedhetlek el a csapattal. Szükségem van rád, megbízható védelmezőre, ha nincs többé Appleyard.

Megsarkantyúzta lovát, s két kísérője követte példáját. Az út kanyarulatánál már megpillantották a kis templomot s mögötte a temető kertjét. A templom előtt húsz-harminc lovas várakozott. Ruhájuk, fegyverzetük szedett-vedett volt. A valamirevaló embereket, a legények elejét Sir Daniel már rég elvitte katonának.

– Jobb a semminél – jegyezte meg Sir Oliver, amint gyorsan megsejmelte és megszámlálta az embereket. – Sir Daniel meg lesz velem elégedve.

Hatch hirtelen felkiáltott:

– Hát az kicsoda? Állj vagy megkeserülöd! Nézzék csak, ott szalad!

Egy férfi vágott át a templom mögött elterülő temető kertén, melynek másik oldala egy réttel, majd az erdővel volt határos. A menekülő előbb óvatosan osont a temető tisztái között, de Hatch kiáltására futásnak eredt, és mint a nyúl, száguldott az erdő felé.

A templom előtt ácsorgó emberek üldözőbe vették a menekülőt – ki gyalog, ki lóháton. De mindenképpen meg kellett kerülniük a temető szent területét, s nyilvánvaló volt, hogy a szökevényt nem érhetik utol. Hatch nagyot káromkodott, s az illendőséggel mit sem törődve, át akart ugratni a temető sövénykerítésén, de lova megbokrosodott, és ledobta a hátáról. Hatch elterült a porban. Igaz ugyan, hogy villámgyorsan felkelt, és újra nyeregbe pattant, de a menekülő közben egérfutást nyert.

Dick Shelton viselkedett a legbölcsebben. Ahelyett, hogy az öregebbek példáját követve részt vett volna a reménytelen üldözésben, lekapta a hátáról az íját, letérdelt, és egy vasnyilat a húrhoz illesztett.

– Lőjek? – kérdezte.

– Lőj, fiam, lőj! – kiáltotta a pap indulatosan.

– Lője le, mint egy kutyát! – biztatta Hatch is.

A menekülőt már csak néhány lépés választotta el az erdőtől, ahol már biztonságban érezhette volna magát. De a rét itt meredeken emelkedett, s az ember kénytelen volt lassítani a kaptatón. Persze már alkonyodott, s a lassabban mozgó célpontot sem volt könnyű eltalálni. Dick mégis célba vette, noha megsajnálta a menekülőt, s szíve mélyén azt kívánta, bárcsak ne találná el.

A vasnyíl zúgva repült az erdő felé. Hatch ujjongva követte szemével, de öröme korai volt. A célba vett ember elbukott ugyan, de tüstént talpra állt, hátrafordult, dacos gúnyolódással meglengette sapkáját, s a következő pillanatban eltűnt az erdő fái közt.

– Dögvész reá! – szitkozódott Hatch. – Sikerült elmenekülnie. De maga pontosan célzott, fiatalúr. Nyíla megsebezte a szemtelen fickót, vagy legalábbis horzsolta. De mi dolga volt ennek itt? Szaladj csak, Clipsy, nézz körül, nem hagyott-e hátra valamit – tette hozzá, az egyik paraszthoz fordulva.

Clipsy leugrott lováról, és engedelmesen futásnak eredt. Pár perc múlva visszajött, és lihegve jelentette, hogy egy papírlapot talált az oltárhoz vezető kisajtón.

– Bizonyára az a zöld zekés fickó tűzte oda – mondta Sir Oliver, amint kezébe vette a papírlapot. – Ez már valóságos szentségtörés. Elkövetője megérdemelné, hogy máglyán égessék el. Olvasd csak el, Dick fiam, mi van rajta. Sötétedik már, és a te szemed fiatalabb.

Dick Shelton átvette a paptól az írást, és hangosan felolvasta. Esetlen betűkkel felrajzolt, kezdetleges népi versezet volt, úgynevezett *doggerel* – akkoriban gyakran költöttek ilyen csipkelődő rigmust, mely aztán szájról szájra járt. Ez a vers meglehetősen hosszú volt, és a következőképpen hangzott:

Övemben négy fekete nyíl várja,
hogy viharrá dagadjon a sós könnyek árja.
Nem jogtalan, oktalan ontja a vért,
bosszút áll végre sok sérelemért.

Az egyik nyíl már célba talált,
Appleyardnak vitte a méltó halált.
A második – vigyázz, Hatch! – rád les ez itt,
mert felgyújtád Grimstone nádteteit.

A harmadik – reszkess, Sir Oliver,
hiába száradt meg kezeden a vér,
mióta elvágta jó Shelton nyakát,
most neked mond ez a nyíl jó éjszakát!

A negyedik nyíl már előre örül,
hogy zúg majd a főbűnös füle körül,
Sir Daniel az, kit e nyíl kiszemelt,
megkapja ő is, amit megérdemelt.

Fekete szivekbe fekete nyíl,
hirdeti nyíltan ez a papír,
Valamint

*Erdei John,
aki Megfizet Mindenért*

– Hallatlan! – kiáltott fel Sir Oliver túlzott méltatlankodással. – Ennek az irkafirkának minden szava rágalom! Hollywood szent keresztjére esküszöm, hogy semmi részem sem volt a kiváló Shelton lovag sajnálatos halálában. Hogy én vágtam volna el a torkát? Nevetséges! Ott se voltam, amikor meghalt.

– Hagyjuk ezt, Sir Oliver! – súgta a fülébe Hatch. – Ne is beszéljünk róla! Különösen most, a fiú jelenlétében.

A pap elhallgatott. Dick Shelton homloka elborult, tünődve bámult Sir Oliverre, de nem szólt semmit.

Sir Oliver sietve más témába kezdett. Kiválasztott tíz embert a kastély védelmére. Bennet is itthon marad, ő lesz a helyőrség parancsnoka. A segélycsapatot pedig Shelton fiatalúr vezeti el Kettlebybe.

Valóban ez volt a legjobb megoldás. Dicket az egész falu kedvelte, nem is szólva arról, hogy korához képest nagyon komoly és kötelességtudó volt. Sir Oliver megtanította a betűvetésre, Hatch pedig a fegyverforgatásra. Hatch durva és kegyetlen ember volt, de hűséges szolga, s ahhoz is hű, akit barátságába fogadott.

Sir Oliver betért a legközelebbi házba, asztalhoz ült, és gyönyörű betűivel levelet írt Daniel Brackley lovagnak. Közben Hatch elbúcsúzott Dick Sheltontól, és sok jó tanáccsal látta el. Lelkére kötötte az óvatosságot:

– Vigyázzon, fiatalúr, amíg csapatával az erdőn halad keresztül. Küldjön előre egy embert, hogy az vonja magára a banditák figyelmét és nyilait.

De már jött is ki Sir Oliver a házból, kezében lepecsételt csomagocskával, melynek címzése Sir Daniel Brackleynek szólt. Dick átvette a kis csomagot, zekéje alá rejtette, aztán lovasai élén elvágatott. Nyugati irányban hagyták el a falut.

ELSŐ RÉSZ
KÉT FIATAL LEGÉNYKE

1. JOHN ÚRFI

Sir Daniel csapatával jó ideje a már említett Kettleby nevű faluban táborozott. Kettős cél vezette oda. Először is úgy értesült, hogy a fehér rózsa vitézei Kettleby mellett készülnek elvonulni, és a Lancaster-párt serege, Lord Risingham vezérletével itt akar velük megütközni. Sir Daniel csapata volt a Risingham-sereg tartaléka. Ha a kellő pillanatban avatkozik be, eldöntheti a csata sorsát. De Sir Daniel inkább a másik célját tartotta szem előtt. Ha már egyszer megszállta Kettlebyt, itt is marad – nehéz lesz innen kipiszkálni. Így aztán, törvényesen vagy törvénytelenül, kezébe kaparintja ezt a falut is, a házakat, az embereket, a jó földeket, az egész határt. A bérlők morogtak ugyan, de a faluban cirkáló járőrök elvették a kedvüket attól, hogy hangosan tiltakozzanak.

Éjjel két órakor Sir Daniel még ébren volt. A fogadóban ült, a tűzhely melegénél, mert csontjai megéreztek a mocsaras táj nyirkos levegőjét. Fejéről levette rostélyos sisakját, és az asztalra tette, a sisak mellett nagy korsó fűszerezett sör állt, azt kortyolgatta, miközben még jobban magára csavarta vérpiros köpönyegét. Az ajtóban kettős őrszem ügyelt a lovag úr biztonságára. Ez fölösleges elővigyázatosság volt, hiszen egy tucatnyi katonája a földön elnyúlva pihent vagy szundikált.

A kocsmáros Sir Daniel előtt állt, és tiszteletteljesen hallgatta szigorú utasításait.

– Ide figyelj, kocsmáros! Mától kezdve Adam More lesz a bíró. Ha a falunak nem tetszik, akkor is Adam More lesz, mert benne megbízom. Neki majd gondja lesz rá, hogy a földbért pontosan megkapjam. Walsinghamnek is pontosan fizettetek, hát ezután nekem fogtok fizetni.

– Esküszöm, lovag úr, hogy csak azért fizettünk Walsingham úrnak, mert féltünk tőle – védekezett a kocsmáros.

– Hát majd megtanuljátok, hogy tőlem is félni kell – felelte Brackley.

– De Walsinghamnek már kifizettük az idei bért egész évre – hebegte a kocsmáros.

– Annyi baj legyen – legyintett Sir Daniel. – Legfeljebb kétszer fogtok fizetni.

A kocsmáros savanyú arcot vágott, de Sir Daniel nem törődött vele. Fegyvereseihez fordult, és rájuk parancsolt:

– Hozzátok be Tyndallt!

Néhány perc múlva egy szegényes ruhájú, öreg parasztot lökte be az ajtón. Amikor Sir Daniel elé állították, reszketett, mint a nyárfalevél.

– Hogy hívnak? – kérdezte a lovag.

– Nagyságos uram, az én nevem Condall... Shoreby városában születtem... Condall vagyok, nem Tyndall.

– Condall vagy Tyndall, egy kutya... Hallom, hogy áruló vagy! Szíved a Yorkokhoz húz, te gazember!

– Nagyságos uram, ez nem igaz!

– Nem igaz? Hazug vagyok talán? Majd adok én neked! – rivallt rá Sir Daniel.

– Isten őrizz, nagy jó uram! De ha Condallnak hívnak!

– Akkor is gyanús vagy! Hazaáruló! Csak egy módon kerülheted ki az akasztófát! Ha fizetsz hús font bírságot.

– Nincs pénzem, nagyságos uram. Se nálam, se otthon, legfeljebb néhány shilling.

– Akkor írj alá egy adóslevelet harminc fontról.

– Nem tudok írni, nagyságos uram! Nem tanultam.

– Akkor nem tudok rajtad segíteni. Vigyétek ki és akasszátok fel! – parancsolta katonáinak.

– Nem, nem, nagyságos uram! – tiltakozott rémülten Condall. – Kérem az adóslevelet, nevem helyett odaírok egy keresztet.

– Ravasz kópé ez – nevetett Sir Daniel. – Még a bőre alatt is pénz van! Pretty! Firkants egy cédulát ötven fontról! Ha két hét múlva nem fizet, lógni fog, arról kezeskedem.

Pretty, a lovag bizalmas szolgája, aki még írni is tudott, gyorsan kiállította a kötelezvényt. Condall nem mert tovább ellenkezni – reszkető kézzel odabiggyesztette keresztjét, s amikor kitaszigálták az ajtón, örült, hogy megmentette az irháját.

Sir Daniel pedig – a „rég jó Anglia”, a „vidám Anglia” legvidámabb lovagja, elégedett mosollyal körülnézett. Újabb áldozatot keresett, akivel elszórakozhat.

A sarokban egy csinos arcú, serdülő fiú ült a földön, a falnak támaszkodva. Olyan apródféle lehetett, mert bársonyzekeje és lovaglónadrágja tisztább és finomabb volt, mint társainak öltözéke.

– Gyere ide! – kiáltott rá Sir Daniel, s látva, hogy az apród csak szabódva engedelmeskedik, bosszúsan kifakadt: – Micsoda makacs kölyök!

Az apród odaállt a lovag színe elé, és tiszteletlen hangon megkérdezte:

– Óhajt valamit?

Sir Daniel végignézett rajta, és nagyot kacagott.

– Gyenge legény vagy, mondhatom! – jelentette ki gúnyos hangon.

A fiú elpirult, és sötét szemében gyűlölet égett, amint Sir Danielt nézett. Ahogy ott állt, nehéz lett volna életkorát kitalálni. Arca sima volt, de valahogy érettebb, mint egy fiatal fiúé; lába és karja viszont túlságosan vékony, termete túlságosan karcsú, válla keskeny, csontjai törékenyek.

– Csak azért szólított, hogy kinevessen? – sziszegte dühösen.
– Ne butáskodj! – szólt rá a lovag. – Ha tükörbe néznél, te is nevetnél magadon.
– Hát csak nevessen, amíg lehet. Majd eljön az idő, amikor sírni fog.
– Ejnye, kedves kuzin – felelte Sir Daniel most már mézesmázos hangon –, csak nem neheztelsz rám egy kis tréfáért! Rokonok vagyunk, nem? Szívemen viselem a jövődet, nem? Majd meglátod, milyen jó szívvel gondoskodom rólad! Férjhez adlak hamarosan.

– Ugyan kihez?
– Talán a gyámfiához! Nagyon tehetséges, derék fiú és kitűnő családból való. Sheltonné lesz belőled, drágám. Az ám, kis – John. És most barátságos arcot kérek. Úlj le mellém, kedves rokon, és egyél! Hisz még alig ettél valamit reggel óta.
– Nem! – felelte „John úrfi” határozottan. – Nem eszem veled egy tálból. És ha már beleegyeztem, hogy erre a bűnös komédiára kényszeríts, legalább böjtöléssel igyekszem vezekelni. Legfeljebb egy pohár vizet fogadok el tőled.

Sir Daniel hiába kérlelte. A vézna ifjú keményen kitartott elhatározása mellett. Néhány korty vizet ivott, aztán visszaült a helyére, a sarokba, majd köpenyébe burkolózva komor töprengésbe merült.

Két óra múlva lárma hallatszott be kívülről – lódobogás, fegyvercsörgés, az örök „megállj, ki az!” kiáltása. Azután kinyílt az ajtó, és egy újabb csapat fegyveres vonult be a tágas ivóba, élén a fiatal Richard Sheltonnal. Ruhájuk csupa sár volt.

– Jó reggelt, Sir Daniel! Készülődjön! – kiáltotta Dick csengő hangon.
– Te vagy az, Dick? Hogy kerülsz ide? – kérdezte Sir Daniel félig csodálkozva, félig örvendezve. – És hol van Hatch?

– Kérem, Sir Daniel, levelet hoztam Sir Olivertől. Szíveskedjék elolvasni, az írás mindent megmagyaráz. Kérem továbbá, hogy haladéktalanul induljon el Lord Risingham megsegítésére, mert útközben értesültem róla, hogy a csata javában folyik, és Risingham lordot erősen szorongatják. A Lancasterek ügye rosszul áll, hacsak lordságod idejében közbe nem lép, hogy megfordítsa a csata sorsát.

– Micsoda? Mít beszélsz? Hogy a fehér rózsza felülkerekedett? – álmélkodott Brackley lovag. – Ez még nem ok a hebehurgya sietségre, kedves öcsém. Lassan járd, tovább érsz. Risingham ereje kifogyott? Kénytelen megfutamodni? Üsse kő! Én nem mozdulok. Egyelőre sürgősebb dolgom is van. Rendbe kell szednem az embereimet. Szemlét akarok tartani. Kürtös! Gyülekezőt! Gyertek ki ti is!

Sir Daniel kisietett a piactérre, és fáklafénynél szemlét tartott a serege fölött. Otthon a birtokain gyűlöltek, mert keménykezü, szűkmarkú uraság volt. De csapatai, még a falubeliek is, akik zászlaja alatt harcoltak, kedvelték. Népszerűségét itt személyes bátorságának, durva tréfáinak köszönhette, no meg annak, hogy sokat törődött katonái élelmezésével. Gondja volt rá, hogy italban se szenvedjenek hiányt. Hadd egyenek-igyanak – gondolta. Miért is ne?

Hiszen nem a sajátjából adta.

A Dick hozta csapat nem nyerte el a tetszését.

– Istenemre! – kiáltotta bosszankodva. – Hiszen ezek birkák, nem katonák! Az egyik görbe, mint az íj, a másik sovány, akár a dárda, melyet alig tud felemelni. Eh! Nem is nézem őket tovább!

Visszatért a fogadóba Dick Sheltonnal és Prettyvel.

– No, barátocskám – fordult Dickhez –, bizonyára megéheztél az úton. Van itt sör, kenyér, szalonna! Láss hozzá! Én közben elolvasom a csuhás levelét.

Kibontotta a csomagot. Miközben a levelet olvasta, homloka mindjobban elborult. Amikor végzett a levéllel, tünődve nézett gyámfiára.

– Dick – mondta –, láttad azt a gúnyverset?

A fiú bólintott.

– Hazug firkálmány – mondta a lovag –, amit a papunkról mond, szemenszedett rágalom. Semmi része szegény apád halálában.

– Ő is ezt mondta. Égre-földre esküdözött, hogy semmi része benne.

– Igazán? – kérdezte a lovag éles hangon. – No látod! Majd eljön a nap, amikor elmondok neked mindent... hogy s mint történt. Majd ha eljön az ideje. Akkor megtudsz mindent. Már amit sikerült kiderítenem. Azt mondják, Duckworth keze volt a dologban. Zavaros, háborús idők voltak. No de egyél, egyél! Mindjárt útra fogsz kelni megint. Vissza kell nyargalnod Tunstallba a válaszelevéllel, amit a papnak küldök.

Dick arca elborult.

– Kérem, Sir Daniel – könyörgött –, küldje azt a válaszelevelet másvalakivel! Engem meg vigyen magával a csatába! Majd meglátja, úgy tudok harcolni, mint egy felnőtt!

– Elhiszem, fiam – felelte a lovag, s leült az asztalhoz, hogy levelét megírja. – De ne akarj hősködni. Lásd, én sem sietek a csatába. Megmondom őszintén: itt üldögélek Kettleben, és lesem a híreket. Bevárom a csata véget, aztán a győzteshez csatlakozom. Ne mondd, hogy gyávaság! Hidd el, hogy bölcsesség. Szegény Anglia ebek harmincadjára jut a pártharcok miatt, minden tönkremegy. S nincs ember, aki nyugodtan alhat, és nem fél attól, mit hoz a holnap.

Sir Daniel ezzel hátat fordított Dicknek, és hozzálátott a levélíráshoz a hosszú asztal végében. Közben Dick az asztal másik végén nekilátott az evésnek-ivásnak, mert csakugyan éhes és szomjas volt. Javában falatozott, amikor egy kéz érintette meg, és egy hang ezt súgta a fülébe:

– Kérlek, egyetlen jellel se áruld el, hogy velem beszélsz. Hollywoodba készülök, de nem ismerem az utat. Légy oly jó, segíts rajtam.

– Van itt egy szélmalom, könnyen megtalálod – felelte Dick óvatosan, suttogva. – A malom mellett vezet el az út a révhez. Ott majd kérdezősködj újra.

Fejét se fordította ahhoz, akinek válaszolt, de szeme csücskéből látta, hogy a vézna fiatalember, akit John úrfinak szólítottak, lopva kioson az ajtón.

Fél óra múlva Sir Daniel átadta Dicknek a levelet a kéréssel, hogy sietve vigye el Tunstallba. Újabb fél óra múlva hírnök érkezett lóhalálában Risingham lordtól. A hírnök közölte Sir Daniellel, hogy a hajnal óta folyó csatában fordult a kocka, s a hadiszerencse a piros rózsához pártolt. Ha Sir Daniel még idejében a csata színterére érkezik, a Lancaster-sereget teljes győzelemhez segítheti.

– Máris indulok! – kiáltotta Sir Daniel lelkesen. – Éppen végeztem a szükséges előkészületekkel. Pretty, fújd meg a kürtöt! Siess, fiam, siess!

A kürt most vidáman szólt, a sorakozót fújta. Sürgető hangjaira mindenfelől előrohantak a katonák, s felsorakoztak a fogadó előtt. Rendes, fegyelmezett katonák voltak, többnyire Sir Daniel színeiben: kék és bíbor egyenruhában. Sir Daniel büszkén nézett végig a mutatós csapaton.

– Derék fickók – ismerte el a hírnök is, aki tiszti rangot viselt. – Kár, hogy nem indultak el korábban.

– Behozzuk a késedelmet – ígérte buzgón Sir Daniel, amint nyeregbe pattant. – Joan! Joanna! – kiáltotta körülnézve. – Ördög, pokol! Hol az a lány?

– Lány? – csodálkozott a kocsmáros, akihez a lovag a kérdést intézte. – Nem láttam semmiféle lányt, uram!

– Hát akkor fiút, te mamlasz! – förmedt rá Sir Daniel türelmetlenül. – Aki ott ült az ivó sarkában, piros-kék köpenyben, fiúruhában. Hol van?

– John úrfi? Már régen eltávozott. Láttam, amint az istállóba ment, és megnyergelt egy szürke lovat. Legalább egy órával ezelőtt!

– Lovag úr – figyelmeztette Risingham lord hírnöke. – Ne vesztegessük az időt. Adja ki a parancsot az indulásra!

– Tüstént! – felelte Sir Daniel. – Pretty! Végy magad mellé hat íjászt, és eredjetek a lány után! Ha utolértétek, kísérijétek a kastélyba. A fejeddel felelsz érte. Most pedig indulás! A csatába! Győzelemre!

A sereg elnyargalt, Pretty pedig hetedmagával nekivágott a mocsárnak, Tunstall felé.

2. AZ INGOVÁNYBAN

A májusi nap már felfelé kapaszkodott az égen, amikor Dick lóháton elindult hazafelé. Reggeli hat óra volt. Kitarotán fújt a szél, vidáman forgatva a szélmalom vitorláit. A fűzfák ágai úgy hajladoztak az ingovány fölött, akár a búzaföld kalászei. Dick fél éjszaka nyeregben ült, de izmos teste jól bírta a fáradságokat; vidám szívvel, jókedvűen nyargalt célja felé. Az ösvény állandóan lefelé lejtett; lassanként elvesztette szeme elől a táj ismertetőjeleit: a kis dombra épített szélmalmot a háta mögött és a tunstalli erdő legmagasabb pontját, mely eddig hívogatóan integetett felé a távolból.

Az ösvény csalóka volt. Noha nyílegyenesen szelte át az ingoványt, helyenként smaragdzöld tócsák borították, amelyek alig különböztek a mélyebb tócsáktól jobbról és balról. Az utóbbiak veszedelmesek voltak, míg az ösvény maga ősrégi; alapjait még a római légiók vetették meg – nem csoda, hogy az ösvény a századok folyamán sok helyütt lesüppedt.

Alig egymérföldnyire Kettleytől Dick az ösvénynek olyan szakaszához érkezett, ahol az ingovány mindent elborított, s a fűzfák koronái úgy emelkedtek ki a vízből, mint megannyi apró sziget. Itt bizony könnyű volt eltévedni, ami biztos halált jelentett. Dicknek eszébe jutott az a vézna ifjú, aki az éjjel tőle kért útbaigazítást. Bajosan boldogulhat ezen az álnok helyen, amely próbára teszi még azt is, aki már gyakran bejárta.

Amint óvatosan poroszkált, csobogó zajra lett figyelmes. Körülnézett, s megpillantott egy szürke lovat, amint kétségbeesetten vergődik a mocsárban. Már a hasa is besüppedt a sárba. Segítségért esdeklő nyírítését száználmas volt hallgatni, vérekes szeme rémülten meredt a világba, feje körül kegyetlen szúnyogok ezrei röpködtek.

„Szegény pára! – gondolta Dick. – Nem lehet rajta segíteni! Bizonyára az ő lova... azé a szerencsétlen fiatalemberé... le kellett volna beszélnem erről a veszedelmes útról! Késő bánat, eb gondolat! Mit tehetek? Legfeljebb ezt a szegény állatot menthetem meg a kínlódástól.”

Megfeszítette iján a húrt, és a biztos kézzel kilőtt nyíl keresztlőfúrta a szürke ló fejét.

Dick ezután folytatni akarta útját, de valaki a nevén szólította. A hang irányába fordulva felfedezte éjszakai ismerőse sápadt arcát a nád és a sás között.

– Te vagy az?! – kiáltott fel Dick örvendezve – Hát életben maradtál? Úgy elbújtál ott a nádasban, hogy észre se vettek volna, ha nem kiáltasz. A lovadat, sajnos, nem tudtam megmenteni. Kegyelemből öltem meg, nem tehettem egyebet. No, bújj már elő rejtkehelyedről! Ne félj, most már nem bánthat senki.

– Köszönöm, öcskös! Nincs fegyverem, s ha volna is, nem értek hozzá, azért bújtam el.

– Jól van – felelte Dick –, de hát miért nevezel öcskösnek? Könnyen lehet, hogy kettőnk közül én vagyok az idősebb.

– Az már igaz, kedves Richard Shelton; lám, a nevedet is tudom. Ne haragudj, nem akartalak megbántani, a szó csak véletlenül csúszott ki a számon.

– Jó, jó, nem haragszom.

– Ennek igazán örülök, hiszen rászorultam a segítségedre. Elvesztettem a lovam, a köpenyegemet, minden reményemet. Itt állok lovaglópálcával a kezemben, de ló nélkül, sáros ruhában!

– Az is baj? – kiáltott fel Dick. – Ne siránkozz már annyit! A sáros ruha csak azt mutatja, hogy nehéz utad volt. Nem szégyen. Inkább a férfiaság jele, akár a sebhely.

– Lemondok mindkettőről. De jaj nekem, nem tudom, hogy kecmeregjek ki innen!

– Semmiség! – jelentette ki Dick, s leugrott a nyeregből. – Átengedem neked a lovam, szállj fel rá, én meg majd gyalogosan ügetek melletted egy darabig. Ha elfáradtam, szerepet cserélünk, én leszek a lovas, te a kengyelfutó. Így majd csak kijutunk a mocsárból.

Az elszontyolodott John úrfi ellenkezés nélkül felkapaszkodott a nyeregbe, és elindultak. Siettek, már amennyire a terep megengedte. Dick a kezét útitársa térdére tette, úgy kocogott mellette.

– Mi a neved? – kérdezte.

– Nevez John Matchamnek.

– És mi dolgod van Hollywoodban? Mert oda igyekszel, ugye? – faggatta tovább Dick.

– Menedéket keresek ott.

– Valaki üldöz?

– Nem üldöz, de zsarnokoskodik.

– Csak nem Sir Danielről beszélsz?

– De igen. Erőszakkal hurcolt el otthonomból, rám kényszerítette ezt a gúnyát, lóra ültetett, pedig utálom a lovaglást. Halálra fárasztott, s kinevetett, amikor panaszkodtam. Barátaim utánunk nyargaltak, hogy megszabadítsanak. Lövöldözés kezdődött, és egyik nyíl a jobb lábamat horzsolta, azért sántítok. De eljön a nap, amikor megfizet mindezért!

– Nem hiszek neked – mondta Dick. – Sir Daniel szigorú, de nem gonosz.

– Védj csak, fiacskám. Tudom, hogy a gyámod.

– Már megint „fiacskám”! – tiltakozott Dick.

– Csak nem kívánod, hogy leánykámnak nevezzelek, Richard?

– Még csak az kéne! Ki nem állhatom a lányokat! Rájuk se tudok nézni.

– Ez megint olyan kisfiús beszéd. Miért haragszol a lányokra? Mit vétettek neked?

– Nyavalyások! – heveskedett Dick. – Semmire se jók! Nem tudnak vadászni, harcolni, lakmározni! Eltévednek az erdőben! Csak egyetlen lányról hallottam, aki megállta a helyét. Végül máglyán égették el szegényt, mert olyan szemérmetlen volt, hogy férfiruhában járt.

– Csak nem arról a Johannáról beszélsz? Akit orléans-i szűznek neveznek? Mit tudsz te róla!

– Mindent. Az öreg Appleyard, a mesteríjász sokat mesélt róla. Harcolt ellene. Lány volt, de bátor! Bátorabb, mint te!

– Ebben igazad van! Bevallom, gyáva vagyok, és utálok a verekedést. De nem szép tőled, hogy így ócsárolod a lányokat. Egyszer te is oltár elé állsz valamelyikkel.

– Én? Soha!

– Ne mókázz! Még azt is tudom, kit fogsz elvenni.

– Erre magam is kíváncsi vagyok – nevetett Dick. – Mi a neve annak a lánynak?

– Joan* Sedley – felelte az útitárs elpirulva. – Sir Daniel szemelte ki neked feleségül. Bizonyára azt reméli, hogy hasznót húzhat ebből a házasságból. De nem lesz belőle semmi. A lány hallani sem akar rólad!

– Én se öröla – vonogatta a vállát Dick. – De ha már szóba hoztad, áruld el nekem: milyen az a lány? Szőke vagy barna? Szép vagy csúnya? Nagyon buta?

– Hát nem mindegy az neked, ha úgysem akarod elvenni? Szegény lány! Szívből sajnálom!

– Miért? Nem kellene szégyellnie a nevemet!

– De egy fatuskónak lenne a felesége! Meg egy goromba pokrócnak!

– Igazad van, goromba vagyok. Meg fatuskó is. De legfőképpen ostoba! Mert átengedtem neked a lovamat, én meg itt loholok melletted!

– Ne haragudj, Dick, csak tréfáltam. Aranyszívű ember vagy! Bocsáss meg nekem, kedves Dick.

– Jól van, nem történt semmi – felelte Dick, s elpirult, mert ez a hízelgő hang zavarba ejtette. – Szerencsére nem vagyok sértődékeny.

Ebben a pillanatban a szél, mely éppen a hátukba fújt, kürtszó foszlányait röpítette feléjük.

– Figyeld csak! – mondta Dick. – Kürtszó. Mit jelent ez?

– Semmi jót – felelte a másik elsápadva. – Aki fújja, Sir Daniel kürtöse. Észrevették, hogy megszöktem, és most üldözőbe vettek.

– Oda se neki! – biztatta Dick. – Olyan nagy előnyöd van, hogy nem tudnak utolérni. A Till folyó már nincs messze. Ott átkelünk a túlsó partra, aztán bottal üthetik a nyomunkat.

– Bár úgy lenne! Dick, édes jó Dick, ments meg! Ne hagyj cserben! – rimánkodott a szőkevény.

– Nem szoktam cserbenhagyni a barátaimat – jelentette ki büszkén Dick. – Ide figyelj, John Matcham... így hívnak, ugye? Én, Richard Shelton, valamennyi szentre esküszöm, és ünnepélyesen megígérem, hogy tűzön-vízen keresztül elviszlek Hollywoodba! Akármi lesz is, rám számíthatsz, te nyűlszívű! Így hát fel a fejjel, és ne siránkozz! Itt már jobb az út, a mocsárnak vége, gyorsabban is nyargalhatsz. Még gyorsabban! Velem ne törődj, én úgy futok, mint a szarvas!

A tempó meggyorsult, a mocsár elmaradt a hátuk mögött. Fél óra múlva elérték a folyót.

---

* John (dzsan) János – Joan (dzsón) Janka, Johanna

3. A TILL FOLYÓ RÉVÉSZE

A Till széles, lomha, iszapos folyó, a mocsár szivárgó vizéből táplálkozik, s fűzfákkal borított apró szigeteket nyaldos körül.

De a vidám, ragyogó tavaszi nap még ezt a mocskos folyót is megszépítette. Habjai csillogtak, szikráztak, s tükre visszaverte az ég kék színét.

Itt egy patak ömlött a folyóba, s a két víz találkozásánál lapult meg a révész viskója, vályogfalait vesszőfonat támogatta, tetején zöld fűszálak ütköztek ki.

Dick az ajtóhoz lépett és kinyitotta. Odabenn a révész hevert ócska, rozsdabarna köpenyegébe burkolózva, dideregve és fogvacogva. Nagy, esetlen, sovány testét mocsárláz kínozza, ami nem volt ritkaság ezen a tájon.

– Csak nem a komp kellene, Shelton fiatalúr? – dünnyögte. – Rossz idők járnak, csúnya idők. Egy banda garázdálkodik errefelé. Jobb lenne, fiatalúr, ha nem sajnálná a fáradságot, s egy kis kerülővel a hídon menne át.

– Elég nagy kerülő az, s az utam sietős, Hugh* – felelte Dick.

– Makacs ember – csóválta fejét a révész, de feltápászkodott. – Hálát adhat istennek, ha szerencsésen eljut a kastélyba, csak annyit mondhatok. Hát ez kicsoda? – tette hozzá a küszöbön, amint hunyorogva kipillantott.

– Jó pajtásom, Matcham úrfi – felelte Dick.

– Jó napot, derék révész – mondta Matcham, aki már leugrott a nyeregből, s a lovat kantárszáron vezetve közeledett a kunyhóhoz. – Indítsa el a kompot, kérem szépen. Nagyon sietünk.

Az ösztövért révész rámeresztette szemét.

– Az áldóját! – mondta végre nevetve.

Matcham nyakig elpirult és hátralépett, mint aki visszariad valamitől. Dick haragos arcot vágott, s kezét a révész vállára tette.

– Eleget akadékoskodtál, hallod-e? – kiáltott a révészre. – Elő a kompot! Az a dolgod, hogy átvigyd az embert, s nem az, hogy kinevesd.

Hugh morogva eloldozta a kompot, és kissé beljebb taszította a mélyebb víz felé. Akkor Dick a kompra vezette lovát, s Matcham követte.

– Milyen vékonydongájú legényke – vigyorgott Hugh szemtelenül. – Más, mint a többi. Ne nyársaljon fel a szemével, Shelton úrfi. Csak megnéztem a pajtását. „Egy macska is ránézhet a királyra” – tartja a közmondás.

– Én meg azt mondom, eleget locsogtál – felelte Dick. – Láss a dolgodhoz!

A révész megmarkolta az evezőlapátokat, s csakhamar kijutottak a patak torkolati vizébe. Kitárult előttük a folyó a sok apró szigettel. Az agyagos partok sárgán csillogtak, a fűzfák bólogattak, a nádak integettek. Vízimadarak csipogtak, de embert nem lehetett látni a víz labirintusán.

– Fiatalúr – szólalt meg a révész, az egyik evezőlapáttal a kompot rögzítve. – Attól tartok, Erdei John ezen a szigeten leselkedik. Gyűlöl mindenkit, akinek valami köze van Sir Danielhez. Mi lenne, ha feleveznék a folyón, és az úttól kissé messzebb kötnek ki? Nem tanácsos Erdei Johnnal kikezdeni.

– Micsoda? Itt rejtőzködik?

– Nem szóltam semmit – felelte Hugh. – De szeretném, ha a fiatalúr felém fordítaná az íját, s egy nyílvesszőt is illesztene rá, mintha halállal fenyegetne. És nézzen rám dühösen.

– Mi a fenét! Miért?

– Hogy olyan látszatja legyen, mintha csak az erőszaknak engedtem volna, amikor áthoztam a komppal. Nem szeretnék Erdei Johnnal ujjat húzni.

– Úgy tudom, a komp Sir Danielé, nem? – jegyezte meg Dick.

– Csak az a kérdés, meddig? – felelte a révész. – Lehet, hogy Sir Danielnek befellegzett. De csitt! Nem szóltam semmit! – tette hozzá, s újra belefeküdt az evezőkbe.

Még egy jó darabig felfelé evezett, megkerülte a sziget nyúlványát, s óvatosan, csendesén átsiklott a túlsó partra.

– Itt jó lesz – mondta. – Partra szállhatnak a fűzfák között.

– De hisz ott minden csupa sár és posvány – ellenkezett Dick.

– Mégis ott kell kiszállni – felelte Hugh. – Ne haragudjon, fiatalúr, de nem tehetem partra lejjebb, már a saját érdekében sem. Az az ember a bokrok közül figyel a kompot, íját készenlétben tartva. Megfogadta, hogy lelő mindenkit, aki Sir Danielhez húz. Ha nem ismerném a fiatalurat ilyen csöpp kora óta (mutatta a kezével), a világ minden kincséért sem hoztam volna át. Érje be ezzel – nem tehetek többet.

Ekkor kiáltás hallatszott a sziget felől, majd recsegő hang, mintha valaki sietve utat törne magának a sűrű bokrok közt.

– Hát nem megmondtam! – suttogta rémülten Hugh. – Fenyegessen az íjával, fiatalúr! Fenyegessen, ha mondom!

A komp recsegve nekiütődött a partnak a füzesben. Matcham – Dick intésére – sápadtan, de fürgén kiugrott a partra. Dick megragadta a ló kantárját, és ki akarta vezetni, de az állat megriadt, felnyerített, és lábaival

---

* Hugh (kiejtése Hju) Hugó

toporzékolt. A komp megrándult, és erősen himbálózott.

– Nem, ez nem jó hely, Hugh. Itt nem tudok a lóval kievickélni – mondta Dick, noha derekasan küszködött a megbokrosodott lóval és a sűrű fűzfagallyakkal.

Ekkor egy jól megtermett férfi bukkant fel a sziget partján, hatalmas íjjal a kezében. Dick szeme csücskéből látta, hogy már feszíti a húrt – sőt még azt is, hogy arca kivörösödik a sietségtől.

– Ki az ott? – kiáltott át az ember a szigetről. – Kit viszel, Hugh?

– Shelton fiatalurat, John – felelte a révész.

– Állj meg, Dick Shelton! – harsogott Erdei John hangja. – Ne félj, nem lesz bántódásod. Húzdódj félre, Hugh!

– Nem hagyom a lovamat! – kiáltotta Dick.

– Dehogynem hagyod! – felelte Erdei John. – Legfeljebb gyalog sétálsz haza! – mondta még gúnyosan, kötekedve, s útjára bocsátotta a nyilat.

A halálra sebzett ló vadul kirúgott kínjában és rémületében. A komp felborult, utasai a következő pillanatban vízbe pottyantak, és kétségbeesetten küszködtek az árral.

Dick előbb elmerült a vízben; amikor felbukkant, alig egy yardnyira volt a parttól. Félig-meddig fuldokolva, vaktában megragadott valami szilárd, erős tárgyat, ami a kezébe akadt. Egy bot volt, amely tüstént vonszolni kezdte a part felé. Matchamnek ugyanis sikerült megkapaszkodnia egy fűzfa mélyen lecsüngő ágába, s ő volt az, aki lovaglópalcáját éppen az utolsó pillanatban Dick felé nyújtotta.

– Istenemre! – lihegett Dick, mihelyt kikászálódott a partra. – Neked köszönhetem, Matcham, hogy életben maradtam.

– Hát nem tudsz úszni?

– Még úgy sem, mint egy balta – felelte Dick prüszkölve és most már nevetve.

Közben a révész felborult kompjába kapaszkodva úszott a sziget felé, ahol Erdei John zord arccal várta.

– Uzgyi, Jack!* – kiáltotta Dick. – Most aztán szaladjunk, mielőtt meggondolja magát, és belénk is egy nyilat ereszt.

Jó példát mutatva, száguldani kezdett; menekülő nyúl módjára villámgyorsan kerülgette a fűzfákat, s a vizenyős helyeken zombékról zombékre ugrott, úgy jutott tovább. Nem volt ideje körülnézni vagy irányt keresni, csak arra törekedett, hogy minél hamarabb elmaradjon háta mögött a folyó.

A terep nemsokára emelkedni kezdett, ami arra vallott, hogy mégiscsak helyes az irány. Még néhány perc, s egy lankás rétre ért, ahol lihegve leroskadt a fűbe. Itt már szilfák keveredtek a füzek közé.

Matcham lemaradt Dick mögött, s csak jóval később ért oda. Félholtan nyúlt el a fűben.

– Dick, hagyjál itt – pihegte. – Nem bírom tovább.

– Micsoda?! – kiáltott fel Dick. – Hogy cserbenhagyjalak, miután megmentetted az életemet? Hisz nélküled a folyóba fulladtam volna! Az is csoda, hogy te nem fulladtál bele!

– Ugyan, Dick! – tiltakozott John. – Hiszen én pompásan tudok úszni.

– Igazán? – meresztgette szemét Dick. Nem győzött csodálkozni, hogy ez a vézna, törekeny fiú jobban ért valamihez, mint ő. Márpedig valamennyi férfias foglalatosság közül, a párviadalon és a lovagláson kívül, az úszást becsülte a leg többre.

– Az ám! – hagyta rá büszkén John.

– Lám, lám – bólintott Dick kissé szomorúan. – Ebből az a tanulság, hogy senkit sem szabad lenézni. Különb is megígértem neked, hogy elviszlek Hollywoodba, és úgy is lesz, Jack. Most már látom, hogy nem is vagy olyan gyámoltalan, mint gondoltam.

– Akkor ezentúl jó barátok leszünk, ugye? – kérdezte John Matcham.

– Hogyhogy leszünk? Eddig is jó barátok voltunk! – jelentette ki Dick kegyesen. – Derék fickó vagy a magad módján, ha kissé puhány is. Elég bátran viselkedtél, elismerem. De kérek, állj fel, és menjünk tovább. Most nem érünk rá beszélgetni.

– Rettentően fáj a lábam – mondta Matcham.

– Igaz, a lábadról megfeledkeztem – felelte Dick. – Majd lassabban megyünk. Csak tudnám pontosan, hol vagyunk. Elvesztettem az ösvényt a szemem elől. De talán jobb is így. Ha a kompot figyelik, bizonyára szemmel tartják az ösvényt is. Bárcsak hazajönne Sir Daniel! Egy tucatnyi katonájával megtanítaná ezt a bandát kesztyűbe dudálni. Nagyon fáradt vagy, Jack? Gyere, támaszkodj a vállamra. Nem, sajnos nem lehet, nem vagy elég magas hozzá. Mondd csak, hány éves vagy? Tizenkettő? Tizenhárom?

– Tizenhat – felelte Matcham.

– Nos, korodhoz képest elég satnya legény vagy – vélekedett Dick. – Fogd a kezemet, és gyere, ne félj semmit. Majd én támogatlak. Úgyis adósod vagyok. Kimentettél a folyóból, s én nem vagyok hálátlan, Jack.

Elindultak a lankán felfelé.

– Előbb-utóbb megtaláljuk az ösvényt, okvetlenül rábukkanunk – mondta biztató hangon Dick. – Akkor aztán hamarosan célhoz érünk. De szavamra! Olyan törekeny kezed van, Jack, hogy rossz ránézni. Szégyellném,

---

* Jack a John név egyik becéző alakja – Jancsi

ha ilyen vékony, erőtlen kezem volna. És szavamra – tette hozzá kuncogva –, az a hülye Hugh, az öreg révész, leánynak nézett! Azt gondolta, valami kisasszony vagy!

– Nem! Képtelenség! – tiltakozott Matcham mélyen elpirulva.

– Fogadni mernék, hogy azt gondolta! – kiáltott fel Dick. – Nem is igen titkolta. De alig lehet hibáztatni miatta. Valóban lányos külsőd van. Fiúnak furcsa s kissé nevetséges vagy, de lánynak elfogadható, sőt csinos. Igen, igen, egészen szemrevaló fruska lennél.

– Hagyjuk ezt – mondta Matcham –, hiszen nagyon jól tudod, hogy fiú vagyok.

– Persze hogy tudom... csak tréfáltam – felelte Dick. – Ne búsulj, még sokat nőhetsz, s ha egy kicsit megerősödtél, vitéz katona is lehet belőled, nem ilyen anyámasszony katonája.

– Kérlek, Dick, álljunk meg egy percre, inni szeretnék! – esedezett Matcham, amint egy bájos kis forráshoz érkeztek. A kristálytisztá víz fehér kavicsok közül buggyant elő, amelyek körbefogták, s együttesen szinte kehelyhez vagy csészéhez hasonlítottak.

– Jól van, igyál!

– Jaj, Dick, és éhes is vagyok. Hirtelen megéheztem! Elájulok az éhségtől!

– Miért nem ettél Kettleben, te bolond?

– Megfogadtam, hogy ott nem eszek semmit... annyira haragudtam – hebegte Matcham. – De most boldoggá tenne egy karéj száraz kenyér is!

– Akkor ülj le és egyél – mondta Dick. – Én közben előremegyek, és körülnézek egy kicsit.

Övéről lecsatolta izsákját, melyben kenyeret és egy darab szalonnát hozott magával. Matcham mohón nekilátott az evésnek.

Dick ötven lépést sem tett meg, amikor egy patakocskára bukkant, mely halkán csörgedezett az avar közt. Mögötte a fák mintha üdébben és zöldebben pompáztak volna. A füzetek és szilfákat tölgyek és bükkfák váltották fel. A nedves, puha avar felfogta Dick lépteinek nesztét; mégis óvatosan osont egyik fától a másikig, s közben folyton körülnézett. Egyszerre csak egy őzsuta ugrott ki a sűrű bozótból, egy pillanatra riadtan megállt, aztán tovasuhant. Dick egy pillanatnyi bosszúságot érzett, hogy egy ilyen kitűnő alkalmat elszalasztott. Talán űzőbe is vette volna a vadat, ha nem jut eszébe hirtelen, hogy nem hagyhatja magára a pajtását.

Nem ment tovább, hanem felkúszott a legközelebbi fára. Megint szerencséje volt. A találmra kiválasztott fa magas tölgy volt, jó másfél öllel magasabb, mint a többi fa köröskörül. Amint felmászott a tetejére, és letelepedett a legmagasabb ágra, mely szédítően hintázott alatta az erős szélben, Dick szeme előtt kitért az egész táj. Éles szeme volt, ellátott a mocsáron túl egészen Kettleig, jól látta a Till folyó számos szigetét, és felfedezte az erdőt átszelő országút fehér szalagját is.

No, megvan az út is, gondolta elégedetten, s éppen le akart ereszkedni a fáról, amikor apró mozgó pontokat vett észre a mocsárban. Nyilván egy kis csapat közeledett az ösvényen, s nem is lassan. A veszély gondolata arra készítette, hogy tüstént lecsússzon a fa törzsén, és sietve visszatérjen a forráshoz, ahol útítársát hagyta.

4. BUJDOSÓK

Matcham kipihente magát, szinte újjáéledt. A két pajtásnak szárnyakat adott az, amit Dick látott, s nagy léptekkel rohantak az országút felé. Átvágtak rajta, és pihenés nélkül siettek tovább a most már erősen emelkedő terepen. Ez már a tunstalli erdő volt, melyet Dick jól ismert. Az erdőt itt-ott hangafüves tisztások szakították meg és sűrű rekettyés, melyet tiszafák pettyeztek. Az egyenetlen terepet a sok gödör és domb majdnem járhatatlanná tette. A szél is megnehezítette dolgukat, mert szembefújt velük. Vastag fák úgy görbültek meg a szélrohamok alatt, mint megannyi hajlékony horgászvevő.

Éppen egy tisztásra léptek ki, amikor Dick hirtelen a földre vetette magát, s hasmánt kúszott visszafelé a bozótba. Matcham megriadt, mert nem tudta, mi készítette Dicket a gyors hátrálásra, de habozás nélkül követte példáját. Amikor már mélyen behúzódtak a túskebokrok mögé, Matcham megkérdezte Dicket, mitől ijedt meg, Dick válasz helyett kinyújtotta karját, és ujjával a magasba mutatott.

A tisztás túlsó oldalán sudár fenyőfa szökkent a magasba: tetejének sötét körvonalai élesen kirajzolódtak az égboltozaton. Körülbelül ötvenlábnyira a földtől a fenyő két ága villaszerűen szétvált, és ebben a villában, akárcsak a figyelő matróz az árbockosárban, egy zöld zekés ember állt, tenyerét szeme fölé tartva. Fejét gépies szabályossággal jobbra és balra forgatta, s a tájat figyelte.

A két fiú összenézett.

– Amikor jobbra fordul, osonjunk balra – súgta Dick. – Ha elindulok, nyomban kövess!

A csel sikerült. Észrevétlenül továbbjutottak, és tíz perc múlva letaposott ösvényre bukkantak.

– Hová visz ez? – kérdezte Matcham.

Dick megvakarta tarkóját.

– Magam sem tudom, pedig jól ismerem a tájat – felelte.

– Próbáljuk meg – javasolta Matcham.

Nemsokára a dombhát gerincére jutottak el, s innen az ösvény meredeken haladt lefelé, egy óriási tányérhoz hasonló horpadásba, melyet virágzó galagonyabokrok leptek el. A bozótból néhány összedőlt ház épségben maradt fala emelkedett ki és egy magas kémény; ezeket a romokat feketén belepte a füst.

– Mi lehet ez? – kérdezte Matcham.

– Fogalmam sincs róla – vallotta be Dick. – Nézzük meg közelebbről. De csak óvatosan.

Dobogó szívvel hatoltak át a galagonyabozóton, aztán megálltak egy percre körülnézni. A hely, ahol álltak, mintha veteményeskert lett volna valamikor. Még a sövénykerítés maradványait is fel lehetett fedezni. A gyümölcsfák közt egy ledöntött napóra hevert a fűben. Még néhány lépés – és egy ház romjai bukkantak elő.

Tágas, szép ház lehetett valaha. Árok vette körül, de az árok most tele volt téglatormelékkal. Egy kidőlt gerenda hevert rajta keresztben, hídul szolgálva. A főfalak közül csak kettő maradt meg, az üres ablakokon keresztül sütött a nap. Az épület többi része összeomlott, a csonka falakat tűz kormozta be. Az egymásra dőlt romok síremlékül szolgáló kelta kőrakásra emlékeztettek. A két félig-meddig ép fal repedésein már fűszálak zöldje ütközött ki.

– Most jut eszembe – súgta Dick –, ez nem lehet más, mint a Grimstone-major. Simon Malmesbury birtoka volt ez, aki ujjat mert húzni Sir Daniellel. Bennet Hatch gyűjtötte fel ezt a házat öt évvel ezelőtt. Szavamra, nagy kár érte. Szép nagy ház volt.

Odalenn, a horpadás mélyén, ahol nem fúj a szél, csend és nyugalom uralkodott: a levegő is jóval melegebb lehetett, mint magasban. Dick éppen mondani akart valamit, de Matcham hirtelen megragadta a karját.

– Pst! – figyelmeztette.

Ugyanakkor furcsa hang törte meg a csendet. Valaki a torkát köszörülte. S a következő pillanatban a durva, rekedt férfihang dallamtalan nótázásba kezdett:

Bevallom, Sir, elejtem olykor
a király egy-egy szarvasát,
de éhes ember csak arra gondol,
hogy jól megtömje a hasát.

Az énekes elhallgatott, valami csörömpölés hallatszott, aztán csend lett.

Shelton és Matcham csodálkozva pillantott egymásra. Ki lehet ez a láthatatlan énekes? Akárki legyen is, biztos, hogy itt bujkál valahol a ház füstös romjai között.

Mi most a teendő? Shelton habozott. De társának arca hirtelen kipirult, s a meggondolatlan Matcham váratlanul nekirugaszkodott, ügyesen végiglépkedett az árkot áthidaló, kidőlt gerendán, s már ott volt a tető nélküli ház falai között. Dick visszatartotta volna, de nem maradt rá idő. Így hát kénytelen-kelletlen követte példáját.

Matcham éppen a romház sarkáig jutott, amikor utolérte. Itt két leszakadt gerenda keresztben feküdt egymáson. Pompás rejtekhely volt, szinte egy magas támlájú templomi üléshez hasonlított. A két fiú itt gyorsan lekuporodott. A két gerenda közt lőrésnyi kilátás nyílt a házfal túlsó oldalára.

Amint ezen a résen kikandikáltak, majdnem megdermedtek rémületükben. Az áldóját, mekkora csávába jutottak! Visszavonulni már nem lehetett; alig mertek lélegzetet venni. Az árok peremén, alig harminclábnyra attól a helytől, ahol kuporogtak, pattogó rőzsetűz fölött jókora vasbogrács gőzölgött és bugyborékkolt; mellette pedig egy viharvert külsejű, magas termetű férfi állt nyugodt testtartásban, nagy vaskanállal a kezében, óriási karddal és hatalmas kürttel az övében. Nyilván ez a férfi énekelt az imént, s közben nyilván a bogrács tartalmát kavargatta, s csak akkor hagyta abba, amikor meghallotta Dick és John óvatos lépteinek nesztét. Mellette egy másik férfi aludt édesdeden a földön elnyúlva, barna köpenyegébe burkolózva. Egy pillangó lebegett arca fölött, szinte az orrát csiklandozta. Az egész jelenetet egy kis tisztás vette körül, mely margarétáktól fehérlett. A tisztás végében egy íj, egy köteg nyíl és egy szarvas tetemének nagyobbik fele függött egy virágzó galagonyabokor ágain.

Fél perc múlva a fülét hegyező és szemét meresztő férfi megunt a figyelmet. A kanalat ajkához emelte, tartalmát megízlelte, elégedetten bólintott, aztán folytatta főztje kavarasát, de a dalolást is:

Bevallom, Sir, otthon jobb lenne,
mint itt, a szabad ég alatt,
igen, de itt vadász vagyok,
míg otthon én lennék a vad.

Miközben énekelt, időnként újra kimert egy-egy kanálnyit a levesből, megfújta és megkóstolta, s olyan arcot vágott hozzá, mint egy igazi szakács. Végül nyilván úgy ítélte meg főztjét, hogy már egészen tökéletes, mert övéből kivette kürtjét, és háromszor belefűjt.

A földön heverő társa felébredt, elhessegette orráról a pillangót, és körülnézett.

– Mi az, testvér? – kérdezte. – Kész az ebéd?

– Késznek kész – felelte a szakács –, mégis hiányos. Hiányzik hozzá a kenyér meg a sör. Volt idő, amikor a szegénylegény úgy élt, mint egy püspök: mindig bőven akadt étel meg ital. Most meg – ez az Erdei John, aki megfizet mindenért, lehordja az embert a sárga földig, ha beoson a faluba, és úgy szerez valamit, hogy nem fizeti meg! Csak az ellenséget szabad kirabolni, mondja. Az isten se látott még ilyen bandavezért! A régi jó időkben nem így volt!

– Az a baj, Kósza, hogy örökösen evés-iváson jár az eszed. Türelem: még visszatérnek a régi jó idők.

– Gondolod? – kérdezte a szakács. – Én kölyökkorom óta hiába lesem. Pedig megpróbáltam mindent. Voltam már szerzetes, voltam a király íjásza, voltam matróz, és vitorláztam a sós tengeren, aztán voltam vadász, és vígan lődöztem a király szarvasait. S mit értem el? Semmit. Inkább maradtam volna a klostromban. De odasüss: jönnek már!

És valóban, sorra bukkantak elő a széles vállú, természetes fickók, s a tisztás felé ballagtak. Mindegyik elővette kését meg szarukupáját, fűrgén szedtek a bográcsból, aztán leültek a fűbe, és tüstént enni kezdtek. Ruha, fegyver és felszerelés dolgában *nagyon elütöttek* egymástól. Volt, aki rongyos, kopott köpenyeget viselt, s nem volt egyebe, csak egy kése meg egy régi íja. Mások meg szabályos erdei vadászruhában pompáztak, zöld posztóból varrott zekében és csuklyában, szép pávatollas nyilakkal a tegyükben, vállszíjról lecsüngő vadász kürttel, övükben törrel és karddal. Némán járultak a bográcshoz, alig mormoltak valami köszönésfélét, és mohón nekiestek az ételnek. A szakács hamar jóllakott, s megint dalra gyűjtött – folytatva, ahol előbb abbahagyta:

Bevallom, Sir, éjjel didergek
a szép természet lágy ölén.
De azért sosem pityergek,
hisz itt nyugodtan alszom én!

Már vagy húszan gyűltek össze a bogrács körül, amikor újabb mozgolódás támadt a bozótban. Ezúttal hat vidám fickó bukkant elő a galagonyabokrok mögül. Hatalmas rudakon egy hordót cipeltek, és lerakták a bogrács mellé a fűbe.

Egy magas férfi vezette őket – haja kissé deres, arca vidám és barna, mint a füstölt szalonna. Egész lénye elárulta, hogy parancsolni szokott, és elvárja, hogy engedelmesskedjenek neki. Hátára vetett íjat hordozott, kezében lándzsa csillogott.

– Fiúk! – kiáltotta. – Derék vitézek! Kedves bajtársaim! Ma megszűnik a száraz időszak, már ami a torkunkat illeti. Én mindig bíztam a jó szerencsémben, és lám, ma megjutalmazott.

Büszke mozdulattal a hordóra mutatott. A beszéd, vagy inkább a hordó, lelkes tapsot aratott.

– Siessetek a falással, fiúk – folytatta a vezérnyi ember –, mert sürgős munka vár ránk! Íjászcsoport érkezett a révhez. Ruhájuk meggyipiros és kék – kedvenc színeink –, nyilaink mocoornak: mindjárt célba találnak! Pokolba a nyomorultakkal! Pusztuljanak az utolsó szálig! Ötvenegynéhányan vagyunk – csupa bős ember, akinek van oka haragudni. Ezt a házától fosztották meg, azt a földjétől, amazt meg a természetétől, amiért megdolgozott. Valamennyiünket elnyomtak, sanyargattak, földönfutóvá tettek! És ki követte el azt a sok

gazságot? A dicső lovag, Sir Daniel! A kutya mindenit, nem ússza meg szárazon! A törvény az ő pártján áll, minden pörét megnyeri, mindig talál kibúvót, de most hurokra kerül, nem engedem kibújni. A pörbe idézés itt lapul az övemben, és minden szentre esküszöm, ezt a pert el fogja veszíteni!

Kósza, a szakács már a második kupa sörnél tartott. Gyorsan felhajtotta, aztán magasba emelte a szarukupát, mint aki a szónokot élteti.

– Úgy legyen, ahogy Ellis úr mondja! – kiáltotta. – Dögvész Sir Danielre! Csak ki ne csússzon a kezünkéből.

– Már hogy csúszhatna ki? – felelte a vezér. – Ha kastélyába akar jutni, át kell sétálnia ezen az erdőn. Gondunk lesz rá, hogy ezt a sétát a pokolban is megemlegesse! S ha végeztünk vele meg a zsoldosaival, akkor körülfogjuk a várát, és megostromoljuk.

– Bár már látnám! – sóhajtott Kósza. – Nagy a távolság az ajaktól a kupáig!

– Kétkedni mersz, kishitű? – rivallt rá Ellis. – Hiszen most is sört vedeltél! A barátoknál sem volt jobb dolgod. De neked semmi sem elég. Pedig a közös pénztár szépen gyarapszik. Számolj csak, Kósza Will! Húsz fontot vittünk el Appleyard házából. Két fontot gomboltunk le tegnap éjjel a futártól. Tegnapelőtt meg ötvenet egy uzsorás kereskedőtől.

– Ehhez nekem is van szavam! – dicsekedett az egyik betyár. – Ma reggel megállítottam egy bűnbocsánatárust*, aki lóháton igyekezett Hollywoodba. Megszabadítottam a pénzes zacskójától.

Átadta az erszényt Ellisnek, aki megszámolta a tartalmát.

– Nyolcvan shilling! – dünnyögte mogorván. – Lóvá tett, te bolond! Legalább ötször ennyit varrt be a prémgallérjába, s dugott el a sarujába. Gyerek vagy te, Kakukk Tom. Kövér hal csúszott ki a markodból.

Mindazonáltal Ellis egykedvű nyugalommal zsebre vágta az erszényt, természetesen a hadipénztár számára. Vadkanölő lándzsájára támaszkodva végignézett hívein. A legkülönbélebb testtartásokban hódoltak az evés-ivás szertartásának, a vadpecsenyét habzó sörrel bőségesen leöblítve. Jó napjuk volt, a szerencse eddig a kezükre járt, de az igazi próba még hátravolt. Az a néhány fickó, aki utoljára jutott ételhez-italhoz, még sietve rágott és kortyolt; akik már lecsillapították éhüket és szomjukat, jóllakottan elnyúltak a fűben, és aludtak; mások beszélgettek, vagy fegyverüket javígtatták. Ám a szakács újabb, most már vidám és pattogó dalra gyűjtött:

Nyáron az élet gyönyörű,
vadpecsenye járja,
és a barna pecsenyének,
szőke sör a párja.
De mit csinálsz, ha itt a tél,
mely évről évre visszatér:
a káromkodás nem segít
a pálinka se melegít.
Szélllebélelt köpönyeg,
hogy az isten verje meg!
Jaj neked, csúsz! Húz, mar a
decemberi zúzmara!

A két fiú meglapult rejték helyén, s mindezt szívszorogva nézte és hallgatta. Richard óvatosan leakasztotta válláról íját, hogy szükség esetén keze ügyében legyen. Egyébként meg se moccant, Matcham még lélegzeni se mert. Az egész kép úgy tárult ki előttük, mint egy színpadi jelenet.

De a kép hirtelen megváltozott. A két fiú búvóhelye fölött egy kémény romjai nyúltak a magasba. Egyszerre csak síp éles hangja szakította meg a csendet, utána meg valami csattant a kémény tégláin, majd egy eltört nyíl darabkái hullottak le, éppen a fülük mellett. Nyilván az erdőből lőtte ki a nyilat valaki, talán az a zöld zekés ember, aki a fenyőfa két legfelsőbb ága közt foglalta el őrhelyét.

Matcham nem bírta visszafojtani rémült kis sikolyát, még Dick is kiejtette kezéből az íjat meglepetésében. De a fűben heverő fickók nem csodálkoztak. A kéménybe csapó nyíl alighanem előre megbeszélte jeladás volt. Nyugodtan feltápáskodtak, megszorították a szíjat derekukon, meglazították kardjukat vagy törüket hüvelyében. Ellis felemelte kezét; arcán vad elszántság tükröződött, szeme fehérje elővillant napbarnította arcából.

– Fiúk! – kiáltotta. – Mindegyikőtök ismeri a helyét. Egyetlen lélek se szökhessen ki a kezetek közül. Appleyard csak ízelítő volt, az igazi lakoma most következik. Nekem főleg három emberért kell bosszút állnom: Harry Sheltonért, Simon Malmesburyért és végül – szavamra – magamért, Ellis Duckworthért! – kiáltotta és öklével széles mellére csapott.

Ekkor egy másik ember tört elő sietve a bozótból.

– Nem Sir Daniel közeleg! – jelentette. – Mindössze heten vannak.

– Akkor is indulás! – parancsolta Ellis.

Két perc múlva üres volt a színtér. A fekete nyíl emberei úgy eltűntek, mintha elnyelte volna őket a föld.

---

* Akit az egyház feljogosított arra, hogy bűnbocsánatot biztosító cédulákat árusítson

Csak az öblös bogrács, az alatta pislákoló és kihamvadó tűz, no meg a galagonyabokor ágairól csüggő szarvastetem maradványai tanúsították, hogy járt itt valaki.

5. EMBERVADÁSZAT

A fiúk szótlanul és mozdulatlanul feküdtek rejtekhelyükön, amíg a szegénylegények lépteinek utolsó nesze is elhallgatott. Akkor aztán felálltak, és kinyújtóztatták elgémberedett tagjaikat.

– Most aztán irány: Hollywood – mondta Matcham.

– Hollywood? – tiltakozott Dick. – Amikor derék emberek életét veszély fenyegeti? Iszkoljak el innen anélkül, hogy a segítségükre legyek? Inkább haljak meg ebben a minutumban, Jack!

– Akkor egyedül menjek tovább? El akarsz hagyni? – kérdezte Matcham.

– Azt egy szóval se mondtam – felelte Dick. – De előbb értesítenem kell a közeledőket, hogy meg akarják támadni őket. Csak nem kívánod tőlem, hogy sorsukra bízam azokat az embereket, akik hozzám tartoznak?

– Dick! – kiáltott fel Matcham. – Hát nem ígérted meg nekem, hogy elviszel Hollywoodba? Megesküdtél rá! Ennyit ér a te szavad?

– Igaz, esküvel ígérted, s komolyan is gondoltam – felelte Dick. – De a helyzet megváltozott. Várj meg, kérlek. Kötelességem figyelmeztetni azokat az embereket – melléjük állni, az oldalukon harcolni. S ha a veszély elmúlt, újra veled tartok. Kérlek, oldozz fel az esküim alól.

– Nem tudod, mit beszélsz, Dick! – fakadt ki Matcham. – Hisz azok az emberek azért keltek útra, hogy engem üldözzenek! Hogy elfogjanak vagy elpusztítsanak!

Dick a fejét vakargatta.

– Nem tehetek róla – jelentette ki végre –, azokat nagyobb veszély fenyegeti. Szent Györgyre! Nem hagyhatom őket cserben.

– De engem igen? – mondta Matcham keserűen. – Nézz a szemembe, Dick! Sir Danielhez húz a szíved? Hát süket vagy? Nem hallottad, mit mondott Ellis? Harry Shelton halálát akarja megbosszulni. Sir Harry Shelton az édesapád volt! S te apád gyilkosait véded?

– Ez csak szóbeszéd! Nem adok hitelt bűnözők szavainak! Inkább Sir Danielnek hiszek. Gyámom, és ő nevelt fel engem. Embereivel játszottam és vadásztam. Most hagyjam őket magukra? Ne kívánj tőlem ilyen becstelenséget, Jack!

– És apád emléke nem számít? Az ígéret sem, amit nekem tettél? Hisz valamennyi szentre esküdtél, nem?

– Ne keverd apám emlékét ebbe a vitába! – heveskedett Dick. – Ha Sir Daniel ölette meg, leszámolok vele, ha eljön az ideje, ha tisztán látok... ha a vád bebizonyul.

– Buta vagy! – kiásott Matcham. – Buta és becstelen!

– Hogy mersz így beszélni velem? Rögtön vond vissza!

– Soha! Buta vagy és becstelen! – ismételte Matcham, és futásnak eredt.

– Megállj, ezt megkeserülöd! – sziszegte Dick – Lekapta válláról az íjat, és célba vette Matchamet. – Majd én megtanítalak tisztességre!

Matcham megállt és visszafordult.

– Ó, milyen bátor lovag vagy! – kiáltotta gúnyosan. –Hát nem bánom, ölj meg!

Dick zavarba jött, és karja lelankadt.

– Hagyj békén! – mondta inkább könyörgő, mint haragos hangon. – Lásd be, hogy már éppen elég bajt okoztál nekem. Eridj az utadra, s én is megyek a magaméra.

– Nem! – felelte Matcham határozottan. – nem válunk el. Ha nem tudlak jobb belátásra bírni, tégy, amit akarsz és menj, ahova akarsz, de én követlek.

Dick erre nem számított. Hüledezve nézett pajtására. Ez a vézna, gyenge, gyámoltalan fiú legyen a társa a reá váró veszedelemben ?

– Bolond vagy! – kiáltotta. – Ha velem tartasz, ellenségeid karjába szaladsz! Ha csak egy nyíl le nem terít előbb! Fuss csak tovább! Tűnj el innen, ha kedves az életed! Ha mellettem maradsz, talán a halál vár rád.

– Bánom is én, Dick! – lelelte Matcham. – Inkább meghalok, vagy tömlöcbe kerülök, de nem válok el tőled!

Dick elvesztette türelmét.

– Vigyen el az ördög! – durcáskodott. – Jöjj utánam, ha tudsz! De aztán ne tégy nekem szemrehányást, én lebeszéltelek!

Hátat fordított Matchamnak, s elindult az erdőbe. Gyorsan szedte a lábát, de az óvatosságról sem feledkezett meg, és sűrűn körül nézett, nehogy meglepjék az erdei emberek. Matcham követte, s bár alig tudott lépést tartani vele, nem maradt le messzire mögötte. A völgy mélyén nagyobb tisztásra érkeztek. Bal kéz felől kis domb emelkedett: lankáját tövises rekettye borította, tetejét néhány fenyő egybemosódó zöldje koronázta.

– Onnan majd többet látok! – dünnyögte Dick, és sietve törtetett a sűrű hangán keresztül.

Matcham mögötte loholt, de nagyokat sóhajtott, sőt szipogott.

– No mi baj? – kérdezte Dick hátrafordulva. – Mindjárt elbőgöd magad! Ki bántott?

– Te! – felelte Matcham. – Gorombáskodtál, kis híja, meg nem ütöttél. Visszaélsz azzal, hogy erősebb vagy nálam. Ez gyávaság!

– Lárifári! Vénasszonyok beszélnek így! – förmedt rá Dick. – Semmi jogod a nyakamba akaszkodni. De ha megteszed, engedelmeskedned kell nekem, érted?

Matcham erre komolyan megsértődött. Már-már elhatározta, hogy elszakad Dicktől, de meggondolta magát. Látva, hogy Dick nem néz többé hátra, s fikarcnyit sem törődik vele, összeszedte minden erejét, és megpróbált lépést tartani vele. Csakhogy a terep nehéz volt, a domboldal egyre meredekebb. Dick mind nagyobb előnyre tett szert, s már régen feljutott a tetőre, előremászott a fenyők közt, jó búvóhelyet is talált magának, s kényelmesen elhelyezkedett a sűrű rekettyebokrok közt, amikor Matcham erősen lihegve utolérte, s némán lerokkadt mellé a fűbe.

Odalenn, a következő, jóval nagyobb völgy mélyén egyenesen húzódott az út kanyarulatát röviden átvágó ösvény, mely Tunstall községet a révvel kötötte össze. A két fiú búvóhelyéről a jól kitaposott ösvény minden pontját kitűnően szemmel lehetett tartani. Az ösvény többnyire nyílt réten haladt, de sok helyen megközelítette az erdő egy-egy nyúlványát. Szinte minden százalépsnyire érintették ezek a zöld nyelvek – sűrű fák, amelyek nagyon alkalmasak voltak leshelynek vagy csapdának.

Az ösvény végén hét acélsisak csillant meg. Pretty nyargalt ott hetedmagával, erősen buzgólkodva azon, hogy Sir Daniel parancsát teljesítse. A szél ereje csökkent, szinte játékosan borzolgatta a fák koronáját. Appleyard, ha még él és itt van, megszívelhette volna a riadtan felröppenő madarak intelmét.

– Most figyelj, Jack – súgta Dick. – Ha volna eszük, behúzódnának az erdőbe. Ott nagyobb a biztonság, mint a nyílt ösvényen. Látod azt a tizenöt vagy húsz facsoportot az ösvény mentén? Olyanok, mint egy-egy zöld sziget. De nekik nem nyújt menedéket, csak veszedelmet rejteget. Ha kissé közelebb érnek, elibük szaladok, és figyelmeztetem őket, hogy vigyázzanak. Jaj, de aggódom értük! Szívem csupa balsejtelem! Mindössze heten vannak nagy túlerő ellen.

Közben Pretty maroknyi csapata gyanútlanul ügetve közeledett az ösvényen. Csak egyszer álltak meg, s úgy csoportosultak, mintha tanácskoznának. Erősen füleltek. De a zaj, mely felkeltette figyelmüket, messziről hallatszott, a mocsár túlsó pereme felől vagy még messzebből. Ágyúk tompa moraját hozta feléjük a szél. Nyilván nagy csata tombol arrafelé. Ez a morgás éppen elég okot adott a töprengésre. Mert ha az ágyúdörgés olyan messzire elhallatszik, mint a tunstalli erdő, ez arra vall, hogy a küzdelem kelet felé hullámszik, márpedig ez annyit jelent, hogy Sir Daniel és a piros rózsa ügye rosszul áll.

A kis csapat újra elindult. Az ösvénynek olyan szakasza következett, ahol egészen nyílt volt a terep, s csak egy helyen nyílt ki a bozótos erdő az ösvényig. A lovasok majdnem elérték ezt a helyet, amikor egy nyílvesző röppent ki a bozótból, és megcsillant a levegőben. Az első lovas karja a feje fölé lendült, paripája felágaskodott, aztán ló és lovas felbukott, s vergődve hempergett egy halomban az ösvényen. A két fiú még elég távol volt, de tisztán hallották a meglepett lovasok rémült kiáltozását, s látták a riadtan ágaskodó lovakat. A kis csapat lassanként felocsúdott meglepetéséből; a második lovas kezdett lekászálódni a nyeregből. Ekkor újabb nyíl röppent ki valahonnan, s nagy, csillogó ívben tette meg gyors útját; célba érve leterítette a második lovas is. A harmadik katona éppen le akart ugrani, de lába beleakadt a kengyelbe, s a rémülten menekülő ló magával vonszolta; a szerencsétlen ember feje nagyokat koppant a köveken, amíg a vágató paták halálra nem taposták.

Most már csak négy lovas ült nyeregben. Menten szétszóródtak. Az egyik megfordult, és riadtan nyargalt vissza a rév felé; a másik három lazára eresztette a gyeplőszárat, s vágatva igyekezett Tunstallt elérni; köpönyegük lobogva úszott utánuk a szélben. De minden fa mögül, amint elszáguldoztak mellette, egy-egy nyíl csapott le rájuk. Az egyik ló hamarosan kidőlt, de lovasa feltápáskodott a földről, s gyalogosan igyekezett társait követni, amíg egy újabb nyíl le nem terítette őt is. A következő percben lezuhant még egy lovas, majd egy ló is. Az egész csapatból csak egy ember maradt, és ez gyalogosan próbált menekülni. A három irányba száguldó három gazdátlan paripa patáinak zaja fokozatosan elhalt.

A támadók az egész idő alatt egyetlen pillanatig sem mutatkoztak. Az ösvényen itt is, amott is kínlódva hempergett egy-egy haldokló ember vagy pusztuló állat, de a láthatatlan ellenség szíve nem esett meg rajtuk. A bozót sűrűjében egyetlen kéz se moccant, hogy kegyelemlövéllel véget vessen szenvedésüknek.

Az egyetlen ember, aki a mészárlást túlélte, egy pillanatig tétozva megállt az ösvényen, talán ötszáz lépésnyire attól a helytől, ahol a két fiú lapult; jól látták, amint tanácstalanul tekinget jobbra-balra, valahonnan segítséget remélve. De segítség nem érkezett. A csüggedő összeszedte erejét és bátorságát, dacosan lekapcsolta íját hátáról, és megfeszítette. Dick ebben a pillanatban ráismert – talán a mozdulatáról. Pretty volt.

A reménytelen ellenállásnak ez a megnyilvánulása az erdő minden rejtekéből harsány derültséget váltott ki. Ebben a kegyetlen, gúnys és csöppet sem ildomos kacagásban legalább húsz ember vett részt, hiszen ez a facsoport és bozót volt a fekete nyíl bandájának legfőbb leshelye. Ekkor egy nyíl villant el Pretty válla fölött; ijedten hátraugrott, mire egy másik fekete nyílvesző a bokája mellett csapott a földbe. Pretty a bozót felé szaladt. Most egy harmadik nyíl közvetlenül az orra előtt cikázott el. Újra felcsattant a kacagás, és általános hahotázással öblösödött; csak úgy visszhangzott tőle minden bokor és facsoport.

Nyilvánvaló volt, hogy a támadók csupán ugatják és csúfolódnak vele. Kínozzák, mint macska az egeret, vagy mint azokban az időkben – és ma is – a durva lelkű emberek a szegény felbőszített bikát. Gonoszságukban örömeiket lelték náluk semmivel sem bűnösebb embertársuk gyötrelmében.

Pretty végre megértette, miről van szó. Dühös ordítással vállához kapta íját, és egy nyílveszőt küldött vaktában a bozótba. A szerencse kedvezett neki, mert bosszús és fájdalmas kiáltás volt a válasz. Pretty most már eldobta fegyverét, és futásnak eredt – egyenesen Dick és Matcham búvóhelye felé.

A fekete nyíl lövései most kezdték csak Prettyt komolyan venni. De megkapták, amit megérdemeltek. Elszalasztották a kedvező pillanatot: most már szemükbe sütött a nap, úgy kellett célozniuk; azonkívül Pretty futás közben hol jobbra, hol balra ugrott, s a célzást ezzel is megnehezítette.

Egyelőre nem találta el senki. Már-már úgy tűnt, hogy sikerül megmenekülnie. Dick habozás nélkül kész volt a segítségére sietni. Még Matcham is megfélekedett sérelmeiről, s szíve mélyén az üldözöttért rettegett.

Már csak ötvenlépésnyire volt tőlük, amikor egy nyíl eltalálta, s elterült a földön. Ám abban a pillanatban felpattant, s most már kissé tántorogva szaladt tovább, de vak ember módjára futás közben eltévesztette az irányt. Dick talpra ugrott, és hadonászva integetett neki.

– Erre! Erre! – kiáltotta. – Mi megsegítjük!

Ekkor egy második nyíl is eltalálta a menekülőt, és vértje rései közt vállába fúródott. Holtan zuhant a földre.

– Ó, szegénykém! – kiáltott fel Matcham, kezét részvétellel összekulcsolva.

Dick, mintha kővé dermedt volna, mozdulatlanul állt a fák előtt, könnyű célpontot kínálva a felbőszült íjászoknak, akik főképpen azért haragudtak rá, mert váratlanul bukkant fel a hátuk mögött.

Le is lőtték volna hamarosan, ha egy hatalmas, parancsoló hang – Ellis Duckwort hangja – el nem téríti őket szándékuktól.

– Állj! – harsogta. – Ne lőjetek! A fiatal Shelton az! Harry fia! Élve kell elfogni!

Szavait három éles sípjel erősítette meg. Úgy látszik, ezzel a kis szerszámmal irányította embereit John. Aki Megfizet Mindenért.

A másik John pedig, John Matcham, barátjával, Richard Sheltonnal együtt gyorsan visszahúzódtak a fenyőfák mögé, és futásnak eredt.

6. BOLYONGÁS AZ ERDŐBEN

Valóban legfőbb ideje volt eltűnni innen. A fekete nyíl emberei minden irányból a kis domb felé törtettek.

Dick ügyesen kihasználta a terep nyújtotta lehetőségeket. Bevetette magát a sűrű bozótba, s a lombos növényzet mindkettőjükét jóságosan eltakarta. Ez a liget a domb túlsó lejtőjén lefelé húzódott, s ez a körülmény is kedvező volt számukra. Valahányszor egy-egy kisebb tisztás következett, Dick megkerülte, s mindig bal felé tartott. Így történt, hogy a két fiú az országútnak arra a felére került, mely a folyó és a rév felé haladt, míg Erdei John a Tunstall felé közelítő útszakaszon üldözte őket.

A fiúk leroskadtak egy fa tövébe, hogy kifújják magukat; üldözőiket nem látták sehol. Dick lehasalt, és fülét a földhöz tapasztotta, de így sem hallotta közeledő lépések nesztét. Az egyetlen nesz a falevelek susogása volt a könnyű szellő simogató keze alatt.

– Tovább! – mondta Dick két perc múlva, és felugrott, hogy folytassa útját. Matcham sérült lábán bicegve követte. Még szerencse, hogy most a lankán lefelé siettek, ami nem volt túlságosan megerőltető, de Matcham így sem bírta sokáig. Lábában kegyetlen szúrást érzett, térde megmegrögyött, feje zúgott.

– Pihenjünk még egy kicsit! – könyörgött.

– Most nem lehet! – felelte Dick könnyörtelenül. – Majd szólok, ha itt lesz az ideje. Gyerünk!

Matcham sóhajtva engedelmeskedett. Most egy hosszú fasorhoz érkeztek, mely olyan volt, mint egy alagút. A fák ágai összeértek, lombjaik szinte egymásba fonódtak.

Dick lassított, mert itt félig-meddig biztonságban érezte magát.

A fasor végén hirtelen megállt. A sűrű bokrok mögött megpillantotta azt a széles országutat, mely Risinghamból Shorebybe vitt. Alig néhány lépés választotta el tőle.

Dick izgatottan fülét. Valami furcsa zajra figyelt, mely egyre jobban felerősödött. Eleinte azt hitte, hogy szélroham rázza a fákat valahol, de csakhamar felismerte, hogy rohanó paripák patáinak dübörgését hallja. De nem maradt ideje töprengeni, mert egy lovasszázad robogott el, szinte az orra előtt, Shoreby felé, s egy szempillantás alatt már el is tűnt. Fejvesztetten, rendetlenül vágattak, sebesültek is voltak köztük, s néhány gazdátlan ló, hátukon véres nyereg. Nyilván menekültek voltak, akik egy nagy csatából szöktek meg.

Átvonulásuk zaja még el sem halt, amikor újabb lódobogás visszhangzott mögöttük az úton. Most egyetlen lovas követte őket, aki – mint ragyogó páncélja mutatta – bizonyára magas rangú tiszt volt. Szorosan utána málhával megrakott szekerek robogtak csörömpölve, rút rendetlenségben; a kocsisok kíméletlenül ostorozták lovaikat, mintha életük vagy boldogságuk függne attól, hogy minél előbb eljussanak Shorebybe. Alighanem már kora délután megszöktek csapatuktól, de gyávaságuk nem mentette meg őket. Mert éppen, amikor a bokrok mögött leselkedő fiúkkal egy vonalba jutottak, egy másik tiszt érte utol őket, szinte magánkívül dühében, eszeveszetten csapkodta és kardlapozta a szökevényeket, lehordta őket a sárga földig, káromkodva átkozta gyávaságukat. Néhányan közülük leugrottak a bakról, és elbújtak az útszéli bozótban, mások meg fejüket válluk közé húzták, s szégyenkezve türték megaláztatásukat.

Közben a távoli moraj egyre erősödött. A szél mind közelebb hozta a szekerek dübörgését, a lovak patáinak dobolását, az emberek ordítózását, az egész zürzavaros lármát. Nyilvánvaló volt, hogy egy szétvert sereg bomlott fel, és önti el áradásként az országutat.

Dick komoran nézte. Terve az volt, hogy az országúton halad tovább a hollywoodi elágazásig, de most megváltoztatta szándékát. A menekülő ruháján és jelvényein felismerte Risingham gróf színeit. A hadiszerencse tehát nem kedvezett a piros rózsának, és a csata végső eredménye a lancasteriek veresége volt. „Vajon Sir Daniel, embereivel együtt, kötelességéhez híven csatlakozott-e Risingham gróf seregéhez, s most a menekülő áradataiban töpreng szomorú sorsán, mely földönfutóvá tette? Vagy pedig szégyenletesen elárulta barátait, és átpártolt Yorkhoz, hogy birtokait megmentse? Ezt csak a következő órákban vagy holnap fogom megtudni” – gondolta Dick.

– Gyere! – parancsolta szigorúan Matchamnek, és elindult visszafelé az erdőbe. Matcham sántikálva baktatott utána.

Most már későre járt az idő. A nap leereszkedett a síkságra Kettley mögött. A fák koronáinak felső lombjai még aranyzínben ragyogtak, de alattuk árnyékok sűrűsödtek, s érezhetővé vált a közelgő éjszaka hűvössége.

– Csak ne lennék olyan átkozottul éhes! – kiáltott fel Dick hirtelen, s megállt. – Úgy érzem, a gyomrom mindjárt kiesik.

Matcham leült a földre, és sírni kezdett. Ebből újabb veszekedés támadt.

– Mit bögsz? – szólta rá Dick megvető arckifejezéssel. – Megetted a vacsorámat, és még te bögsz! – Hét ember halt meg itt miattad, és még te bögsz!

– Hét ember? Miattam?

– Igen. Te tartottál vissza attól, hogy megmentsem őket. Haláluk a te lelkesen szárad! De még megbosszolódom a pusztulásukat!

– Nagy hős vagy – felelte Matcham. – Velem gorombáskodsz, mert gyengébb vagyok nálad. Lovagias viselkedés, mondhatom! Azt a hét embert sajnálod, és szeretnéd megbosszolni halálukat. De apád halála nem érdekel. Érte nem akarsz bosszút állni.

– Fogd be a szád! – kiáltotta Dick dühösen. – És ne papolj nekem a lovagiasságról. Az erősebb letapossa a gyöngét, s így van ez rendjén! Te gyenge vagy, s hozzá még engedetlen és hálátlan is. Megérdemelsz egy jó verést, és istenemre – meg is kapod!

Igyekezett higgadtan beszélni, pedig tombolni szeretett volna haragjában. Lecsatolta a szíjat derekáról.

– Ez lesz a pótvacsorád! – mondta vészes nyugalommal.

Matcham abbahagyta a sírást. Arca fehér volt, mint a lepedő, de keményen Dick szemébe nézett, és meg se moccant. Dick közelebb lépett hozzá, derékszíját lengetve. De Matcham tágra nyílt, nagy szeme és sovány, fáradt arca meghökkenetette. Dühös elszántsága alábbhagyott.

– Azt gondolod, hogy nincs igazam? – kérdezte tétován. – Mondd meg nyíltan.

– Nem vitázok veled – felelte Matcham. – Fáradt vagyok, nem bírok ellenállni. Én sohasem bántottalak, de te meg akarsz verni. Hát csak rajta! Kegyetlen és gyáva vagy! Üss csak!

Ezek a kihívó szavak újra felbőszítették Dicket. Felemelte a szíjat. Matcham visszariadt, és úgy összehúzta magát, mint egy csiga, amikor házába menekül. Dick szíve most már végleg megesett rajta. Az őv kihullott a kezéből.

– Az ördög vigyen el, te pipogya és mégis házsártos kölyök! – kiáltotta. – Ha a kezed olyan gyenge, legalább a nyelvedet tartsd féken. De inkább nyeljen el a föld, semhogy megüssösek. Nem, nem, nem verlek meg, de nem is bocsátok meg neked. Nem ismerlek. Most már tudom, hogy szíved az ellenségeimhez húz. Odaadtam neked a lovamat meg a vacsorámat is, te meg hálából sértegetsz! Hát vedd tudomásul, hogy betelt a pohár! Beszélhetsz, amit akarsz, nem törődöm veled többet. Hisz úgymint butaságokat beszélsz! Hogy a gyengét kímélni kell! Még mit nem! Szerinted, ha valaki lándzsával támad rád, s közben azt kiáltozza: „Gyenge vagyok, gyenge vagyok!” – akkor nem bántod, hanem nyugodtan tűröd, hogy közelebb jöjjön és leszúrjon. Könyörület! Tiszta hülyeség!

– Mégis meggondoltad magad, és nem vertél meg – mondta Matcham.

– Jól van, legyen úgy! – kiáltotta Dick. – Hát nem érted, hogy tanítani akarok? Mert egy nevetlen, ostoba tacsó vagy! Aztán nem felejtettem el, hogy kimentettél a vízből, ez az egész! Hagyjuk ezt! Gyere, menjünk tovább. Ha azt akarod, hogy még az éjjel Hollywoodban legyünk, igyekeznünk kell!

Matcham látta, hogy Dick már visszakozni akar, de nem tudott megbocsátani neki.

– Köszönöm! – felelte. – De ezt csak udvariasságból mondom. Vedd tudomásul, Shelton úr, hogy szívesebben megyek egyedül. Az erdő nagy – válassza meg ki-ki a maga útját. A lovat meg a vacsorát alkalomadtán meghálálom neked. Isten veled!

– Jól van – kiáltotta Dick. – Ha ilyen hangon beszélsz velem, eriggy a pokolba!

Elváltak egymástól. Az egyik jobbra kanyarodott, a másik balra, mit sem törődve azzal, jó irányba mennek-e. Csak a veszekedésükre gondoltak. De Dick alig tett tíz lépést, amikor a nevét kiáltották. Megfordult és látta, hogy Matcham lohol utána.

– Dick – mondta Matcham –, ne váljunk el haraggal. Igazán hálás vagyok neked, és nagyon köszönöm, amit tettél értem. Ezt most szívből mondom, nem udvariasságból. Szerencsés utat!

– Jól van, öcskös – felelte Dick, és kezét nyújtott Johnnak. – Igazában nem is haragszom rád. Rendes fickó vagy, csak az a hibád, hogy nagyon szeretsz vitatkozni. De azért minden jót kívánok neked. Szerencsés utat!

Másodszor is elváltak, de újabb tíz lépés múlva Dick volt az, aki megfordult, és Matcham után szaladt.

– Hé! – kiáltotta. – Itt az íjam, neked adom! Ne mászkálj az erdőben fegyvertelenül.

– És te?

– Én majd segítek magamon valahogy. Itt a töröm, az is elég. Fogd az íjamat!

– Mit csináljak vele? Nem tudok vele bánni, s annyi erőm sincs, hogy megfeszítsem. De azért kedves, hogy ide akartad adni.

Most már meglehetősen besötétedett, különösen a fák alatt; alig látták egymás arcát.

– Tudod mit – mondta Dick –, egy darabig elkísérlek. Nem szívesen hagylak magadra a sötét erdőben. Attól tartok, eltévednél.

Ezzel megint elindult, s Matcham szó nélkül követte. A sötétség sűrűbben lepte el az erdőt. Csak imitt-amott, amint egy-egy tisztásra értek, pillantották meg az apró csillagokkal teleszórt eget. A távolból még hallani lehetett a szétvert Lancaster-hadsereg menekültjeinek lármáját, de a zaj egyre tompábban hallatszott, s minden lépésüknél halkult a hátuk mögött.

Félórai néma menetelés után egy széles ösvényre bukkantak, talán nem is ösvény volt, csak nyílt hanga, alacsony növényzettel borított vadcsapás. A bozontos-gubancos páfrányok közt egy-egy csenevész fa emelkedett ki. Itt megálltak, és egymásra bámultak.

– Fáradt vagy? – kérdezte Dick most már részvétellel.

– Legszívesebben lefeküdnék és meghalnék! – sóhajtotta Matcham.

– Fel a fejjel! – vigasztalta Dick. – Mintha egy patak mormolását hallanám. Menjünk odáig, mert szomjas vagyok. Aztán keressünk egy alkalmas helyet, ahol lepihenhetünk.

A terep itt szelíden lefelé lejtett. A lejtő alján csakugyan egy patakra bukkantak, mely csobogva folydogált a fölébe hajló fűzfák alatt. Partján lehasaltak, és jó sokat ittak a csillagokat visszatükröző kristálytiszta vízből.

– Dick – mondta Matcham –, utolsó erőm is elfogyott. Ne haragudj, nem bírom tovább.

- Láttam egy gödröt az imént – felelte Dick. – Ha akarod, behúzódunk oda, és alszunk hajnalig.
- Hogy akarom-e? – kiáltotta Matcham. – Ez az egyetlen, amit kívánok!

A gödör mélyét száraz homok borította. Szélein tüskebokrok nőttek, valóságos sövényt alkottak körülötte, melyen nehéz volt áthatolni. Védettebb helyet az erdőben kívánni sem lehetett. A két fiú lefeküdt, és a hideg ellen védekezve egymáshoz bújt. Mindketten megfélekedtek arról, hogy az imént még veszekedtek. Nemsokára rájuk borult az álom, mint egy elzsongító felhő. Békében, édesen aludtak a harmatos bokrok és a fényesen remegő csillagok alatt.

7. A KÁMZSÁS KÍSÉRTET

Már hajnal előtt felébredtek. Az ég szürke volt, a madarak még nem énekeltek, de itt-ott már csiviteltek a fák ágain. A két vándor csak félig-meddig tudta kipihenni magát. Éhesen és fáradtan, nyitott szemmel feküdtek még egy ideig. Átengedték magukat a lustálkodás gyönyörűségének. Egyszerre csak csilingelő hang riasztotta fel őket aléltságukból.

– Egy csengő! – mondta Dick, és felült. – Lehetséges, hogy már olyan közel lennénk Hollywoodhoz?

Kis idő múlva a csengő újra megszólalt, de most már közelebb, mint az előbb. S ettől kezdve egyre közelebb jött, s egyre hangosabban verte fel a hajnal csendjét.

– Mit jelentsen ez? – kérdezte Dick, szemét dörzsölgetve, hogy egészen felébredjen.

– Valaki járkál itt – felelte Matcham –, s miközben mozog, a csengő megkondul.

– Ezt én is tudom – bólintott Dick –, de miért járkál itt? Mi dolga lehet a tunstalli erdőben ilyen korán? Nevezz ki, Jack, de bevallom, nekem ez a csengő sehogy sem tetszik.

– Nekem sem – szólta Matcham megborzongva. – Olyan gyászos, öblös hangja van.

Ekkor a csengés hirtelen meggyorsult, majd ugyanolyan váratlanul elhallgatott.

– Mintha a gazdája egy miatyánknyi ideig szaladt volna, aztán átugrott a patakon – jegyezte meg Dick.

– Most meg kényelmesen ballagva közeledik – tette hozzá Matcham.

– Nem hiszem, hogy ballagna, Jack. Inkább azt gondolom, hogy még gyorsabban szedi a lábát. Valami sürgős dolga lehet.

– Talán már itt is van a nyakunkon – rémüldözött Matcham.

Most már a gödör szélén álltak. S mivel a gödör is jó magasan leledzett egy halom tetején, pereméről tágas kilátás nyílt az alant elterülő tisztásra s még tovább, az erdőig, mely a tisztást körülvette.

A reggeli szürkületben világosan kirajzolódott egy ösvény szalagja, amely a tisztáson átvágva keletről nyugat felé vitt. Irányából Dick arra következtetett, hogy az ösvény egyenesen a tunstalli várkastély felé tart.

Az ösvényen most egy fehér alak jelent meg, és kilépett az erdőből. A tisztáson egy pillanatra megállt tétovázva, mintha gondolkodnék; aztán előrehajolva, majdnem kétrét görnyedve, lassú léptekkel elindult, éppen feléjük a tisztáson keresztül. Minden lépésnél csilingelt a csengő. Az ember formájú jelenségnek egyáltalán nem volt arca. Fejét fehér kámzsa borította. Mozgás közben botjával a földet ütögette, mint a vakok, ha az utat tapogatják. A fiúk szemüket kimeresztve bámultak rá, s szívüket jeges ujjaival félelem szorongatta.

– Kámzsás kísértet! – súgta Matcham.

– Dehogyan! – vitatta Dick. – Ez egy leprás.

Ettől a szörnyű szótól Matcham még jobban megijedt.

– Leprás? – hebegte. – Érintése biztos halál. Meneküljünk!

– Várj egy kicsit – mondta Matcham. – Ez az ember vak. Nem látod, hogy botjával az utat keresi? Elég, ha csendben maradunk. A szél az ösvény felé fúj. Elmegy mellettünk anélkül, hogy észrevenne. Szegény boldogtalan! Már nem is félek tőle, inkább sajnálom.

– Én is sajnálni fogom, de csak ha már elment – felelte Matcham.

A vak leprás közben már megtette feléjük az út felét. A nap éppen most sütött ki, és megvilágította csuklyába bújtatott fejét. Magas ember lehetett, amíg undorító betegsége meg nem törte. Még most is erős léptekkel járt. Csengőjének gyászos hangja, botjának kopogása, a látó szemek hiánya az arcát elrejtő álcán s az a tudat, hogy nemcsak hosszú szenvedésre és biztos halálra van kárhozható, de addig sem érintkezhet embertársaival, és nem érintheti meg senki – mindez iszonyattal töltötte el a két fiú szívét. Minden lépés, mely a leprást közelebb hozta, fokozta dermedtségüket; erejük és bátorságuk végleg cserbenhagyta őket.

A leprás most egy vonalba érkezett a gödör szélével; megállt, és arcát egyenesen a fiúk felé fordította.

– Boldogságos Szűzanya, oltalmaz! Lát minket – hebegte Matcham.

– Csitt! – súgta Dick. – Nem lát, csak hallgatózik! Vak szegény!

A csuklyás alak egy teljes percig nézte őket, vagy hallgatózott – hogy a kettő közül melyik az igaz, egyelőre nem lehetett eldönteni. Aztán újra elindult, de baktatása közben többször a fiúk felé fordult, s mintha rajtuk felejtette volna tekintetét. Még Dick is elsápadt, és behunyta szemét, mintha attól félne, hogy a leprás pusztá látványa is megfertőzheti. De nemsokára megszólalt a csengő, s a leprás befejezve útját a tisztáson keresztül, eltűnt az erdő sűrűjében.

– Esküdni mernék, hogy látott minket! – jelentette ki Matcham.

– Csitt, ha mondom! – felelte Dick. – Nem látott minket, csak meghallotta a mocorgásunkat, és megijedt szegény. Ha te is vak volnál, és örök éjszaka venne körül, megijednél, ha egy ág reccsen, vagy egy madár csivitelni kezd.

– De értsd meg, Dick, hogy lát. Ha egy ember hallgatózik, akkor másképpen tartja a fejét. Figyelj csak! A csengő elhallgatott!

Ez valóban így volt. Hiába füleltek, nem hallották a csengő hangját.

– A kutya mindenit! – fakadt ki Dick. – Ez nekem nem tetszik! Nem! – tette hozzá erélyesen. – Egyáltalán nem tetszik! Tűnjünk el innen!

– Úgy látszik, kelet felé ment – mondta Matcham. – Akkor mi iszkoljunk nyugat felé. Még lélegzeni se bírok, amíg ez a leprás messze el nem marad a hátam mögött!

– Gyáva vagy, Jack – fölényeskedett Dick, pedig ő sem félt kevésbé, mint Matcham. – Hollywood északra van innen, tehát észak felé kell tartanunk.

El is indultak tüstént. Kiálló köveken tipegve átkeltek a patakon, és lihegve kapaszkodtak fel a völgy túlsó végében kezdődő, elég meredek domboldalon. A terep gidres-gödrös és egyenetlen volt, alig bírtak a kaptatóval megbirkózni. Éhesek is voltak, nehezen vonszolták lábukat a homokban.

Felsőhajtottak, amikor végre feljutottak a dombtetőre, de örömük korai volt. Nagy meglepetésükre a leprás ugrott ki a bozótból, és egyenesen feléjük sietett. Felkiáltottak és egymástól elszakadva, két különböző irányban kezdtek szaladni. De szörnyű ellenségük tétovázás nélkül Matchamet vette üzöbe, játszva lecsapott rá, és foglyul ejtette. Matcham akkorát sikított, hogy az erdő csak úgy viszhangzott tőle; megpróbált védekezni, de rövid, görcsös küzdelem után tagjai elernyedtek, és aléltnan hullott támadója karjaiba.

Dick meghallotta a sikoltást, és hátrafordult. Látta, amint Matcham összeroskad, s abban a pillanatban visszanyerte bátorságát és erejét. A részvét és a düh hatása alatt lekapta válláról íját, és megfeszítette. De a leprás tiltó mozdulattal magasra emelte kezét.

– Ne lőj, Dick! – kiáltotta egy ismerős hang. – Tedd le az íjad, te bolond! Hát mindegy neked, hogy ellenség vagy jó barát?

Lelőkte Matchamet a föbe, leoldotta fejről a csuklyát, és fölfedte arcát.

– Sir Daniel! – kiáltott fel Dick hűledezve.

– Hát persze hogy az! Ki volna más? – vigyorgott Brackley lovag. – Kis híja, hogy le nem lótted szerető gyámodat, te mamlasz! Jó, jó, nem haragszom rád. De ez itt – Matchemre mutatott –, mit gondolsz, ki ez?

– John Matcham – felelte Dick. – Úgy tudom, ismeritek egymást, vagy nem?

– Hogyne, hogyne! Nagyon jól ismerem a fiatalurat – vigyorgott Sir Daniel. – De úgy látom, elájult. Szavamra, nem is csodálkozom rajta. Valljad be, Dick, jól megijesztettek benneteket!

– Mi tagadás, megszeppentünk egy kicsit – felelte Dick sóhajtva. – Bocsásson meg, ha azt mondom, szívesebben találkoztam volna az ördöggel ilyen váratlanul. Szó, ami szó, még most is reszket minden tagom. De mi jutott eszébe, Sir, ilyen áluhába bújni?

Sir Daniel arca hirtelen elsötétült mérgében.

– Mi jutott eszembe? – kiáltotta homlokát ráncolva. – Még jó, hogy szóba hoztad. Nem jókedvemben öltöttem fel ezt a maskarát! A puszta életemet akartam megmenteni, érted-e, Dick? A puszta életemet, a saját birtokomon, a tunstalli erdőben! Elvesztettük a csatát, fiam. És a szétvert, megfutamodott sereg engem is magával sodort. Hol vannak az én jó íjászaim? Istenemre, nem tudom! Az ellenség egyszerűen elsöpört minket, nyilak csapataim sűrűjébe záporoztak. Egyetlen emberemmel sem találkoztam, amióta három közülük elesett. Ami engem illet, sikerült épkézláb eljutnom Shorebybe, s mivel tudom, hogy a fekete nyíl itt ólálkodik ebben az erdőben, kerítettem valahogy egy kámzsát meg egy csengettyűt, és elindultam a váram felé. Ennél jobb öltözéket el se lehet képzelni, s ennek a csengőnek a hangjától megrémül a legvakmerőbb erdei bandita is, ha meghallja, sápadtan menekül mindenki. Így bukkantam rátok véletlenül. Csak homályosan látok ezen a kelmén keresztül, s nem voltam bizonyos benne, hogy ti vagytok azok, hiszen hogy a fenébe kerültetek volna össze? Ezért haboztam, hogy kilétemet felfedjem. De nézd csak – tette hozzá –, ez a szegény kis béka már éledezni kezd. Egy csepp ebből a jóféle kanáriai borból mindjárt magához téríti.

Brackley lovag hosszú csuhája alól butykost húzott elő, s benedvesítette vele Matcham ajkát, s a halántékát is megdörgölte. Matcham lassanként felocsúdott ájulásából, s csodálkozva meresztette szemét előbb a lovagra, majd annak gyámfiára.

– Bátorság, Jack! – kiáltott rá Dick. – Kiderült, hogy nem leprás, hanem Sir Daniel!

– Kortyolj ebből – mondta a lovag Matchamnak –, ez majd helyrefofoz. De elemózsia is van nálam. Jól befalatozunk, aztán uzsgyi, mind a hárman Tunstallba! Bevallom, Dick – folytatta, miközben tarisznyájából kenyeret meg húst szedett élő –, vérig bosszant, hogy most csak váram falai közt érezhetem magamat biztonságban. Hallottak már ilyet! Amióta az eszemet bírom, nem voltam ilyen szorult helyzetben. Nemcsak birtokaimat, puszta életemet is veszély fenyegeti. Ó, ezek a bitangok! Lesnek rám, mint vadászok a vadra! De még nincs vége a dalnak, de nem ám! Itt van Hatch vagy tíz emberrel, aztán a húséges Pretty hetedmagával. Ennyi erő elég, hogy megvédjen, s ha minden recseg-ropog, még egyezséget is köthetnek York herceggel, akit olyan érdemtelenül kedvel a szerencse. Ne félj, Dick, még nem vetettek ki a nyeregből!

E szavak után a bizakodó lovag megtöltötte ivószaruját kanáriai borral, s magasra emelte – ezzel a némajátékkal jelezve, hogy úgy érzi magát, mintha lakomára terített asztal mellett derűsen felköszöntené őket.

– Pretty – hebegte Pick –, attól tartok, hogy órá már nem lehet számítani.

Sir Daniel letette a csontkupát a föbe anélkül, hogy tartalmát megízlelte volna.

– Micsoda?! – kiáltotta egészen megváltozott hangon. – Mi van Prettyvel? Beszélj!

Dick eladagolta Pretty végórájának történetét, az egész mészárlást.

Sir Daniel szóltalanul hallgatta, de arca görcsbe rándult dühében és bánatában.

– Ó, a nyomorultak! – kiáltotta aztán. – Esküszöm, ezért meglakolnak! Száradjon el a jobbom, ha nem

akasztatok fel tíz embert Pretty haláláért és ötöt minden emberéért. Kettétöröm Duckworth urat, mint egy nádszálát. Nem elég, hogy koldussá és földönfutóvá tettem, házát felgyújtottam, tanyáját elfoglaltam! Az életét is elveszem, ízenként ölöm meg, majd meglátod, Dick!

Elhallgatott, de arca továbbra is rángatózott.

– Egyél! – rivallt rá hirtelen, majd Matchamhez fordulva szigorúan ráparancsolt: – Esküdj meg, hogy visszatérsz a kastélyba, és nem csavarogsz el sehova!

– Szavamat adom rá – mondta Matcham.

– Szavadat, haha! Mit érek a szavaddal? Esküdj az anyád üdvösségére!

Matcham ezt is megtette; annyira megtört, hogy nem volt már ereje tiltakozni. Sir Daniel újra fejére húzta a csuklyát, kezébe vette a botot és a csengőt, így állt előttük, útra készen. Amikor újra meglátták ebben az ijesztő maskarában, a fiatalok borzongva elfordították fejüket.

– Fejezzétek be az étkezést minél előbb! – mondta Sir Daniel. – Én nem várlak meg, előre megyek. Így biztosabb. De gyertek utánam szaporán! A kastélyban újra találkozunk.

Ezzel el is indult az erdőbe. Nemsokára megszólalt a csengő, s a bot koppanását is jól lehetett hallani, míg fokozatosan el nem halt a fák közt. A gyerekek csüggedten bámultak abba az irányba, ahol zsarnokuk eltűnt.

– Így hát Tunstallba megyek – mondta Dick halkán, kissé szégyenkezve. – És te?

– Én is – sóhajtott Matcham. – Nem tehetek egyebet. Étvágy nélkül, ímmel-ámmal elfogyasztották a hús és a kenyér maradékát, aztán nekivágtak az erdőnek. Két óra múlva feljutottak a hegyhátra, s útjuk most már könnyebb volt a túlsó lejtőn. Végül megpillantották Tunstall várának vörös falait és ormait a fák koronái között. Matcham megállt.

– Itt elválunk – mondta. – Búcsúzz el szépen a te gyenge és gyámoltalan Jack barátodtól, akit most láthatsz utoljára. És kérlek, kedves Dick, bocsásd meg neki mindazt, ami nem tetszett neked. Én is szívből és szeretettel megbocsátom mindazt, amivel megbántottál.

– Minek ez az ünnepélyes búcsúzkodás? – kérdezte Dick. – Hiszen mind a ketten ugyanabba a várba megyünk, ahol, remélem, sűrűn lesz alkalmunk találkozni.

– Nem, nem! – rázta meg fejét Matcham. – Azt a fiút, akivel annyit vesződtél és bosszankodtál, ismétlem, nem láthatod többé soha. Búcsúzzunk el barátsággal egymástól. – Kitérte karját, s a két fiú megölelte, megcsókolta egymást. – S még valamit, Dick! – folytatta Matcham. – Engem balsejtelmek gyötörnek. Most újra Sir Daniel kezébe kerülünk. Eddig jól ment a dolga, minden, amit a fejébe vett, sikerült. De szerencséje, úgy látszik, cserbenhagyta. Ki tudja, balsorsában hogyan fog viselkedni? Eddig csak önző és kapzsi volt, ezután bizonyára kegyetlen lesz. A farkas dühe is félelmetes, ha verembe esik. Nagyon vigyázz mgadra, Dick! Az angyalok oltalmazzanak téged is, engem is!

A hátralevő utat szótlánul tették meg. Végül ott álltak Sir Daniel vára előtt. A zuzmóval és mohával belepett, zömök, vörös falak, a kerek őrtornyok, a liliomos várárok – mindez, ami azelőtt ismerős és meghitt volt, Dick számára egyszeriben fenyegetővé vált. Leeresztették elébük a hidat, és ők vonakodva, lassan átmentek rajta. A kapu kinyílt, és ott állt Sir Daniel maga, jobbján a pap, balján Hatch. Mind a hárman lejöttek a fogadásukra.

MÁSODIK RÉSZ
SIR DANIEL KASTÉLYÁBAN

1. DICK KÉRDEZŐSKÖDNI KEZD

A vár ott állt az erdei út közelében. Vörös sziklakövekből rakott, szabályos négyszög alakú épület volt; minden sarkát egy-egy hatalmas kerek torony erősítette meg, falain és fenn az oromzatán lőrészekkel az íjászok számára. A vastag falak szűk udvart zártak körül. A vizesárok tizenkét lábnyi szélességben védte a falakat, s egyetlen felvonóhíd vezetett át rajta. A védőárok vizét futóárkon át kis erdei tó táplálta. A két déli torony oromzatáról nyílzáport lehetett zúdítani a vizesárokra is. Néhány magas, öreg fát sajnáltak kivágni a várfalak közelében; ezektől eltekintve a vár – ostrom esetén – megközelíthetetlen volt.

Az udvaron Dick megpillantotta a helyőrség néhány tagját; nyomott hangulatban, komoran latolgatták a védelem esélyeit.

Egyébként megtettek minden szükséges előkészületet a vár védelmére: most éppen kardokat köszörültek, és közben beszélgettek.

Sir Daniel seregéből tizenkét embernek sikerült megmenekülnie; útjuk az erdőn keresztül valóságos vesszőfutás volt, de végül eljutottak Tunstallba. Három közülük súlyosan megsebesült – kettő még Rishingamben, a sereg felbomlásakor, a harmadik pedig az erdei menekülés közben, a fekete nyíl íjászeitől. Így aztán a vár védelme huszonkét harcképes emberre számíthatott, beleértve Hatchet, a fiatal Sheltont és magát Sir Danielt is. Remélték, hogy néhány ember még befut, s a harcosok száma elegendő lesz.

Az igazi veszélyt nem az ellenség túlereje jelentette, hanem a védők csüggedt hangulata. Szívük mélyén rettegés honolt. Mert a fekete nyíl nemcsak Sir Danielt gyűlölte, hanem engedelmes csatlósait is. Hiszen ezek a kegyetlen parancsok teljesítése közben túltettek gazdájukon is. Alig akadt köztük olyan szolga, akinek a lelkét nem terhelte volna valami embertelen, barbár tett emléke. Eddig arra számítottak, hogy Sir Daniel megvédi őket minden büntetéstől, de most, hogy ő is elvesztette hatalmát, mi várhat rájuk?

Ebből hamarosan kaptak egy kis kóstolót. Az este és az éjszaka folyamán nem kevesebb, mint hét gazdátlan ló érkezett rémült nyerítéssel a kapu elé. Gazdáik – egytől egyig Sir Daniel emberei – fűbe haraptak. Hajnal előtt pedig egy súlyos sebesült bukkant fel a vizesárok túlsó partján; idáig elvánszorgott valahogy, de az árokparton összeroskadt.

Mire becipelték, már félig eszméletlen volt, de motyogásából kiderült, hogy az egyetlen ember lehetett, akit egy teljes századból fel nem koncoltak.

Hatch is lenn volt az udvaron; napbarnította bőrén átütött a rémület sápadtsága. Amikor megtudta Dicktől, mi lett Pretty sorsa, leroskadt egy kőpadra, és hangtalanul zokogott. Társai, akik az udvar napos csücskében gubbasztottak, riadtan bámultak rá, de nem merték kérdésekkel faggatni.

– Emlékszik még, Shelton fiatalúr, mit mondtam? – szólalt meg végre Hatch. – Mindnyáján rámegyünk. Pretty jó pajtásom volt, úgy szerettem, mint a testvéretem. Szegény fiú, őt is utolérte végzete. Mi is sorra kerülünk. Hogy is mondta az a vereszet? „Fekete szívbe fekete nyíl.” Appleyard, Pretty, Smith meg az öreg Humphrey megkapta. Az öreg John Carter is haldoklik. Szegény bűnös papért könyörög.

Dick hallgatózott. Egy földszinti ablakból – éppen ott, ahol beszélgettek – keserves nyögés és sóhajtozás hangjai törtek elő.

– Ott fekszik? – kérdezte Dick.

– Igen. A kaputól a második kamrában – felelte Hatch. – Tovább nem mertük cipelni, annyira kínlódott. Minden lépésnél, ahogy vittük, fájdalmasan vonaglott a teste. De most, úgy látszik, a lelke szenved. Papért eseng, de Sir Olivernek nem akarózik lejönni, az ördög tudja, miért. Hosszú gyónás lesz, azt hiszem. Szegény Appleyardnak meg a szegény Prettynek még ennyi vigasz se jutott.

Dick lehajolt, és benézett az ablakon. A kis kamra félhomályában megpillantotta a sebesült katonát, aki nyögdecseelve hánykolódott a szalmazsákján.

– Carter, szegény barátom, nagyon fáj? – kérdezte Dick részvétellel.

– Shelton fiatalúr – felelte a katona izgatott suttogással –, az Isten szerelmére, hozza már ide a papot! Nagyon rosszul vagyok... érzem, utolsó perceimnél tartok. Nem, nem segíthet rajtam... sebem halálos... az egyetlen, amit tehet értem, sűrresse a papot. Súlyos teher nyomja a lelkemet... ha meggyónom, talán megkönnyebbülök.

Nagyot sóhajtván elfordította fejét. Dick hallotta, hogy fogai vacognak.

Sir Daniel éppen ebben a pillanatban jelent meg a vár csarnok küszöbén, egy levéllel a kezében.

– Fiúk – mondta –, fel a fejvel! Mi tagadás, jól leterítettetek minket, de még visszaiülünk a nyeregbe. Szegény VI. Henrik! Őt már nem lehet kihúzni a csávából! Végére is mi közünk hozzá, nem igaz? Van egy jó barátom, Wensleydale lord, aki az ellenpárt egyik főembere. Nos, levelet írtam neki, melyben értésére adtam, hogy szánjuk-bánjuk eddigi viselkedésünket, és szívesen átpártolnánk hozzá. Arra kérem ölordtságát, hogy borítson fátylat a múltira, és beszéljen az érdekünkben a yorki herceggel. Persze kérésemet fogadkozásokkal toldottam meg. Nem fukarkodtam ígéretekkkel arra nézve, milyen hűségesen fogjuk szolgálni. Nem volt könnyű mindezt írásba foglalni. De a levél kész, csak el kell vinni. Ez a bökkenő! Az út az erdőn át halálos veszedelem – minden fa mögött egy-egy betyár leselkedik. Olyan küldöncre van szükségem, aki elég ravasz ahhoz, hogy túljárjon az eszükön. Férge is legyen, mert a dolog sürgős, de az óvatosság még fontosabb. Mert mit ér a fürgesége, ha nem

éri el a célt, és fűbe harap, mi meg hoppon maradunk? Nos, ki érzi magát alkalmasnak arra, hogy ezt a levelet elvigye, és a választ is elhozza?

Egy ember tüstént jelentkezett.

– Megpróbálom – mondta. – Még a nyakamat is kockáztatom érte.

– Nem, Bower, te nem – felelte a lovag. – Ravasz vagy ugyan, de nem elég fürge. Világéletedben lusta és lomha voltál.

– Hát én, Sir Daniel? – ajánlkozott egy másik.

– Isten őrizz! – kiáltotta a lovag. – A lábad gyors, de az eszed lassan forog. Egyenesen beleszaladnál Erdei John karjaiba.

Hatch is jelentkezett, de a lovag megrázta fejét.

– Nem, kedves Bennet. Te a jobbkezem vagy, rád itt van szükségem. Maradj csak mellettem.

Sir Daniel választása végül egy Throgmorton nevű emberre esett, s át is adta neki a levelet.

– Vigyázz rá, mint a szemed fényére – mondta neki. – De magadra is vigyázz! Mindnyájunk sorsa a te kezében van, érted? És hozzad meg a kedvező választ minél előbb. Remélem, három hétbe sem telik, és megtisztítom az erdőt ezektől a bitangoktól, akik csúfot üznek belőlem a saját házam szomszédságában. Leszámolok velük, ha addig élek is. De a te dolgod se lesz könnyű, Throgmorton. Úgy osonj a fák közt, mint a róka. Csak a folyón lennél már túl! Sem a hidat, sem a kompot nem használhatod.

– Annyi baj legyen, Sir Daniel. Tudok én úszni. Átúszom a Tilt, mint a hal.

– A hálnak könnyű. De örülök, hogy tudsz úszni. Most eriggy a konyhára, és ússzál egyelőre sörben. Majd intézkedem, hogy annyi sört kapj, amennyit csak kívánsz. De berúgnod nem szabad.

Ezzel hátat fordított az udvaron lebzselő embereknek, és visszatért a csarnokba.

– Ez aztán a jó parancsnok – súgta Dick fülébe Hatch.

– Bölcs és bátor, a bajban sem veszíti el a fejét.

A dicséret szöveget ütött Dick fejébe.

– Bennet – mondta –, szeretnék megtudni valamit. Hogy halt meg az édesapám?

– Mindent kérdezhet, csak ezt az egyet nem – felelte Hatch. – Tőlem hiába is kérdi. Nem tudok róla semmit. Különbösen is, hallgatni arany. Suttognak ugyan mindenfélét, de én nem adok rá semmit. Minek üssem bele az orrom mások dolgába?

Dick könnyögőre fogta a dolgot, de Hatch hajthatatlan maradt.

– Hagyjon békén! – dűnnyögte. – Kérdezze meg Sir Olivert... vagy akár Cartert, csak engem ne!

Ezzel Hatch elindult szokásos ellenőrző körútjára, magára hagyva a töprengő Dicket.

„Miért nem akar felelni a kérdésemre? – gondolta a fiú. – És hogy jutott eszébe éppen Carter? Lehetséges-e, hogy Carter többet tudna mondani?”

Bement a kastélyba, néhány lépést tett a kőlapokkal kirakott boltíves folyosón, s belépett abba a kamrába, ahol a sebesült katona feküdt.

Carter felemelte a fejét.

– Elhozta a papot? – kérdezte mohón.

– Még nem – felelte Dick. – Előbb szeretnék valamit kérdezni. Hogy halt meg az apám?

Carter arckifejezése tüstént megváltozott.

– Nem tudom – felelte barátságtalanul.

– De tudod! Ne is próbálj félrevezetni! – heveskedett Dick.

– Semmit se tudok, ha mondom! – ismételte Carter konokul.

– Jól van – bólintott Dick –, de akkor gyónás és feloldozás nélkül fogsz meghalni. Itt vagyok, és itt maradok melletted utolsó percedig. A papot lesheted, nem jön. Minek is jönne? Mit ér a bűnbánatod, ha nem akarod jóvátenni, amit elkövettél, vagy segítettél elkövetni! Márpedig bűnbánat nélkül a gyónás csak komédia!

– Ne beszéljen így, Dick úrfi – felelte Carter. – Nem illik egy haldoklót fenyegetni. És hiába teszi, belőlem nem húz ki semmit! Ez az utolsó szavam.

Ezzel a fal felé fordult, jelezve, hogy nincs több mondanivalója.

Dick ráeszmélt, hogy elhamarkodta a dolgot, röstellte is fenyegetőzését. Megpróbált más hírt pengetni.

– Ne haragudj, pajtás – kérte Cartert. – Tudom, te nem tehetsz semmiről. Csak eszköz voltál másnak a kezében. Az ember a te helyzetében kénytelen engedelmessé válni. De nekem kötelességem apám halálát megbosszulni. Kérlek, segíts ebben.

A sebesült hallgatott.

– Jól van – mondta Dick. – Nem gyötörlek tovább. És megyek, hívom a papot. Legyen kívánságod szerint.

Az öreg katona néma maradt, még a nyögést is visszafojtotta. Dick elhagyta a kamrát, s elismeréssel gondolt a haldokló lelki erejére. Hallgat az utolsó percig, s ehhez bátorság kell. De ha lelkiismerete tiszta, akkor miért kellene hallgatnia? Nyilván a gyilkost védi, s ez nem lehet más, mint – Sir Daniel.

Dick megállt egy percre a folyosó kőkockáin. Szíve nehéz volt. Ebben az órában, amikor Sir Daniel csillaga lehanyatlott, amikor a fekete nyíl halállal fenyegeti, s a győztes fehér rózsza nem fogja megkímélni, most forduljon ellene még ő is? Forduljon gyámja ellen, aki gyermekkorától eltartotta, nevelte, tanította, oltalmazta?

És mégis meg kell tennie!

„Adja Isten, hogy a suttogó gyanú rágalomnak bizonyuljon!” – sóhajtotta magában.

Ekkor léptek kopogása hallatszott. Sir Oliver bukkant fel a folyosón, és közeledett Dick felé.

– Nehezen várják, tisztelendő atyám – mondta Dick.

– Tudom, kedves fiam – felelte az apát. – Az a szegény Carter. Sajnos, nem lehet rajta segíteni.

– Nemcsak a teste beteg, de a lelke is – jegyezte meg Dick.

– Honnan tudod? – kérdezte a pap szemmel látható riadalommal.

– Éppen tőle jövök – felelte Dick.

– Igazán? Beszélte velem? Mit mondott? – záporoztak a pap ajkáról az izgatott kérdések.

– Csak annyit, hogy nehezen várja a papi vigaszt, Sir Oliver.

– Máris sietek hozzá – felelte az apát. – Hát bizony, szegény bűnösök vagyunk mindannyian. És mindenkinek elérkezik az utolsó órája, édes fiam.

– Elérkezik – felelte Dick –, csak az a kérdés, hogyan.

A pap lesütötte szemét, mormolt valamit, és gyorsan továbbsietett.

„És ez tanított engem jámborságra – gondolta Dick. – Ilyen világban nem érdemes élni! Hacsak nem azért, hogy bosszút álljak!”

Egyszerre csak eszébe jutott Matcham. Akaratlanul is elmosolyodott, amint fura útitársára gondolt. Vajon hova lett? Amióta beléptek a vár kapuján, nem látta többé. Dicket valami megmagyarázhatatlan sóvárgás fogta el fiatalabb pajtása után. Milyen jó lenne néhány szót váltani vele!

Körülbelül egy óra múlva – miután Sir Oliver sebtében misét mondott – az egész társaság ebédre gyülekezett a vár csarnokban. A hosszú terem faliszőnyegei vadász jeleneteket ábrázoltak, de itt-ott íjak, dárdák és pajzsok díszítették a falakat. A terem mélyén nagy, nyitott kandallóban hatalmas fahasábok égtek. A falak mentén szőnyeggel borított padok álltak, a csarnok közepén pedig étellel megrakott asztal várta az embereket. A vár ura és úrnője nem jelent meg a közös asztalnál. Sir Oliver sem mutatkozott, Matchamnek pedig ismét se híre, se hamva! Dick már aggódni kezdett érte. Csak nem érte valami baj a gyámoltalant?

Ebéd után megszólította Hatch feleségét, aki éppen elindult Lady Brackley szobája felé.

– Mondja csak, kedves Hatch néni – kérdezte Dick –, hol van Matcham? Nem láttam az úrfit, amióta megjöttünk Kettlelyből.

– Az úrfit? – nevetett az asszony. – Mondhatom, jó szeme van, kedves Richard.

– Szeretnék találkozni vele – folytatta Dick gyanútlanul.

– Ezt verje ki a fejéből – mondta az asszony –, Matcham úrfit nem látja többé, annyi szent!

– De miért? Csak nem tartják elzárva valahol? Igaz, nem jószántából jött ide, de remélem, nem lett semmi bántódása.

Ekkor egy vaskos kéz nehezedett Dick vállára. Hátranézett.

Bennet Hatch állt mögötte. Intett a feleségének, hogy menjen a dolgára, maga pedig karon fogta és elvezette Dicket a terem egyik sarkába.

– Kedves Dick barátom – mondta neki, amint magukra maradtak –, elment az esze? Mindenkit faggat, s olyan dolgok után szimatol, amiket nem tanácsos firtatni. Viselkedjék okosabban, különben pórul járhat. Ha Sir Daniel színe elé kerül, azt tanácsolom, vigyázzon a nyelvére, de nagyon!

Ebben a pillanatban egy katona lépett oda hozzájuk, azzal az üzenettel, hogy Sir Daniel fél óra múlva beszélni kíván Dick fiatalúrral.

2. KÉT ESKÜ

Az ebéd maradványait eltakarították, és a vár csarnoka megürült. Ekkor jött le szobájából Sir Daniel házipapja kíséretében.

Sir Daniel arca komor volt. Dühösen járkált fel és alá a kandalló előtt. Sir Oliver a sarokba húzódva, a körbefutó padon telepedett le, és a breviárium olvasásába mélyedt; közben érthetetlen szavakat motyogott magában.

Richard Shelton érkezettnek látta az időt arra, hogy a vár uránál jeletkezzék.

– Beszélni kíván velem, Sir? – kérdezte.

– Úgy van – bólintott a lovag. – Fülembé jutott, hogy újabban furcsán viselkedsz, és elejtett szavaid arra vallanak, mintha megfélemedtél volna a tiszteletről, amellyel nekem tartozol. Éppen te, akinek nemcsak ura, gazdája és parancsolója, hanem a gyámja is vagyok. Felneveltelek, eltartottalak, mindig szeretettel gondoskodtam rólad. Igazán nem tudom, miféle okod lehetne a zúgolódásra? Hűtlen és háládatlan vagy, Dick!

– Nem ismer eléggé, ha ezt mondja, Sir – felelte a fiú szilárd hangon. – A hűséget és a hálát mindig a legszentebb kötelességnek tartottam. Sohasem felejtettem el, hogy mit köszönhetek gyámomnak és Sir Olivernek is, jószágos tanítómnak. Mocskos kutya lennék, ha megfélemedznék erről.

– Helyes, hogy így beszélsz – mondta Sir Daniel. – Szép szavak, de csak szavak! Én a tetteket többre becsülöm. Azt hittem, hogy ezekben a nehéz időkben, amikor ősi birtokomat a legnagyobb veszély fenyegeti, amikor a házam körül, az erdőben olyan emberek ólálkodnak, akik az életemre törnek, legalább a házam népére bizton számíthatok! Legalább arra a néhány emberre, aki a kenyeremet eszi, és a fedelem alatt él! És mit kell tapasztalnom? Alattomos suttogást, mely a tekintélyemet aláásni igyekszik! Rút gyanakodást, mely a szívemet is megmérgezi! Köszönöm az ilyen hűséget, az ilyen hálát! De mondd, mit akarsz tulajdonképpen? Ha valami panaszod van, ki vele! Halljuk!

Mindez igen haragosan és fenyegetően hangzott, de nem rettentette vissza Dicket.

– Sir – felelte elszántan –, én még kisgyerek voltam, amikor apám meghalt. Természetesen sokat gondoltam rá, és mindig szerettem volna tudni, hogyan halt meg. Újabban tudomásomra jutott, hogy ez sötét titok, melyet nem szabad feszegetni. De miért? Oka csak az lehet, hogy apámat eltették láb alól. És azt rebesgetik, hogy ebben Sir Danielnek és Sir Olivernek is része volt. Kimondtam kereken, és nyílt választ várok. Lelkem nem nyugszik meg, amíg biztosat nem tudok.

A kandalló mellett egy magas támlájú, mély karosszék állt. Sir Daniel lassan leült, állát tenyerére támasztotta, és mereven Dick szemébe nézett – olyan átható pillantással, mintha a szívébe akarna látni.

– És te elképzelhetőnek tartod, hogy házamba fogadjam annak az embernek a fiát, akít állítólag meggyilkoltam? Hogy gyámja legyek és felneveljem? – kérdezte fájdalmas hangon.

– Miért ne? – felelte Dick dacosan. – Bocsásson meg, ha nyersen kimondom, ez a gyámság sok hasznot hajt önnek. Hiszen az én birtokom jövedelmét is ön kezelte annyi éven át, s bizonyára nem fizetett rá!

– Hallatlan! – csapta össze a kezét Sir Daniel méltatlankodva.

– Aztán itt van az én házassági engedélyem*. Ha majd arra kerül sor – folytatta Dick rendületlenül –, nem tudom, mennyi pénzt hoz önnek, de az is a gyám zsebébe dagasztja. Így hát...

– Elég, elég! – vágott a szavába Sir Daniel. – Én a te korodban nem merem volna így beszélni! És nemesurakat alaptalanul gyanúsítani! A saját személyemről nem is szólok! De te Sir Olivert is belekeverted a dologba! Egy szent embert! Isten szolgáját. Nem szégyelled magad?

– Nem, Sir Daniel. Pap ide, pap oda, de az ön birtokán él, és ön parancsol neki. Bocsásson meg, ha gorombán beszélek, de most nincs helye az udvariasságnak. Így hát azt is kimondom, hogy kérdésemre nem kaptam választ, és gyanúm nem foszlott szét, Sir Daniel!

– Hát megkapod a választ, Richard úrfi! – felelte Sir Daniel méltóságteljesen. – Becsületesen kimondom, hogy nagyon megbántottál, sőt vérig sértettél. Nem lennék őszinte, ha eltitkolnám, mennyire megharagítottál. De haragomban is igazságos akarok lenni. Elismerem, jogod van megtudni, hogy apád milyen körülmények közt távozott az élők sorából – és meg is fogod tudni, ha eljön az ideje. Mihelyt felnőtt emberré váltál, és nagykorú leszel, fordulj hozzám újra ezzel a kérdéssel. Akkor már elég érett leszel ahhoz, hogy megérthess sok mindent, amit ma még nem tudsz megérteni. És én nem leszek már a gyámod, tehát úgy beszélhetek veled, mint férfi a

---

* Történetünk az elmebeteg VI. Henrik angol király hosszú uralkodásának utolsó éveiben játszódik. Abban az időben a nemesi rendhez tartozó kiskorú ifjak és leányok csak a király külön engedélyével léphettek házasságra. Ezt az engedélyt a király néha csak pénzért volt hajlandó megadni. Árvák esetében a gyám is megvásárolhatta az engedélyt az árva ifjú öröksége vagy a gazdag árva lány hozománya terhére, s jogot szerzett arra is, hogy kiskorú gyámoltja jövedőbelijét kijelölje. Ez további nyereszkezdést tett lehetővé. Ugyanis a gyám kezelte gyámoltja birtokát, hozományát és minden jövedelmét. Amikor a gyámolt elérte nagykorúságát (vagy amikor megházasodott, illetve férjhez ment, és ezáltal vált nagykorúvá), a gyám köteles volt gazdálkodásáról elszámolni. Ugyanakkor joga volt gyámoltja eltartási és nevelési költségeit felszámítani. Ha a gyám kapzsi volt – ami főnemesi körökben sem volt éppen ritkaság –, a rendelkezések lehetővé tették, hogy a gyámi megbízatásból tetemes hasznot húzzon. (A fordító)

férfival. Akkor majd elmondok neked mindent – mindent, a teljes igazat! –, és ha továbbra is gyanúsítani merészelsz, karddal szerzek magamnak elégtételt. Addig is két dolog közt választhatsz: vagy tovább szolgálod, minden hátsó gondolat nélkül, hűségesen és engedelmesen gyámodat, aki apád helyett apád, nevelőd és gondviselőd: vagy pedig – a kapu nyitva áll számodra: fel is út, le is út – eriggy az erdőbe, és csatlakozz az ellenségeimhez!

A hang, ahogy ezt elmondta, s a büszke tekintet, mely szavait kísérte, meghökkentette a fiút, s zavarba ejtette, bár lelke mélyén érezte, hogy a válasz nem kielégítő.

– Bárcsak hinni tudnék önnek, Sir Daniel! – sóhajtotta. – Könyörögve kérem, nyugtasson meg! Segítsen a gyanúmat eloszlatni!

– Beéred a becsületszavammal, Dick? – kérdezte a lovag.

– Igen... azzal igen – hebegte a fiú.

– Akkor ide hallgass – folytatta Sir Daniel. – Becsületszavamra és örök lelki üdvösségemre kijelentem, hogy apád halálában nem volt semmi részem. Isten engem úgy segítjen!

Kezét nyújtotta Dick felé, s a fiú mohón megszorította. Mindketten megfeledkeztek a sarokban ülő papról. Nem vették észre, hogy Sir Oliver, amikor az ünnepélyes esküt – a hamis esküt – meghallotta, majdnem összerokadt, egész testében remegve a borzalomtól és lelkiifurdalástól.

– Gyámom, bocsáss meg! – kiáltott fel Dick. – Visszaéltem nagylelkűségeddel! Ez a kézszorítás végleg megnyugtatott. Nem kételkedem többé!

– Ne is! – felelte Sir Daniel, majd nagylelkűen hozzátette: – Megbocsátom hibádat és hevesiségedet, mert tapasztalatlan vagy, és nem ismered a világot. Nem tudod, hogy az emberek mennyire szeretnek gyanúsítani és rágalmazni.

– De hiszen nem is önről van szó! – mentegetőzött Dick. – Az aljas szóbeszéd inkább Sir Olivert vette célba, aki...

E szavaknál a pap felé fordult, és a mondat közepén elhallgatott. Megdöbbsent attól, amit látott. A magas termetű, vörös arcú, büszke tartású, testes férfi szinte összezsugorodott, arca halálsápadtra vált, tagjai elernyedtek, ajka valami halk imát mormolt, s most, amikor Dick váratlanul felé fordult, s reá szegezte szemét, az apát hangosan felkiáltott, s arcát két kezébe temette.

Sir Daniel két ugrással ott termett mellette, vállon ragadta, és durván megrázta. Ebben a pillanatban Dick gyanakvása újból feléledt.

– Sir Oliver is tegyen esküt! – kiáltotta. – Hisz elsősorban őt vádolják!

– Esküdni is fog – mondta a lovag parancsoló hangon. Sir Oliver nem szólt semmit, csak tiltakozóan felemelte kezét.

– Én pedig megmutatom, hogy esküdni fogsz! – kiáltotta Sir Daniel, dühében kivörösödve. – Erre a könyvre fogsz esküdni! – folytatta, felkapva a breviáriumot, mely az imént kiesett a pap kezéből. – Esküdj meg, ha mondom, esküdj!

A pap levegő után kapkodott, s nem tudott szólni. Rettegett Sir Daniel haragjától, de a hamis eskütől is visszaborzadt. A két ellentétes réműlet szinte mégbénította.

És éppen ebben a pillanatban megreccsent a vár csarnok színes üvegablaka. Egy fekete nyíl röppent be a terembe. Átütötte az ablak felső részét, és remegve megállt a hosszú asztal lapjába fúródva.

Sir Oliver felhördült, s ájultan zuhant a köpadlóra. Sir Daniel és Dick kirohant az udvarra, majd a legközelebbi csigalépcsőn fel a bástya oromzatára. Ott több ór állt, s egyik sem aludt az őrhelyén. De hiába meresztgették szemüket, a lövést nem látták sehol. A nap békésen sütött a rétre s távolabb az erdő fáira, melyek elzárták a kilátást. – Honnan jött az a nyíl? – kérdezte a lovag.

– Abból a facsoportból, Sir Daniel – felelte az egyik őr.

– Dick – mondta a lovag rövid töprengés után –, maradj itt egy kicsit, és figyelj! Hátha észreveszel valami gyanúsat. Tíz perc múlva gyere le te is.

Ezzel Sir Daniel visszarohant a vár csarnokába. Sir Oliver fölér hajolt, aki éppen most ocsúdott fel ájulásából.

– Mit tettél, Sir Daniel! Istenem, mit tettél! – suttopta. – A hamis eskü nagy bűn. Nem félsz az elkárhozástól?

– Van, amitől jobban félek, tökfilkó! – sziszegte a lovag. – És jaj neked, ha nem követed a példámat! Legfeljebb együtt kárhozunk el.

– Nem, nem! – könyörgött a pap. – Kérlek, ne taszíts ebbe a bűnbe is!

– Ide hallgass, tisztelendő atyám – felelte Sir Daniel, most már mézesmázos hangon. – Ez a fiú már bosszantani kezd. Idegesít, mint egy darázs, ha folytonosan a fülem körül zúg. Szükségem van rá, mert pénzzé akarom tenni a házassági engedélyét. De ha tovább zaklat, örökre betapasztom a száját. Megmondom nyíltan: mehet az apja után, érted? Most mindjárt elrendelem, hogy költöztessék át a kápolna fölötti szobába. Ha a te esküd megnyugtatja, életben marad. De ha eskü közben hebegsz vagy dadogsz vagy sápadozol, akkor a fiú meghal! Nincs kegyelem. Gondolkodj egy kicsit, és ehhez tartsd magad. Tudod, nem szoktam tréfálni!

– A kápolna fölötti szobába? – hüledezett a pap.

– Az ám, oda! Úgy tudom, kedveled a fiút. Ha meg akarod menteni az életét, segíts kivenni a fejéből a

gyanút Ezek után dönts el: meg akarsz-e esküdni vagy sem!

– Már választottam – felelte a pap. – A fiú kedvéért magamra veszem a bűnt.

– Örülök, hogy megjött az eszed. A fiú mindjárt itt lesz. Beszélj vele, és nyugtasd meg. Beszélj vele négy szemközt. De szemmel foglak tartani. Itt leszek a rejtkehelyen.

A lovag felemelte a faliszőnyeget, és eltűnt mögötte. Egy rugó kattant. Utána hallani lehetett egy falépcső recsegését sietős lábak léptei alatt.

Sir Oliver, amint magára maradt, aggódó pillantást vetett a faliszőnyegre, mely a terem mennyezetétől egészen a padlóig ért. A pap keresztet vetett, arcán rettegés és töredelmes bűnbánat tükröződött.

Néhány perc múlva bejött Dick. Meglátta Sir Olivert, és odasietett hozzá.

– Richard Shelton – mondta a pap ünnepélyes hangon. – Tőlem is esküt követeltél. Megtagadhatnám azzal az indoklással, hogy bizalmatlanságod sértő reám nézve. De tudod, hogy gyermekkorod óta szívembe zártalak, és mindig csak a javadat akartam. Ezért eleget teszek a kérésednek. Hollywood keresztjére esküszöm, hogy nem öltem meg apádat.

– Sir Oliver – felelte Dick –, amikor először olvastam Erdei John versét, nem hittem el azt, amit önről írt. Rágalomnak tartottam. De azóta okosabb lettem, ön megesküdött arra, hogy nem ölte meg apámat. De vajon nem volt-e része apám halálában?

– Semmi részem nem volt benne – felelte a pap, s ugyanakkor arca furcsán eltorzult. Szemöldökét felvonta, száját félrehúzta, orra is rángatózott. Ez a némajáték mintha arra szolgált volna, hogy figyelmeztessen valamire, amit hangos szóval valami okból nem lehet kimondani.

Dick csodálkozva bámult rá.

– Mit csinál? – kérdezte.

– Semmit, semmit – felelte a pap, s gyorsan végigsimított az arcán. – Csak éppen rosszul érzem magamat... beteg vagyok. Kérek, Dick, most le kell pihennem. De esküszöm, sem közvetve, sem közvetlenül nem bántottam és nem árultam el apádat. Nyugodj meg, kedves fiam. Isten veled! – tette hozzá, és elsietett.

Dick tünődve bámult maga elé. Pillantása a falra tévedt, s hirtelen megriadt. Fent a fal legmagasabb sávján a szőnyeg egy afrikai négert ábrázolt vadászat közben, dárdaival a kezében. Arca sötét, vad és ijesztő volt. De nem ez döbbenette meg Richard Sheltont, hanem valami más.

Egy napsugár éppen az afrikai vadász szemébe tűzött, s ez a szem hirtelen megrebbent, mintha hunyorgatna. Megcsillan egy pillanatra, aztán új megmerevedett. Kétségtelen, hogy élő szem húzódott meg a szőnyeg ábrája mögött – egy élő ember kémlelő szeme! Si Oliver az imént nyilván erre akarta figyelmeztetni.

„Rettenetes ház ez – villant át Dick agyán. – Apámat itt gyilkolták meg, s ha nem menekülök el idejében, engem is el fognak” pusztítani. És hasonló sors vár a szegény Matchamre is ebben a kígyófészekben!”

De nem volt ideje gondolatait tovább szőni, mert bejött egy katona, és felszólította, hogy csomagolja össze holmiját, mert estére átköltöztetik egy másik szobába.

– Miért? – csodálkozott Dick.

– Nem tudom. Sir Daniel parancsolta így.

– És hol van az a szoba?

– A kápolna fölött.

– Miféle szoba az?

– Rendes szoba. Már régen üres. Azt mondják, kísértetek tanyája.

Dick megborzadt, de egy kérdést még megkockáztatott:

– Ki lakott ott utoljára?

– Az apátság sekrestyése. De egy reggel nyomtalanul eltűnt – felelte a katona, majd suttogva hozzáfűzte: – Éjjel érte jött az ördög, és a zsákjában elvitte.

3. SZOBA A KÁPOLNA FÖLÖTT

A nap lassan lenyugodott. Amikor már egészen besötétedett, Throgmortont egy olyan szobába vezették, melynek ablaka a várárookra nézett. Itt kötéllel óvatosan leeresztették. Rövid ideig kis vízcsobogást lehetett hallani, amint átcsúszott a vizesárkon, azután a fűben négykézláb osont tova, majd eltűnt az erdő fái között. Sir Daniel és Hatch aggódva figyelte minden mozdulatát; végül megnyugodtak, látva, hogy a küldönc észrevétlenül indul el útjára.

Dicknek délután és este egy percnyi nyugalma sem volt. Sir Daniel elhalmozta apró feladatokkal és megbízásokkal, így a fiúnak nem volt alkalmja arra, hogy Matcham után kutasson.

Most már szilárdan eltökélte, hogy mihelyt lehet, megszökik Tunstallból, de előbb okvetlenül beszélni szeretett volna Matcham úrfival.

Késő este lett, mire minden munkáját elvégezte, s lámpással a kezében felment új szállására. Alacsony mennyezetű, tágas szoba volt; ennek az ablaka is a várárookra nézett, de erős vasrács zárta el a külvilágtól. Börtönben érezhette volna magát, ha nincs ott a pazar ágy, selyemtakaróval és puha vánkossokkal. Az ágy mellett díszes szekrények álltak, a falakat nehéz szőnyegek borították. Dick körüljárta a szobát, kitapogatta a falakat, még a szekrényeket is kinyitotta volna, de az erős zárok és lakatok nem engedték. Az ajtó is erős volt, s vastag retesz tette még biztonságosabbá.

Dick letette a lámpását egy polcra, s tünődve nézett körül.

Ez a szoba szebb és fényűzőbb volt a régi kamrácskájánál. Vajon miért költöztették ide? Sejtelve azt súgta, hogy csapdába esett. Lehetséges, hogy ezt a szobát csakugyan kísértetek látogatják? Kissé megborzongott erre a gondolatra.

Feje fölött őrszem járkált a bástyán, nehéz lépteit jól lehetett hallani. Alatta, tudta, nem lehet más, mint a várkápolna boltíves mennyezete; s a kápolna mellett a vár csarnoka terpeszkedik. De hátha van egy titkos folyosó is a lába alatt? Erre vall az a rejtett, de fel-felvillanó szem, a faliszőnyeg felső sávja mögött. Könnyen lehet, hogy ilyen folyosó köti össze ezt a szobát a kápolnával és a vár csarnokával !

Lefeküdni? Nem. Ilyen helyen elaludni esztelenség volna.

Készenlétbe helyezte fegyvereit, maga pedig lesbe állt a sarokban, az ajtó mögött. Ha reá törnek, nem adja olcsón az életét.

Feje fölött a bástyán újabb zaj – lábak dobogása, jelszó, jelhang –, nyilván őrségváltás odafent.

És ebben a pillanatban kaparászás hallatszott az ajtó felől, előbb halkán, majd erősebben.

– Dick, Dick! Engedj be! Én vagyok az! – suttogta egy hang.

Dick az ajtóhoz ugrott, és félretolta a reteszt. Matcham lépett a szobába. Nagyon sápadt volt; egyik kezében lámpa, a másikban meztelen tör.

– Reteszeld be az ajtót! – súgta. – Gyorsan! A ház tele van kémekkel. Szüntelenül hallom halk lépteiket, amint követnek a folyosókon. Hallom lélegzetüket a faliszőnyegek mögött.

– Jól van, nyugodj meg, bezártam – felelte Dick. – Itt egyelőre biztonságban vagyunk, ha egyáltalán van biztonság ebben a házban. De szívemből örülök a viszontlátásnak. Szavamra, öcskös, már azt gondoltam, végeztek veled. Hol bujkáltál eddig?

– Nem érdekes – felelte Matcham. – Miután mégiscsak találkoztunk, kár róla beszélni. De mondd csak, Dick, nyitva tartod a szemedet? Elárulták neked, mire készülnek holnap?

– Nem – felelte Dick. – Mire?

– Holnap vagy talán még ma éjjel az életedre törnek, Dick. Véletlenül meghallottam, mit suttognak egymással.

– Igazán? – bólintott Dick. – Nem lep meg. Sejtettem, mit akarnak.

Ezután részletesen elmondta az elmúlt nap eseményeit. Amikor befejezte, Matcham is megvizsgálta a szobát.

– Nem látok semmi különöset – mondta végre. – Pedig érzem, van itt egy titkos bejárat valahol. Itt maradok nálad, Dick. Ha meg kell hálnod, meg akarok halni én is. És talán segíthetek neked. Ide nézz, loptam egy tör; megteszek mindent, ami tőlem telik. És ha találsz valami kijáratot – lórést, amin ki lehet bújni, ablakot, ahol le lehet ereszkedni, örömmel vállalok minden kockázatot, és veled tartok.

– Jack! – kiáltott fel Dick. – Szavamra, pompás fickó vagy! A legbátrabb és leghűségesebb jó barát. Add ide a kezed, hadd szorítsam meg!

Sokáig némán fogták egymás kezét.

– Eszembe jutott valami – szólalt meg végül Dick. – Van egy ablak, amelyen nincs rács. Ahol a küldöncöt leeresztették. Talán a kötél is ott maradt abban a kamrában. Keressük meg!

– Pszt! – figyelmeztette Matcham.

Mindketten hallgatóztak. Valami hang szivárgott fel a padló alól. Elhallgatott, majd újra rákezdte.

– Valaki járkál az alattunk levő szobában – súgta Matcham.

– Nem – felelte Dick. – Alattunk nincs szoba. Éppen a kápolna felett vagyunk. De közben lehet egy titkos folyosó is. Ott leselkedik a gazember, aki meg akar gyilkolni. De csak jöjjön. Nem adom az életemet ingyen! – tette hozzá fogcsikorgatva.

– Oltasuk el a lámpákat – súgta Matcham. – Várakozzunk sötétben. Talán valami módon elárulja magát.

Elfűjták mind a két lámpát, és halálos csendben várták, mi lesz. Alattuk valaki nagyon halkán lépkedett, de a nesz így is felhallatszott. Nemsokára egy kulcs csikorgott, amint megfordult egy zárban, aztán ismét mély csend lett.

Kis idő múlva újra felhangzott a léptek nesze, aztán hirtelen egy nyalábnyi fénysugár jelent meg a szoba legtávolabbi sarkában, közvetlenül a padló fölött. A világos rés kitágult; egy csapóajtó emelkedett fel, és most már erős fény ömlött a szobába. Egy erős kezet lehetett látni benne, amint a csapóajtót alulról feltolja. Dick felemelte iját, úgy várta a fej felbukkanását.

De akárki volt is a betolakodó, munkájában megzavarták. Valahol a várban nagy lárma tört ki. Előbb egy erős férfihang, utána más izgatott hangok. Valamennyien egy nevet kiáltoztak. A lárma alkalmasint megriasztotta a gyilkost, mert abbahagyta előnyomulását. Csendesen leeresztette a csapóajtót, és sietve visszavonult. Lépteinek zaja újra a szoba alatt csikorgott, majd teljesen elhalt.

Dick fellélegzett. De nyugalma nem tartott sokáig. Most már lármás férfihangokra kellett figyelnie. Ez a lárma nem ült el, inkább erősbödött. Mintha a vár egész népe izgatottan szaladgált és ajtókat csapkodott volna. De az egész zenebonát túlharsogta Sir Daniel jól ismert hangja.

– Joanna! – harsogta. – Hol vagy, Joanna?

– Joanna? – álmélkodott Dick. – Micsoda Joannát keresnek? Itt nincs semmiféle Joanna, nem is volt soha! Mit jelentsen ez?

Matcham hallgatott. Mintha távolabb húzódott volna Dicktől. Most csak egy csillag remegő fénysugara hatolt be az ablakon, egyébként teljes sötétség borult a szobára.

– Jack – mondta Dick –, nem tudom, hol voltál egész nap. Láttad azt a Joannát, akit keresnek?

– Nem – felelte Matcham –, nem láttam.

94

– Nem is hallottál róla? – faggatta Dick.

A lárma közeledett. Sir Daniel egyre hangosabb hívta azt a Joannát.

– Nem is hallottál róla? – ismételte meg kérdését Dick.

– De igen.

– Miért remeg úgy a hangod, John? Mitől félsz? Hisz ez nagyon szerencsés fordulat. Amíg azt a Joannát keresik, megfelelkeznek mirőlünk.

– Ne hidd, Dick! – mondta Matcham sírós hangon. – Végem van, mindketten elpusztulunk! Meneküljünk, amíg lehet! Nem nyugszanak, amíg meg nem találják. Vagy engedj el, hadd menjek ki egyedül. Amíg engem kergetnek, neked talán sikerül megszöknöd.

Tapogatózva kereste a reteszt. Dick végre megértette.

– Az áldóját! – kiáltotta. – Te nem vagy Jack, te Joanna Sedley vagy! Az a lány, aki nem egyezett bele, hogy idővel az én feleségem legyen!

A lány nem felelt. Némán és mozdulatlanul állt az ajtó mellett.

– Joanna – mondta Dick –, megmentetted az életemet és én a tiédet. Nehéz órákat éltünk át együtt. Meg is akartalak verni, mert azt hittem, hogy fiú vagy. De most, a halál küszöbén kijelentem: te vagy a legkedvesebb, a legdrágább és a legbátrabb lány a világon! Ha életben maradnék, boldogan elvennélek feleségül, mert szeretlek.

A lány még mindig hallgatott.

– Megnémultál? – kérdezte Dick hevesen. – Szólj már egy szót! Ne restelld kimondani, hogy te is szeretsz!

– Ha nem úgy volna – mondta végre a lány –, akkor talán itt lennék?

– Igaz – bólintott Dick. – Itt vagy, és jószántadból jöttél ide. Ha megmenekülünk, összeházasodunk. Ha nem sikerül, hát meghalunk! Legalább együtt halunk meg. De mondd csak, kitől tudtad meg, hogy itt vagyok?

– Hatch nénitől.

– Ó, a derék asszony! – mondta Dick. – Talán még lesz alkalmam meghálálni. Ha élek...

Mintha éppen ezt akarná megcáfolni, léptek zaja közeledett, s egy ököl durván döngötte az ajtót.

– Kinyitni! Dick úrfi, nyissa ki!

Dick meg se moccant, és nem válaszolt.

– Végünk van! – súgta a lány, és karját Dick hyaka köré fonta.

Egyre több ember gyűlt össze odakint az ajtó előtt. Sir Daniel is odaérkezett, s megjelenése egyszerre véget vetett a lármának.

– Dick – kiáltotta a lovag –, elment az eszed? Tudjuk, hogy a lány nálad van. Ne színleld, hogy alszol. Erre a zörgetésre egy hétalvó is felébredne. Nyisd ki, ha mondom.

Dick nem felelt.

– Nyomjátok be! – parancsolta Sir Daniel.

Emberei dühösen nekiestek az ajtónak. Vadul rugdosták, döngötték. Vaskos ajtó volt, retesze rendkívül erős, mégsem bírt volna sokáig ellenállni. Ám a szerencse megint Dick segítségére sietett. Egy őrszem kiáltása túlharsogott minden zajt. Alkalmasint Erdei John emberei bukkantak fel az erdőben. Sir Daniel embereivel együtt a bástyákra rohant, hogy a várat megvédje a támadók ellen.

– Használjuk ki ezeket a perceket! – kiáltotta Dick, s megragadta a hatalmas ágyat, hogy eltorlaszolja vele az

ajtót.

Egyedül nem boldogult vele, de Joanna is segített. Egyesült erővel odavonszolták a nehéz tölgyfa ágyat az ajtóhoz.

– Mit használ ez? – sóhajtotta Joanna. – Majd bejönnek a csapóajtón!

– Nem várjuk meg őket – felelte Dick. – A csapóajtón mi szökünk meg. De milyen csend van! Úgy látszik, mégsem ostromolják meg a várat.

Ostromról valójában szó sem volt. Nem Erdei John emberei jöttek elő a fák sűrűjéből, hanem Sir Daniel megfutamodott katonái – egy újabb raj, melynek sikerült elvergődnie idáig. Leeresztették számukra a felvonóhidat. Csörömpölő zajjal vonultak be a nagykapun, s lerakták megmaradt fegyvereiket az udvaron.

– Most! – mondta Dick. – A csapóajtóhoz! Mielőtt Sir Daniel visszajön!

Meggyújtotta az egyik lámpást, s mindketten a szoba túlsó sarkába siettek. A csapóajtó szegélyvonalait nem volt nehéz felfedezni. Dick előszedett kis fegyvertárából egy erős kardot, hegyét mélyen belenyomta az ajtó szegélyébe, aztán teljes erejével a kard markolatára nehezedett. A csapóajtó megmozdult, résnyire engedett, végül egészen kinyílt. Alatta néhány lépcsőfok tűnt fel. A lépcső alján egy égő lámpás világított – a leendő gyilkos hagyta ott.

– Menj előre, és vidd magaddal a lámpámat – mondta Dick. – Én mindjárt követlek, és leeresztem az ajtót.

Így is történt. S mihelyt a csapóajtó becsukódott a fejük felett, vad ökölcsapások zúdultak újra a másik ajtóra.

4. A TITKOS FOLYOSÓ

A folyosó, ahova jutottak, szűk és nyirkos volt. Egyik végén nyitott ajtó; alighanem ott jött be az a fickó, aki Dicket meg akarta gyilkolni. A mennyezetről sűrű pókháló függött alá, a kövezett padló pedig üresen kongott minden lépés alatt.

A félig nyitott ajtó mögött a folyosó szétágazott. Találomra elindultak az egyik ágon; ez a várkáporna fölött haladt. Itt-ott rejtett kémlelőlyukak nyíltak rajta. Dick belenézett az egyikbe. Megpillantotta, a kápolna kőlapokkal burkolt padlóját, az oltár égő viaszgyertyáit és az oltár előtt Sir Olivert, amint buzgón imádkozott.

A folyosó néhány lépcsőfokon keresztül, valamivel lejjebb folytatódott. Itt egyik oldalát fatáblák burkolták. Résein világosság és beszélgetés hangjai szűrődtek át. Egy emberi szem nagyságú lyukon le lehetett látni a vár csarnokába, ahol most megint katonák üldögéltek az étellel és itallal újra megrakott asztal körül – nyilván a szétvert sereg nemrég érkezett utolsó maradványai.

– Forduljunk vissza – javasolta Dick.

– Nem, nem, a folyosónak még nincs vége. Menjünk csak tovább – mondta Joanna.

Néhány lépés után a folyosó csigalépcsőbe torkollott, s ez a csarnok falburkolatába épített rejtekajtóban végződött. A népes csarnokon keresztül a szökés nem sikerülhetett. Így hát mégiscsak visszafordultak, s megpróbálkoztak a folyosó másik ágával. Ez olyan szűk volt, hogy csak egymás mögött tudtak lépkedni. Nyaktörő lépcsők vezettek hol fel, hol le, s a sok forduló után már nem tudtak tájékozódni.

Végül a folyosó olyan szűk és alacsony lett, hogy válluk minden lépésnél a nedves falakat súrolta. Lábuk alatt patkányok futkároztak.

– Tudom már, hol vagyunk – mondta Dick. – Itt vannak a vár tömlőcei.

– Engem csak a kijárat érdekel – sóhajtott Joanna.

– Annak is itt kell lennie valahol – felelte Dick.

Éles fordulóhoz érkeztek. A folyosó néhány lépés múlva véget ért. A további utat hatalmas kötömb zárta el. Mindketten nekifeküdtek, de hasztalan erőlködtek, nem bírták helyéből elmozdítani.

– Valaki tartja a másik oldalon – vélte Joanna.

– Dehogyis! – felelte Dick. – Ha tíz ember ereje lakoznék benne, akkor is engednie kellett volna egy csöppecskét. Nem, a követ a saját súlya tartja. Hát nem mindegy? Így is, úgy is tömlöcbe zárt rabok vagyunk, csak éppen nincs rajtunk bilincs. De ha már meg kell halnunk, üljünk le, és beszéljünk egy kicsit. Alig tudok rólad valamit, kedves Jack. Mondd el, hogy kerültél Sir Daniel hatalmába!

– Apátlan-anyátlan árva vagyok, éppen úgy, mint te – kezdte el történetét Joanna. – De szerencsétlenségemre néhai szüleimtől nagy vagyont örököltem, és jelentős hozományom van. Az igazi gyámom Lord Foxham, de Sir Daniel megvásárolta a házassági engedélyemet a királytól. Alighanem nagy pénzt fizetett érte, s busásan akar keresni rajtam. Most már csak neki van joga ahhoz, hogy engem férjhez adjon. Ez nem dajkamese, ámbar még dajkám vigyázott rám, amikor két hatalmas úr marakodott azon, hogy ki rendelkezék fölöttem. Végül Lord Foxham a gyámságomat is kénytelen volt átengedni Sir Danielnek. Azt hiszem, ötszáz fontot kapott értem. Lord Foxham egy Hamley nevű úrhoz akart feleségül adni, mondhatnám úgy is, hogy eladni, Sir Daniel jelöltje pedig, mit gondolsz, ki volt? Te magad, kedves, jó Dick!

E szavaknál megfogta Dick kezét, és bájosan megcsókolta. Erre a fiú is megragadta a lány kezét, és hódoló csókot lehelt rá.

– Nemrég – folytatta Joanna – Sir Daniel megparancsolta, hogy öltözzem férfiruhába. Kénytelen voltam megtenni, bár viszolyogtam tőle. Először is mert halálos bűnnek tartom, azután pedig nem is vagyok benne tetszetős. Mondom, megtettem, s Sir Daniel lóháton magával vitt Kitleybe. Már régebben közölte velem, hogy Richard Sheltont jelölte ki jövődöbéli uramnak, de én tiltakoztam. Azt mondtam neki, már elégértek Hamleynek, és ragaszkodom hozzá.

– Ó, jaj! – kiáltott fel Dick. – Mert őt szereted.

– Dehogy szeretem – felelte Joanna –, de gyűlölöm Sir Danielt, csak azért is dacolni akartam vele. Azután...

– Azután? – sürgette mohón Dick.

– Azután megismertelek, Dick. Láttam, hogy derék fiú vagy, bátor, becsületes, segítőkész. Akarva, nem akarva megnyerted a szívemet. Így hát, ha valami csoda révén életben maradunk, szívesen a feleséged leszek. Szívem, amíg él és dobog, a tiéd!

– Én pedig – vette át a szót Dick – álmomban sem képzeltem volna, hogy valaha is egy lány lesz a jó pajtásom. Sohasem törődtem a lányokkal, egyszerűen nem érdekelték. Rólad azt hittem, fiú vagy, megsajnálalak, magam sem tudom, miért. Amikor szíjjal akartalak megverni, kezem nem engedelmeskedett. És amióta megtudtam, hogy lány vagy, Jack – engedd meg, hogy továbbra is így szólítsalak –, azóta érzem, biztosan tudom, hogy a lány vagy, azaz éppen nekem való. Figyelj csak! – tért át hirtelen más témára. – Valaki jön!

És csakugyan: nehéz léptek közeledtek a visszhangos folyosón, s a patkányok csapata riadtan futott szét.

Dick felmérte helyzetét. A folyosó kanyarulata kedvező leshelyül szolgált. Biztonsággal nyilazhat a fal fedezéke mögül. De a lámpa túlságosan közel volt hozzá, ezért előreszaladt, a megfelelő távolságban letette a lámpást a folyosó közepére, aztán visszatért őrhelyére.

A folyosón csakhamar felbukkant egy alak – Bennet alakja. Gyanútlanul közeledett, kezében lobogó fáklyával, mely még biztosabb célponttá tette.

– Állj, Bennet! – kiáltotta Dick. – Még egy lépést, és halál fia vagy!

– Szóval itt bujkál az úrfi – felelte Hatch, szemét meresztve a sötétségbe. – Nem látom magát. Ah, ezt okosan csinálta, Dick. Előrerakta a lámpát. Tőlem tanulta, örülök, hogy ilyen jó tanítványom van. De mondja csak, mit keres itt? És miért akarja lelőni öreg barátját? És mi van az ifjú hölgygel, ő is itt van talán?

– Elég, Bennet! Itt most én kérdezek, és te felelsz! Mivel érdemeltem meg, hogy az életemre törnek? Éjjel a szobámra törnek, hogy ágyamban gyilkoljanak meg! Miért kell szökve menekülnöm saját gyámom házából és olyan barátom elől, mint te, aki ellen sohasem vétettem?

– Dick úrfi, Dick úrfi – csóválta a fejét Hatch –, hányszor mondjam még, hogy maga bátor legény, de csöppet sem csalafinta!

– Jól van – felelte Dick. – Én itt jó helyen vagyok, és a legcsalafintább ember sem csal ki innen! Megmondhatod Sir Danielnek is.

Hatch egy ideig hallgatott.

– Ide figyeljen – mondta végül. – Most megyek Sir Danielhez, és jelentem neki, hol találtam meg magát. Ez a kötelességem. De az úrfi, ha van egy csöpp esze, eltűnik innen. Mire többedmagammal visszajövök ide, csak hült helyét találjam!

– Eltűnni? – felelte Dick. – Örömet megtenném, ha lehetne. Nem bírom elmozdítani azt az átkozott követ, amely ezt a csapdát elzárja.

– A fal alján, jobboldalt van egy kis rés. Dugja be oda a kezét A többit magára bízom. Throgmorton kötelét is megtalálja még a barna szobában. Isten vele, és szerencsés utat!

Ezzel Hatch sarkon fordult, és eltűnt a folyosó kanyarulatában.

Dick tüstént lámpájához sietett, aztán újra a kőlephoz. A fal alján megtalálta a mélyedést. Bedugta kezét, amely egy vasrúdhoz ütközött. Erősen felrántotta, mire csattanást hallott, s a hatalmas kő tüstént elfordult.

Szabad volt az út. Kis erőlködéssel átréselték magukat a folyosó kijáratán, és egy lépcsőházba jutottak. Lefelé a lépcső az udvarba vezetett, ahol néhány katona a lovait csutakolta. Az udvar falára erősített vasgyűrűkbe fáklyát dugtak, s ezeknek a lángja világította meg – hol erősen, hol gyengébben – a mozgalmas jelenetet. A lépcsőn felfelé a vár emeleti folyosóira lehetett jutni. Dick ezt az utat választotta.

5. DICK SZAKÍT A GYÁMJÁVAL

Dick elfújta lámpását, nehogy árulója legyen, aztán elindult fel a lépcsőn, nyomában a lánnyal. A barna szobában megtalálta a kötelet; egyik végét alkonyatkor egy nehéz, ódon tölgyfa ágyhoz erősítették, s még nem oldozták le. A kötél többi részét rendes tekercsbe rakták. Dick felkapta a tekercsset, az ablakhoz vitte, s a kötelet lassan, óvatosan eregetni kezdte az éjszaka sötétségébe. Joanna mellette állt és figyelte. De amikor a leeresztett kötél egyre hosszabban csüngött alá, s Dick még mindig eregette, Joannát vad félelem fogta el.

– Dick – mondta –, olyan mély? Nem merem megpróbálni. Egész biztos, hogy lezuhanok, Dick!

Dick megriadt. Munkájában éppen egy kényes pillanathoz érkezett: a tekercs elfogyott a kezében, s a kötél szabad vége hangos loccsanással a várárok vizébe esett. Egy ór az oromzaton meghallotta és lekiáltott:

– Ki az ott?

– Az ördög vigye! – sziszegte Dick. – Észrevették! Most aztán gyorsan! Markold meg a kötelet, és uzsgyi le!

– Nem merem! – sóhajtotta Joanna visszarettenve.

– A mindenit, ne komédiázz! – kiáltotta Dick, lábával türelmetlenül dobantva. Többet nem mondhatott, mert közeledő léptek zöreje hallatszott.

Az ajtóhoz ugrott, hogy bezárja, de mielőtt bereteszelhette volna, erős kezek benyomták az ajtót kívülről. Dick egy pillanatilag tusakodott velük, de belátta, hogy túlerővel szemben tehetetlen, s visszaszaladt az ablakhoz. A lányt félig ájultan az ablakmélyedésbe roskadva találta. Megpróbálta karjaiba emelni, de akkor már eszméletlen volt.

A két ember, aki behatolt az ajtón, nekirentett Dicknek. A fiú kirántotta tőrét, és első támadója mellébe döfte. Ettől megszabadult, egy percre a másiktól is, aki rémülten visszahőkölt. Dick izgatottságában nem tudott gondolkodni.

Felugrott az ablakpárkányra, mindkét kezével megragadta a kötelet, és lecsúszott rajta.

Csomózott kötél volt, s ez megkönnyítette a leereszkedést; de Dicknek semmi gyakorlata sem volt az effajta tornamutatványban, s elügyetlenkedte a dolgot. Elakadt, és tehetetlenül forgolódott a levegőben, mint egy kivégzett bűnös, aki az akasztófa kötelén himbálózik. Közben felhorzsolta kezét, s feje újra meg újra a várfal ormótlan köveibe ütközött. Füle zúgott. Feje fölött az ég csillagait látta, lába alatt pedig ezeknek a csillagoknak a tükröképét, amint a várárok vizében ringatóztak. Végül annyira elszédült, hogy eleresztette a kötelet, és a jéghideg vízbe zuhant.

Amikor felmerült a mélyből, szerencséjére megint kezébe akadt a kötél, mely terhétől megszabadultan, vadul lengett ide-oda. A vár orma megvilágosodott. Fáklyák lángja és izzó szénnel megrakott vaskosarak tüze piros fénnel öntötte el a bástyát, melynek peremén most emberfejek zsúfolódtak; valamennyi szem őt kereste. De a fejek hiába forogtak jobbra-balra, a szemek hiába meredtek az éjszakába, a fény nem hatolt le oda, ahol a szökevény elrejtette a falak jótékony árnyéka,

Dick örömmel állapította meg, hogy a kötél jóval hosszabb, mint gondolta. Segítségével talán átjuthat az árok túlsó partjára. Majdnem így is volt, de csak majdnem. Már-már elérte a túlsó partot, amikor érezte, hogy az átázott kötél súlya már visszafelé húzza. Bátorságát összeszedve eleresztette a kötelet, s elkapta egy part menti fűzfa mélyen lecsüngő ágát. Nem tudta, hogy alkonyatkor ugyanez a fűzfa segítette partra Sir Daniel küldöncét, Throgmortont. Dick nagy nehezen felkapaszkodott a fűzfára, s megpihent a gallyak sűrű szövevényében, lihegve, csapzottan, víztől csepegvő, félig csüggedten, félig reménykedve.

Mindez persze hangos loccsanással járt, s elárulta Dick hollétét az oromzaton leselkedő katonáknak. Nyílzápor zúdult a fűzfa környékére, az ágakon is kopogtak a vas nyílvevesszők, akár a jégverés. Valaki égő fáklyát hajított le, mely gyors útján ijesztő világosságot árasztott, de a vízbe zuhanva éppen a kellő pillanatban aludt ki. Dicknek éppen annyi ideje maradt, hogy a fáról leugorva futásnak eredjen. De a kettős erővel megújult nyílzáporból nem sikerült sértetlenül megmenekülnie. Egy nyíl a vállát találta el, egy másik pedig a fejét horzsolta.

A sebek okozta fájdalom szinte szárnyakat adott neki. Izmos lábai úgy dolgoztak, mint két cséphadaró – tudták, hogy most tőlük függ gazdájuk élete!

Néhány nyílvevessző még követte, de a lövöldözés csakhamar megszűnt. Mikor Dick végre lihegve megállt és hátranézett, már az erdőben volt, elég messzire a várkastélytól, ámbar még jól látta az ide-oda vándorló fáklyákat a bástyákon.

Egy fának támaszkodott, véresen, fáradtan, egyedül. Nehéz kaland volt, de megmentette életét. Igaz, hogy Joanna ott maradt a várban, Sir Daniel kezében, de Dick nem hibáztatta magát, hiszen semmiképpen sem állt módjában ezt a bajt megakadályozni. Ami a lány sorsát illeti, nem volt borúlátó. Sir Daniel kegyetlen ember, de nem esztelen; aligha vetemedik arra, hogy bántalmazzon egy rangbéli dámát, akinek előkelő rokonai megtorolnának minden gaszágot. Legfeljebb annyit tehet, hogy sebtében férjhez adja a lányt, ehhez joga van.

„Ez se megy olyan gyorsan – vigasztalta magát Dick. – Addig leszámolok azzal az árulóval! Már nem tartozom neki se hálával, se engedelmességgel. Nyílt harc van köztünk, s az győz, aki erősebb!”

Egyelőre azonban nyakig ült a pácban, s neveltséges volt a győzelemre gondolnia.

Utolsó erejét összeszedve megint nekivágott az erdőnek. Csakhogy sebeinek sajgása, a testi és lelki fáradtság,

a fejében uralkodó zűrzavar – mindez lehetetlenné tette, hogy tájékozódni tudjon a sötétben, és áttörjön a sűrű bozóton. Kimerülten leroskadt, és hátát egy fának támasztotta.

Amikor felocsúdott abból az állapotból, amelyet félig álomnak, félig ájulásnak lehetne nevezni az éjszaka feketeségét már hajnali szürkület váltotta fel. Hűvös szellő borzongatta Dick vállát, s ahogy még mindig kissé kótyagosan kinyitotta szemét, valami nagy sötét árnyat pillantott meg vagy százlépésnyire maga előtt, amint ide-oda himbálózott az ágak között. Addig meresztgette a szemét, amíg rá nem eszmélt arra, hogy mit lát. Egy ember függött egy hatalmas tölgyfa vastag ágán. Feje előrecsuklott a mellére, teste minden erősebb szélrohamnál körbeforgott, s lábai meg karjai esetlenül kalimpáltak; valami kezdetleges játékszerhez hasonló, szinte nevetséges látvány volt.

Dick feltápáskodott, s a fatörzsekbe fogózkodva oda-támolygott a szelek e nevetséges, de valójában borzalmas játékszeréhez.

Az ág talán húszlábnyi magasságban nyúlt ki a fa törzséből: hóhérai olyan magasra húzták fel a szegény fickót, hogy lengedező csizmáit Dick ágaskodva sem tudta elérni. A mélyen fejére húzott csuklya miatt arcát sem lehetett felismerni.

Dick alaposan körülnézett, s végre fölfedezte a kötél másik végét; egy erős galagonyabokorhoz erősítették, amely virágba borultán húzódott meg a hatalmas tölgyfa koronája alatt. Dick törével (az egyetlen fegyverrel, melyet sikerült magával hoznia) elvágta a kötelet. A következő percben a nehéz test tompa zajjal a földre huppant.

Dick felemelte a csuklyát, s felismerte Throgmorton arcát. Sir Daniel küldönce nem jutott el messzire. Zekéje belső zsebéből összehajtogatott papírlap fehérlett elő, mely nyilván elkerülte a fekete nyíl figyelmét. Dick kihúzta a halott zsebéből a papirost. – Sir Daniel levele volt, melyet Wensleydale lordnak küldött.

„No lám, no lám – gondolta Dick –, ha újra fordul a kocka, remek eszközöm van, hogy megszégyenítsem Sir Danielt, sőt talán bakó kezére adjam.”

Ezzel a levelet keblére fejtette, s a halott fölött rövid imát mormolva, folytatta útját az erdőben.

Fáradtsága, gyengesége és a vérvesztés is megbénította akaratát. Gondolatai összekuszálódtak. Észre se vette, hogy – nyilván hosszas tévelygés után – az ismert országútra jutott ki, nem messze Tunstall falujától.

Egy durva hang ráparancsolt, hogy álljon meg.

– Alljak? – hebegte Dick. – Istenemre, alig tudok a lábamon megállni.

S mintha csak igazolni akarná szavait, összeesett, és elnyúlt a földön.

Két férfi jött elő a bozótból; zöld erdészruhát viseltek, nagy íjjal, tegezzel és rövid karddal.

– Nézd csak, Kósza! – kiáltott fel a fiatalabb. – Tudod, kiez? Shelton úrfi!

– Valóban! – felelte a másik. – Hogy örül majd John, Aki Megfizet Mindenért! Úgy látom, a gyerek csatából jött. Feje véres, egészen lejött róla a bőr!

– Az még semmi – tette hozzá a fiatalabb. – Nézd a vállát! Kilyukasztotta egy nyíl! Vajon ki lőtt rá? Ha egy a mieink közül, megkapja a magáét Ellistől. Rövid fejmosást és hosszú kötelet!

– Jól van, no! – mondta Kósza. – Rakd a tacsót a hátamra, és gyerünk!

Hátára vette a sebesültet, aki karját alétan is megmentője nyaka köré fonta. Az egykori szerzetes erősen megfogta a fiú kezét, és elindult.

– Te csak maradj itt az őrhelyünkön – mondta társának. – Én egyedül is elcipelem.

Társa, akit Greensheve-nek hívtak, visszatért út menti leshelyére, Kósza pedig füttyörészve elkocogott, hátán a félig ájult fiúval.

Éppen felkelt a nap, amikor kiértek az erdőből, Tunstall elszórt házai közé. A faluban mély csend volt, mintha kihalt volna, de a híd közelében egy tucatnyi íjász lapult az út mindkét oldalán. Amikor megpillantották Kószát, mocoogni kezdtek, és nyilakat íjaikra helyezték, ahogy éber örökhöz illik.

– Állj! Ki vagy? – kiáltott az őrparancsnok.

– Kósza Will – felelte az, kissé megvető hangon. – Vak vagy, hogy nem ismersz meg?

– Jelszót! – mondta a másik.

– Ne hülyéskedj – fakadt ki Kósza. – Boldogok vagytok, ha alkalmatok van katonásdit játszani! Erdőben bujkáló banditák vagyunk, és punktum!

– Fegyelem nélkül még jó bandita sem lehetsz – mondta az őrparancsnok. – Halljuk a jelszót!

– És ha elfelejtettem?

– Akkor nyilat röpíték a hájas hasadba!

– Pukkadj meg! Azért sem felejtettem el. A jelszó: „Duckworth és Shelton”.

– Szabad az út, Kósza!

– Hol van Erdei John?

– A kocsmában. De nem iszik, hanem bíraskodik, és a földbéreket szedi be annak rendje és módja szerint.

Nem hazudott. Amikor Kósza a kocsmába érkezett, ott találta Erdei Johnt, vagyis Ellis Duckworthot, amint beszédte a bérleti díjakat a felsorakozó parasztoktól, és a legnagyobb hidegvérrel nyugtákat írt alá a felvett pénzekekről. A parasztok arcáról le lehetett olvasni, hogy nem tetszik nekik ez a dolog; joggal hivatkoztak arra, hogy ha ez a nyugta nem érvényes, kétszer kell kifizetniük a földbért. Ellis csak legyintett egyet, de mögötte álló

íjászai olyan mord arcot vágtak, hogy a parasztok ész nélkül fizettek.

Amikor megtudta, hogy Kósza miért keresi, tüstént elküldte azt a néhány parasztot, aki még nem került sorra, s gyengéden betessékelte Dicket a kocsmá belső szobájába. Itt első dolga volt a fiú sebeit megvizsgálni és bekötözni.

– Kedves fiam – mondta jól megszorítva Dick kezét –, szerencséd, hogy olyan ember elé kerültél, aki szerette apádat, és az ő kedvéért téged is kedvel.

Mosolygott, majd így folytatta:

– Most pihenj egy kicsit, mert elég rossz bőrben vagy. Majd később elmondod nekem a történetedet, és ha baj van, kifundálunk ellene valamit.

Később, a nap folyamán Dick arra ébredt fel álmából, hogy még mindig nagyon gyenge, de a feje már nem zúg, és szíve sem kalapál olyan nyugtalanul. Ellis odaült a fekhelye szélére, és felszólította, hogy szép sorjában mondja el, mi történt vele, és mért szökött meg a kastélyból.

Volt valami Duckworth erős, hatalmas alakjában, becsületes, tiszta és okos szemében, barátságos mosolyában, ami arra készítette Dicket, hogy engedelmeskedjék neki. Így hát részletesen elmondta legutóbbi napjainak kalandos történetét. Ellis türelmesen végighallgatta, aztán így szólt:

– Jól van, Dick Shelton. Mondj hálát őrangyalodnak, aki annyi halálos veszedelemben vigyázott rád, s végül hozzám vezetelt. Leghőbb vágyam, hogy egy derék apa derék fiának segítségére legyek. De sajnós, a helyzet az, hogy nekem és bátor íjászaimnak sürgősen iszkolnunk kell innen. Egyelőre átengedjük a terepet Sir Danielnek.

– Ó, jaj! – kiáltott fel Dick. – Nagyon aggódom Jackért.

– Jackért? – csodálkozott Duckworth. – Aha, a leányzóért! Hát ide hallgass, Dick. Megígérem neked, ha férjhez akarják kényszeríteni, mi soron kívül, tüstént közbelépünk. Egyébként amíg nem jön el a mi időnk, ellillanunk, mint a kámfor, eltűntünk, mint a hajnali köd. Sir Daniel körülnézhet a szélrózsa minden irányába, ellenségeit nem fedezi fel sehol. Már-már azt hiszi, hogy csak rosszat álmódott, amikor a fekete nyíltól rettegett. De mi ketten résen leszünk, Dick! A mi négy szemünk követni fogja azt a sátánt, s négy kezünk a kellő pillanatban torkon ragadja, úgy segítsen engem a Szentek Serege!

Két nap múlva a vár helyőrsége annyira felszaporodott, annyi csavargó cenk, hitvány szökevény katona érkezett a kastélyba, hogy Sir Daniel elhatározta: megkísérli a kitorást. Néhány tucat lovas élén ki is tört, és ellenállás nélkül eljutott egészen Tunstall falváig. Egyetlen ember sem moccant a bozótban, egyetlen nyíl se röppent ki a fák sűrűjéből. A hidat sem őrizte az ellenség, bárki szabadon közlekedhetett rajta. S amikor Sir Daniel keresztülporoszkált a falun, csak annyit látott, hogy a parasztok félénken kandikálnak ki házaikból.

Végül az egyik falubeli összeszedte bátorságát, előbújt, és mély hajlongások közepette egy levelet nyújtott át a földesúrnak.

A lovag arca elsötétült, amint elolvasta. Mert a levél így szólt:

Sir Daniel Brackley lovagnak, a legálnokabb és legkegyetlenebb nemesúrnak saját kezébe.

Rájöttem arra, hogy kezdettől fogva hazudtál nekem. Apám vére kezeden szárad, s ezt nem mossa le víz, csak a te véred. Bosszúm utolér, ha eljön az ideje. De addig is védj szívedbe: Joan Sedley kisasszonyt eljegyeztem, s szent esküvel megfogadtam, hogy feleségül veszem. Ha megkíséreléd máshoz kényszeríteni, akkor bosszúm szélesebben utolér. Az első lépés, melyet ez irányban teszel, egyúttal első lépésed lesz sírod felé.

Richard Shelton

HARMADIK RÉSZ
LORD FOXHAM

1. VILLA A TENGER PARTJÁN

Hónapok teltek el azóta, hogy Richard Shelton kiszabadult gyámja karmaiból. Ezalatt a polgárháborúban a helyzet erősen megváltozott. A Lancaster-párt, amely már-már a végét járta, újra felemelte fejét. A York-párt súlyos vereségeket szenvedett, vezetője csatában esett el, hívei szétszóródtak, s egy ideig mindenki azt hitte, hogy a Lancaster-párt végleges győzelmet aratott a fehér rózsa fölött.

Shorebyban, egy tengerparti városkában gyülekeztek a Lancasterért lelkesedő, környékbeli nemesurak. Ott volt Risingham gróf háromszáz katonájával, Shoreby lord kétszáz fegyveresével s Sir Daniel is egy kisebb csapattal. Sir Daniel csillaga megint fényesen ragyogott; jól megszédte magát a York-párti urak elkobzott birtokaiból, saját házában lakott a város főutcáján, s háromtucatnyi zsoldosát is ott szállásolta el.

Január első hetében hidegre fordult az idő; éjjel erős szél fűjt, és reggelre havazást vártak.

A kikötő mellett, a sötét síkatorban csak a kocsmá ajtaján szivárgott ki egy kis fény. Odabenn három-négy férfi sörözött egy asztalnál. Viharvert arcuk, kemény tekintetük, széles válluk, durva nevetésük mintha ezt hirdette volna: „Nem tanácsos ujjat húzni velünk!”

Nem messze tőlük, a lobogó tűz mellett egy jóval fiatalabb ember ült, félig-meddig még gyerek. Egyszerű zekét viselt, mint a másik három, de arcvonásai elárulták előkelőbb származását. Látszólag semmi közük sem volt egymáshoz, de a szemük néha összevillant – nyilván közös ügyben üldögéltek itt.

Ekkor kinyílt az ajtó, s újabb vendég sietett be. A tűz mellett ülő fiatalemberhez lépett, s a fülébe súgta:

– Sir Daniel most indult el két fáklyahordozóval és négy íjással.

Dick (mert ő volt az a fiatalember) tüstént felugrott, és átszólt a másik asztalhoz:

– Indulunk, Capper! Te meg, Kósza, vedd át Cappertól a figyelőszolgálatot. Greensheve, te is velünk jössz. Utolérjük Sir Danielt, még ha Yorkig szalad is.

Egy perc múlva már kint voltak a szabadban. Capper a szűk utca végébe mutatott, ahol két fáklya lobogott a szélben.

A város már mélyen aludt. Egyetlen járókélő sem mutatkozott az utcákon, így könnyű volt észrevétlenül követni a kis csoportot. Elöl a két fáklyavivő haladt, utánuk egy férfi egymagában – hosszú köpenyegét meglibegtette a szél. Mögötte négy íjász zárta le a menetet, egy-egy nagy íjjal a karján. Elég gyorsan szedték a lábukat, s szűk utcákon keresztül-kasul haladva közeledtek a parthoz.

– Miért nem megy egyenesen oda, ahová tart? – kérdezte suttogva Dick.

– Tudja a nyavalya – felelte Capper. – Talán le akarja rázni azt, aki kémkedik utána. De minket nem fog lerázni, Shelton úrfi. Már három este figyelem. Mindig ezeken a mellékutcákon és mindig ebben az órában és ugyanilyen kísérettel. Valami titkos célja lehet.

Sir Daniel hat emberével a város szélére ért. Shoreby nyílt város volt, s ámbár az ott táborozó lancasteri urak járőreikkel szemmel tartották a főbb utcákat, egy kis ügyességgel észrevétlenül ki lehetett osonni, vagy be lehetett lopakodni a városba a szűk síkátorokon keresztül.

Az utca, melyen Sir Daniel végül végighaladt, hirtelen véget ért. Utána már homokbuckák következtek, s jól lehetett hallani a tenger hullámverésének zaját. A városkának ezen a részén egyetlen őrszem sem járkált, s lámpa egyetlen házban sem világított.

Dick és két kísérője az árnyékban kissé közelebb surrant a titokzatos csoporthoz. Ekkor a távolban apró fénypontot vett észre, mely közeledve egyre nagyobb lett.

– Ejha! – dühnyögött Dick. – Valami gázságot szimatolok!

Közben Sir Daniel csapata megállt. A fáklyákat bedugták a homokba, s az emberek lehevertek, mintha várnának valakit vagy valakiket.

A másik fénypont sebesen közeledett. Végül kiderült, hogy négy embert kísér – egy komornyikot, aki a fáklyát vitte, két íjászt és egy tekintélyes külsejű urat.

– Ön az, mylord? – kérdezte Sir Daniel.

– Ki lenne más? – felelte amaz. – Ki tenné ki a lábát a házból ilyen szélben?

– Jutalma nem marad el, mylord – felelte Sir Daniel. – Majd meglátja, hogy érdemes volt fáradnia.

– Csak azt nem értem, miért rejtegeti itt! – csóválta fejét a lord. – Ha olyan szép, olyan fiatal és olyan gazdag, miért nem viszi társaságba, ahol minden ujjaára akadna kérő?

– Ez az én dolgom, mylord, s nem tartozik másra – felelte Sir Daniel nyersen. – De bizonyára önnek is kellemesebb, ha nem verjük dobra az ügyet. Mit szólna a világ, ha megtudná, hogy egy olyan idős ember, mint ön, Joanna Sedley kezére és vagyonára pályázik? No, de eleget időztünk itt! Indulás!

A két társaság felkerekedett, és elindult a tenger felé. Dick és a két szegénylegény kellő távolságban követték. Dick nem hallotta, mit beszéltek, de a hosszú köpönyegest felismerte: nem volt más, mint maga Lord Shoreby, a züllött és eladósodott vén főnemes, akinek a társaságában Sir Daniel sem mutatkozott szívesen a nyilvánosság előtt.

Leértek a tengerpartra. Orrukat megcsapta a sós levegő. A hullámok vadul csapkodták a part szikláit. És itt egészen közel a vízhez kőfállal körülvett nagy kert közepén emeletes villa állt, mögötte istállók és gazdasági épületek.

Az egyik fáklyahordozó kulccsal kinyitotta a falba vágott kaput, s mindkét társaság besétált rajta, aztán a kapu újra bezárult.

Dick és emberei többet nem láthattak, hacsak valami módon be nem hatolnak a házba. De nem akartak csapdába esni. Így hát leültek a földre, és vártak. Majd csak lesz valami – gondolták.

Félóra sem telt el, és a kapu megint kinyílt. Ugyanazok jöttek ki egytől egyig, mint akik az előbb bementek. Felkapaszkodtak a domboldalon, majd udvarias búcsúzkodás következett, s a két csoport ellenkező irányban folytatta útját, nyilván ki-ki hazafelé.

Mihelyt lépteik zaja elhalt, Dick felugrott búvóhelyéről, és megdörzsölte a hidegtől elgémberedett lábát.

– Most aztán megnézem, mi van odabenn – mondta. Mindhárman a kőfalhoz siettek. Capper előrehajolt, Dick pedig felpattant a hátára, és onnan felmászott a kőfal párkányára.

– Gyere utánam, Greensheve – súgta. – Hasalj le a párkányra, és úgy lapulj, hogy senki se vehessen észre. Ha menekülnöm kell, lenyújtod a karodat, és felsegítesz a falra.

Ezzel már le is ugrott a kertbe.

Szuroksötét volt. A házból egyetlen fénysugár sem szűrődött ki. A szél füttyült a kertben, megborzongatta a bokrokat, a hullámok fáradhatatlanul ostromolták a partot, de egyéb hang nem hallatszott. Dick tapogatózva botorkált a ház felé. Egyszerre csak kavicsok ropogtak a lába alatt; kerti ösvényre bukkant, ami megkönnyítette feladatát.

Az ösvényen megállt, elővette köpönyege alá rejtett fíját, s lövésre készen, nagyobb biztonsággal folytatta útját. Az ösvény egyenesen a ház elé vezetett.

Ez csöppet sem volt barátságos. Az ablakokon nehéz fatáblák, az istálló üres, a vályúkban abraknak semmi nyoma. Minden jel arra mutatott, hogy a ház lakatlan, ám Dicknek valami sejtelem azt súgta, hogy a látszat csal. Nem hagyta abba a vizsgálódást: többször kémlelődvé körüljárta a villát. S lám, az egyik emeleti ablakból, mely a tengerre nézett, halvány fény szivárgott ki. Sőt Dicknek úgy rémlett, hogy egy árnyék suhan el az ablak mögött.

Eszébe jutott, hogy amikor tapogatózva vizsgálta az istállót, a sötétben keze egy létrát érintett. Egy perc sem telt bele, s már kihozta, és a falhoz támasztotta. A létra rövid volt, de legfelső fokára állva, keze elérte az ablak párkányát. Izmos karjával felhúzódkodott annyira, hogy be tudjon nézni a szobába.

Két nőt pillantott meg odabent. Az egyik Hatch néni volt, a másik pedig egy karcsú termetű, szép és komoly arcú fiatal hölgy, hosszú hímzett selyemruhában. Jóságos ég, hiszen ez nem más, mint Joanna Sedley! Egykori útitársa, Jack, akit ő kamasz fiúnak vélt, és szíjjal akart megfenyíteni!

Visszaereszkedett a létra tetejére ámulatában. Sohasem képzelte volna, hogy szerelme ilyen hódító szépség, igazi dáma! Egy pillanatra szinte megszeppent tőle. De nem maradt ideje ezen töprengeni, mert egy halk „pszt” jelzés arra készítette, hogy gyorsan leszálljon a létráról.

– Ki az? – súgta.

– Greensheve – felelte egy halk hang.

– Mi baj van?

– A házat figyelik, Shelton úrfi. Más is van künn, nemcsak mi. Néhány ember ólálkodik a kertfal körül a sötétben.

– Furcsa! – vélte Dick. – Csak nem Sir Daniel kopói?

– Nem. Mindegyik fekete kockás fehér jelvényt visel a fövegén.

– Nem tudom, kinek a színei ezek – mondta Dick. – Akárhogy is, osonjunk el innen minél csendesebben. A kertben rosszak az esélyeink. Könnyen két tűz közé kerülhetünk.

Gyorsan visszavitték a létrát az istállóba, aztán a falhoz siettek. Greensheve helyében most Capper lapult ott a fal tetején. Lenyújtotta kezét, s felsegítette őket, előbb Dicket, aztán Greensheve-t. A lehető legnagyobb csendben leereszkedtek a fal túlsó oldalán, s óvatosságból egy kukkot sem szóltak, amíg el nem érték előbbi rejtekhelyüket a bozótban.

– Most pedig, John Capper – rendelkezett Dick –, siess vissza Shorebybe, s hozz ide annyi embert, ahányat csak tudsz. Itt várunk benneteket, gyertek minél előbb! Szedd a lábad, Capper, és vigyázz magadra!

Míg a segédcapatot várta, Dick egyre azon töprengett, vajon kinek az emberei ólálkodnak a ház körül. Kinek a jelvénye a fekete-fehér kocka? De hiába törte a fejét, nem tudta kitalálni.

2. ÉJSZAKAI PÁRVIADAL

Dick rejték helyéről szüntelenül a villát figyelte. Most egy új gondolat nyugtalanította. Hátha Shoreby lord emberei azok, akik a házat körülvették? Csak nem akarják Joannát elrabolni?

Egyszerre csak észrevette, hogy a fűben lapuló emberek közül az egyik felállt, mindkét kezét égnek emeli, majd újra lefekszik. Ekkor vagy ötvenlépésnyire tőle egy másik ember pattant fel, kinyújtotta két karját, s visszahasalt a fűbe. A következő pillanatban egy harmadik árnyék ismételte meg ugyanezt a mutatványt és így tovább.

– Mi lehet ez? – fordult Dick a mellette kuporgó Greensheve-hez.

– Ellenőrzés – felelte suttogva Greensheve. – Vezetőjük így győződik meg róla, helyén van-e mindenki, s emberei közül nem aludt-e el valaki.

Dick bólintott. Ügyes dolog – gondolta –, de hátránya is van: elárulja, hányan vannak, önkéntelenül is megszámolta a felpattanó embereket, s ha nem is láthatta valamennyit, arra a következtetésre jutott, hogy legfeljebb harmincan lehetnek. Szilárdan elhatározta, hogy meghiúsítja tervüket. Joanna maradjon inkább Sir Daniel gyámsága alatt, semhogy Shoreby lord karmai közé kerüljön.

Lassan telt az idő. A némajáték a kert falai körül negyedóránként megisméltődött. A földről felpattanó árnyékok, a felemelt karok, s más semmi. Úgy látszik, várnak valamire. Talán egy előre kitűzött órában akarják a házat megrohanni.

Közben Dick legényei is szállingózni kezdtek. Előbb kettő érkezett meg, majd három s egyre több. Némán és nesztelenül foglalták el leshelyüket a bozótban. A fekete nyíl legbátrabb és legtapasztaltabb harcosai voltak ezek: többnyire elkeseredett parasztok, akiket Sir Daniel zsarnokoskodása űzött ki otthonukból az erdőbe, Ellis Duckworth bandájába. Persze voltak a bandában másfélék is – tolvajok, csavargók, útonállóak. Ellis befogadta őket csapatába, mert szüksége volt rájuk, de vaskézzel fogta őket, és megtanította a katonás fegyelemre.

Az utóbbi időkben a fiatal Shelton a banda hadnagyává lépett elő. Most már ő volt Ellis helyettese. Ellis maga gyakran eltűnt, titokzatos utakra indult és csak egy hét múlva jött vissza. Azt rebesgették róla, hogy a York-párt ügynöke. De mi más lehetett volna? Amíg halálos ellensége Sir Daniel, a Lancaster-ház szekerét tolja, Erdei John csak a York-párt győzelmébe vetheti reménységét.

Dicket saját kérésére küldte Ellis Shoreby városába, ebbe a lancasteri fészekbe. Csupa olyan embert adott mellé, aki önként vállalkozott a veszedelmes feladatra.

A tengerparti villa körül mozgolódás támadt. A ház ostroma megkezdődött. De még mielőtt a titokzatos ellenségnek ideje lett volna a kertbe behatolni, Dick embereivel rárontott. A váratlan támadás megzavarta a fehér-fekete kockásokat, de nem futamodtak meg. Csakhamar észrevették, hogy többen vannak, mint támadóik, s leszorították a fekete nyíl embereit arra a keskeny sávra, mely a kerti fal és a parti sziklák közt terült el. Itt kemény kézitusára került sor, karddal, törrel, buzogánnyal, ember ember ellen, vaksötétben.

A küzdelemből Dick is kivette a részét. Három ember rohanta meg egyszerre. Az elsőt egyetlen kardcsapással leterítette, aztán szembefordult a másikkal, egy óriás termetű fickóval, aki hatalmas pallosát két kézre fogta, hogy leüsse vele Dick fejét. De a nagy lendület vesztét okozta. Dick félreugrott, és sértetlen maradt, ám az óriásnak nem maradt ideje arra, hogy pallosát újra felemelje. Megingott egy pillanatra, s Dick buzogánya betörte a koponyáját.

Hátravolt még a harmadik. Ez nem volt nagyobb, mint Dick, de kitűnő vívó, s olyan ügyesen forgatta kardját, hogy Dick kénytelen volt hátrálni. Ellenfele nyomon követte, s nyilván az volt a szándéka, hogy Dicket a vízbe szorítsa. A fiú életét fürgesége mentette meg. Már térdig vízben gázolt, amikor sikerült üldözőjét megkerülnie és hátrarántania. Mindketten a sziklák köze zuhantak a sekély vízbe. Most is Dick volt a mozgékonyabb. Egy szempillantás alatt ellenfele mellére térdelt, és töre hegyét torkának szegezte.

– Add meg magad, ha kedves az életed! – kiáltotta.

– Nem tehetek egyebet – felelte a másik. – Halljuk a feltételeidet!

Dick csak most vette észre, hogy egy nála jóval idősebb emberrel van dolga. Díszes kardja azt is elárulta, hogy magasabb rangot visel, s alighanem az egész csapat vezére.

– Ismerje el, uram, hogy a foglyom, és vessünk véget a vérontásnak – mondta Dick most már tisztelettudó hangon.

– Elismerem, csak engedd meg, hogy feltápaszkodjak – felelte az idős kardvívó.

Dick udvariasan talpra segítette.

– Legyőztél, fiam – mondta az ismeretlen úr. – Hívd ide a hadnagyodat, hadd tárgyaljak veled.

– A hadnagy én vagyok, ha nem veszi rossz néven, Sir – felelte Dick.

Az idegen végignézett rajta.

– Ilyen fiatalon? – mondta csodálkozva. – Nos, szóljon a fickóinak, hogy hagyják abba, s én is visszaparancsolom az embereimet.

Volt a modorában valami, ami lefegyverezte Dicket. Úgy érezte, nem kell árulástól tartania. Mindketten elrendelték a fegyvernyugvást.

– Sir Daniel nincs itt? – kérdezte az idegen.

– Szívből remélem – felelte Dick. – Mert ha itt lenne, könnyen pórul járnék.
– Pórul járna? Hát nem Sir Daniel embere?
– Éppen ellenkezőleg, uram. Halálos ellensége vagyok.
– Igazán? – álmélkodott az idegen. – Most már semmit sem értek az egészszéből. Ha nem szereti Sir Danielt, miért sietett segítségére? Miért védi meg a házát? Miért akadályozta meg, hogy egy kis borsot törjek Sir Daniel orra alá? Kicsoda ön tulajdonképpen? Kinek a foglya vagyok? Kinek adtam meg magamat?

Mielőtt Dick a kérdések özönére válaszolhatott volna, egy fehér-fekete kockás ember lépett hozzájuk, és katonásan tisztelgett Dick foglyának.

– Nem időzhetünk itt sokáig, mylord – jelentette. – Észrevettük, hogy a házból fényjeleket adtak le, minden bizonnyal Sir Danielnek.

– Akkor hát sürgősen távoznunk kell – felelte a lord. – Nem várjuk be Sir Danielt, aki valószínűleg nagyobb csapat kíséretében siet ide. Csak az a baj, hogy megadtam magam ennek a fiatalembernek, és most ő rendelkezik velem. Még nem beszéltem meg vele, mit kér azért, hogy szabadságomat visszaadja.

– Ez ráér, uram – mondta Dick. – Ön mehet, ahová akar.
– Beéri a szavammal, hogy holnap a rendelkezésére állok?
– Az ön szava nekem tökéletesen elég, mylord – felelte Dick.
– Hát akkor várjon rám reggel hétkor a város és az erdő közt, a Szent Brigitta keresztjénél! Fiúk, gyerünk! – kiáltotta a lord.

Emberekkel együtt sietve eltűnt. S jól is tette, mert néhány perc múlva erős lovasscsapat vágatott ki Shoreby városából, egyenesen a tengerparti villa felé. Mire odaértek, mindkét társaságnak csak hült helyét találták. Dick és emberei akkor már nyugovóra tértek a Kecse és Duda fogadóban, ahol megszálltak. Lerúgták csizmáikat, hogy aludjanak még néhány órácskát virradatig.

Dick már hét óra előtt a keresztúton várakozott. Hideg reggel volt, a talajt szürke dér borította.

Hét órakor a hollywoodi úton kis lovasscsapat bukkant elő az erdőből. Elöl egy büszke nemesúr poroszkált pompás fekete paripán. Aranyosan csillogó páncélja fölött drága prêmes köpönyeget viselt. Húslépésnyire mögötte vagy kéttucatnyi lándzsás nyargalt, de még az útkeresztelés előtt megálltak, s a prémkabátos úr egyedül érkezett a találkozó színhelyére. Dick elébe sietett, és e szavakkal üdvözölte:

– Jó reggelt, mylord. Köszönöm, hogy ilyen pontosan megjelent.
– Egyedül van itt, fiatalember? – kérdezte a lord.
– Annyira együgyű nem vagyok – felelte Dick. – Őszintén megmondom, hogy embereim itt vannak a közelben. A fák mögött rejtőzködnek, s fajaikat készenlétben tartják.
– Nagyon helyes – bólintott a lord. – Tegnap túlságosan hiszékeny, mondhatnám, könnyelmű volt.
– Mert bíztam a szavában, mylord?
– Azért is. De ebben az esetben véletlenül szerencséje volt.
– Abban is, hogy mylordot legyőztem – mosolygott Dick. – Csak a véletlen múlt, hogy nem én maradtam alul.

– Ne szerénykedjék! Nagyon derekasan viselkedett – mondta a lord, de arca elárulta, hogy Dick szerénysége tetszik neki, és modora is megnyerte tetszését.

– Köszönöm a dicséretét, mylord – mondta Dick.
– Szabad tudnom a nevét? Már tegnap is megkérdeztem, de nem kaptam feleletet.
– Richard Shelton vagyok – mondta Dick.
– Én meg Lord Foxham – vetette oda legyőzött ellenfele.

Dick szíve nagyot dobbant.

– Most van csak igazán szerencsém! – kiáltotta. – Ön a gyámja Anglia legbájosabb leánykájának!
– Az igaz – bólintott a lord. – De térjünk a tárgyra. Az éjjel megölhetett volna, de nem tette, csak foglyul ejtett. Mennyi váltságdíjat követel?

– Nincs követelésem, mylord. Csak kérésem van. Esedezve kérem, egyezzen bele, hogy feleségül vegyem Joan Sedley kisasszonyt, akibe halálosan szerelmes vagyok. Ha hozzám adja, hálás híve és szolgálója leszek, amíg élek!

– De hiszen ön Sir Daniel gyámfia, nem? Joan egyelőre az ő hatalmában van. Az éjjel azért mentem oda, hogy kiszabadítsam, de ezt éppen ön akadályozta meg! Nem értem a dolgot!

– Nem lenne szíves, mylord, lováról leszállni? Akkor sétálhatnánk egy kicsit, s közben elmondanék mindent részletesen.

Lord Foxham bólintott, s Dick segítségével leszállt a nyeregből. Aztán türelmesen meghallgatta Dick rövidre fogott, de még így is hosszan tartó elbeszélését. Amikor az ifjú befejezte, a lord így szólt:

– Fiatal barátom, ön a legszerencsésebb, és ugyanakkor a legboldogtalanabb ember a világon. De a szerencsését kiérdemelte, míg a boldogtalanúsága mások hibájából szakadt a nyakába. Meggyőződtem róla, hogy bátran és becsületesen viselkedik, bár sajnálatosnak tartom, hogy kénytelen mindenféle gyűlevész népséggel barátkozni. Mégis kész vagyok a segítségére lenni. Ami a birtokait illeti, nem tehetek semmit. Amíg a Lancaster-

párt van felül, Sir Danielt nem lehet tisztességre kényszeríteni. Ami pedig a gyámleányomat illeti, kezét már odaíngértem egy rokonomnak, Hamley úrnak.

– Sir Daniel meg odaíngérte Shoreby lordnak! – kiáltott fel keserűen Dick. – Hogy Joanna meg én szeretjük egymást, azzal nem törődik senki!

– Én még nem mondtam ki az utolsó szót, fiatal barátom – felelte Lord Foxham. – Shoreby szóba se jöhet. Nem tűröm el, hogy azt a kedves lányt ilyen silány emberhez kényszerítsék. Hamley pedig... hm... az ígélet régi, talán már azt is mondhatnám, hogy elévült, elavult. Eh! Hamleyt majd kártalanítom valahogy! Segítsen nekem kiszabadítani a lányt, s akkor – lovagi szavamra – önhöz adom feleségül.

Dick letérdelt a lord előtt, úgy köszönte meg jóságát. Foxham felemelte és megölelte, mintha az apja lenne.

– Fel a fejjel, fiam! – mondta. – Joanna a tied lesz, s mi ketten jó barátok maradunk.

3. A „JÓREMÉNYSÉG” FEDÉLZETÉN

Dick gondterhelten ült szállásán, a Kecske és Duda fogadóban. Milyen kár, sóhajtotta, hogy Ellis Duckworth nincs mellette! Milyen jó lenne tanácsot kérni tőle!

Dick és Foxham lord megállapodott abban, hogy ma este kiszabadítják Joannát rabságából. Ám a merész terv megvalósítása komoly akadályokba ütközött. Dick felderítői aggasztó híreket hoztak.

Sir Daniel okult az éjszakai eseményeken. Megerősítette az őrséget a tengerparti villában. De volt még egy háza (jóval nagyobb, mint a villa) a város közepén. A tágas udvaron, felnyergelt paripák mellett, lovas katonák álltak készenlétben, hogy szükség esetén a villa őrségének segítségére siessenek. A villához vezető utcákon is lovasok cirkáltak; az volt a feladatuk, hogy ha valami gyanúsát látnak, tüstént jelentsék Sir Danielnek.

Ilyen körülmények közt a villa megtámadása – még a megközelítése is – teljesen reménytelennek látszott. Legalábbis ez a vélemény alakult ki azon a tanácskozáson, melyet Dick néhány emberével tartott.

– Itt csak egy megoldás van – mondta. – A tenger felől kellene a villa elé jutni. De nincs hajóm!

– Majd lesz! – vetette oda Kósza csak úgy foghegyről.

– Hogyan? Honnan? Mikor? – kérdezte Dick.

– Tessék csak rám bízni – felelte Kósza. – Estig megszerzem a hajót, s el is kormányozom oda, ahova kell.

Még nem említettem, de tény és való, hogy a sokféle mesterség közt, melyet kipróbáltam, a vitorlázás is szerepel. Szóval egy időben matróz voltam, és értek valamicskét a hajókhoz.

– Csakugyan tudnál hajót szerezni? Komolyan beszélsz?

– A legkomolyabban. Persze egyedül nem tudom megcsinálni. Ehhez segítség kell. Egy ügyes ember.

– Válaszd ki azt, akit akarsz, és áldásom rátok! – mondta Dick, erősen kételkedve Kósza ígéretében.

De Kósza tudta, mit beszél, és tüstént munkához látott. Azzal kezdte, hogy alaposan körülnézett a kikötőben. Magával vitte cimboráját, Greensheve-et is.

A kikötő tágas tengeröböl volt, szinte olyan szabályos alakú, mint egy óriási úszómedence. Három oldalról kopár homokdombok vették körül, s a partot mindenféle limlom lepte el, ócskavas, korhadt gerendák, hordók – persze mindegyiknek volt gazdája. Hátrább a parton hetedrangu csapszékek, ahol hajósok végtelen mennyiségű tömény szeszt eresztettek le a torkukon.

Számos csónak sorakozott a parton, és kisebb-nagyobb vitorlások horgonyoztak az öbölben. A vad szél és a sötét felhők nem sok jóval biztattak. A tengerészek a közeli kocsmákban kerestek menedéket. Több hajó őrizetlenül, látszólag gazdátlanul himbálódzott a part közelében. Különösen ezek keltették fel Kósza érdeklődését.

Letelepedett egy rozsdás vasmacskára, amely a parton hevert, és félig befürödött a homokba. Intett cimborájának, hogy üljön le mellé a földre. Sokáig figyelték a kikötő életét, különösen egy ócska vitorlást, amelyet két ember éppen az imént vezetett a part mellé.

– Hogy hívják ezt a hajót? – kérdezte Kósza egy matróztól, aki mellettük ácsorgott.

– *Jóreménység* a neve.

– S kié?

– Arblast a gazda. Csak egy emberrel dolgozik. Ott loholnak már a parton fölfelé. Mennek melegedni.

– No meg inni is – nevetett Kósza. – Az belülről melegít.

Fejéből az ötlet szikrája máris kipattant. Rövid töprengés után az ötletből kész terv kerekedett ki, amit aztán sikerült ügyesen megvalósítania. Két óra múlva már büszkén jelentette Dicknek:

– Megvan a hajó, Shelton úrfi!

– Mi a csudát! – kiáltott fel Dick örvendezve. – Hogy szerezted?

– Elloptam – vallotta be őszintén Kósza.

– Hajót lopni! – csodálkozott Dick. – Ilyet még nem hallottam! Hogy csináltad?

Kósza büszkén beszámolt „hőstettéről”. Ez abban állt, hogy megkereste Arblastert és emberét az egyik csapszékből, és leitatta őket, ami nem volt túlságosan nehéz feladat. Amikor már tökrészen heverték az asztal alatt, Kósza visszatért a partra, és elfoglalta a hajót. Greensheve segítségével elkormányozta a külső öbölbe, mely jó messze volt a kikötőtől. A *Jóreménység* most ott horgonyzott a nagy kalandra készen. Dick tüstént megszemlélte, s a szép kis egyárbocos nagyon megnyerte tetszését. Csak az aggasztotta, hogy közben még jobban elromlott az idő. A szél megerősödött, és az eget sötét, fenyegető felhők borították.

Lord Foxham utolsó találkozásuk alkalmával közölte vele, hogy az erdőszlakban tartózkodik, s ha Dicknek szüksége van rá, ott megtalálhatja. Így hát Dick sietett a lordot az új fejleményekről értesíteni. Foxham hamarosan megérkezett az öbölbe; csillogó páncélját egyszerű, kámzsás köpönyeg takarta. A fiatal Sheltonnal pontosan megbeszélte az esti akció részleteit.

Alkonyatkor a *Jóreménység* vitorlát bontott, és a kedvezőtlen széllel küszködve elindult Sir Daniel villája felé. Fedélzetén vagy negyven ember szorongott, részint Foxham lord, részint meg a fekete nyíl emberei.

A hajócskán egyetlen kabin volt, amelyet természetesen Foxham lord számára tartottak fenn. A lord táskájából iratokat szedett elő, s azokat hosszasan tanulmányozta, majd magához kérette Richard Sheltont.

– Foglалjon helyet ennél a kis asztalnál, fiatal barátom – kezdte a lord. – Fontos beszédem van önnel.

Bevallom, balsejtelmek gyötörnek. Valami azt súgja nekem, hogy még az éjjel komoly baj ér, s talán meg sem érem a holnapot. Pedig egy igen komoly feladat vár rám, s ezt akkor is el kell végezni, ha meghalok. Ezért kérttem ide. Ön megnyerte a bizalmamat, fiam.

- Nem fog bennem csalódni – felelte Dick.
- Tudom – bólintott Foxham lord. – Nem félek beavatni önt a titkaimba.
- Hallgatom, mylord.

– Én az egyik yorki sereg parancsnoka vagyok – folytatta Foxham. – Embereim a hollywoodi apátságban gyülekeznek. Én közben egy maroknyi csapattal előrejöttem, s mint tudja, az erdőszlakban rejtőzködünk. Dolgom az, hogy kikémleljem a lancasteri urak darázsfészekét, Shoreby. Erejükről, csapataik létszámáról, elhelyezkedéséről és munkarendjéről pontos feljegyzéseket készítettem. Főparancsnokunk, a fiatal Gloucester herceg türelmetlenül várja jelentésemet. Megbeszéltem vele, hogy vasárnap délelőtt tizenegykor a Szent Brigitta keresztjénél találkozunk. Ugyanott, ahol ma reggel ön énreám várt. Helyes! De mi lesz, ha balsejtelmeim valóra válnak, s nem mehetek el a találkozóra? Arra kérem, vegye át tőlem az iratokat, s menjen el helyettem a megbeszélés időben a megbeszélés helyre.

- S ha én halok meg előbb? – mosolygott Dick.
- Lehetetlen! Ön fiatalabb, erősebb és ügyesebb is nálam. Megteszi, amire kértem?
- Örömet, mylord.
- De ígérje meg, hogy se szerelem, se szórakozás, se veszély, se vihar, de még a pestis sem tarthatja vissza attól, hogy ennek a megbízásnak eleget tegyen. Könnyen lehet, hogy Anglia sorsa és jövője függ tőle.
- Legyen nyugodt, mylord, ott leszek – felelte Dick.
- Akkor tegye el gondosan az iratokat s a pecsétgyűrűmet is, mely igazolni fogja, hogy az én megbízásomból cselekszik. Több szóra nincs szükség. Végeztünk.

Dick belső zsebébe rejtette az iratokat a gyűrűvel együtt, s visszasietett a fedélzetre.

A katonák és a szegénylegények közül nyolcan értettek valamelyest a hajózáshoz, s ez elegendő is lett volna. Nem rajtuk múlt, hogy a merész vállalkozás végül kudarcba fulladt.

Pedig kezdetben olyan jól sikerült minden! Baj nélkül célhoz érkeztek, és szerencsésen kikötöttek a villa közelében. A legnagyobb csendben partra szálltak, s remélték, hogy észrevétlenül bejutnak a kertbe. Itt azonban nagy csalódás érte őket. Sir Daniel megneszelte, hogy villáját ma éjjel megtámadják, és alaposan felkészült arra, amit ellenségei meglepetésnek szántak. Sir Daniel erős csapattal várta őket. A támadókat nyílzápor fogadta. Kardok villogtak, és elkeseredett kézitusa következett. A harc során Lord Foxham súlyosan megsebesült. Dick kénytelen volt kiadni a parancsot a visszavonulásra. Ha nem érik el idejében a hajót, a tengerbe szorítják őket. Foxham lordot hordágyon vitték vissza a *Jóreménység* fedélzetére, örültek, hogy az erős szél megkönnyítette a gyors elvitorlázást. De örömük korai volt. A szél orkánná nőtt, és már-már kisodorta a vitorlást a nyílt tengerre. Kósza, aki most a kapitány szerepét játszotta, nem is bánta volna. A kikötőbe úgysem térhetett volna vissza, hiszen azzal is kellett számolnia, hogy Arblaster közben kijózanodik, észreveszi hajója eltűnését, és fellármázza az egész kikötőt. Ehhez képest a viharos tenger kisebb veszélynek tűnt. Ám Lord Foxham katonái hallani sem akartak arról, hogy életüket a tornyosuló hullámokra bízják, és arra akarták kényszeríteni a „kapitányt”, hogy vonja be vitorláit. A huzakodás vége az lett, hogy a nagy szélben a vitorlás felborult, és az emberek a tengerbe esetek. A baleset szerencsére a part közelében történt, egy kinyúló homokzátony mellett. De öt ember így is a vízbe veszett, a többi pedig valahogy kijutott a partra.

4. A RÓKALYUK

A partnak az a pontja, ahol Dick a szerencsétlen kaland után ismét kijutott a szárazföldre, körülbelül egyforma távolságra volt Shoreby városától és Hollywoodtól. A két csapat itt elvált egymástól. Foxham lord emberei, akik magukkal vitték sebesült gazdájukat, Hollywood felé indultak, hogy az apátság falai közt pihenjék ki rosszul sikerült kalandjukat. Dick szomorúan nézett utánuk, amíg el nem tűntek a sűrűn hulló hó függönye mögött. Elhagyatottan állt a parton csapata maradékával, egy tucatszámú szegénylegénnyel.

Néhány sebesült is volt köztük; ezek nyögtek és sóhajtoztak, a többi meg káromkodott; magukban fiatal vezetőjüket hibáztatták a kudarcért. Dick kiürítette erszényét, és mindegyiknek adott egy-egy aranyat vigasztalásul. Megdicsérte őket bátorságukért, ám bár ez alkalommal nem érdemelték meg, de erről nem beszélt, nehogy olajat öntsön a tüzre. Embereire még szüksége volt. Megparancsolta nekik, hogy észrevétlenül, egyenként vagy párosával lopakodjanak vissza Shorebybe, és valamennyien találkozzanak újra a Kecse és Duda fogadóban.

Ő maga Kószát választotta útítársának. Együtt vágta neki a ködnek, mely most már a sűrű hópelyheket is magába nyelte. Szerencsére a szél elült. De az egész világ láthatatlanná vált a nedves szürkességben, és csak találmányra keresték az utat a szorongó érzéssel, hogy ha eltévednek, könnyen elpusztulhatnak valamely szakadékban. Kósza egy lépésnyire Dick előtt baktatott, fejét előreszegve, mint a szimatoló vadászkutya. Néha beleütközött egy-egy fába; akkor megállt, és tájékozódni igyekezett – dolga semmivel sem volt könnyebb, minthogyha a *Jóreménység* fedélzetén maradván, a hajót próbálta volna a kikötőbe vezetni.

Másfél mérföldnyi utat tettek meg az erdőben, amikor egy hatalmas öreg tölgyfához érkeztek. Olyan fa volt ez, hogy aki már látta, okvetlenül ráismert, és nem tévesztette össze semmiféle más fával az egész erdőben. Kósza arcát örömteli mosoly öntötte el.

– Richard úrfi – mondta rejtélyesen –, ha nem túlságosan büszke ahhoz, hogy meglátogasson valakit, aki nem született nemesnek, sőt még jó kereszténynek sem mondhatja magát, akkor...

– Akkor? – kérdezte kíváncsian Dick.

– Akkor van szerencsém meghívni Richard úrfit egy pohár borra, pattogó tűz mellett, ahol jólesik majd melegedni ebben a cudar időben! – vágta ki Kósza diadalmasan.

– Mi a szösz! – kiáltott fel Dick. – Hol az a bor? Hol az a tűz? Hol akar engem vendégül látni?

– Hát a Rókalyukban – felelte Kósza. – Vagyis a titkos barlangomban, amely éppen itt van a közelben.

– Mutasd az utat, Will! A világ végére is elmennék azért, amit most ígértél!

Kósza nem szólt többet, csak megfordult, és biztos léptekkel elindult egy bozót felé, mely még télen is szinte járhatatlan volt, mert lépten-nyomon zörgő, kopár gallyak sűrű szövevényével állta el az utat. Az ösvény, amit Kósza vágott magának, lefelé lejtett; végül megállt egy bükkfa mellett, túrni kezdte a havat, s egyszerre eltűnt szem elől, mintha csak elnyelte volna a föld.

Félig kidőlt bükkfa volt; valami régi nagy vihar alaposan megtépázta, de a földből kitépni nem bírta. Kósza ennek a rokkantan is hatalmas fának a gyökerei alatt ásta meg pazar odúját, melyet szerényen Rókalyuknak nevezett. Tetőgerendául a vastag gyökerek szolgáltak, a padlót és a falakat a jóságos anyaföld alkotta. Akármilyen kezdetleges és kényelmetlen volt is, a sarokban álló tűzhely és mellette egy nagy vasalt tölgyfa láda első szempillantásra elárulta, hogy nem erdei vadállat, hanem ember búvóhelye.

Ám bár a hó behatolt a barlang bejáratán, és ellepte a padlót, odabenn mégis jóval melegebb volt, mint a külvilágban. S amikor Kósza meggyújtotta a jó előre elkészített száraz gallyakat, és a tűz pattogni kezdett, az ember szívét nemcsak a jó meleg vidította fel, hanem a védett otthon érzete is.

Kósza elégedett sóhajjal melengette meggémberedett ujjait a tűzhely fölött, és valóságos gyönyörűséggel szívta tüdejébe a füstöt.

– Ez hát az öreg Kósza erdei barlangja és pihenőhelye! – mondta. – Sokat csavartam szerte a világban tizennégy esztendősen korom óta, amikor első ízben szöktem meg az apátságból a sekrestyés aranyláncával, melyet elkótyavetyéltem, hogy egy kis útipénzhez jussak. Aztán bejártam Angliát, Frankhont, Burgundiát és Spanyolországot, még a tengereket is, a szelek országát, mégis, szavamra, ez az első saját otthonom, ez a barlang itt! Jöhet bármilyen idő, itt jól érzem magam még télen is, a tűzhelyem mellett, hát még nyáron, amikor madarak csivitelnek a fejem fölött. Ez az én házam, a templomom, a családi tűzhelyem, s ha eljön az ideje, itt szeretnék meghalni!

– Egész kellemes kis hely – hagyta rá Dick mosolyogva. – Csak nehéz megtalálni.

– Az a jó, Richard úrfi – felelte Kósza. – Mert én könnyen megtalálom, s ha más találna rá, megszakadna a szívem bánatában. De én nemcsak pattogó tüzet ígértem, hanem bort is, ugyebár? – folytatta, s ujjával turkálni kezdett a homokban. – Itt van ugyanis a borospincém, mindjárt kihozok belőle egy flaska pompás itókát!

Addig kaparászott, míg elő nem varázsolt egy jókora, legalább egy *gallon** ürtartalmú bőrkulacsot, melyről kiderült, hogy tele van nehéz, édes borral. S mire jó cimborák módjára néhányszor húztak belőle egymás egészségére, s az újra táplált tűz ismét fellángolt – istenien érezték magukat. Gőzölgő ruhájukban elnyúltak a

* Angol űrmérték, körülbelül ötödfél liter

földön, és nagyokat kacagtak.

– Shelton úrfi – mondta a bandita –, sajnálom, hogy másodszor sem sikerült azt a házat elfoglalni. De fel a fejjel, harmadszorra majd csak sikerül. Mert úgy sejtem, szívügye a fiatalúrnak, nem igaz? Egy leányzóról van szó, ha nem tévedek.

– Eltaláltad! – felelte Dick.

– Nomármost – folytatta Kósza –, ha itt van a Rókalyukban, hallgassa meg egy öreg róka tanácsát. Az a baj, hogy eddig mások ügyében fáradozott, s nem a saját dolgában. Sokáig Sir Danielt szolgálta, aki nem érdemelte meg. Újabban Ellisnek engedelmeskedik, de őt nem érdekli egyéb, csak a bosszú, mindenáron ki akarja tekerni Sir Daniel nyakát. Ez jó dolog, nem mondom, de nem elég az üdvösséghez. Saját célját tartsa szem előtt, fiatalúr! Igyekezzen a lány közelébe férkőzni, nehogy valaki más megelőzze!

– De hogyan, Kósza? Fogadni mernék, hogy már nincs ott abban a villában. Sir Daniel bizonyára átvitte a városi házába, mely tele van rakva katonáival.

– Akkor is odamegyünk – jelentette ki Kósza. – Egyenesen oda!

Dick csak bámult rá.

– Lehetetlennek tartja? – folytatta Kósza. – Nos, én egyáltalán nem tartom reménytelennek. És ha olyan kishitű, én mindjárt kigyógyítom ebből a betegségből. Ide süssön, fiatalúr!

Ezzel a bandita a nyakába aggatott láncról kulcsot kapcsolt le, s kinyitotta vele a vasalt láda lakatját. Mélyen belenyúlt a ládába, aztán kihúzott egy barátságshát, meg egy övnek szolgáló kötelet. Aztán előkerült egy fából készült olvasó is, mely olyan nehéz volt, hogy fegyver helyett is fel lehetett volna használni.

– Ebben a ruhában könnyűszerrel bejut a házba – jelentette ki Kósza. – Máris bújjon bele!

Dick nem sokat okoskodott, hanem átöltözött az egyházi gúnyába. Kósza ekkor finom ecsetet és arcfestéket vett elő, s nagy szakértelemmel átalakította Dick arcát. Szemöldökét és pelyhező bajuszát megvastagította. Néhány ecsetvonás a szeme körül és a halántéka alatt elég volt ahhoz, hogy egész arckifejezését megváltoztassa. Dick úrfi helyett egy jámbor fiatal szerzetes dörzsölgette kezeit a tűz fölött.

– Most pedig – jelentette ki Kósza – magam is hasonló álruhába bújok, és hasonlóképpen kifestem a saját arcomat is. Akkor aztán két szent életű szerzetes barát hagyja el ezt a barlangot. Bátran és bizakodva lépnek be Sir Daniel városi palotájába, ahol vendégszerető fogadtatásban részesítik őket az anyaszentegyház kedvéért!

– Óriási! – kiáltott fel örvendezve Dick. – Kedves jó Kósza, mivel hálálhatom meg neked?

– Semmivel, testvér – felelte a bandita. – Az egészet a saját multságomra csinálom. Velem ne is törődjön, fiatalúr! Én egyike vagyok Isten alázatos szolgálóinak. De a nyelvem tüzes, és a hangom dörgedelmes, ha kell. Adományokat koldulok, s ha nem adják jószántukból, akkor erőszakkal veszem el!

Csúfondáros arcot vágott, s Dick – ha nem is nagyon kedvelte ezt a vén lókött – most vele együtt kacagott.

Kósza újra csodálatos ládája fölé hajolt, s negyedóra múlva megmutatta, milyen jól tud szerzetesi álruhában szemlesütve hajlongani s ájtatos imát mormolni. De Dick észrevette, hogy csuhája alatt egy maroknyi fekete nyilat rejteget.

– Hát ez mire jó? – kérdezte Dick. – Mit ér a nyíl, ha nincs íjunk?

– Íjat még lehet szerezni, ha szükség van rá, de ilyen nyilakat nem! – felelte Kósza. – Ez a fajta nyíl nemcsak fegyver, hanem jelkép is. Ha beleeresztem valakibe, legalább megtudja, hogy a fekete nyíl üzent neki valamit. Mehetünk!

– Mielőtt elindulunk, szeretnék itt elrejtetni valamit a saját biztonságom kedvéért, no meg annak az érdekében, aki ezeket az iratokat rám bízta. Hol dughatnám el, Will?

– Ahova tetszik, Richard úrfi! Én nem avatkozom bele, még látni sem akarom – felelte Kósza. – Előremegyek, és elfütyörészek egy dalt. Közben a fiatalúr eláshatja azokat az iratokat, és elsimíthatja fölöttük a földet.

– Értem már! – kiáltott fel Dick. – Azt hiszed, hogy nem bízom benned! Hát erről szó sincs! Maradj csak itt, és nézd meg, hová rejtem el.

De Kósza már a kijáratban állt, onnan szólt vissza:

– Maga tapasztalatlan gyerek, Richard fiatalúr. A titok maradjon titok. Nem jó, ha más is tud róla. Igaz, hogy nem vagyok áruló, s a barátságot többre tartom mindennél. De mégiscsak öreg, megrögzött tolvaj vagyok, s ha megürül a flaskó, de gyötör a szomjúság, kész vagyok pénzzé tenni mindent, ami pénzzé tehető. Világos, nem?

Ezzel el is hagyta a barlangot, izmos karjaival utat törve magának az indákon keresztül.

Dick, amint akaratlanul magára maradt, elővette papírjait, gyorsan átnézte, aztán egyetlen levél kivételével elásta valamennyit. Csak azt az egyet vitte magával, amely semmiképpen sem hozhat bajt barátai fejére, viszont szükség esetén hathatós fegyverül szolgálhat Sir Daniel ellen. Mert az ő gyalázatos, áruló levele volt az, amelyet Throgmorton útnán Wensleydale lordnak küldött, a risinghami csatavesztés másnapján. A levelet, mint láttuk, Dick találta meg a pórul járt küldönc hulláján.

Gondosan elnyomta a parázs maradványait a tűzhelyen, s kibújt a barlangból. Kósza türelmesen várta az óriási öreg tölgyfánál, melynek kopár ágait már fehéren beporozta a hulló hó. Egymásra néztek, és jól kacagtak, álruhájuk olyan tökéletes volt.

– Kár, hogy nincs nyár – dünnyögte a vén betyár –, mert akkor megnézhetném magamat egy tócsában. Sir

Daniel pribékjai közül sokan láttak már engem. Ha történetesen ránk ismernek ebben a maskarában, téged csak elpüfölnek, testvér, de engem felhúznak az első fára.

Ezután szótlánul folytatták útjukat Shoreby felé, többnyire az erdőszélen, bár az út néha kibújt az erdőből, s réteken át, elszórt parasztházak mellett haladt tovább.

Az egyik ilyen házikó előtt Kósza hirtelen megállt.

– Martin testvér – mondta elváltoztatott hangon, mely jobban illett barátcsuhájához –, térjünk be ebbe a hajlékba, és kérjünk alamizsnát a benne lakozó szegény bűnösöktől. *Pax vobiscum!* Azonkívül – tette hozzá rendes hangján – már sokat elfelejtettem ebből a mesterségből, és gyakorolnom kell egy kicsit, mielőtt nekivágnék a nagy feladatnak, s bedugnám kövér nyakamat a hurokba Sir Daniel házában. Lám, milyen jó dolog az, ha az ember belekóstolt sokféle mesterségbe. Ha nem lettem volna matróz valaha, hogyan indította volna el Richard úrfi azt a fránya vitorlást? Ha nem lettem volna alakoskodó zsebtolvaj, ki festi ki a kettőnk képét olyan nagyszerűen? És az is szerencse, hogy egykor szerzetes voltam, a kórusukban énekeltem, és a refektóriumban étkeztem – nem is olyan rosszul! Különben nem ismerném a szokásokat meg a helyes viselkedést, és minden kutya megugatna minket, felismerve, hogy csalók vagyunk!

E hosszú tiráda után a házikó ablakához lépett, s lábujjhegyre ágaskodva bekukkantott.

– Nagyszerű! – súgta elbűvölt arccal. – Tudja, ki tanyázik itt? Nem más, mint a mi Capper cimboránk. Most kipróbáljuk rajta a maskaránkat, s ha lépre megy, kinevetjük.

A következő pillanatban már az ajtó előtt termett, s benyitott a házba, Dick pedig a nyomában.

A konyhában három férfi ült az asztal körül, s mohón tömte magába az ételt. Ebben csak az volt az érdekes, hogy mind a három a fekete nyílhoz tartozó cimborá volt. Tőrüket mind maguk mellé, az asztal deszkájába döfték. Sötét és fenyegető arcuk elárulta, hogy nem meghívott vendégei a háznak, hanem a jó ebédet erőszakkal kényszerítették ki. Dühösen meresztették szemüket az alázatos szerzetesre is, aki megzavarta őket a lakomázásban. Egyikük – s ez éppen John Capper volt – rá is mordult a betolakodóra:

– Takarodj innen! Semmi szükségünk koldusokra.

De egy másik engedékenyebb volt, bár ő sem ismert rá Kószára és a mögötte beállító Dickre.

– Nono – csitította Cappert –, mi erős legények vagyunk, legyünk jók a gyengékhez. Ne törődj vele, atyám. Gyere, ülj le, harapj valamit, igyál velünk egy korty bort, és add ránk az áldásodat!

– Falánk bűnösök vagytok! – felelte a barát. – Isten ments, hogy ilyen emberekkel egy asztalnál üljünk! De mutatok nektek egy szent ereklyét. Gyertek, csókoljátok meg áhítattal.

Dörgő hangja megszelídült, amint fekete csuhája alá nyúlt, és előhúzott alóla egy fekete nyilat, s odadobta az asztalra. Szavai hatását be se várva, sarkon fordult, és kisietett a házból, kisodorva Dicket is.

– Gratulálhatunk egymásnak, Shelton úrfi! – mondta örvendezve. – Egyik sem ismert ránk. Most már bátran beállíthatunk bárhova.

– Akkor hát előre! – felelte Dick. – Irány: Shoreby!

NEGYEDIK RÉSZ
ÁLRUHÁBAN

1. SIR DANIEL PALOTÁJA

Említettük már, hogy Sir Danielnek két háza is volt Shorebyban: az egyik a tengerparti villa, a másik meg a hatalmas, tágas, kétemeletes városi palota. Az utóbbinak a falait tölgyfa gerendák keretezték, de tetejét zsúp fedte. A ház mögött nagy kert terült el gyümölcsfákkal, lugasokkal, sétányokkal. Hátsó része a nagytemplommal volt határos, melynek toronyablakából be lehetett látni a kertbe.

A házban mozgalmasan zajlott az élet. Nagy volt a dínomdánom. Az udvaron fegyverek csörögtek, lovak patái csattogtak a kövezeten. A konyha akár egy méhkas – sürgölődő kukták és szakácsok, sistergő zsír, gőzölgő fazekak és lábosok. Az előcsarnokban igricek énekeltek, zenészek pengették hangszereiket. Nagy kancsókból csurgott a bor. A ház vidámsága és előkelősége elhomályosította Lord Risingham otthonát, s Lord Shoreby tékozló pompájával vetekedett.

Minden vendéget szívesen láttak. Dalnokok, korhelyek, ostábla- és kockajátékosok, kuruzslók, illatszer- és ereklyeárusok ülték körbe az alsó asztalt, s köztük kisebb egyházi személyek, mindenféle szerzetesek és zarándokok. Ezek rögtönzött szállást is kaptak a házban, a magas padlás deszkáin aludtak. A felső asztal az előkelőségek számára volt pazarul megterítve.

A *Jóreménység* hajótörését követő nap délutánján is zsúfolásig megtelt a ház, a konyha, a nagy udvar két oldalát elfoglaló istállók és fedett kocsiszínek is. Ez a sok ember részint Sir Daniel szolgálóinak és csatlósainak serege volt, részint pedig mindenféle vendég, köztük sok léhűtő, ingyenélő népség. Sir Daniel mindenkit barátságosan fogadott, ahogy annak a kornak a szokásai megkövetelték, de azért is, mert hajszolta a népszerűséget.

Szakadatlanul hullott a hó, a levegő alaposan lehült, s az est közeledtével mindenki azon igyekezett, hogy fedél alá jusson. A kivilágított palotában bőven folyt a bor, sör és pálinka. Sokan a fészerek valamelyikében szerencsejátéknak hódoltak, vagy a pusztta földön elterülve igyekeztek mámorukat kialudni.

Alkonyat előtt a legzajosabb fészkerben két szerzetes barát bukkant fel – egy öreg és egy fiatal. Egy ideig szótlánul melengették elgémberedett ujjukat a tűz fölött. Vegyes társaság vette őket körül: katonák, korhelyek, kártyások. Az idősebbik barát beszélgetni kezdett velük; tréfáit hangos hahotával fogadták, s egyre több kíváncsiskodó tolongott körülötte.

A fiatalabbik barát (azt hisszük, fölösleges megneveznünk Dick Sheltont) nem vett részt a beszélgetésben, s észrevétlenül félrehúzódott. Mindent látott, mindent hallott, csak éppen társa mókáira nem figyelt, és csukva tartotta a száját.

Szeme éberén villant ide-oda, kiváltképpen a ház kapuira. Egyszerre csak észrevette, hogy egy kis csoport vág át rézsútosan az udvaron, az egyik belső bejárat felé tartva. Elöl két hölgy lépkedett, drága prémekbe burkolózva, mögöttük két szolgáló s végül négy fegyveres. A következő percben már el is tűntek a ház belsejében. Ám Dick, keresztülfurakodva a léhűtők seregén, a nyomukban maradt.

„A magasabb hölgy alighanem Lady Brackley – gondolta magában Dick. – S ha Lady Brackley itt van, Joanna sem lehet távol.”

A bejáratnál a négy katona lemaradt, és a két hölgyet csak a két szolgáló követte tovább a fényes tölgyfa táblákkal burkolt lépcsőházba. Dick gondolt egy merészet és nagyot – utánuk osont. Már majdnem beesteledett. A lépcsőfordulókon fáklyák lobogtak kovácsoltvas tartókban: a hosszú függönyös folyosókon minden ajtó mellett lámpás égett. Egyik-másik ajtó nyitva volt, s Dick bekandikálhatott; nehéz szőnyegekkel borított falakat látott, s minden kandallóban fahasábok lángoltak.

A hölgyek felmentek a lépcsőn. Az egyik fordulónál az alacsonyabb dáma, aki alighanem fiatalabb volt a másiknál, hátrapillantott, és jól megnézte a mögöttük lépkedő szerzetes barátot. Ez ruhájához illő szerénységgel, lesütött szemmel haladt a fal mellett, s nem vette észre, hogy figyelik. Az első emeleten a társaság kettészakadt: a fiatalabb hölgy folytatta útját a lépcsőn felfelé, míg a másik hölgy befordult az első emeleti folyosóra, s a szolgálók is utána.

Dick alázatosan lehajtotta fejét, de szeme a három nőt követte. Ezek nem fordultak meg, és nem néztek hátra, csak lépkedtek tovább a folyosón.

„Jól van – gondolta Dick. – Így legalább megtudom, hol van Lady Brackley szobája. S akkor nem lesz nehéz Hatch nénit is megtalálni. Talán a segítségemre lesz.”

Ebben a pillanatban hátulról egy kéz nehezedett a vállára. Elfojtott kiáltással megfordult, és karon ragadta támadóját.

De nagy zavarba esett, amikor rádöbrent, hogy akit ilyen durván megmarkolt, nem más, mint az alacsonyabb és fiatalabb hölgy. Az imént a második emelet felé indult, de, úgy látszik, visszajött. Most rémülten és felháborodva nézett rá, s karja erősen remegett. Dick gyorsan eleresztette.

– Ezer bocsánat, asszonyom! – hebegte. – Hátul nincs szemem, s nem tudhattam, hogy egy hölgy van mögöttem,

A hölgy kimeresztett szemmel nézett rá, de arcán a rémület kifejezését csodálkozás váltotta fel, aztán a csodálkozás helyébe gyanakodás lépett. Dick megfigyelte a szép és büszke arc gyors változásait, s most ő kezdett félni. Tudta, hogy életét komoly veszély fenyegeti ebben az ellenséges házban.

– Szépséges hölgy – mondta könnyed hangon, gondatlanságot színelve –, engedje meg, hogy megcsókoljam a kezét! Túrje el annak jeléül, hogy megbocsátotta akaratlan durvaságomat, s már itt sem vagyok!

– Ön furcsa szerzetes, uram – felelte a fiatal hölgy, s gúnyosan végignézett rajta. – Most, hogy meglepetésem elmúlt, kiérezem a világi embert minden szavából és minden mozdulatából. Mit keres itt tulajdonképpen? Mire való ez a szentségtörő álruha? Békés vagy ellenséges szándékkal jött ide? S miért leselkedik tolvaj módjára Lady Brackley után?

– Asszonyom – jelentette ki Dick –, egy dologban bizonyos lehet: tolvaj nem vagyok! Esedezve kérem, higgye el nekem. S ha ellenség lennék is, hölgyek ellen nem viselek háborút. Eszem ágában sincs önt háborgatni. Bocsásson utamra, s máris eltűnök. De ha kiált, szépséges tündérem, egyetlen hangos szava az életembe kerülhet. Ha ezt kívánja, belenyugszom végzetembe, ám nem hiszem, hogy szíve olyan kegyetlen, ugye, nem az? – S szelíden megfogva a hölgy mindkét kezét, hódolattal nézett fel rá, mintha az elbűvölte volna szépségével.

– Szóval bevallja, hogy kém – állapította meg a hölgy. – A York-ház híve?

– Valóban az vagyok bizonyos értelemben. De szavamra, nem a politika az, ami ebbe a házba hozott, hanem egy olyan érzés, mely bizonyára megindítja az ön nemes és jóságos szívét. Én sorsomat most már az ön kezére bízom. Szerelmes vagyok, s a nevem ...

– Csitt – vágott szavába a hölgy. – Erről majd később! Most jöjjön velem!

Dick kissé meghökkenve belenyugodott, hogy gyengéd és mégis erélyes kezek felrúncigálják a lépcsőn, végigtaszígjálják egy hosszú folyosón, s végül belökjék egy szobába. Itt is, mint a házban mindenütt, égő fahasábok tüze lobogott a kandallóban.

– Így ni! – mondta a hölgy, s lenyomta Dicket egy székre. – Üljön csak nyugodtan, s várja meg, míg eldöntöm, kegyes leszek-e vagy sem. Élete, mint mondotta, a kezében van, s nem rettenek vissza attól, hogy éljek is a hatalmammal, kedvem és szeszélyem szerint. Nézze csak a karomat, hogy megszorongatta! Persze nem tudta, hogy nő vagyok! Mert ha tudta volna, derékszíjjal fenyít meg – hiába, ez a szokása!

E szavak után kisuhant a szobából, s magára hagyta álmétködő vendégét, aki nagy zavarában már azt sem tudta, ébren van-e, vagy álmodik.

„Derékszíjjammal fenyíteném meg?! – ismételte magában a hölgy szavait. – Derékszíjjammal fenyíteném meg?! Hát ezt honnan tudja?”

Pirulva emlékezett vissza arra az erdei jelenetre, s újra maga előtt látta Matcham vézna, törékeny alakját s a fenyegetéstől riadt, könyörgő tekintetét.

Am ekkor eszébe jutottak a jelen pillanat veszélyei. A szomszéd szobából mozgolódás neszt hallotta, s mintha valaki sóhajtott volna, valahol egészen közel. Aztán egy szoknya suhogását hallotta, s könnyű léptek koppanását. Amint ott ült hallgatózva, egyszerre csak észrevette, hogy a faliszőnyeg kissé meglibben. Mögötte kinyitottak egy ajtót, a faliszőnyeg szétvált, s a szobában megjelent Joanna Sedley, égő lámpával a kezében.

Finom, drága, meleg színű kelméből készült ruha volt rajta – pontosan olyan, amilyen a téli időhöz és a havazáshoz illő. Hátraférsült, magas koszorúba font haja királynői koronára emlékeztetett. És éppen ő, aki fiúnak álcázva olyan véznának, kicsinek, jelentéktelennek tűnt, most olyan volt, mint egy fiatal sudár fa, mozgása pedig – mintha nem is járna, hanem szárnyakon lebegne, vagy könnyedén úszna a levegőben.

Minden félelem és csodálkozás nélkül magasra emelte lámpáját, és nyugodtan szemügyre vette a fiatal szerzetest.

– Mi dolga itt, kedves fráter? – kérdezte. – Bizonyára eltévedt. Kit keres? – kérdezte, s letette a lámpát egy díszes falipolcra.

– Joanna! – hebegte Dick, de hangja megcsuklott. – Joanna! – kezdte újra. – Egyszer azt mondtad, szeretsz engem. És én olyan ostoba voltam, hogy elhittem!

– Dick! – kiáltotta a lány.

És aztán, a fiú ámulatára, a nádszálkarcsú, gyönyörű teremtés egy lépést tett felé, nyakába borult, megölelte, és elhalmozta csókjaival.

– Ó, te ostoba! – mondta félig sírva. – Ó, te bolond! Ha látnád magadat, hogy festesz ebben a maskarában! Ó, bocsánat! Lecsókoltam a festéket az arcodról! De nem mindent, csak egy keveset, lehet rajta segíteni. De amin nem lehet segíteni, Dick, az, hogy férjhez kell mennem Shoreby lordhoz.

– Ez már végleges? – kérdezte a fiú.

– Attól tartok, igen. Holnap délben vagy valamivel előbb, itt, a nagytemplomban összeadnak velem. Szegény John Matchamnak és szegény Joanna Sedleynek vége! Nem használnak a könnyek, különben kisírnám a szememet egészen. Éppen eleget sírtam és imádkoztam is, de az ég nem hallgat meg. Így hát, kedves Dick, drága jó Dick, ha holnap reggelig nem tudsz elvinni ebből a házból, akkor legjobban, ha egy utolsó csókkal elbúcsúznak egymástól. Bele kell nyugodnunk.

– Nem! – kiáltott fel Dick szenvedélyesen. – Sohasem nyugszom bele! Amíg élet van bennünk, Joanna, remélnünk kell. És istenemre, legyőzzük az akadályokat! Gondolj csak arra, hogy amikor még alig voltál számomra több, mint pusztán név, már akkor is kockára tettem az életemet érted, s most, hogy tudom, ki vagy – Anglia legszebb és legnagyobb leánya –, most talán lemondok rólad? El tudod képzelni? Még ha a tenger választana is el tőled, átgázolnék rajta. Ha oroszlánok őriznének, szétkergetném őket, akár a cincogó egereket!

- Ah! – sóhajtott Joanna. – Azért beszélsz így, mert most látsz először ilyen szép és drága ruhában!
- Nem a ruha, Joan! – tiltakozott Dick. – Akkor is megnyerted a szívemet, amikor suhancnak öltöztél!
- Igaz! Képelem, milyen nevetséges voltam! – felelte Joanna szomorú mosollyal. – Emlékszel még, amikor...

És itt visszaemlékezések egész sora rohanta meg őket: csupa édes-bús emlék! Nevetve kapaszkodtak egymásba, s a percek gyorsan peregtek. Annyi mondanivalójuk volt egymás számára, hogy az egész éjszaka is kevés lett volna hozzá. De egy kis nesz hallatszott a hátuk mögött, s egyszerre csak megjelent előttük az alacsony termetű hölgy, ujját ajkához illesztve.

- Jóságos ég! – suttogta. – Mekkora lármát csaptok! Hát egészen elment az eszetek? És most, Joanna, te szép erdei nimfa, mit kapok jutalmul azért, hogy elvezettem hozzád a szerelmesedet?

Joanna válasz helyett odaszaladt hozzá, forrón megölelte és megcsókolta.

- És öntől mit kapok, uram? – kérdezte a hölgy pajzán mosollyal.

– Asszonyom – felelte Dick –, adósa vagyok, és úgy illik, hogy az adós fizessen. Legszívesebben ugyanabban a pénznemben fizetnék, mint Joanna.

- Akkor hát rajta – mondta a hölgy –, senki sem tiltja!

Dick vörös lett, mint a bazsarózsa, de csak a kezét csókolta meg a barátságos hölgynek.

- Nem tetszik az arcom? – nevetett a hölgy ceremóniásan hajbókolva. – Mi kifogása van ellene, uram?

S amikor Dick zavartan és lagymatagon végre arcon csókolta, a hölgy Joannához fordult.

– Drágám, a kedvesed csak azért ilyen mulya, mert te is jelen vagy. Biztosíthatlak, hogy amikor először beszéltem vele, mégpedig szemtanúk nélkül, sokkal merészebb volt. Még most is csupa kék-zöld folt a karom, Joanna! Most pedig – tette hozzá – remélem, a legsürgősebbet már elmondtátok egymásnak, mert időtök lejárt. Lovagodat sürgősen menesztenem kell!

Mindketten hevesen tiltakoztak – jóformán még alig beszéltek, és korán is van még, és az este még hosszú, de a hölgy hajthatatlan maradt.

- Nincs idő! – mondta Joannának. – Le kell menned vacsorázni! Nem várathatod meg őket az asztalnál.

- Igaz! – sóhajtotta Joanna. – Erről egészen megfeledkeztem.

– Nem tudna engem elrejtteni itt? – kérdezte Dick. – A faliszőnyeg mögött vagy a ruhásládában vagy akárhol. Akkor még beszélgethetnék, ha Joanna visszajön. Jóságos tündér – tette hozzá könyörgő hangon –, gondoljon arra, hogy talán most lehetünk együtt utoljára! Talán ebben az életben nem látjuk egymást többé soha!

Ettől a hölgy szíve meglágyult, s amikor valamicskével később megszólalt egy csengő, s asztalhoz hívta Sir Daniel háza népét, Dicket bedugták a kárpit mögé, egy olyan helyen, ahol a faliszőnyeg hasadéka lehetővé tette, hogy mindent lásson, ami a szobában történik, s még lélegezni is tudjon.

Még öt perce sem lapult ott, amikor valami különös dolog történt. A ház csendjét addig nem zavarta meg semmi, legfeljebb a lángok huhogása a kandallókban. De ekkor élesen figyelő fülét óvatos lépések nesze ütötte meg. Nemsokára aztán kinyílt az ajtó, s egy sötét arcú, satnya testű fickó dugta be fejét, majd egészen bejött: Lord Shoreby lakájainak ruháját viselte. Száját nyitva tartotta, mint aki feszülten hallgatózik; apró, csillogó szeme élénken villant ide-oda a szobában. Többször körüljárta a szobát, néhányszor a kárpitot is megkopogtatta; valóságos szerencse volt, hogy nem fedezte fel Dick búvóhelyét. Most a bútorok alá nézett, még a lámpákat is megvizsgálta. Arcán most keserű csalódás tükröződött. Éppen ki akart osonni a szobából, amikor hirtelen letérdelt, felkapott valamit a padlóról, hosszasan szemügyre vette, s elégedett mosollyal beletette tarsolyába, melyet övére akasztva viselt.

Dick szíve elszorult, mert jól látta, mi az, amit ez a törpe magával vitt. Egy rojt volt, amely az ő övéről szakadt le! A csenevész termetű spion szemmel láthatóan megörült zsákmányának, s most nyilván gazdájához siet, hogy jelentést tegyen neki. Dick már-már elhatározta, hogy félretolja a faliszőnyeget, ráveti magát a nyomorultra, s elveszi tőle az áruló rojtot. De még habozott, amikor újabb gond zúdult rá. Egy hang szólalt meg a lépcsőházban, nyers, rekedt, bárdolatlan hang, egy részeg ember hangja, aki magában beszélt, meg-megcsuklott, és ilyeneket mondott:

- Mi dolgod van itt, édes egy komám? Hát nem jobb neked künn a zöld erdőben? Hogy egy kicsit ha-ha-havazik? – folytatta, miközben nagyokat csuklott. – Ha-ha-havazik? Oda se neki, cimbora!

Ezután minden átmenet nélkül énekelni kezdett:

Bevallom, Sir, néha didergek
a szép természet lágy ölnén,
de azért sohasem pityergek,
hisz ott nyugodtan alszom én!

Dick fogcsikorgatva, dühöngve hallgatta. Ó, jaj, a szerencsétlen Kósza! Leitta magát, s valahogy bebotorkált a házba ahelyett, hogy a kocsiszín egy sarkában leheverne a többi részeg közé, s kialudna mámorát!

A furcsa hangokat a törpe kém is meghallotta. Először rémülten megállt, de a következő pillanatban már megnyugodott, felismerve, hogy berúgott emberrel van dolga. Egy macska nesztelen fürgeségével surrant ki a

szobából, és eltűnt Dick szeme elől.

Mit lehet itt tenni? Ha szabadjára engedi Kószát, ki tudja, mennyi bajt okozhat még reggelig. Ha viszont, kimegy, és beszél vele, a kém meglátja, hiszen bizonyára itt ólálkodik a közelben valahol!

Végül mégis erre határozta el magát – a két kockázat közül a kisebbikre. Kiosont a folyosóra, s karját figyelmeztetően felemelve várta a közeledő Kószát, aki a szesztől kipirulva botorkált felé. Már észre is vette parancsnokát, aki hiába integetett neki. Kósza hangosan örvendezve nevét kiáltotta:

– Richard úrfi!

Dick egy ugrással a részeg fickó mellett termett, s dühösen megrázta.

– Te állat! – sziszegte. – A butaságod az életünkbe kerülhet!

De Kósza nem fogta fel a dolgot ilyen tragikusan. Sheltonra borult, és fölényesen megveregette a haragos úrfi vállát.

Ekkor Dick valami kaparászó hangot hallott a folyosó falát borító kárpit mögül. Odaugrott, és letépte a falról a kárpitot. A mögötte kuporgó kém előkerült, s Dick gondolkodás nélkül rávetette magát. Néhány percig egymásba gabalyodva hemperegtek a földön, s dühösen markolázták egymás torkát. A néma, halálos küzdelem nem tartott sokáig. Dick sokkal erősebb volt, kiszabadította magát ellensége kezéből, a mellére térdelt, s törét a kém szívébe döfte.

2. GYÁSZIMA EGY KÉMÉRT

Kósza közönyösen, szinte bémultan nézte végig az életre-halálra szóló küzdelmet. Csak akkor élénkült fel egy kicsit, amikor mindennek vége volt, s a győztes, de kimerült Dick feltápáskodott, leporolta szerzetesi köntösét, s izgatottan fülelt a földszintről felhallatszó lármára. Az öreg bandita csak állt ott, és kifejezéstelen arccal bámult a törpére; majdnem olyan mozdulatlan volt, mint a halott, csak lábai remegtek, hajladoztak, mint egy bokor ágai a szélben.

– Jól van – mondta végül Dick –, odalenn nem hallották meg, dicsértessék érte a szentek jósága! De most mit csináljak ezzel a hullával? Egyelőre elveszem tőle az övem leszakadt rojtját!

Lehajolt, és kinyitotta a törpe tarsolyát. A rojton kívül néhány pénzdarabot talált benne és egy levelet, melynek címzése Lord Wensleydale-nek szólt, s Lord Shoreby pecsétje zárta le. Ez utóbbi elég volt ahhoz, hogy Dicket cselekvésre ösztönözze. Gyors elhatározással feltörte a pecsétet, s elolvasta a levelet. Mindössze pár sor volt az egész, de Dick öröme a napnál is fényesebben bizonyította, hogy Shoreby uram áruló módon kapcsolatot tart fenn a York-házzal.

Dick rendszerint zsebében tartotta írószerszámját. Leült a folyosó padlójára, letépte a levél alját, és ezeket a szavakat írta rá:

Shoreby lord, aki fenti levelet írta, nem fog örülni, ha megtudja, hogy küldönce meghalt. Szívlelje meg tanácsomat: folytassa csak árulását, de ne nősüljön meg! Régi híve: Erdei John, Aki Megfizet Mindenért.

Az írást a kém mellére tette. Kósza, amint ezt látta, felocsúdott részeg kábulatából. Hirtelen előszedett csuhája alól egy fekete nyilat, s azzal tűzte oda a levelet a halott zubbonyához. Shelton háta borsózott a halottgyalázástól, de tiltakozó mozdulata csupán nevetésre ingerelte Kószát.

– Csak nem sajnálja, Dick úrfi? – kérdezte. – Úgy kell neki! Megkapja, amit megérdemelt. S hadd tudják, kitől kapta meg!

Ezután újra dalolni kezdett.

– Hallgass, te ostoba! – kiáltott rá Dick, és a falhoz szorította rendtársát. – Ha nem tűnsz el sietve ebből a házból, ugyanazon a fán fogunk lógni egymás mellett mindketten! Érted már? Hát akkor takarodj!

Az értelem egy szikrája lobbant fel megint Kósza agyában. Azonkívül Dick haragos hangja és sötét tekintete is távozásra készítette.

– Jól van, no! – mondta mélyen megsértve. – Nem szoktam ragaszkodni olyan társasághoz, ahol nem látnak szívesen.

Megfordult, és a fal mellett eltotyogott, majd lebotorkált a lépcsőn. Dick megvárta, míg eltűnik a szeme elől, azután visszatért búvóhelyére; szilárdan eltökélte, hogy nem tágít, amíg el nem dől a sorsa ebben a házban, azt is látni akarta, mi fog most történni. A józan ész azt tanácsolta, hogy meneküljön el, amíg lehet, de a szerelem és a kíváncsiság erősebbnek bizonyult.

Lassan teltek a percek a falikárpit mögött lapuló fiatalember számára. A tűz a kandallóban kihamvadt, s a lámpa is füstölögve pislogott, mert kifogyott belőle az olaj. De még semmi jele sem mutatkozott annak, hogy a földszintről vagy a felső emeletről valaki visszatérjen ide; az alatt vacsorázó társaság moraja, az edények és evőeszközök csörömpölése nem szűnt meg, csak odakünn volt nagy csend – Shoreby városa mélyen aludt, s utcáit vastagon belepte a hó.

Végül mégiscsak megélné a lépcsőház. Sir Daniel néhány vendége feljött az emeletre, s a folyosón a hullába botlott. Nagy kiabálás, sikoltozás támadt.

A lármára idecsődült az egész ház – nemesurak, hölgyek, katonák és szolgák serege. Ellepték a folyosót, s a láрма nőttön-nőtt.

Egyszerre csak utat nyitottak két férfiúnak. Sir Daniel is feljött a nagy zajra, oldalán Shoreby lorddal, a holnapai vőlegénnyel.

– Ön nem hitt nekem, mylord – mondta Sir Daniel –, amikor a magát fekete nyílnak nevező elvetemült banda vakmerőségéről beszéltem. Íme, itt a bizonyíték! Saját házamban ölnek meg egy embert, méghozzá az ön szolgáját, mylord, vagy valakit, aki az ön cselédségének ruháját lopta el és viseli!

– Valóban az én emberem – vallotta be Lord Shoreby. – Sajnálom, mert ügyes fickó volt; jó szimatú, mint egy vizsla, s titoktartó, akár egy vakondok.

– Vizsla, mylord? – kérdezte Sir Daniel éles hangon. – És mi dolga volt az ön vizslájának az én szerény házamban?

– Nem tudom – felelte a lord kissé zavartan.

– No mindegy, úgysem szaglászik többé – legyintett Sir Daniel. – De nézze csak, mylord, valami iratot szegeztek a mellére!

– Írást? Ide vele! – kiáltotta gyorsan Shoreby, de Sir Daniel megelőzte. Maga vette kezébe a nyilat meg a levelet, néhány pillanatig komor tünődésbe merülten nézegette, majd újra a lordhoz fordult.

– Úgy van, ahogy mondtam – bólintott keserűen. – Ezek a kopók a saját házamban sem hagynak nyugton.

Egy ilyen fekete nyíl fog végezni velem. De önre is hasonló sors vár, mylord. Ha ezek az ebek a sarkát kerülgetik, ész nélkül fusson, amerre lát! Rosszabb a pestisnél – megbénítja az embert, ha nem vigyáz magára! És az írás! Bizonyára csupa fenyegetés. Annak küldik, akit kiszemeltek, mint a kivágásra megjelölt fát az erdőben. Akármilyen vastag, hatalmas tölgy, a fejsze kidönti, ha nem ma, hát holnap. No nézzük csak, mit írtak erre a papirosra!

De Lord Shoreby kitépte a papírt a lovag kezéből, gyorsan elolvasta, aztán összegyűrte, és a zsebébe dugta. Végül legyőzve irtózását, letérdelt a hulla mellé, és mohón motozni kezdett a tarsolyában. A következő percben felállt, s arcán mélységes csalódás, sőt aggodalom tükröződött.

– Pajtás – mondta Sir Danielnek –, egy fontos levelet bíztam erre a szerencsétlenre, de elrabolták tőle. Baj, nagy baj! Hej, ha kezembe kerül a tettes, minden teketória nélkül felakasztatom a legelső fára! Szent Györgyre mondom, még itt kell lennie a házban. Őrséget minden kijáráshoz! Élő ember nem hagyhatja el a házat!

Rögtön kiadták a parancsot a katonáknak. Őröket állítottak minden kijáráshoz, a lépcső minden fordulójához. A nagy ebédlőt egész csapat szállta meg, a kertben is járőrök cirkáltak. Sir Daniel emberein kívül a lord testőrsége is részt vett a riadóban, annyi fegyver és fegyveres, hogy a házban bujkáló ellenséget csak a csoda mentheti meg!

Közben a kém holttestét kivitték a házból a még mindig sűrű havazásban, s a nagytemplomban rögtönzött ravatalra helyezték.

Miután mindez megtörtént, és kegyeletes csend borult a házra, a két hölgy csak akkor húzta elő Sheltont a faliszőnyeg mögül, s néhány szóval elmondtak neki mindent. Richard pedig – szintén röviden –, beszámolt arról, hogyan találkozott a kémmeleggel, és hogyan végzett vele.

Joanna félig ájultan támaszkodott a szoba falához.

– Akkor végünk van – hebegte. – Rajtam már nem lehet segíteni! Holnap összeadnak ezzel a nyomorulttal!

– Micsoda? – tiltakozott a barátnője. – Hisz itt a lovagod! A nagy hős, aki úgy szétkergeti az oroszlanokat, mint megannyi egeret! Úgy veszem észre, nincs nagy bizodalma benne! Szóljon hát, barátom, vigasztalja meg szíve hölgyét, s adjon bölcs, de merész tanácsot!

Dick zavarba jött, amint fejére idézték saját elhamarkodott szavait. Mélyen elpirult, de nem hallgatott.

– Nem tagadom, szorult helyzetben vagyunk – mondta –, de még nincsen minden veszve. Ha félórára el tudnám hagyni ezt a házat, mindent rendbe hoznák! Szavamra, megakadályoznám a kényszerházasságot!

– És elkergetné az oroszlanokat, ugye? – gúnyolódott a dáma.

– Bocsánatért esedezem – felelte Dick –, ha szavaim túlságos önbizalmat árultak el, bár lényegüket most is fenntartom. De csak akkor, ha segít egy kicsit, hogy átjussak az örök láncán. Mert itt a házban fogoly vagyok, és nem tehetek semmit.

– És te még azt mondtad, hogy a szerelmed afféle becsületes, de faragatlan fickó! – fordult a hölgy Joannához. – Amikor megszorította a karomat, csakugyan durva volt. De úgy beszél, hogy udvari dámák közt is megállná a helyét.

– Mit segít az rajtam! – sóhajtott Joanna. – Holnap ilyenkorra már Lady Shoreby leszek.

– Soha! – kiáltotta Dick. – Ha nem kapok segítséget, saját erőmből próbálok kijutni! Egy szerzetessel nem sokat törődnek. Hogy hívták azt a törpét?

– Rotter a neve, s illik is rá* – felelte a hölgy. – De minek az magának? Mi jár az eszében, oroszlankergető?

– Ha valaki megállít, és megkérdezi hová megyek, azt felelem, hogy Rotterért akarok imádkozni. Azt csak megengedik, nem?

– Vakmerő terv, csak kissé egyszerű – mondta a hölgy. – Mindazonáltal lehet, hogy beválik.

– Vannak helyzetek, amikor csak a vakmerő csel segít – jelentette ki Dick.

– Igaz – felelte a hölgy. – Hát akkor Isten nevében előre! Itthagya egy epedő kislányt, aki szívből szereti önt, és egy másikat, aki igaz jó barátja. Legyen óvatos, és vigyázzon magára az ő kedvéért!

– Úgy van! – helyeselt Joanna. – Menj, kedves Dick. Itt maradnod éppen olyan veszélyes lenne, mint elmenned. Eredj hát, szívemet is magaddal viszed. A mennyei szentek oltalmazzanak!

Dick olyan magabiztos arccal haladt el az első ör előtt, hogy a fickó csak éppen egy kicsit izgett-mozgott, és szemét meresztette rá, de nem szólt semmit. Ám a következő lépcsőfordulónál álló ör dárdáját keresztve csapva megállította, s megkérdezte, mi a neve, és hova igyekszik.

– *Pax vobiscum* – felelte Dick. – Imádkozni szeretnék a szegény Rotter holtteste fölött.

– Jól teszi – mondta erre az ör –, de csak kísérettel mehet át a nagytemplomba. – Kihajolt a lépcső tölgyfa korlátján, és sípjába fújt. – Egy ember mehet! – kiáltotta le, s intett Dicknek, hogy szabad az út.

A lépcső alján már várta a harmadik őrszem. Dick megismételte a füllentését, mire az őrszem bölintott, s négy embert rendelt ki mellé, hogy a nagytemplomba kísérik.

– Nehogy kicsússzon a kezetek közül – mondta. – A templomban meg adjátok át Sír Olivernek!

Erre kinyílt a kapu. Egy-egy ember jobbról és balról Dick karjába csimpaszkodott, a harmadik előtte lépkedett, magasra tartott égő fáklyával, a negyedik hátulról vigyázott rá, kezében megfeszített íj, lövésre kész

---

* A név jelentése: Rohadék

nyíllal. A kis csapat így vonult a kerten keresztül az éj sötétjében, melyet csak kevéssé enyhített a hulló hó s a templom színes ablakain kiszivárgó tompa fény.

A szentély nyugati kapujánál íjászok raja állt, a szél és hó elől a boltívek alá húzódva. Rövid tárgyalás következett, s Dick csak ezután léphetett be a megszentelt épületbe; kísérői ide is követtek.

A templom hajóját csak homályosan világította meg a főoltár gyertyáinak sora meg az a néhány lámpa, mely a boltíves mennyezetről csüngött alá az előkelőbb családok magánkápolnái előtt. A templomi kórus közepén fölállított Szent Mihály lován feküdt a halott, karja és lábai ájtatos rendbe rakva.

Halk ima szüntelen moraja töltötte be a középső hajót. A kórus padjaiban kámzsás alakok térdeltek. A főoltár lépcsőin misét mondott egy díszruhás pap.

Az újonnan érkezett csoport fogadására a kámzsások egyike felállt, lejött a kórus emelvényéről, s megkérdezte az egyik katonát, mi járatban van. A templom és a halott iránti tiszteletből halkán beszéltek, de a nagy, öblös, majdnem üres csarnok falai tompán visszaverték az elhangzott szavakat.

– Egy szerzetes hoztak? – ismételte csodálkozva Sir Oliver (mert ő volt az), miután meghallgatta az íjász jelentését. – Testvérem, nem számítottam az érkezésére – folytatta Richard Shelton felé fordulva. – Ne vegye udvariatlanságnak, ha megkérdezem: kicsoda ön? S mi indította arra, hogy fohászunkban részt vegyen?

Dick mélyen arcába húzta kámzsáját, s intett Sir Olivernek, hogy húzódjanak félre az íjásztól, s amikor a pap eleget tett néma kérésének, így szólt hozzá:

– Nem remélhetem, hogy megteveszthetem önt, Sir. Életem a kezében van.

Sir Oliver visszahőkölt. Puffadt arca elsápadt, s néhány pillanatig szólni sem bírt.

– Richard – mondta végre –, nem tudom, mi hozott ide, bár sejtelmem azt súgja, hogy megint rosszban sántikálsz. De valamikor kedves növendékem voltál, s nem akarlak kiszolgáltatni a legsúlyosabb büntetésnek. Ülj hát le mellém. Csak akkor mozdulhatsz el onnan, ha Lord Shoreby esküvője zavartalanul véget ért, s a vendégek épségben hazatértek. Ha minden jól megy, s nem forralsz semmiféle gonosz tervet a fejedben, végül te is mehatsz, ahová akarsz. De ha vért akarsz ontani, fejedre szálljon! Ámen!

Ájtatosan keresztet vetett, és az oltárhoz csoszogott. Ám előbb még néhány szót váltott a katonákkal, s Dicket kézen fogva felvezette a kórus emelvényére, arra az ülésre, amely az övével volt szomszédos. Dick tüstént letérdelt, s úgy tett, mintha az ájtatoskodás teljesen elfoglalná.

Valójában szeme éberén cikázott ide-oda. Megfigyelte, hogy a vele érkezett katonák közül csak egy hagyta el a templomot, a többi három oszlopok mögé húzódik, olyan helyeken, ahonnan őt jól szemmel tarthatják – nyilván Sir Oliver parancsára. Így hát világos, hogy csapdába esett. Itt kell töltenie az egész éjszakát, ebben a kísérteties félhomályban, s nézni egy sápadt arcot, annak az embernek az arcát, akit ő ölt meg! S reggel végig kell néznie, amint szerelmét az egyház áldásával egy másik férfihoz láncolják.

De mégis erőt vett magán, megálljt parancsolt sötét gondolatainak, s szilárdan elhatározta, hogy türelemmel vár, és felkészül minden eshetőségre.

3. A NAGYTEMPLOMBAN

Az imádkozás egész éjjel szakadatlanul folytatódott, közben zsoltárokat is énekeltek, s a csengettyű is meg-megszólalt.

Rotter, a kém megkülönböztetett végtisztességben részesült. Reggelig virrasztottak holtteste fölött. Ott feküdt a kórus közepén, két keze mellén keresztbe téve, míg holt szeme a templom mennyezetére meredt; mellette egy padban az ifjú ült, aki megölte: nyugtalanul, tépelődve ült ott, s várta a hajnalt.

Sir Oliver e hosszú órák folyamán csak egyszer hajolt oda foglyához.

– Richard – súgta –, ha haragod ellenem irányul, édes fiam, lelki üdvösségemre mondom, ártatlan emberen akarsz bosszút állni. Mint annyi más, én is vétkecs vagyok az Úr szemében, de ellened nem vétettem semmit.

– Nyugodjék meg, Sir – felelte Dick ugyanolyan halk hangon –, ön ellen nem tervezek semmit. De ami az ártatlanságát illeti, nem felejtettem el, hogy nagyon sután védekezett.

– Lehet valaki ártatlanul is bűnös – mondta a pap. – Például bekötött szemmel teljesít egy parancsot, s nem is sejti, miben segít. Így történt velem is. Odacsaltam apádat, ahol beteljesült a végzete, de ezen a szent helyen esküszöm, hogy nem tudtam, mit cselekszem.

– Meglehet – felelte Dick –, de láthatja, Sir, milyen különös szövevény lett belőle. Ezen a helyen az ön foglya és bírja vagyok egy személyben, ön pedig halállal fenyeget, s ugyanakkor bocsánatomért könyörög. Azt hiszem, ha mindig igaz ember és jó pap lett volna, nem kellene most egymástól irtóznunk. Térjen csak vissza imáihoz. Kénytelen vagyok parancsának engedelmessé válni, de nem kívánok társalogni önnel.

A pap akkorát sóhajtott, hogy a fiúnak már-már megesett rajta a szíve. Sir Oliver kezébe temette arcát, mintha fejét lehúzná a sok gond súlya. Nem vett részt újra a zsoltárecskésben, de Dick hallotta, hogyan csörögnek ujjai közt a rózsafüzér szemei, s hogyan mormol bűnbánó fohászt.

A reggeli szürkület első sugarai behatoltak a színes ablaküvegeken a templomba, elhalványítva az odabenn égő gyertyák fényét. Nem sokkal rá a keleti oldaltető ablakain diadalmasan betört a hajnal, s rózsaszínűre festette a falakat. A vihar elmúlt. A nagy hófelhők lezúdítták terhüket, aztán megkönnyebbültén elvonultak. Fehérbe öltözött, vidám téli táj fogadta az új napot.

A templomban most nagy sürgés-forgás támadt. A ravatalt kivitték, s a köpadlóról lemosták a vérfoltokat, nehogy a baljós látvány elcsúfítsa Lord Shoreby esküvőjének derűs pompáját. A papok, akik egész éjjel gyászos kötelességet teljesítettek, most szinte kicserélt arccal készültek fel egy vidámabb ceremóniára. Az új nap jele volt az is, hogy korán kelő jámbor polgárok lepték el a templomot; ki-ki kedvenc oltára előtt térdelt le imádkozni, s sokan a gyóntatószékek mellett várták, hogy sorra kerüljenek.

A mozgolódás reményt keltett Dick szívében: hátha most sikerülne kijátszania az örök éberségét és kiosonni a templomból? Fáradtan körülnézett, és hirtelen úgy érezte, mintha fejbe kólintották volna – az egyik oszlopnál megpillantotta Kószát, még mindig barátságában.

A bandita is megismerte parancsnokát, s szemével, sőt kezével intett neki, úgy üdvözölte.

Néhány perccel később Dick nagy megdöbbenésére úgy érezte, hogy valaki a csuhája ujját rángatja. Megfordult, s meglátta csak Kószát pillantotta meg; a bandita a háta mögött ült a padon, s látszatra a legtökéletesebb nyugalommal ájtatoskodásba merült.

Ugyanakkor Sir Oliver felállt a helyéről, s a padok mögött a katonákhoz osont. Ha útja azt jelentette, hogy gyanúja újabb tápot kapott, akkor Kósa is fogoly, aki nem hagyhatja el a templomot!

– Ne mozogj! – súgta neki Dick. – Nyakig pácban vagyunk! Hát még nem okoztál elég bajt? Mért jöttél ide hozzám?

– Hát nem tudja, hogy Ellis is itt van? – csodálkozott Kósa.

– Ellis? – visszahangzott Dick ajkán. – Hát hazaérkezett?

– Hogyne! Az éjjel jött meg, s jól lehordott a részegségemért. Ismeri Ellist. Isten óvjon tőle, ha haragszik! Lóhalálában nyargalt ide Cravenből, hogy a mai házasságot megakadályozza. És amit a fejébe vesz, meg is teszi!

– Igen? – mondta sötéten Dick. – Akkor te is meg én is a halál fiai vagyunk. Mert jelenlétünket már régen felfedezték, és szemmel tartanak bennünket. Eddig még választhattam két rossz közt: vagy a szerelmemet veszítem el, vagy az életemet. De most már a kocka el van vetve. Meghalok.

– Én nem – felelte Kósa. – Sürgősen eliszkolok innen.

– Maradj csak – súgta Dick. – Ha jobban körülnézel, láthatod, hogy fegyveresek állnak minden kijáratnál. Ha megpróbálsz kisurranni, nyakon csípnek. Nyugodj bele, pajtás. Rettentő bátor voltál a *Jóreménység* fedélzetén, amikor mindnyájan elkészültünk a halálra. Légy bátor az akasztófa árnyékában is.

– Akasztófa? – vonogatta vállát Kósa. – Kissé váratlanul érne, de se baj. Azt mondják, a legkönnyebb halál, bár még nem beszéltem olyannal, aki megpróbálta. Egye fene! Egyszer úgyis meg kell halni. Hát nem mindegy, hogy előbb vagy utóbb?

Hátradólt a padban, mellén keresztbe fonta karját, s pimaszul vidám arcot vágva nézett a tömegbe.

– Ami azt illeti, maradj csak csendben – mondta Dick. – Még nem tudjuk, mit tervez Duckworth. Talán van egy kis esélyünk.

Most, hogy elhallgattak, vidám zeneszó ütötte meg fülüket. A távoli hangok egyre közeledtek, és erősebbé

váltak. A város harangjai is megszólaltak, és a bejáratokat emberek tömege lepte el; csoszogva igyekeztek a talpukra tapadt hótól megszabadulni, vagy karjukat összecsapva és tenyerükbe fújva, meggémberedett tagjaikat felmelegíteni. A templom nyugati kapuját szélesen kitérték, s látni lehetett a napsütötte, havas utcát; a hűvös reggeli szél is behatolt a templomba. Egy szó, mint száz, minden jel azt mutatta, hogy Lord Shorebey esküvőjét kora reggel tartják meg, s a nászmenet már közeledik.

Most Lord Shorebey fegyveresei szabad utat teremtettek a templomhajó közepén, lándzsáik nyelvvel félreszorítva az embereket. Ugyanakkor a világi zenészek elérték a főbejáratot; a trombitások és fuvolások arca kidagadt és kivörösödött a vidám erőlködéstől, a dobosok és cintányérosok pedig versenyt ütögették hangszerüket.

A templom kapuja előtt a zenészek csoportja kettévált, és sorfalat alkotott jobbról-balról, az út közepét szabadon hagyva. De még hangosabban játszottak, mint addig, s lábukkal dobantva fokozták a zene ritmusát. Most érte őket utol a lakodalmi menet, a meghívott vendégek serege a legváltozatosabb s pompásnál pompásabb öltözékben; a sok selyem és bársony, a sok prém és csipke, a sok színes hímezés és sujtás olyan volt a fehér havon, mint virágágy a kertben vagy művészien festett üvegablak a templom falán.

A menet élén a menyasszony haladt, sápadtan és szomorúan, Sir Daniel karjára támaszkodva. A nyoszolyólány nem volt más, mint az a fiatal, alacsony termetű hölgy, akivel Dick előző éjjel olyan jól összebarátkozott. Mögöttük pompázatos ruhában a vőlegény emelgette köszvényes lábát, s amikor a szentély küszöbére lépve levette prémes föveget, látni lehetett izgalomtól kivörösödött kopasz fejét.

Ekkor lépett közbe Ellis Duckworth.

Dick úgy markolta meg az előtte levő pad támláját, mintha fejbe kólintották volna. Beleszédült az ellentétes érzelmekbe, melyek lelkében tusakodtak. Először azt vette észre, hogy a tömeg karjait égne emelve meghökkenve hátrál. Azután megpillantotta a három-négy íjászt is, aki az árkádok alól bukkant elő a karzaton. Egy szempillantás alatt, egyszerre lötték ki – a korláton kihajolva – nyilaikat, s mire a rémült meglepetés hangjai a karzatot ostromolták, a mesterlövészek eltűntek, éppen olyan varázslatos gyorsasággal, mint ahogy az imént megjelentek.

A templomhajó zsúfolva volt ide-oda forgolódo emberfejekkel; a sikoltás visszhangja mintha megrengette volna a falakat. A papok és segédek rémülten hagyták el szokásos helyüket. A zene elhallgatott, csak a harangok szóltak tovább, ám hangjuk most olyan volt, mint nagy veszély idején; a köteleket rángató fiúk alighanem megzavarodtak, és félreverték a harangokat, amíg parancsot nem kaptak, hogy hagyják abba, és ne növeljék ők is a zűrzavart.

Pontosan a templomhajó küszöbén, a kőkockákon holtan feküdt a vőlegény; mellét két hosszú, fekete nyíl fúrta át. A menyasszony elájult. Sir Daniel dühtől és fájdalomtól eltorzult arca kimagaslott a fejek közül; bal karjából yardnyi hosszúságú nyíl állt ki remegve, de arca is vérzett egy másik nyíltól, mely homlokát horzsolta.

Mire a merénylet tetteseit keresni kezdték, azok már régen lerohantak az egyik csigalépcsőn, és eltűntek.

De Dick és Kósza nem tudott ellillanni; ott maradtak zálogul. Igaz, hogy a pánik kitörésekor nem tétováztak egy percig sem: kézzel-lábbal próbáltak utat törni maguknak a kijárat felé. Ám a pad szűk volt, a közöket ellepte a rémült papok és kóristák tömege. A két menekülő belátta, hogy igyekezetük reménytelen, s sorsukba beletörődve, visszaültek a padba.

Ekkor Sir Oliver sápadtan felállt, kinyújtott karjával Dickre mutatott, s ezt kiáltotta Sir Daniel felé:

– Ide! Itt a cinkosuk! Richard Shelton is hozzájuk tartozik! Börtönbe vele!

Sir Danielt félig elvakította a düh és a homlokáról alácsurgó vér.

– Fogjátok meg! – ordította. – Istenemre, megkeserüli ezt a napot!

A tömeg utat engedett a fegyvereseknek, akik durván megragadták Dicket, kirántották a padból, és letaszították a szentély lépcsőin. Kósza a maga részéről lapult, mint egy nyúl.

Sir Daniel kitörölte szeméből a vért, s hunyorogva bámult a fogolyra.

– Ó, te vagy az?! – kiáltotta. – Áruló és orcátlan, mint mindig! De végre a kezemben vagy, és esküszöm, megfizetsz minden csepp véremért! Vigyétek el! – tette hozzá. – Itt nem végezhetünk vele. Ez nem megfelelő hely. A házamba vigyétek, kínvallatásra!

Ám Dick lerázta magáról a poroszlókat, megkapaszkodott egy pad támlájában, és hevesen tiltakozott.

– Menedékjog! – kiáltotta erélyes hangon. – Azoltár menedékjogot ad nekem! Tisztelendő atyák, segítsenek! Ne engedjétek, hogy erőszakkal hurcoljanak ki a szentélyből!

– A szentélyből, melyet vérrel mocskoltál be! – vetette oda egy pompázatos ruhájú magas úr szemrehányó hangon.

– Hol a bíró? Hol a bizonyíték? – vitatta Dick. – Azzal vádolnak, hogy bűnrészes vagyok, de szemernyi bizonyíték nélkül. Igaz, hogy ennek a nemeshölgynek a kérője voltam. Az is igaz, s ne tekintsék szerénytelenségnek, ha kimondom: érzelmeimet ő is viszonzta. Hát aztán? Szerelmesnek lenni nem bűn. Minden egyéb dologban tagadom, hogy vétkes lennék.

Dick olyan meggyőzően hangoztatta ártatlanságát, hogy helyeslő moraj támadt. Más részről azonban vádoló hangok is megszólaltak, szemére vetve Dicknek, hogy szentségtörő áruhában lopakodott be Sir Daniel házába. Közben Sir Oliver megpillantotta Kószát, és rámutatva kikürtölte, hogy ez a fickó is ott volt, s részegségében

botrányosan viselkedett. Erre Kószát is kirángatták a padból, s Dick mellé állították. A tömeg hangulata megoszlott. Voltak, akik Dicket a kijárat felé lökdöstek, hogy menekülését elősegítsék, mások meg öklükkel fenyegették, sőt meg is ütötték. Dick füle zúgott, és feje szédült, mintha egy folyó örvénye kapta volna el.

Ám a díszruhás, magas úr, aki az imént Dick ellen beszélt, most harsány hangon csendet parancsolt, s rendet teremtett a bábeli zűrzavarban.

– Motozzátok meg őket! – kiáltotta. – Lássuk, van-e náluk fegyver! Ez mindjárt elárulja majd szándékukat.

Dicknél nem találtak más fegyvert, csak a törét, s ezt elnézték volna, de valaki fontoskodó buzgalommal kihúzta hüvelyéből, s akkor kiderült, hogy pengéjén Rotter vére szárad. Erre nagy láрма tört ki Sir Daniel emberei között. A díszruhás, magas úr egyetlen parancsoló mozdulattal újra lecsillapította a lármát. Most Kószá került sorra. Amikor megmotozták, egy kötegni fekete nyilat találtak ruhájába rejtve.

– Hát ehhez mit szól? – fordult a magas úr összeráncolt homlokkal Dickhez.

– Kegyelmes uram – felelte az ifjú –, viselkedéséből látom, hogy magas hivatalt visel, de szeméből kiolvasom, hogy irgalmas szívű és igazságos. Én itt, az oltár védelme alatt állok, de lemondanék róla, ha az ön foglya lehetnék, Sir. Mindent inkább, csak ne kerüljek ennek az embernek a kezébe, akit azzal vádolok, hogy édesapám gyilkosa, és öröklött javaim bitorlója! Könyörgök, Sir, vitessen el azonnal, s vizsgálja ki ügyemet személyesen. Ha bűnösnek talál, ítéljen halálra, abba is belenyugszom. Mert legalább könyörületes kivégzésben lesz részem. Hallhatta, Sir, hogy ez az ember itt kínvallatással fenyegetett.

– Lordságod csak nem hallgat rá! – kiáltott Sir Daniel. – Töre véres, áldozata vére tapad rá! Farkasnál is gonoszabb!

– Csillapodjék, kedves lovag – felelte a magas úr kedvetlenül. – Hevessége valahogy megcáfolja állításait.

Ekkor a menyasszony, aki csak néhány perce ocsúdott fel, s riadt szemmel nézte a jelenetet, hirtelen kitépte magát azoknak a karjaiból, akik feltámogatták, s térdre esett a magas úr előtt.

– Risingham gróf úr, esedezem, hallgasson meg engem is – mondta remegő hangon. – Brackley lovag csellel és ravaszsággal ragadott ki igazi gyámom kezéből, és erőszakkal tart fogságban. Soha nem kaptam tőle egy jó szót, nem találtam nála segítséget vagy megértést. Ezt csak az ártatlanul bűnbe kergetett Richard Sheltontól kaptam. Ha tegnap belopakodott Sir Daniel házába, csak azért tette, mert engem akaratom ellenére oda hurcoltak, s meg akart szabadítani! Amíg nem tudott Sir Daniel gonoszságairól, hűségesen szolgált, s bátran harcolt a fekete nyíl lázadóival ellen. De amikor gyámja az életére tört, s éjjel volt kénytelen megszökni abból a házból, kihez fordulhatott volna segítségért? Ha rossz társaságba került, nem az ő bűne, hanem lelketlen gyámjé!

A következő pillanatban már a nyoszolyólány is ott térdelt a templom kőkockáin, Joanna mellett.

– Engem is hallgass meg, dicső lordom és jóságos nagybátyám! – kiáltott csengő hangon. – Tiszta lelkiismeretemre mondom és bizonyítom, hogy mindaz, amit ez a lány mondott, színtiszta igazság! Én voltam az, a te méltatlan unokahúgod, aki a fiatalembert beengedte a házba!

Risingham gróf türelmesen meghallgatta a két lányt, s amikor befejezték, néhány percig szótlánul nézett maga elé. Azután kezét nyújtotta Joannának, és fölsegítette. Sokan furcsállották, hogy nem tanúsított hasonló udvariasságot a másik lány iránt, aki unokahúgának nevezte magát.

– Sir Daniel – mondta a nagyúr –, az ügy kissé bonyolultnak tűnik, de szíves engedelmevel én majd megvizsgálom és kibogozom. Egyelőre érje be ezzel. Panasza jó kezekben van, s pártatlan igazságot fogok szolgáltatni. Most pedig haladéktalanul menjen haza, és ápolgassa sebeit. Hideg van, karcolásai meghűlhetnek.

Jelt adott kezével, s buzgó szolgálói, akik ott álltak, és lesték minden mozdulatát, továbbadták a jelzést. Erre tüstént felharsant egy kürt künn az utcán, s a nyitott kapun íjászok és fegyveresek csapata tódult be a templomba: valamennyien Lord Risingham jelvényét viselték. Átvették Dicket és Kószát azoknak a kezéből, akik fogva tartották őket. Körülvették a két rabot, és kivezették a templomból.

Amint elhaladtak Joanna mellett, a lány mindkét kezét Dick felé nyújtotta, úgy búcsúzott el tőle; a nyoszolyólány pedig, aki csöppet sem vette szívére nagybátyja hideg viselkedését, csókot dobott Dicknek ezzel a kiáltással: „Fel a fejjel, oroszlánkergető!”

A botrány kezdete óta most fakadt először mosoly a jelenlevők ajkán.

4. LORD RISINGHAM

Risingham gróf volt akkor a leghatalmasabb úr Shoreby városában. Mégis szerény szállással érte be egy barátja házában, a város peremén. Ha nem állnak fegyveres őrök a kapuban, ha nem indulnak és érkeznek lovas hírnökök a nap minden órájában, senki sem gondolta volna, hogy ez a környék legnagyobb földesurának és a Lancaster-párt helybeli vezetőjének ideiglenes otthona.

Dicket és Kószát ebbe a házba hozták, és fogda híján egy kis lakószobába zárták.

– Nagyon jól beszélt, Richard úrfi – jelentette ki Kósza, amikor magukra maradtak. – Köszönöm, hogy az én érdekemben is szót emelt. Itt jó helyen vagyunk. Tisztességes bírói eljárásban lesz részünk, aztán tisztességesen akasztanak fel ugyanarra a fára.

– Magam is azt hiszem – bólintott Dick szomorúan.

– A helyzet mégsem egészen reménytelen – folytatta Kósza. – Ne felejtse el, hogy Ellis Duckworth itt van a városban. Nagyon kedveli magát, és bizonyára mindent elkövet a kiszabadításáért.

– Mit tehet ő, amikor csak kevesedmagával van itt! – sóhajtott csüggedten Dick.

Elhallgatott, és sötét gondolataiba merült. Mi történik, ha másnap nem lehet ott a megígért találkozon? Kósza ezalatt kázmásját arcába húzta, és lefeküdt a padlóra. Nemsokára buzgón hortyogott. Annyira megszokta a veszedelmeket, hogy már fel se vette.

Már alkonyodott, amikor kinyílt az ajtó. Dickért jöttek. Kihallgatásra vitték Risinghamhez. A jól fűtött szobában a lord a kandallónál ült, és tünődve bámult a tűzbe. Amikor Dicket bevezették, felpillantott.

– Ismerem az édesapját, fiatalember – mondotta. – A megtestesült becsület volt. Az ő emléke kedvéért szeretnék enyhítő körülményeket találni az ön bűneire. De meg kell mondanom, hogy a vádak igen súlyosak, ön rablókkal és gyilkosokkal szövetekezett; zendülőknek és felforgatóknak segített a békét megbontani; kalóz módjára elfoglalt egy hajót, áruhában beosont ellensége házába, ahol ugyanakkor megöltek egy embert és...

– Én öltem meg, uram! – vágott a szavába Dick. – Bevallom bűnömet. Rotttert törömmel szúrtam le, és tarsolyából ezt a levelet vettem ki.

Risingham lord átvette a levelet, kibontotta, és kétszer is elolvasta.

– Tudja, mi van benne?

– Elolvastam – bólintott Dick.

– Mondja csak – kérdezte a lord –, melyik párthoz tartozik tulajdonképpen? Yorkhoz vagy Lancasterhez?

– Sokáig természetesnek tartottam, hogy a Lancaster-pártért harcoljak – felelte Dick. – Am azok után, amikor velem történtek, inkább Yorkhoz vonzódom, Sir.

A lord helyeslően bólintott.

– Ez legalább őszinte és becsületes beszéd – mondta. – De ha így áll a dolog, miért mutatta meg nekem ezt a levelet?

– Mert az árulást gyűlölöm, mylord, akármelyik oldalon követik is el.

– Értem, ifjú gentleman – felelte a gróf. – Úgy látom, önben több a fiatalos hév, mint a fondorlat. S ha Sir Daniel nem lenne olyan hasznos tagja a pártomnak, kettőjük vitájában talán önt segíteném. Mert érdeklődtem az ügy iránt, s megtudtam, hogy önt sok igazságtalanság érte. De lássa be, hogy nekem más szempontokat is mérlegelnem kell.

– Ne vegye elbizakodottságnak, mylord, ha azt tanácsolom, vizsgálja meg inkább, megbízhatik-e Sir Danielben – mondta Dick. – Túl gyakran fordít köpönyeget!

– Angliában most ez a divat – felelte a lord. – Azt hiszem, ön igazságtalan Tunstall lovagjához. Akkor is kitarított Lancaster mellett, amikor szénánk rosszul állt.

– Gondolja, mylord? Akkor kérem, olvassa el ezt a másik írást is! – mondta Dick, és elővette azt a levelet, amelyet Sir Daniel írt Wensleydale lordnak.

A levél hatása megdöbbentő volt. Risingham felmordult, mint egy dühös oroszlán, s megragadta töre markolatát.

– Tudja, miről van itt szó? – kérdezte.

– Hogyne tudnám. Gyámom az ön birtokát ajánlja fel ellenségeinek.

– Ahogy mondja! Az én birtokomat Wensleydale-nek! Persze ő maga is harapni szeretne belőle! Hálás vagyok ezért a levélért. Most legalább tudom, hogy állunk. Nyugodt lehet, Shelton, nem leszek hálátlan. York ide, Lancaster oda, ön szabad! Menjen isten hírével, ahova akar! De a társát, azt a Kószát nem bocsáthatom szabadon. Túl sok bűn szárad a lelkén.

– A hálátlanság nekem sem kenyerem, mylord – felelte Dick. – Kósza jót tett velem, nem hagyhatom cserben.

– De hisz megrögzött gonosztevő! Csavargó, tolvaj, gyilkos! Már régen megérdemelte a kötelet. Hát most megkapja.

– Engedje futni, mylord, az én kedvemért! – könyörgött Dick.

– Ej, de sok bajom van önnel! – fakadt ki a gróf. – Vigye a barátját, ha annyira ragaszkodik hozzá! Látom, másképp nem szabadulok meg öntől. Tűnjenek el gyorsan és óvatosan. Mert ez a Sir Daniel, hogy az ördög

vinné el, bizonyára az ön vére szomjazik!

– Köszönöm nagylelkűségét, mylord! Talán eljön a nap, amikor szavak helyett szolgálataimmal is törleszthetek valamit abból, amivel adósa vagyok! – mondta Dick, amint a gróftól elbúcsúzott.

Tíz perc múlva egy hátsó kijáraton engedték ki cimborájával együtt a házból.

Egy fal tövében megálltak tanácskozni. Helyzetük eléggé veszedelmes volt. Ha Sir Daniel valamelyik embere megpillantja őket, és rájuk ismer, akkor végük van. De életüket nemcsak a városban fenyegeti veszedelem. A környéken járőrök cirkálnak, és könnyen elfoghatják őket.

Mégis kiosontak Shorebyből, s egy szélmalom mellett nagy, üres csúrra bukkantak.

– Mi lenne, ha itt húznánk meg magunkat éjszakára? – javasolta Dick.

Jobbat Kósza sem tudott ajánlani. A csűr ajtaja nem volt bezárva; egy kevés szalmát találtak benne, a sarokba kotorták, és ott lapultak estig. Amikor már jól besötétedett, elindultak régi szállásuk, a Kecse és Duda felé, hogy ott levessék áruló áruhájukat, és átöltözzenek. De a sötétben sem feledkeztek meg az óvatosságról, s messze elkerülték a piacteret, ahol még éjszaka is sok léhűtő járkált, aki felismerhette őket, és lármát csaphatott volna.

A kerülő hosszú volt. A part mentén osontak, és elhaladtak a kikötő szélén is. Látták, hogy a legtöbb hajó, mely nemrég még itt pihent, azóta felszedte horgonyát, és elvitorlázott. Így aztán a parti csapszék sem voltak olyan zsúfoltak, mint máskor: igaz, most is fittyet hánytak a *curfew** törvénynek, s kandallótüzet meg gyertyát égettek hajnalig, ámbar csak néhány korhely lézengett bennük, torokszakadtáig énekelve a tengerésznotákat.

Dick és Kósza térdig felkapott csuhában rohant a hordók és deszkarakományok útvesztőiben, s már-már hátuk mögött hagyták a kikötőt, amikor az egyik kocsmá ajtaja kicsapódott, s a hirtelen kiáradt fény élesen megvilágította a két tovasuhanó alakot. Erre tüstént megálltak, s úgy tettek, mintha valami fontos beszélgetésbe merültek volna.

A kocsmából libasorban három ember jött ki; az utolsó csukta be mögöttük az ajtót. Mindhárman kissé bizonytalanul botorkáltak: nyilván a kellenél többet öntöttek fel a garatra. Egyikük – hórihorgas legény – bánatosan megszólalt:

– Az utolsó pennymet is elittam, s szomjasabb vagyok, mint valaha. Hej, azt a keserves mindenit ennek a kutya világnak!

– Te mersz panaszkodni, Tom? – kérdezte a másik. – Akkor mit szóljak én? Ellopták a hajómat, a legjobb hajót az egész kikötőben. Koldusbotra jutottam.

Kósza felfigyelt a hangra. Megszorította Dick karját figyelmeztetésül, hogy most aztán vigyázzon. Dick tüstént megértette, hogy a *Jóreménység* vitorlásról van szó, s aki siratja, nem más, mint Arblaster. Lelkifurdalást érzett; azóta eszébe se jutott ez az ember, akit olyan csúnyán megkárosítottak. A zátonyra futott vitorlást a dagály bizonyára kisodorta a nyílt tengerre, ahol elsüllyedt.

Szegény Arblaster.

Kósza kitalálta Dick gondolatait, de csak a vállát vonogatta. Azokban az időkben katonák, zsoldosok – mindazok, akiknek fegyver volt kezükben – nem sokat törődtek a gyengékkel, a védtelenekkel, általában a lakosság vagyonával.

Az adott helyzetben azonban Kósza is tanácsosnak tartotta, hogy sürgősen eliszkoljon. Ekkor azonban közbelépett a balsors – egy mocskos kis korsz kutya képében.

Amikor ellopták Arblaster *Jóreménységét*, ez a kutya véletlenül a vitorlásra maradt, és akarata ellenére részt vett a tengeri hadműveletben. A zátonyra futott hajóból aztán kiúszott, és megtalálta részeg gazdáját a csapszékben. Azóta nem tágított mellőle.

Most pedig csodás szimatával megérezte, hogy ez a két furcsa csuhás alak ott volt a vitorlásra, sőt az egyik – Kósza – néhányszor bele is rúgott. A kutya most elégtételt szerzett magának. Belecsimpaszkodott Kósza bokájába, és vad ugatással hívta fel rá gazdája figyelmét. Arblaster utána botorkált, nyomában Tommal, s még mielőtt Kószának sikerült volna lerázni magáról a kutyát, a két tengerész jobbról-balról vasmarokkal megragadta a karját.

– Hű, az áldóját! – kiáltott fel Arblaster hirtelen. – Hisz ez a kalóz! A gazfickó, aki ellopta a hajómat. Most aztán leszámolok vele! Megfojtom, a mindenségit!

– Várj egy kicsit! – fékezte Tom. – Előbb kikérdezzük! Hol a *Jóreménység*? Hova vitted? Felelj, nyomorult hajótolvaj!

Kósza kétségbeesett erőlködéssel kitepte magát szorongatói markából, és futásnak eredt, nyomában Dick Sheltonnal. A lármára csödület támadt, és Dick körülbelül úgy érezhette magát, mint egy nyúl, ha vadászebek egész falkája kergeti.

Sokáig tartott, amíg az üldözők lassan lemorzsolódtak, s még tovább, amíg a csend helyreállt Shorebyban. Shelton és Kósza jóval éjfél után érkezett meg sóvárgott menedékhelyére, a Kecse és Duda fogadóba. Ott is hideg sötétség fogadta őket. Kimerülten leroskadtak az ivó egyik sarkába, magukra csavarták pokrócukat, s a nehéz, izgalmas nap után mély álomba merültek.

---

* Záróra vagy takarodó (kiejtése: körfjú)

ÖTÖDIK RÉSZ
A PÚPOS

1. A KÜRTJEL

Másnap Dick már pirkadat előtt talpon volt, átöltözött, aztán nemesifjúhoz illő ruhában elindult a Rókalyuk felé. Hiszen Kósza barlangjában rejtette el Foxham lord iratait, s ha nem akarta lekésni a találkozó Gloucester hercegével*, nagyon korán kellett elindulnia, hogy megtegye az utat oda és vissza.

Keményen fagyott. Szélségszerű volt, de a száraz levegő így is szúrta az orrát, ahogy beszívta. A hold már lement, de csillagok serege ragyogott az égen. Nem volt szüksége lámpásra, no meg a hideg is sietésre ösztökélte.

Már maga mögött hagyta a város és az erdő közt elterülő síkságot, s egy domb lábához érkezett. Legfeljebb háromszáz lépés választotta el attól az útelágazástól, melyet általában Szent Brigitta néven emlegettek.

Itt két út találkozott. Az egyik az erdőn keresztül Hollywoodba vitt, a másik pedig Risingham faluba vezetett. (Ez volt az a nevezetes országút, amelyen első nagy veresége után a lancasteri sereg, mint láttuk, fejvesztesen menekült.)

A két út itt összeolvadt, aztán együttesen haladt tovább Shoreby felé. Ahol találkoztak, egy kis domb emelkedett ki a sík terepből, tetején a Szent Brigittának szentelt régi, viharvert kőkeresztel, ahova néhány lépcső vezetett fel.

Dick arra gondolt, hogy milyen jó lenne leülni a lépcső legalsó fokára, s pihenni vagy öt percig.

Ekkor hirtelen éles kürtszó szaggatta meg a reggeli csendet. Különleges kürt lehetett, talán ezüstkürt, mert olyan csengő hangot adott, hogy Dick elbűvölten hallgatta. A kürt még egyszer megszólalt, s utána összecsapó kardok csattogását lehetett hallani.

Dick erre figyelte csak fel igazán. Maga is kardot rántott és felrohant a domboldalon.

Először a dombtetőn álló kőkeresztet pillantotta meg, majd az úton karddal viaskodó embereket is. Hét vagy nyolc katona rohanta meg hevesen egyetlen ellenfelét, aki bámulatos hidegvérrel védekezett. Jól megvetette lábát a keményre fagyott talajon, s olyan ügyesen és fürgén forgatta kardját, hogy távol tudta tartani magától a támadókat, sőt szét is szórta őket. Még mielőtt Dick közbelépett volna, ez a pompás kardvívó már megölte egyik támadóját, a másikat megsebezte, a többit meg sakkban tartotta.

A jelenet szinte hihetetlen volt. Egyetlen ember egy egész raj ellen! Valóságos csoda volt, hogy eddig megállta a helyét. Ha lába megcsúszik a jégen, vagy keze egyetlen téves mozdulatot tesz, vége!

– Tartsa magát, uram! Itt a segítség! – kiáltotta Dick, s megfélemlítve arról, hogy nincs mögötte senki, akit buzdítani lehetne, lelkesítő hangon hozzátette: – Rajta!

S ezzel hátulról rárontott a támadókra.

Igen ám, de azok is elszánt fickók voltak; a meglepetés nem zavarta meg őket. Menten hátrafordultak, s kettőzött szilajsággal estek neki Dicknek. Új viadal bontakozott ki; most négyen fordultak egy ellen a csillagfényben. A kardok villogtak és szikráztak. Az egyik támadó elesett – Dick maga sem tudta, hogyan. De ekkor őt is találat érte; a fejére zúduló kardcsapás végzetes lett volna, ha nem visel acélsapkát a fövege alatt; de még így is fél térdre zuhant, s úgy érezte, agya forog, mint egy szélmalom vitorlája.

Közben az a megtámadott ember, akinek Dick hívatlanul segítségére sietett, ahelyett, hogy továbbra is részt vett volna a küzdelemben, hátra ugrott, és megint megfújta nyakában függő kis kürtjét még harsányabban, mint az előbb. Igaz, hogy ez csak fél percig tartott, mert ellenségei újra megrohanták, s kénytelen volt védekezni. Most még derekasabban harcolt, hol előrelendült, hol hátrált egy lépést, hol meg fél térdre ereszkedett, kardját és törét egyformán használva, rendíthetetlen bátorsággal és lendületes gyorsasággal.

De a kürt riadóhangját végre meghallották azok, akiknek szólt. Először láthatatlan lovak patáinak tompa dobogását lehetett hallni (éppen a kellő pillanatban, mert Dick már-már ellenséges kardok hegyét érezte a torkán). Az erdőből kétfelől is lovasok száguldottak elő, páncélosan és fegyveresen, sisakjuk ellenzőjét leeresztve, magasba emelt meztelen karddal az egyik, és dőfésre kész dárdával a másik kezükben. De ez még nem elég. Minden lovasnak, hogy úgy mondjuk, utasa is volt: egy-egy gyalogos íjász ült mögötte a nyeregben; amint ezek leugrottak onnan, egyszerre megduplázódott a csapat létszáma.

Az iménti támadók, látva az óriási túlerőt, mely minden oldalról bekerítette őket, szó nélkül eldobták fegyvereiket, és megadták magukat.

– Csípjétek nyakon a gazfickókat! Mindjárt ítélekem fölöttük! – kiáltotta a kürt hőse, s miután parancsát teljesítették, Dickhez lépett, és tetőtől talpig szemügyre vette.

Dick viszonzta a vizsgálódó pillantást, s alig volt képes ámulatát eltitkolni. Most vette észre, hogy ez a nagyszerű kardforgató éppen olyan kamasz, mint ő maga, sőt jóval fiatalabb nála, s méghozzá nyomorék is – egyik válla magasabb, mint a másik, arca meg sápadt, elgyötört, szenvedéstől eltorzult. Ám a tekintete tiszta és merész volt, szemében szenvedélyes tűz lángolt.

– Ön éppen jókor érkezett, uram – mondta. – A kelletemél egy pillanattal sem korábban vagy később.

---

* Gloucester vagy Gloster herceg (mindkét név kiejtése egyaránt Glószter) a későbbi III. Richard király, aki 1483-tól 1485-ig uralkodott

– Én meg azt mondom, Sir – felelte Dick tisztéltteljes hangon, mert valami azt súgta neki, hogy egészen magas rangú ifjúval van dolga –, azt mondom, ha megengedi, hogy egyedül is elbánt volna velük. Ilyen kitűnő kardvívónak nincs szüksége segítségre. Emberei inkább csak az én életemet mentették meg.

– Honnan tudta, hogy én ki vagyok? – kérdezte az idegen.

– Most sem tudom, Sir – felelte Dick. – Nem is sejtem, kihez van szerencsém.

– Csakugyan? Akkor mért vetette magát bele az egyenlőtlen küzdelembe?

– Láttam, hogy többen támadnak lovagiatlanul egyetlen emberre, aki derekasan védekezik – felelte Dick. – Becstelenség lett volna, ha nem sietek a segítségére.

Az idegen ifjú ajka furcsa, gúnyos mosolyra görbült.

– Bátor szavak, fiatal barátom. De térjünk a lényegesebb kérdésre: Lancaster-párti-e, vagy York mellett áll?

– Feltétlenül York mellett, Sir, nem titkolom – felelte Dick.

– Szent Pálra mondom – kiáltott fel a másik –, örülhet neki!

Ezután egyik emberéhez fordult.

– Végezzünk most ezekkel az urakkal – mondta megint gúnyos, sőt kegyetlen mosollyal. – Kössétek fel őket egytől egyig!

A támadók közül csak öt maradt életben; ezeket az íjászok az erdő szélére hurcolták, és egy-egy fa alá állították; a kivégzés szóltalanul ment végbe, s néhány perc múlva öt akasztott ember holtteste himbálózott a fák ágain.

– Most pedig – kiáltotta a nyomorék vezér – mindenki vissza a leshelyére! S ha újra hívlak, mozogjatok gyorsabban!

– Herceg uram – mondta az egyik ember. – Kérem, ne maradjon itt egyedül! Tartson néhány lándzsát maga mellett!

– Nincs szükségem rájuk. Egyedül is meg tudom védeni magamat, ha nyomorék vagyok is. A kürtjelemre késlekedtél, a tanácsadásban meg előresietsz. Mindig így van: a katona nyelve fürgébb, mind a lándzsája. Szeretném, ha fordítva lenne!

Egy kézmozdulattal, mely előkelőnek és veszélyesnek is tűnt egyben, elbocsátotta őket.

A gyalogosok újra felkapaszkodtak a lovasok mögé a nyeregbe, s az egész társaság eltűnt az erdőben, vagy tíz különféle irányban.

Most már hajnalodott, s a csillagok elhalványodtak. A nap első sugarai pirosra festették a két ifjú ember arcát, amint újra szembefordultak egymással.

– Most láthatta a bosszúmat – mondta a herceg. – Gyors és könyörtelen, akár a kardom. De hálátlan nem vagyok. Szent Pálra, megörvendeztetett, amikor jó kardjával és még kiválóbb bátorságával a segítségemre sietett! Szívemre, bajtárs, ha ugyan nem undorodik a púpomtól.

Dick szíve mélyén csakugyan viszolygott egy kicsit attól az embertől, akit megmentett. De olyan szívélyesen tárta ki karját ölelésre, hogy tétovázni nemcsak udvariasság, hanem kegyetlenség is lett volna. Így hát a herceg keblére borult.

– Most pedig, uram – mondta újra felegyenesedve –, most már sejtem, hogy a híres Richard herceg áll előttem. Vagy tévedtem volna?

– Igen, az vagyok, Richard, Gloucester hercege – felelte. – És önt hogy hívják?

Dick bemutatkozott, aztán elővette Foxham lord pecsétgyűrűjét, amelyet a herceg tüstént felismert. Most már teljes bizalommal hallgatta meg Dick szavait. Foxham lord éppen ebből a célból bízta gyűrűjét Sheltonra.

– Túl korán jött a megbeszélte találkozóra – jegyezte meg a herceg. – De nem vethetem a szemére, hiszen ön pontosan olyan természetű, mint jómagam. Én is két órával napfelkelte előtt érkeztem ide. Csakhogy nálam nagyobb tétorról van szó. Ez lesz az első csatám, s ettől függ a katonai hírnevem. Ellenfeleim olyan régi, ügyes, tapasztalt parancsnokok, mint Risingham és Brackley. Mégis azt hiszem, hadállásuk nem lesz kedvező – a folyó és a tenger ékbe zárja seregüket. Erősen remélem, Shelton, hogy nagy győzelmet aratunk, feltéve ha gyorsan támadunk, és meglepjük őket.

– Én is azt hiszem, nagyuram! – kiáltott fel lelkesen Dick.

– Elhozta Foxham lord helyzetjelentését? – kérdezte a herceg.

Dick megmagyarázta, hogy most akarta elhozni a papírokat, úgy számítva, hogy a találkozó kitűzött idejében itt is lesz velük. Hozzátette, hogy maga is jól ismeri a helyzetet, és pontos felvilágosítást tud adni mindenről.

– Én most tüstént elkezdeném – mondta. – Ez a legjobb idő. Az éjszakai őrség befejezte szolgálatát, és leült reggelizni. Nappal nincs őrség, csak lovas katonák pásztázzák a külvárost.

– Mit gondol, hányan vannak?

– Legfeljebb kétezren – felelte Dick vállvonogatva.

– Nekem hétszáz emberem van itt az erdőben – mondta a herceg –, s további hétszáz Kettlebyből jön, hamarosan meg is érkezik. Azonkívül még négyszáz jön messzebből. Foxham lordnak ötszáz katonája van Hollywoodban, fél napi útra innen. Várjuk be őket, vagy indítsuk el a támadást hamarabb?

– Nagyuram – felelte Dick –, amikor felkötötte azt az öt gazfickót, már el is döntötte a kérdést. Akármilyen silány fickók, hiányukat vezetőik észreveszik, és ebből megtudják, hogy itt vagyunk.

– Igaza van – felelte Gloucester. – Egy óra múlva elkezdjük. Addig futárt küldök Foxham lordhoz és egy másikat Kettlely felé, hogy siessenek.

Megint ajkához emelte kürtjét, és belefűjt.

Ezúttal nem kellett sokáig várnia. A színtér perceken belül benépesedett, gyalogos katonák és lovasok nyüzsgöttek a domboldalon. A herceg a kereszthez vezető lépcsőn helyezkedett el, s egyik futárt a másik után indította el különféle parancsokkal, amelyek a zajtalan sorakozót sürgették. Negyedóra múlva együtt volt a hétszáz főnyi erdei sereg. Élén maga Gloucester vonult le a dombon Shoreby felé.

Terve egyszerű volt. El akarta foglalni a város egyik negyedét – azt, amely az országúttól jobbra terül el –, s jól megveti a lábát a szűk sikátorokban, amíg az erősítés meg nem érkezik.

Abban az esetben, ha Lord Rismgham visszavonulásra határozza el magát, Gloucester úgy tervezte, hogy tüstént üldözőbe veszi, és két tűz közé szorítja. De ha Risingham úgy dönt, hogy nem adja fel a várost, akkor okvetlenül csapdába esik, mert a fokozatosan kialakuló ellenséges túlerő megbénítja.

Itt csak egy veszélytől kellett tartani – attól, hogy Gloucester hétszáz főnyi erdei seregét már az első összecsapásnál lekasabolják. Ennek elkerülésére a herceg észrevétlenül igyekezett a várost megközelíteni és egyik negyedét meglepetésszerűen lerohanni.

A gyalogosok ezért most is a lovasok mögé ültek. Dick abban a kitüntetésben részesült, hogy maga a herceg vette fel a nyerge mögé. Amíg a fák fedezete alatt vonulhattak, a csapat lassan és óvatosan haladt előre; s mielőtt az erdőből kijutottak volna az országútra, megálltak pihenni és a terepet felderíteni.

A nap már jó magasra hágott, sárgás fény özönnel borítva el a fagyos tájat, míg Shoreby magas háztetői és tornyai párafelhőkbe burkolóztak.

Gloucester hátrafordult a nyeregben, és így szólt Dickhez:

– Ebben a szegényes városkában, ahol az emberek most reggelijüket főzik, itt fog eldőlni mindkettőnk sorsa. Én itt nyerem el a dicsőség babérkoszorúját, ön pedig elindul magasba ívelő, ragyogó pályáján – vagy pedig holtan maradunk a csataterén, s a dicsőségből nem lesz semmi. Nevünk is egyforma, mindketten a Richard névre hallgatunk. Remélem, a világ még soká fogja emlegetni ezt a nevet!

Dick csodálkozva hallgatta ezeket a fellengzős szavakat, s megdöbbenette az a szenvedélyes dicsvágy, mely belőlük áradt. A maga részéről józanul és higgadtan válaszolt. Csak annyit mondott, hogy ő megteszi a magáét, és bizakodik a sikerben.

Közben a lovak kiszuszták magukat, s Gloucester felemelt karddal adott parancsot a továbbindulásra. Az egész csapat dübörögve és csörömpölve vágatott a hóborította síkságon át Shoreby városa felé.

2. A SHOREBYI CSATA

A távolság, amelyen át kellett vágni, nem volt több egy negyed mérföldnél. De alighogy kiléptek a fák fedezékéből, nagy lárma ütötte meg fülüket a város felől; s mire eljutottak az első házakhoz, félrevert harangok zúgása növelte a zűrzavart.

A fiatal herceg fogait csikorgatta. A korai vészjel arra vallott, hogy az ellenség észrevette közeledésüket, s már most riadóztat. „Ha nem sikerül bevennem legalább néhány utcát a város szélén – gondolta a herceg –, akkor kis seregemet menthetetlenül szétverik.”

Szerencsére aggodalma alaptalannak bizonyult. A lancasteriek nem álltak olyan jól, mint Gloucester elképzelte. Inkább Dicknek volt igaza. Az éjszakai őrség tagjai már levetették páncéljukat, a többi katona pedig gyanútlanul, felkészületlenül ácsorgott szétszórt szállásain. Az egész városban legfeljebb ötven katona volt fegyverben, s ötven csatamén volt felszerszámozva.

A harangok zúgása, az utcákon rohangáló és az ajtókon dörömbölő altisztek ordítóása csak annyi eredménnyel járt, hogy ennek az ötven katonának a fele lóra pattant, és összevissza száguldozott a városban.

Így történt, hogy a herceg a város első házai előtt csupán egy maroknyi lándzsásba ütközött; ezeket még a támadás kibontakozása előtt úgy elsöpörte, mint vihar a zörgő őszi faleveleket.

Már százlépcsnyire behatoltak a városba, amikor Dick megérintette Gloucester karját. Erre a herceg kürtjébe fújva felhívta a sereg figyelmét a követendő irányra, s jobbra fordult. Az egész sereg, mintha egyetlen lovasból állna, engedelmesen bekanyarodott utána. Vágtatva szállták meg a szűk mellékutcát, s csak az utolsó tíz lovas állt meg, hogy hátvédként a sikátor bejáratát őrizze. A mögöttük ülő gyalogosok leugrottak a nyeregből, és megfeszítették íjaikat; más katonák betörték a házakba, és biztosították maguknak az utca mindkét oldalát.

A támadó oszlop hirtelen irányváltoztatása és a hátvéd gyors, céltudatos viselkedése megzavarta azt a néhány lancasteri katonát, aki ezt a külvárost védte. Rövid tanácskozás után hátat fordítottak az ellenségnek, és a belvárosba vágtattak erősítésért.

A városnak az a része, melyet a herceg Dick tanácsára elfoglalt, öt kis utcából állt; szegényes házai szelíden emelkedő domb oldalán lapultak. Gloucester herceg minden utca bejáratához őrséget állított, a tartalék csapatot pedig a dombtetőn helyezte el. Innen jól láthatták a csata fejleményeit, és bármelyik szorongatott századnak segítségére tudtak sietni.

Ebben a szegényes területben a lancasteriek egyetlen vezető embere sem lakott; a nép pedig, mintha összebeszélte volna, pánikszerűen elmenekült otthonából.

Azon a ponton, ahol az öt szétágazó utca találkozott, egy kocsmát állt, melyet Ostáblának hívtak, mert cégére ilyen kockás táblát ábrázolt. Központi fekvése miatt Gloucester hercege erre a napra itt ült fel hadiszállását. Az öt utca egyikének őrzését Dickre bízta.

– Menjen, és érdemlje ki tisztí sarkantyúját – mondta neki. – Szerezzen dicsőséget a két Richardnak. Mert ha az én csillagom a magasba hág, az öné is emelkedni fog. Sok sikert! – tette hozzá, és kezét fogott az ifjúval.

Mihelyt Dick eltávozott, a herceg egy marcona képű íjászhoz fordult.

– Siessen utána, Dutton! – parancsolta neki. – Kövesse mindenhová. Ha hűségesen harcol, vigyázzon rá, a fejével felel érte. De ha a fiú álnokul viselkedik, jaj neki! Az árulás első jele elég ahhoz, hogy végezzen vele. Szúrja le hátulról, érti?

Az utca, melyet Dickre bízta, sötét sikátor volt, imitt-amott a sorból kiugró házak még veszélyesebbé tették. De mivel a piactérre vezetett, fontos útvonal volt. Dick elképzelhetőnek tartotta, hogy közelgő csata éppen itt fog eldőlni.

A piactér tele volt sikoltozva menekülő emberekkel. Az ördög tudja, mitől rémültek úgy meg, hiszen a harcnak még semmi jele sem mutatkozott. Dick úgy látta, van még ideje az előkészületeket megtenni.

A két utolsó ház kapui tárva-nyitva álltak, lakói sebtében kiürítették. A bútor és a holmi egy része még a házak előtt hevert, s jóformán eltorlaszolta az utcát. Dick mellé száz embert adott feladata elvégzésére. Ezeknek zömét a házakban helyezte el, ahol az ellenséges nyilak elől biztos fedezéket találtak, de maguk nyílzáport zúdíthattak az ellenségre az ablakokból. A többi katonát Dick a bútorokból és limlombból rögtönzött barikád mögé vezényelte, s maga is köztük foglalt helyet.

Ezalatt a legnagyobb zűrzavar uralkodott a városban. A félrevert harangok, a rohangálás az utcákon, a lovak patáinak dobogása, asszonyok sikoltozása, katonai vezényszavak egyetlen fülsiketítő hangorkánná folytak össze. Jó ideig eltartott, amíg a lárma lecsillapult. Akkor végre páncélos lovasok és gyalogos íjászok gyülekeztek és álltak csatarendbe a piactéren.

Ezeknek nagy része kék-piros színeket viselt, és abban a magas férfiúban, aki lóhátról parancsokat osztogatott, Dick felismerte Sir Daniel Brackleyt.

Most hosszú szünet következett, melynek hangos kürtszó vetett véget. Négy kürt harsogott egyszerre a város négy különböző pontján. Az ötödik a piactérről válaszolt nekik, s jelt adott az általános támadásra. A roham először a sikátor ellen irányult, ahol Dick tartózkodott. Nyílzápor zúdult a barikádra és a két szélső ház falaira. Újabb kürtjelre megindult a roham a többi négy külvárosi utca ellen is. Gloucester herceget minden oldalról erősen szorongatták. Dick belátta, hogy ha tartani akarja őrhelyét, nem számíthat másra, csak a parancsnoksága

alá rendelt száz harcosra.

Hét újabb nyílzápor követte egymást, de nem tudta megrendíteni Dick önbizalmát. A csata kellős közepén érezte, hogy valaki megérinti a vállát. Gloucester apródja volt, aki acéllemezekkel bélelt bőrökét hozott Dicknek. A herceg küldte ajándékba, mert eszébe jutott, hogy Shelton páncél nélkül szállt szembe az ellenség nyilaival. Dicknek nagyon jólesett a herceg figyelmes gondoskodása. Ott mindjárt, pattogó nyílvesszők közepette, magára öltötte a bőrkabátot, de nem viszonzta a tüzelést. Szerencsére maga sértetlen maradt, ám az apród halálos sebet kapott.

Dick észrevette, hogy az ellenség lassan, de megállíthatatlanul nyomul a piactérről előre. Erre várt csak. Az utolsó percben, amikor az ellenség már egészen megközelítette a barikádokat, Dick harsány hangon tüzet vezényelt. A sikátor ablakain kihajoló lövészek íjairól egyszerre repült ki a halálhozó nyilak tömege. A lancasteriek nem számítottak ilyen erős ellenállásra, egy percre megtorpantak, de utána harsány csatakiáltással megrohmozták a barikádokat. Dick emberei keményen védekeztek, de nem bírták megakadályozni a torlasz szétrombolását. Az ellenség benyomult a sikátorba, s itt elkeveredett kézitusa kezdődött. Ember ember ellen harcolt, lándzsával és szekercével, némán összeszorított fogakkal. Mivel rombolni mindig könnyebb, mint építeni, a lancasteriek hamarosan szétszedték a torlaszt, mely végül összeomlott. De a sikátor belsejében Dick emberei jobban állták a sarat. Előbb a gyalogosokat ölték halomra, mire az életben maradtak megfutamodtak, és rövid tétovázás után a lovasok is követték példájukat. Lovaikat visszafordítva, a piactérré próbáltak visszavonulni. Az ablakokból még sűrűbben szálltak utánuk a hosszú nyílvesszők, hol egy lovast döntve ki nyergéből, hol meg egy paripát találva el; az összerogyó állat néha lovasát is maga alá temette.

A lancasteriek egy része a másik irányba próbált menekülni. Ám a sikátor innenső végén, az Ostábla fogadónál Gloucester tartalék csapata fogadta őket. Rettentő vérontás következett, melyből a púpos herceg is keményen kivette a részét. Tíz percben sem telt, és teljesen megtisztították a sikátort az ellenségtől. Egyetlen lancasteri sem maradt életben.

Dick csak ekkor törölte le homlokáról a verítéket. Véres kardját a magasba emelve, diadalmas éljenzéssel ment a herceg elé.

Gloucester leugrott a nyeregből, és Dick felé sietett. Arca sápadt volt, mint a gyolcs, de szemében mámoros tűz égett. Hangja, amikor megszólalt, rekedt volt, de így is ujjongó. Minden idegszála a sikert, a győzelmet ünnepelte. Végignézett az utcán, a sebesültek, halottak és elhullott lovak látványa vad, kegyetlen örömmel töltötte el.

– Richard Shelton – kiáltotta mosolyogva –, az ön bátorsága tetszik nekem! Térdeljen le!

Azok a lancasteriek, akiknek sikerült a piactérré visszavonulniuk, megemberelték magukat, és újra nyilazni kezdtek. A herceg nyugodtan állt a sikátor közepén, a legnagyobb nyílzáporban, szemrebbenés nélkül kirántotta kardját, és megérintette vele Richard vállát. Ott az utcán, a csata színterén lovaggá ütötte.

– Most pedig, Sir Richard – folytatta –, ha megpillantja Risingham lordot, tüstént értesítsen, még ha az utolsó szál emberét kell is hozzám küldenie. Inkább lemondok az egész Shorebyről, mint arról a gyönyörűségről, hogy személyesen vívjak meg Risinghammel! Mert ne felejtse el, lovagom, ha Risingham nem az én kardomtól esik el, az egész győzelem fityinget sem ér számomra!

Ekkor előlépett egyik tisztje, és így szólt:

– Hercegem, esdve kérem, ne kockáztassa drága életét fölöslegesen! Húzódjunk be az egyik házba.

– Bolondokat beszél, Catesby! – felelte Gloucester. – Ahol leghevesebb a csata, nekem ott a helyem! Ami meg a kockázatot illeti, ha ön is csúf torzszülött volna, mint én, akit még az utcagyerekek is kigúnyolnak, akkor a dicsőség édes italát, a diadal egyetlen percét többre becsülné, mint a hosszú életet! Nem húzódjunk fedezékbe! De ha akarja, megnézhetjük, hogy áll a csata a többi ponton. Ezt az utcát itt megvédi a névrokonom, Sir Richard Shelton, még ha térdig kell is vérben gázolnia érte. Benne megbízhatunk. De jegyezze meg, Sir Richard – folytatta Dick felé fordulva –, a csata még nem fejeződött be. Lehet, hogy a java még hátravan.

Közvetlenül Dick elé állt, mélyen a szemébe nézett, aztán mindkét kezét megragadva úgy megszorította, hogy az újdonsült lovag ujjai hegyén majdnem kiserkent a vér.

Dick lesütötte szemét. A vakmerő, diadalittas öröm és a kegyetlenség, amit a herceg szeméből kiolvasott, szorongással töltötte el. Ez a fiatal Richard herceg éppen olyan becsvágyó, mint az ősei*. Harcban vitézül megállja helyét, az kétségtelen, de hogy békében milyen lesz, nagy kérdés. Barátsága könnyen veszélyessé válhat – gondolta Dick megborzongva.

---

* Apja, Yorki Richard indította el a rózsák harcát nagyravágyásában, de akkor már tíz éve csatában esett el

3. A CSATA UTÁN

A nyilazás megritkult. Mindkét fél belefáradt a küzdelembe. A piactér most üres volt, csak a hóban heverték elszórtan sáros, véres halottak és haldoklók. Dick számba vette veszteségeit. A reá bízott száz katonából alig hetven maradt életben.

Gyorsan múlt az idő. Jó lett volna, ha Gloucester segédcsapatai minél előbb megérkeznek. A lancasterieket annyira elcsüggesztette a vereség, hogy újabb erős támadás teljesen szétszórta volna őket. Az egyik ház falára épített napóra tízet mutatott. A fagyos téli táj szinte szikrázott a délelőtti napfényben.

Az egyik íjász könnyebb sebet kapott. Dick segített neki karját bekötözni.

– Ilyen fiatal parancsnokom még sohasem volt – mondta a katona. – De jól is harcolt, megérdemelte a herceg dicséretét.

– Nem ez a fontos – háritotta el a hízelgést Dick.

– Dehogynem! – erősködött a katona. – A herceg nemcsak jutalmazni tud, hanem büntetni is. Ha valaki nem állja meg a helyét, szigorúan megbünteti.

– Mégis úgy látom, a katonák szeretik.

– Tűzön-vízen át követik – bölintott a katona. – Mert a saját életét sem kíméli, s győzelem esetén bőkezűen szórja az aranyait.

Dick körülnézett.

– Ez a nagy csend nem tetszik nekem – mondta. – A lancasteriek talán terveznek valamit. Még megeshet, hogy kellemetlen meglepetésben lesz részünk.

S mintha csak az ő szavait akarnák igazolni, néhány lancasteri katona bukkant fel a piactéren. A környező házakból egyre többen csatlakoztak hozzájuk. Egyelőre még nem lőttek, mintha a jeladást várták volna az ellentámadás megkezdésére.

Dick nyugtalanul nézelődött minden irányba. Burkolt veszélyt szimatolt, csak nem tudta, hol fog jelentkezni.

Egyszerre csak a háta mögött – abban a sikátorban, amelyet már-már a saját erődjének tekintett – kicsapódott egy ház kapuja, majd az ablakai is, s lancasteri íjászok ugrottak elő. Villámgyorsan csatarendbe álltak, megfeszítették íjait, és nyílzáporral öntötték el Dick hátvédjét.

Ugyanakkor elől, a piactéren is lövöldözni kezdtek, és rohamra készültek az egyszer már feldúlt, de sebtiben kijavított és megerősített barikád ellen.

Dick menten összeszedte szétszórt embereit, és felvette a harcot mindkét irányban. A lancasteriek, úgy látszik, a hátsó kerteken át lopakodtak be a sikátor kihalt házaiba, s vad diadalordítással törtek elő, abban a hitben, hogy most már túlerőben vannak, s játszva lemészárolják a sikátorba szorult yorkiakat. Dick maga is belátta, hogy ezt az őrhelyet nem tarthatja sokáig. S mivel az Ostábla felől nem kapott segítséget, arra a következtetésre jutott, hogy más pontokon is nehéz a helyzet, sőt könnyen lehet, hogy az egész yorki sereget komoly veszély fenyegeti.

Jó félóra hosszat valóban ez volt a helyzet, és az újonnan kibontakozó csata döntő pontja éppen Shelton barikádja volt. Ha kevésbé elszánt tiszt áll ott, át is törték volna a yorki csapatok laza láncát. Ám Dick katonáinak élére állt, és bátorságával fellelkesítette őket. Többször visszaszorította a lancasterieket, de azok újra meg újra nekirugaszkodtak.

Ekkor hangos trombitaszó hallatszott egy másik külváros felől, s a yorkiak diadalmas harci kiáltása elárulta, hogy ők kaptak segítséget, s most erőiket egyesítve rohamra indulnak. A sikátorban harcoló lancasteriek visszabújtak a házakba, és a kerteken át a piactérré szivárogtak. Nemsokára onnan is kénytelenek voltak hátrálni. Nyilvánvaló volt, hogy Gloucester csapatai most már végleges győzelmet arattak.

Hátravolt még a shorebyi csata rövid, de látványos harmadik felvonása. A yorki lovasok forgószélként vágattak a piactérré, és elsöpörték az ellenséget, mely eszeveszetten, rendetlenül szétfutott. A yorki lovasok karddal és lándzsával kergették őket.

A legnagyobb kavarodás kellős közepén a púpos herceg viaskodott. Már most, ilyen fiatalon biznyságot tett halálmegevető bátorságáról és konokságáról, mely évekkal később trónra segítette ugyan, de a bosworthi csatátna végzetét okozta.* Nagy, erős lova hátán rontott az ellenségre, véres kardjával sebeket és halált osztogatva. Szüntelenül a lancasteriek fővezérért, Risingham lordot kereste, s végül ráakadt ott, ahol leghevesebben tombolt a harc. Egy pillanatig szembenéztek egymással – a magas termetű, ragyogó páncéljában is könnyen mozgó, tapasztalt harcos és a vézna, beteges, nyomorék fiú. Mindketten várták ezt a pillanatot – aztán összezsaptak.

Shelton szíve elszorult. Maga sem tudta, kiért izgul. A párviadal rövid ideig tartott. Shelton csak annyit látott, hogy Risingham alábukik, és eltűnik a kavargó tömegben. A púpos újra felemelte széles kardját, de már más fejre sújtott vele. Kétségtelenül övé volt a győzelem.

De az is kétségtelen, hogy a csata kimenetelében – hétszáz főnyi erősítés idejében történt megérkezésén kívül – nagy része volt Sheltonnak is, aki bátran védelmezte fontos posztját. Neki köszönhette első nagy győzelmét az

---

* A bosworthi csatátna III. Richard vereséget szenvedett, és életét veszítette (1485). Halálával ért véget a rózsák háborúja

a púpos ifjú, akit III. Richard néven tart számon az utókor.

Dick nem sebesült meg, de halálos fáradtság tört rá, minden tagja fájt, s úgy érezte, mintha a csontjait összetörték volna. De a pihenés ideje még nem érkezett el.

Shoreby-t elfoglalták; nyílt város volt, polgárait nem lehetett vádolni azzal, hogy ellenállást tanúsítottak volna.

Dick mégis tudta, hogy a városnak lakolnia kell, s a háború legborzalmasabb szakasza csak most következik. Gloucester Richard nem olyan vezér volt, aki feladatának tekintené, hogy megvédje a lakosságot az erőszaktól. Még ha akarta volna, akkor sem bírta volna durva zsoldosait a fosztogatástól visszatartani.

Így hát egyedül Dickre hárult a feladat, hogy Joannát megoltalmazza. Szemügyre vette embereit, s kiválasztotta közülük azt a hármat, akinek engedelmességére feltétlenül számíthatott. Félrevonta őket, és megmagyarázta nekik, miről van szó. Együttal nagy jutalmat ígért nekik, ha segítségére lesznek, amit meg is fogadtak. Erre késedelem nélkül elindult velük a belváros felé. Átvágtak a piactéren, amely feldúlt csatatérre változott, de már teljesen elnéptelenedett.

A piactéren túl, az előkelő negyedben fosztogatók garázdálkodtak. Voltak házak, amelyeket szabályosan megostromoltak. A védekező lakók az emeletről forró vizet öntöttek a katonák fejére, székeket és asztalokat dobáltak le rájuk, de végül a katonák betörték a kaput, és a ház lakóit kardélre hányták. A hóban lépten-nyomon holttestek hevertek. Ám ezektől a szokványos esetektől eltekintve, a legtöbb ház kapuja nyitva állt, a lakosság elmenekült, a szobákat kirabolták, a berendezést itt-ott felgyújtották.

Dick gyorsan elhaladt a részeg katonák mellett, s hű embereivel a nagytemplom felé igyekezett. A főutcára érve rémült kiáltás tört ki ajkán. Sir Daniel palotája szármalmas látványt nyújtott. Minden ablaktáblája szétzúzva, a kapuk betörve, az ajtókat mintha vihar szaggatta volna ki sarkaikból. Katonák tömege áradt ki és be szüntelenül, zsákmányt cipelve vagy keresve. A felsőbb emeleteken a fosztogatók, úgy látszik, ellenállásba ütköztek, mert éppen akkor csörömpölve szétzúztak belülről egy ablakot, s egy kék-piros ruhába öltözött katona repült ki rajta, le az utcára.

Dick szíve elszorult aggodalmában. Mint egy eszelős, úgy rontott előre, társait megelőzve. Utat tört magának a kaput előzőnlő tömegben, s kettesével ugorva át a lépcsőket, rohant fel az emeletre, abba a szobába, ahol Joannától legutóbb elvált. A szoba most egyetlen romhalmaz volt. A betört szekrények, a feldöntött bútorok, a letépett faliszőnyegek utolsó reményességét is szertefoszlatták.

A sarokban néhány kisebb felgyújtott bútordarab füstölgött. Dick ösztönös mozdulattal gyorsan eltaposta a tüzet, aztán tétozáva megállt. Sir Daniel, Sir Oliver és Joanna nyilván nincs már a házban; de ha sikerült is elmenekülniük, milyen sors várt rájuk a Shorebyből kivezető úton?

Egy katona rohant el mellette. Dick megragadta a karját.

– Mondd csak, bajtárs, mikor foglaltátok el ezt a házat? – kérdezte.

– Az ördögbe! – felelte. – Eressz el, vagy ütök!

– Azt én is meg tudom tenni, ha nem beszélsz velem tisztességesen! – kiáltott rá Dick.

A katona ki akarta tépni karját a markolásból, de Dick olyan erővel szorította a páncéljához, hogy majd megfulladt.

– Beszélj, vagy megfojtalak! – sziszegte.

– Bocsánat! – lihegte a katona. – Nem vettem észre, hogy az úrfi tiszt. A ház már egy órája a kezünkben van.

– Ismered Sir Danielt?

– Igenis!

– A házban volt, amikor betörtetek?

– Éppen akkor nyargalt ki a kerten át a hátsó kapun.

– Egyedül?

– Dehogy! Egy tucatnyi lándzsás kíséretében.

– Lándzsásokkal? Nem fehérnéppel?

– Igazában nem is tudom – felelte a katona. – De fehérnépet nem találtunk a házban, annyi bizonyos!

– Jól van, mehatsz! – mondta Dick.

Megint tanácstalanul bámult maga elé fél percre, aztán hirtelen jó ötlete támadt. Leszaladt a lépcsőn, átvágott a kerten, s a nagytemplom elé sietett. A főkapu tárva-nyitva állt. Odabenn polgárok zsúfolódtak össze családtagjaikkal s legértékesebb holmijukkal, abban a reményben, hogy a templom megoltalmazza őket, s a zsoldosok nem törnek be ide is. A főoltárnál teljes díszbe öltözött papok könyörögtek isteni irgalomért. Éppen amikor Dick belépett, a kórus is megszólalt, s a boltíves falak visszaverték a karének hangjait.

Dick egyenesen ahhoz a lépcsőhöz sietett, amely a toronyba vezetett. Egy magas pap állta el útját.

– Hová mégy, fiam? – kérdezte szigorú hangon.

– Atyám, ne tartóztass fel – felelte Dick. – Gloucester herceg tisztje vagyok.

– Folyik még a csata? – kérdezte a pap.

– A csata már rég eldőlt, atyám. Lancasterék mindent elvesztettek. Lord Risingham – Isten nyugosztalja lelkét – holtan maradt a csatatéren. De nem beszélhetek tovább. Sürgős dolgom van.

Félretolta a papot, és felrohant a csigalépcsőn.

A nagytemplom tornyából pompásan át lehetett tekinteni a várost. De nemcsak a várost, hanem az egész

környéket is, szárazon és vízen. Az idő már dél felé jár, a nap ragyogóan sütött, a hó szikrázott. Amint Dick lenézett, felmérhette a csata pusztításait.

Tompa moraj hallatszott fel az utcáról, elvéve még kardok és dárdák csörömpölése is. Egyetlen hajó sem maradt a kikötőben, még csónak sem; de a tengert telepettyezték a menekülőkkel zsúfolt bárkák és vitorlások. A parton is lehetett menekülőket látni, többnyire lóháton, csoportosan is. Más lovasok – nyilván yorkiak – üldözőbe vették, és igyekeztek visszakergetni őket. A hóban rengeteg holttest és lótetem hevert. A kikötőben néhány lancasteri katona még védekezett; a kocsmákban húzódtak meg, onnan nyilaztak. Két ház javában égett, a füstfelhő kitereljesedve szállt fel a magasba.

Az erdő peremén vagy legalábbis közel az erdőhöz, nagyobb lovascsoport vágatott Hollywood irányába. Már számukkal is magukra vonták a toronyból kémlelő Dick figyelmét – ennyi menekülő lancasterit egy csomóban még nem látott. Nagy, sötét barázda maradt mögöttük a hóban. Dick pontosan követni tudta szemével nyomaikat, még azt is megállapíthatta, melyik ponton hagyták el a várost.

Mialatt figyelte őket, baj nélkül eljutottak az erdő kopár fái alá. Amint kissé elkanyarodtak, páncéljukon megcsillant a nap, s színeiket is jól fel lehetett ismerni.

– Kék és meggyipiros! – kiáltott fel Dick. – Istenemre! Kék és meggyipiros!

A következő pillanatban már száguldott le a lépcsőn.

Első dolga az volt, hogy megkeresse Gloucester herceget, s megkérje: engedje el, és adjon mellé megfelelő számú fegyverest. A harc a város belsejében teljesen megszűnt. Amint Dick ide-oda rohangált a főparancsnokot keresve, az utcák tele voltak ácsorgó vagy sürgölődő katonákkal; az előbbieket többnyire részegen tántorogtak, az utóbbiak pedig a zsákmányolt holmi alatt roskadoztak, mert többet akartak cipelni, mint amennyit elbírtak. Dick hiába kérdezgette őket, nem tudták megmondani, a herceg hol van. Végül a merő véletlen segített rajta: egyszerre csak megpillantotta a herceget, aki lóhátról osztogatta parancsait az utolsó hadműveletre, hogy kipiszkálja a lancasteri íjászokat a kikötő melletti kocsmákból.

– Sir Richard Shelton – kiáltotta a herceg – , jó, hogy találkoztunk! Többszörös adósa vagyok. Megmentette az életemet, amit nem becsülök sokra, de hozzásegített a győzelemhez, melyet annál többre becsülök. Nézze meg ezt az embert, Catesby! – fordult az adjutánsához. – Ha tíz ilyen kapitányom volna, meg se állnék Londonig. Nos, Sir Richard, mit kíván tőlem? Gondolkozott már azon, hogy mi legyen a jutalma?

– Nem kell gondolkoznom, nagyuram! – felelte Dick. – Kicsúszott a kezemből egy ember, akit gyűlölök, s magával hurcolt valakit, akit mindennél jobban szeretek. Kérem, adjon mellém ötven lándzsát, hogy utolérjem őket. Ha ezt a kérésemet kegyesen teljesíti, nincs több kívánságom.

– Hogy hívják az illetőt? – kérdezte a herceg.

– Neve Sir Daniel Brackley! – felelte Dick.

– Dögvész reá! Pusztuljon a kétszínű hazudozó! – kiáltott fel Gloucester. – De ez nem jutalom, Sir Richard! Inkább újabb szolgálat, melyet nekem tesz, újabb érdemmel növelve tartozásomat. Catesby, adja mellé azokat a lovasokat, ön pedig, Sir Richard, törje csak a fejét, aztán mondja meg, milyen jutalmat – birtokot, rangot, kitüntetést – szeretne kapni!

Közben a yorki katonák a herceg utasítása szerint rohamot intéztek az egyik kikötői kocsmá ellen: minden oldalról körülfogták, s kihajtották a konokul védekezőket – lancasteri katonákat és matrózokat. Gloucesternek tetszett a hőstett, s lovával közelebb ugratva megszemlélte a foglyokat.

Ketten közülük Lord Shoreby katonái voltak, a másik kettő Risingham lordé. Ám Dick szeme az ötödiken akadt meg, aki nem is volt katona, hanem egy megedzett, de már kissé roskatag tengerész, deres fejű, félig józan, félig kapatos; sarkában egy csapzott kuvasz ugrált, és vinnyogott.

– Mi legyen velük? – kérdezte Catesby.

– Valamennyit felakasztani! – felelte Gloucester szigorúan, szemrebbenés nélkül.

– Parancsára! – tisztelgett az adjutáns, s már intézkedett volna, de Richard Shelton közbelépett.

– Kegyelmes uram – fordult a herceghez –, már tudom, milyen jutalmat kívánok. Kérem, engedje szabadon azt az öreg tengerészt.

Gloucester arca elkomorodott.

– Nézze csak, Sir Richard – mondta bosszúsán –, a háború nem babra megy. Ellenségeimet kivégzem, kivétel és sajnálkozás nélkül. Mert gondolja csak meg, ebben a mi Angliánkban, melyet a pártviszály darabokra szaggatott, alig akad olyan párthívem, akinek ne volna rokona vagy közeli barátja a másik oldalon. Ha mindezeknek kegyelmet adnék, visszadughatnám kardomat hüvelyébe.

– Bizonyára igaza van, uram – felelte Dick. – De ne haragudják meg, ha ígéretére emlékeztetni merészkedem.

Gloucester arca kipirult.

– Jól van! – mondta nyersen. – Nem szeretem a lágyszívűséget, de az alkudozást sem. Ma nagy szerencsét szalasztott el. Ám ha ígéretemre hivatkozik, kénytelen vagyok bitor kérését teljesíteni. De Szent Pálra mondom, ezzel minden tartozásomat leróttam!

– Én is úgy gondolom, kegyelmes uram! – jelentette ki Dick.

– Adják ki neki azt az átkozott tengerészt! – szólt a herceg szárnysegédjének, s lovastul háttal fordított

Sheltonnak.

Dick nem bánta. Már eléggé kiismerte a herceget ahhoz, hogy ne sokat adjon gyorsan és szeszélyesen változó rokonszenvére és kegyeire. Csak egy dologtól félt – hogy a bosszúálló nagyúr most már visszarendeli a megígért lándzsákat. De alábecsülte Gloucester becületérzését vagy legalábbis hiúságát; adott szavát nem szegte meg könnyedén.

– De előbb az ötven lovast ennek a türelmetlen lovagnak! – kiáltotta a herceg az adjutáns után.

Dick most az öreg tengerészhez fordult, aki egykedvűen várta, hogyan dől el a sorsa.

– Arblaster – mondta Dick. – Súlyosan vétettem ellened, de most, remélem, jóvátettem.

– Jóvátette? – vonogatta vállát az öreg. – Hajóm elveszett, és koldus lett belőlem. Ebben az életben már nem vár rám semmi jó.

Dick nem tudta, mit feleljen erre. Belenyúlt egy ember életébe. Most értette csak meg, hogy egy könnyelmű lépés az események olyan láncolatát mozgathatja meg, és olyan tragédiákat okozhat, amelyeket később már semmiféle megbánás sem tud orvosolni.

De nem maradt ideje töredelmes gondolatait tovább folytatni. Catesby kiválasztotta az ötven lovast, s élükön Dick elé nyargalva, leugrott a nyeregből, és feljárnította paripáját az új lovagnak.

– Bevallom, reggel még egy kis féltékenységet éreztem sikerei láttán – mondta mosolyogva. – De most megkedveltem, Sir Richard, s baráti szívvvel ajándékozom önnek ezt a jó lovat.

Dick megköszönte a szép ajándékot, nyeregbe pattant, és lovasai élén elnyargalt. Átvágott a városon, abba az irányba, amelyet feltételezése szerint Sir Daniel követett, amikor a városból elmenekült.

Ám azokra, akik nem bírtak elmenekülni, a pokol minden kínja várt. Az utcákon heverő sebesültek szenvedéseit a kegyetlen fagy is növelte. Sok házból jajveszékelés, asszonyi sikoltozás hallatszott. Dick az imént megbánta, amit Arblaster ellen vétett. Most azt is megbánta, hogy része volt egy egész város elpusztításában.

Végre elmaradtak mögötte Shoreby szélső házai is, és megpillantotta azt a széles ösvényt, amelyet nyilván Sir Daniel csapata taposott ki a hóban, az erdő felé nyargalva; Dick itt kieresztette a gyeplőt, de figyelmét így sem kerültk el az ösvény mentén heverő hullák. Sok közülük Sir Daniel színeit viselte, sőt néhány régi ismerősét is felfedezte az elesett katonák között.

Félúton a város és az erdő közt még több halottat látott egymás hegyén-hátán; a menekülőket itt bizonyára egy üldöző csapat érte utol, és sokat lenyilazott közülük. És ekkor Dick meglátott a hóban egy ismerős arcot. Megállította lovasait, leugrott a nyeregből, és felemelte a halott vagy sebesült fejét. Ennél a mozdulatnál az ismerősnek tetsző arcot félig eltakaró kámzsa hátracsúszott, s fényes, barna, dús hajfürtök omlottak ki alóla. Lassan kinyílt a hosszú pillákkal árnyékolt szempár, és egy gyenge hang ezt sóhajtott:

– Ah... az oroszlánkergető! Vágtasson tovább... talán még megtalálja azt, akit keres!

E szavak után az ifjú hölgy újra elájult.

Dick kulacsából néhány csepp erős pálinkát kényszerített rá, s valahogyan sikerült Joanna barátnőjét másodszer is eszméltre térítenie; aztán felemelte a földről, maga elé ültette a nyeregbe, s folytatta útját.

– Miért visz magával? – kérdezte a lány. – Különcnek?

– Hogy beszélhet így, úrnőm? Shorebyt feldúlták a részeg katonák, oda nem mehet vissza. Mellettem biztonságban van.

– Biztonságban? Hiszen az ellenpárthoz tartozom! Tegyen le tüstént!

– Így, sebesülten? Még csak az kellene!

– Nem vagyok sebesült. Csak a lovamat lötték ki alólam.

– Mindegy! – jelentette ki határozottan Richard. – Akár akarja, akár nem, magammal viszem, s életemmel szavatolok a biztonságáért. Így legalább törlesztek valamit az adósságomból.

A lány egy ideig hallgatott, aztán hirtelen megkérdezte:

– Tud valamit a nagybátyámról?

– Bárcsak lenne jó hírem az ön számára, de sajnos, nincs – felelte Dick. – Láttam Risingham lordot a csatában, de csak egy pillanatra. Aztán eltűnt. Reméljük, hogy talán még él.

4. ÉJJEL AZ ERDŐBEN – ALICIA RISINGHAM

Majdnem bizonyos volt, hogy Sir Daniel saját tunstalli várkastélyát igyekezett elérni. Ám a vastag hó és a közlgő éjszaka sötétje erősen késleltette előrehaladását, s még inkább az, hogy kénytelen volt az országotat elkerülni és az erdőn át lovagolni. Így kevés reménye lehetett arra, hogy napfelkelte előtt eljut a kastélyba.

Dick két taktika közt választhatott: vagy követi egykori gyámja nyomait az erdőn keresztül, s ha utoléri, táborhelyén rohanja meg – vagy pedig a legrövidebb irányban tapos utat a hóban, és lesbe áll Sir Danielre éjszakai táborhelye és várkastélya között valahol.

Mindkét terv komoly kockázattal járt. Azonkívül Dick nem akarta kitenni Joannát egy ütközet veszélyeinek. Ezért amikor elérte az erdő szegélyét, még nem döntött.

Ezen a ponton Sir Daniel kissé elkanyarodott bal kéz felé, az erdő sűrűjébe. Csapata itt keskenyebb alakzatot vett fel, hogy át tudjon vergődni a fák közt. Erőlködésüket jól mutatta, hogy mélyebb nyomokat tapostak a hóba. Az erdőben nagy csend volt, ág se rezdült, egyetlen madár mocorgását sem lehetett hallani.

– Mit gondolsz – kérdezte egyik emberét Dick –, kövessük a kacskaringós nyomokat, vagy vágjunk át nyílegyenest Tunstall felé?

– Ha engem kérdez, Sir Richard – felelte az ember –, amondó volnék, hogy kövessük őket, amíg szét nem szóródnak.

– Bizonyára igazad van, barátom – mondta Dick –, de gondoljunk arra, hogy hirtelen kellett elindulnunk, előkészületek nélkül. Iszákunk és kulacsunk meglehetősen üres. Ha követjük a nyomokat, nem találunk házat, ahol kissé melegedhetünk, s hajnalra üres hassal kell csatáznunk. Az egyenes úton elhaladunk Hollywood mellett, ahol az anyaszentegyház gondoskodnék rólunk. Senkit sem akarok kényszeríteni. Mondjátok meg, fiúk: mit gondoltok?

Az egyhangú válasz az volt, hogy követik Sir Richardot akár a pokolba is. Döntsön, ahogy jónak látja.

Dick megsarkantyúzta lovát, és elindult a lancasteri lovasok nyomán. A menekülők valóságos ösvényt hagytak maguk mögött, s ez megkönnyítette üldözőik útját. Kétszáz lópata csapkodta ütemesen a havat Dick mögött. A lovak horkanása és a lovasok fegyvereinek csörgése felverte a néma erdő csendjét.

Egyszerre csak a hollywoodi országúthoz értek, mely a nyomokat keresztezte. Az országúton túl a nyomok észrevehetően megfogyatkoztak. Sir Daniel nyilván kettéosztotta csapatát, s csak egyik fele haladt tovább az erdőben, míg a másik fele az országúton vágatott előre.

Mivel a kockázat egyforma volt, Dick újra töprengésre kényszerült. Végül az eddigi ösvény folytatását választotta. Egyórai ügetés után kis tisztásra ért, ahol a nyomok úgy elágaztak, hogy legalább egy tucatnyi irányba futottak szét.

Dick kétségbeesetten megállította lovát. A lebukó nap narancsszínű sugarai alacsonyán pásztázták a lombjavesztett erdőt. Az árnyak hihetetlenül meghosszabbodtak. A fagy kegyetlenül csípte az ember ujjait. A szuszogó lovak párája kis felhőkben szállt fel a magasba.

– Túljárta az eszemen – ismerte be Dick. – Forduljunk Hollywood felé. Így is közelebb esik, mint Tunstall.

Igen ám, de az új útirány jóval nehezebbnek bizonyult. Itt nem vezette őket kitaposott ösvény. Küzdelmesen kellett utat törniük a hófúvásban, mely a tájékozódást is megnehezítette. A nap is cserbenhagyta őket, utolsó sugarai baljósan hunytak el. Fekete árnyékban botladoztak, fagyos csillagok bizonytalan fényében.

Elhatározták, hogy pihennek egy kicsit, s megvárják, míg feljön a hold.

A biztonság kedvéért örökét állítottak fel minden irányban. Alkalmas helyen félresöpörték a havat, s tüzet raktak. Az emberek jólesően melengették elgémberedett ujjukat, előszedték iszákjaikból azt a kevés elemőzsiát, amit magukkal hoztak, s elosztották egymás közt. A kulacs kézről kézre járt. Dick kiválasztotta a legjobb falatot, s odavitte Risingham lord unokahúgának, aki a katonáktól kissé távolabb, egy fa tövében telepedett le.

Egy összecsavart lópokrócon ült, s révülten bámult a máglya tűzébe. Dick közeledtére felriadt, mintha hirtelen álomból ébresztették volna. A felajánlott ennivalót nem fogadta el.

– Nemes hölgy – mondta Dick –, esedezem, ne büntessen ilyen szigorúan! Hogy mivel bántottam meg, nem tudom. Igaz, erőszakkal hoztam el, de baráti szándékkal. Mert ha ott marad, nem is merem elgondolni, milyen veszedelmek fenyegetnék. A lovaglás fárasztó volt talán. De ne felejtse el, azért siettem úgy, hogy megmenthessek egy másik angyali teremtet, aki szintén rászorult a segítségemre. Ám nem bánom, büntessen engem, csak önmagát ne! Ha eszik egy falatot, erőt gyűjt az út hátralevő részére.

– Egy falatot sem fogadhatok el attól, aki rokonomat megölte – mondta a lány.

– Nemes hölgy – felelte Dick –, esküszöm, egy ujjal sem nyúltam hozzá!

– Arra tegyen esküt, hogy még él.

– Nem akarom önt gyötörni. Szívem mélyén azt hiszem, már nem él. De nem láttam meghalni. Reméljen – minden lehetséges!

– Ne szóljon hozzám! Hallom, itt Sirnek szólítják. Nyilván a parancsnokuk. Halálos ellenségeim egyik főembere. Sajnálom, hogy annak idején megmentettem az életét. Ostoba és áruló voltam. Nem érdemelte meg.

– De hiszen nem tettem mást, csak azt, ami a kötelességem – védekezett Dick.

– Sir Daniel megmondta nekem, hogy a yorkiak győzelmét ön vívta ki! Látta a barikádon. Ha nincs ott,

győztünk volna! Egészen bizonyos, hogy a nagybátyámat is ön ölte meg.

Dick felsóhajtott. Hiába próbál jól tenni valakivel, ez a köszönet. Arblaster durcás arca jutott eszébe.

– Ilyen szigorúan ítélkezik fölöttem? – kérdezte szomorúan. – Ön, aki Joanna legjobb barátja!

– Mi keresnivalója volt ebben a csatában! – csattant fel a lány hangja. – Ön nem katona, még szinte gyerek! És sohasem tartozott a York-párthoz! Mi vitte oda?

– Meg tudnám magyarázni, ha volna rá idő. Sajnos, ebben az országban egy elszegényedett nemesember nem állhat meg egyedül. Vagy az egyik, vagy a másik táborban kell harcolnia!

– Akinek nincs meggyőződése, ne ránts on kardot! – felelte a fiatal hölgy indulatosan. – Aki csak azért harcol, mert bátorságát akarja fitogtatni, közönséges mézárós. A vérontást csak nemes ügy igazolhatja.

Dick nagyot sóhajtott.

– Igaza van, hölgyem – felelte. – Belátom a hibáimat. Elsősorban léha vagyok, nem gondolok tetteim következményeire. Aztán heves és elhamarkodott vagyok. Legjobb lenne, ha elmennék szerzetesnek, és lemondanék a világi életről.

Alázatos arcán olyan őszinte búbanat tükröződött, hogy a fiatal lány szíve megesett rajta. Szeszélyében egyik végletes érzésből a másikba esett, s hirtelen nagyot kacagott.

– Jó fiú – mondta –, ártatlan, jóságos lélek! Nem tudok önre haragudni.

Váratlan mozdulattal átkarolta Dick fejét, és megcsókolta az arcát. Dick azt se tudta, hová legyen ámulatában.

– Az imént rábeszélte, hogy egyek valamit – folytatta a lány. – Most én beszélem rá. Egy csapatkapitánynak táplálkoznia kell. – Korgó gyomorral nem lehet helyes döntéseket hozni.

– Kedves Miss Risingham – felelte Dick –, az imént úgy lecsepült, hogy a gyomrom összeszorult. Most képtelen vagyok enni.

– Nevezzen Aliciának* – mondta a lány. – Elég jó barátok vagyunk ahhoz, hogy a keresztnevemen szólítson, nem?

– De igen... Miss Risingham – hebegte Dick.

– Nehezen megy, Sir Richard? Majd megszokja. Most már éhes vagyok. Falatozzunk együtt. Ha eszik, én is eszem. De ha kosarat ad, hozzá sem nyúlok az ennivalóhoz.

Mindketten nekiláttak. Dicknek jó gyomra és pompás étvágya most sem mondott csődöt. Közben csodálkozva meresztette szemét Aliciára.

– Oroszlánkergető! – mondta évődve Alicia. – Nem most lát először leányt fiúruhában. Remélem, ezúttal is megnyerte tetszését, akár csak az első alkalommal.

Erre a kacérkodásra Dick lesütötte a szemét. Az új fordulat zavarba ejtette. De a lány még bátrabban folytatta:

– Nézzen meg jól, és mondja meg őszintén: szép vagyok vagy csúnya?

– Nagyon szép! – felelte Dick.

– Szébb, mint Joanna?

– Hát... hát...

– Nem mer válaszolni. De annyit csak mondhat, hogy szépségben felvehetem vele a versenyt.

– Nem... csúnyább – hebegte Dick.

– És akadhat férfi, aki szívesen elvenne feleségül?

– Hogy akadhat-e? Minden ujja kaphat egyet, kisasszonyom!

– Semmi kisasszony! Alicia!

– Igen, Alicia – visszhangozta Dick engedelmesen. A lány nagy lélegzetet vett és kijelentette:

– Tulajdonképpen kárpótlással tartozik nekem, Sir Richard. Megölte Risingham lordot, vagy legalábbis hozzájárult az elpusztításához. Kedves, szeretett nagybátyám volt, azonkívül az eltartóm is, az egyetlen ember a világon, akire támaszkodhattam. Így csak méltányos, ha azt követelem, hogy vegyen el feleségül! Mit szól ehhez, oroszlánkergető?

– Mondtam már, hogy egy ujjal sem nyúltam a nagybátyjához! – tiltakozott Dick.

– Lárifári! Kitér az egyenes válasz elől. Elvesz, vagy nem vesz el?

– Visszavonulok egy rendházba – felelte Dick. – Szerzetes leszek.

– Ha megengedem – mondta a lány szigorú hangon. – De nem engedem meg. Ön hallgatólag is elismeri, hogy az enyém, az én tulajdonom. Különben is micsoda szerzetes lenne önből! Nem önnek való pálya! A férji pálya egészen más, ott még megállhatja a helyét. Megfosztott az otthonomtól, nyújtson helyette új otthont, érti? Ami Joannát illeti, ne aggódjék miatta. Sokan pályáznak a kezére, s egyik gazdagabb, mint a másik. Tehát? Lesz lagzi, vagy nem lesz?

Dick most már habozás nélkül s határozottan felelte:

– Mindent elismerek, Alicia. A vétkeimet, a felelősségemet, az ön jogait is. Ha nincs más megoldás, rendházba megyek, eltűnök a világból. De csak egy lány van a világon, akivel kész vagyok házasságra lépni, s az

---

* Alicia angol női név. Kiejtése Elisa. Viszont a vele rokon Alice név kiejtése Elisz

Joanna Sedley. Nincs az a hatalom, amely arra kényszeríthetne, hogy mást vegyek el. Vagy őt, vagy senkit! Bocsásson meg, ha kissé merészen beszélek, de ha a hölgyek túlságosan merészek, a szegény férfi sem lehet pipogya.

Most kacagott csak Alicia igazán! Még a könnyei is potyogtak.

– Dick! – kiáltotta csengő hangon. – Oroszlánszívű! Balga gyermek! Hát elhitte, amit mondtam? Komolyan vette? Hiszen csak próbára akartam tenni! Joanna a legjobb barátnőm, s boldog vagyok, hogy ennyire szereti! Hűséges, jámbor lélek! Dehogyan vétkez! Nem tehet semmiről, még arról sem, ha az a gonosz púpos elfoglalja Anglia trónját! Édes, kedves Dick, pecsételjük meg a barátságunkat egy újabb csókkal. Most ön csókoljon meg engem, de szívből, igazán! Ha Isten segít, visszaadom a csókot Joannának.

5. ÉJJEL AZ ERDŐBEN – JOANNA SEDLEY

A lovak ezalatt elfogyasztották azt a kis abrakot, amit magukkal hoztak, s kiszuszták fáradságukat. Dick parancsára a tűz maradványait betaposták a hóba, s az emberek újra felkászálódtak a nyeregbe. Dicknek ekkor jutott eszébe (kissé elkésve) az erdőben ajánlatos óvatossági rendszabály: kiválasztott egy erős tölgyfát, s fűrgén felkúszott a legmagasabb ágára. Innen messze ellátott a holfényben fürdő, behavazott erdőben. Délnyugati irányban megpillantotta azt a hangával benőtt magaslatot, ahol ő meg Joanna a leprás maskarával találkozott. És egyszerre csak megragadta figyelmét egy parányi, vörösen ragyogó folt az erdő mélyén.

Most tett csak igazán szemrehányást magának mulasztásáért. Az a vörös ragyogás nyilván Sir Daniel tábornüzének maradványa. Azt a tábornót már régen észre kellett volna vennie s támadásra indulnia ellene, vagy legalábbis óvakodnia kellett volna attól, hogy a saját táborában tüzet gyújtson, és ittletét elárulja. No de mindegy – legalább most ne vesztegessen hiába az időt! Az a magaslat légvonalban körülbelül kétföldnyire van innen, de egy mély szurdok választja el tőle. Lóháton nem lehet átkelni rajta.

Dick úgy döntött, hogy a lovakat hátrahagyja, és csapatával gyalogosan vág neki a kalandos útnak.

A lovak őrzésére tíz embert hagyott hátra. Megbeszélte velük, szükség esetén milyen jelekkel közölhetik kívánságaikat egymással. A főcsapattal Dick indult el a veszedelmes völgykatlan felé, s Alicia Risingham vele tartott, büszkén lépkedett mellette a csapat élén.

Az emberek levetették nehéz páncéljukat, s lándzsáikat is hátrahagyták, hogy könnyebben tudjanak mozogni a nehéz terepen. Így aztán jókedvűen taposták a megfagyott havat a nyájas holdfényben. Némán és a legnagyobb rendben ereszkedtek le a völgybe, melynek mélyén patak csörgedezett, sok helyen hó és jég alatt. A túlsó lankára érve, vagy félmérföldnyire attól a helytől, ahol az ellenséges tábornút parazsa vöröslött, a csapat megállt pihenni a támadás előtt.

Az erdőben olyan mély csend honolt, hogy a legkisebb neszt is jó messziről meg lehetett volna hallani. Alicia, akinek nagyon jó füle volt, figyelmeztetően felemelte ujját, és előrehajolva megállt hallgatózni. Többen követték példáját. De a patak moraján s egy cserkésző róka távoli ugatásán kívül egyetlen hangot sem tudtak észlelni.

– Pedig esküdni mernék, hogy páncél csörömpölését hallottam az imént – súgta Alicia.

– Nem merek vitatkozni önnel, kisasszonyom – felelte Dick –, de könnyen lehet, hogy tévedett. Azonkívül a zajt a mi embereink is okozhatták, akiket hátrahagytunk.

– A hang nem onnan jött, hanem nyugat felől – jelentette ki Alicia.

– Ne törődjünk vele! – legyintett Dick. – Nem akarok itt rostokolni. Ha már belefogtunk, végezzük is el. Majd elvállik, mi lesz belőle. Emberek, gyérünk tovább!

Útjuknak ezen a részén egyre több és több patanyomra bukkantak, s nyilvánvaló volt, hogy közelednek az ellenséges táborhoz, ahol igen sok lovassal kell majd összemérni erejüket. Nemsokára már a tábornút füstjét is látták, amint a fák közül a magasba száll.

Dick parancsot adott embereinek, hogy legyezőszerűen váljanak szét, s a bokrok fedezete alatt lopva vegyék körül az ellenséges tábornót. Ezután biztonságos helyet keresett Alicia számára egy terebélyes tölgyfa mögött, maga pedig óvatosan elindult a tábornút felé.

Néhány perc múlva megpillantotta a tábornót. A tűz még nem aludt ki, mint tévesen gondolta, hanem lobogva égett egy földkupac tövében, kelet felé félig elrejtve. Körülötte egy tucatnyi férfi üldögélt, valamennyien vastag, meleg köpenyegben. Körös-körül a letaposott hó egy egész lovaseszred közelségére vallott, de Dick hiába meresztgette szemét, egyetlen lovat sem tudott felfedezni. Lassanként ráeszmélt, hogy túljártak az eszén. Egy tagbaszakadt, borsisakos férfi melengette szétterpesztett ujjait a tűz fölött: Dick felismerte benne régi barátját s elnéző ellenfelét, Bennet Hatchet. Kissé hátrább két nő üldögélt férfiruhában: Sir Daniel felesége és Joanna Sedley.

– Hála istennek! – sóhajtott fel Dick. – Ha mindent elveszíték, akkor is megtaláltam Joannát! Nincs jogom panaszkodni.

Ekkor a sűrűből rövid fütty hallatszott. Így értesítették Dicket, hogy az átkarolásra settenkedő emberek elvégezték feladatukat: a lánccal két vége találkozott, a tábornót teljesen bekerítették. Bennet is meghallotta a füttyjelet, de még mielőtt fegyvereihez kaphatott volna, Dick rákiáltott:

– Bennet, öreg barátom, add meg magad! Ha ellenkezel, csak fölösleges vérontást okozol.

– Ki az? Istenemre, Shelton úrfi! Hogy én adjam meg magam? Sokat kíván tőlem. Hány embere van?

– Túlerőben vagyunk, Bennet, s be is kerítettük ezt a tábornót! – felelte Dick. – Ilyen körülmények közt Caesar és Nagy Sándor is megadná magát! Ha parancsot adok a nyilazásra, mindnyájan meghaltok!

– Ejnye, ejnye, Dick úrfi, hogy mondhat ilyet? Nagyon sajnálom, de teljesítenem kell a kötelességemet! A szentek oltalmazzák az úrfit!

Ezzel kis kürtöt emelt ajkához, és belefújt. Dicknek kedve lett volna tüstént kiadni a parancsot a támadás megkezdésére, de attól félt, hogy a nyilak a nőket találják el. Miközben tévovázott, Hatch maroknyi csapata felkapta fegyverét; az emberek hátukat egymásnak vetve védelmi állásba helyezkedtek. Joanna felhasználta ezt a percet: felugrott, és Dickhez szaladt.

Dick még most sem ocsúdott fel egészen. Fiatal volt ahhoz, hogy természetesnek tekintse a háború kegyetlenségét; most meg Lady Brackley miatt aggódott. Emberei hiába várták a parancsot, és megzavarodtak. Volt, aki magától kezdett lövöldözni. Az első nyíl Hachet terítette le.

– Rajta, fiúk! – kiáltotta Dick végre feleszmélve. – Mindenki löje ki nyilait, aztán vissza a bozótba! Angliáért és a York-házért!

Ám ekkor lovak patái dübörögtek a keményre fagyott hóban, s az éj sötétségéből száguldó lovasok alakja bontakozott ki.

– Ide mellém! – kiáltotta Dick. – Gyülekező! Roham!

De emberei, akik eddig könnyű győzelemre számítottak, meghökkentek. Ahelyett, hogy parancsnokuk mellé felsorakoztak volna, meglapultak a sűrűben, vagy ami még rosszabb, megfutamodtak. S mire az ellenséges lovasok a táborhelyre érkeztek, Dick csapata eltűnt a színtérről. Néhányat közülük eltapostak, lekaszaboltak, de a többi elillant, mint a kámfor.

Dick most keservesen megtanulta, milyen hiba az elhamarkodottság, s milyen keveset ér a balgasággal párosuló egyéni bátorság. Sir Daniel körültekintőbb volt. Észrevette persze üldözői tábortűzét, s kijátszásukra cselhez folyamodott. Saját tűzük mellett csak néhány embert hagyott, míg katonái zömét egy közeli rejték helyre vezette, hogy onnan hátba támadhassa az ellenséget, ha az olyan botor, hogy lépre megy. Sir Daniel úgy viselkedett, mint egy tapasztalt vezér, Dick meg úgy, mint egy heves, de meggondolatlan kamasz. S most itt állt kedvese mellett, aki bizalommal hozzásimult, de katonáit és lovait elvesztette. Szétszóródtak az erdőben – nehezebb lett volna megtalálni őket, mint gombostűt egy szénakazalban.

– Mennybéli angyalok, segítsetek! – fohászkozott Dick. – Reggel lovaggá ütöttek, s akkor meg is érdemeltem. De az éjjel nem szereztem dicsőséget a lovagi rangnak! Eh, mindegy! Dicsőség ide, dicsőség oda, szaladjunk!

Karon ragadta Joannát, és futni kezdett. Még szerencse, hogy sikerült. Mindenesetre ez volt az utolsó pillanat.

Az erdő csendjét felverte a tunstalliak dühös kiáltozása. A yorkiakat kergetve s kardjukkal vaktában csapkodva nyargaltak a fák közt. Ám Dick rögtön a sűrű bozótba ugrott, magával rángatva Joannát, s ahol lehetett, úgy szaladtak, mint két könnyű lábú szarvas. A hó szikrázott a holdfényben, de a bozót sötét maradt, s Sir Daniel emberei nem vették őket észre. Volt egy-két perc, amikor már-már azt hitték, hogy végük van, olyan közel csörtettek el a lancasteriek mellettük, de aztán minden irányba szétszóródtak, s az üldözők hangja fokozatosan eltávolodott.

– Hát ez csúnya dolog volt – mentegetőzött Dick. – Embereim cserbenhagytak! Ha mellettem maradnak, másképpen történik minden!

– Sose törődj vele, Dick – felelte Joanna. – Az a fő, hogy megint együtt vagyunk!

Dick ránézett, és szíve nagyot dobbant. Igen, ez ő, az egykori John Matcham, zekében és lovaglónadrágban. Még ebben az otromba öltözékben is szép volt, mosolygott, szeméből szeretet sugárzott.

– Gyönyörűm – súgta Dick –, ha csakugyan megbocsátod kontárkodásomat, én vagyok a legboldogabb ember a világon. Igyekezünk egyenesen Hollywoodba. Ott van a te nemeslelkű gyámod és az én jószágos pártfogóm, Lord Foxham. Tőle fogom megkérni a kezdetet. S hogy szegény leszek-e vagy gazdag, dicső nevű lovag vagy senki és semmi – nem érdekel, csak te szeress!

– Dick! – kiáltotta Joanna. – Mondd, csakugyan lovaggá ütöttek?

– Megtörtént, drágám – felelte Dick. – Most már Lady Shelton lesz belőled, feltéve, hogy a feleségem leszel. Akarod?

– Szívvel-lélekkel, Dick!

– Mit hallok itt? – szólalt meg egy csengő hang mögöttük? – Tudtommal szerzetes barátok nem köthetnek házasságot.

– Alicia! – kiáltott fel Joanna. – Élsz? És itt vagy? Hogy kerültél ide?

– Majd elmesélem – felelte az ifjú hölgy, s előlépett a sötétségéből. – Egyelőre legyen elég annyi, hogy mindent a te oroszlánkergetődnek köszönhetek. Egyébként ha érdekel, megmondhatom, hogy nekem is nagyban csapta a szelet.

– Mindent elhiszek, csak ezt az egyet nem – felelte Joanna. – Hogy Dick másnak is udvarolt rajtam kívül? Ugye, nem igaz, édes Dick?

– Édes Dick! – utánozta gúnyosan Alicia. – Szép lovag, mondhatom! Előbb elcsavarja a fejemet, aztán beültet egy tölgyfa mögé, és ottfelejt. Ilyenek a mai lovagok!

– Bocsásson meg! – könyörgött Dick. – Valóban megfeledkeztem önről! Nem szándékosan tettem.

– Még csak az kellett volna, hogy szándékosan hagyjon, faképnél! – nevetett Alicia, majd Joanna felé fordulva így folytatta: – Meg kell mondanom, drága barátnőm, hogy a kedvesed bátor katona, de szerelem dolgában bamba és mulya. Most pedig, gyermekeim, először is csókoljatok meg engem jobbról-balról barátsággal, aztán csókoljátok meg egymást szerelemmel. Erre egy percet adok, egy pillanattal sem többet. Mert minden csóknál fontosabb, hogy jól kilépjünk, és minél előbb eljussunk Hollywoodba. Ez az erdő, úgy vélem, kissé veszedelmes és nagyon hideg.

– De mondd meg igaz lelkedre, Alicia, csakugyan udvarolt neked Dick? – kérdezte Joanna kedveséhez simulva.

– Ó, te bolond, hát elhitted? Az igazság az, hogy én udvaroltam neki, még a kezemet is felajánlottam, ám hallani sem akart másról, csak rólad. De gyerekek, legyetek észnél, s induljunk el végre. Csak tudnám, merre!

– Én könnyen odatalálok, nyugodtan rám bízhatja magát, Alicia – jelentette ki Dick. – Hárommérföldnyire lehetünk Hollywoddtól. Előre!

Így hát megint elindultak, ketten könnyű szívvel, kéz a kézben, míg Alicia mögöttük baktatott, bánatáról megmegfeledkezve. Az erdő csendes volt, csak néha zavarta meg fegyverek csörgése, amikor két ellenséges katona egymásba botlott. Dick ezzel sem törődött, szívét mélységes boldogság töltötte el.

Végül, egy meredek lejtőn a dombtetőre kapaszkodva, megpillantották a hollywoodi völgyet a lábuk alatt. Az apátság nagy ablakai ragyogtak, odabenn száz meg száz fáklya és gyertya égett. A hatalmas épület csúcsíves ormai holdfényben fűrődtek. Az apátság körül tábornüzek lobogtak, s a tájképet kettészelte a befagyott folyó.

– Istenemre! – kiáltott fel Dick. – Lord Foxham emberei még mindig itt táboroznak. Úgy látszik, a herceg üzenete nem érkezett meg. Annál jobb. Legalább kellő erőt tudunk Sir Daniel ellen felsorakoztatni.

Dick tévedett. Lord Foxham katonái nem azért táboroztak itt, mert nem kapták meg Gloucester Richard parancsát. A hírnök megérkezett, és a csapat el is indult Shoreby felé. De félúton újabb parancsot kaptak, mely arra utasította őket, hogy térjenek vissza Hollywoodba, és akadályozzák meg, hogy a szétvert lancasteri sereg erre meneküljön. Gloucester Richard már Foxham segítségével is megnyerte a csatát, s nemsokára maga is megérkezett Hollywoodba. Az ő tiszteletére úszott fényárban az apátság épülete. És mire Dick a két lánnyal odaérkezett, a herceg és egész udvartartása már pazar lakománál ült az apátság hatalmas refektóriumában.

Dicket a herceg elé vezették. Gloucester fáradtan nyúlt el a trónhoz hasonló, magas hátú karszékben, s szokása szerint kezével félig eltakarta sápadt, félelmetes arcát. Balján Lord Foxham ült, aki már majdnem felgyógyult sebeiből.

– Mi újság, Sir? – kérdezte Gloucester herceg Shelton lovagtól. – Elhozta nekem Sir Daniel fejét?

– Herceg uram – felelte Dick, s hangja elcsuklott –, még azt a csapatot sem tudtam elhozni, amelyet rám bízni kegyeskedett. Mít szépítségem a dolgot, csúnyán kikaptam!

Gloucester összevonta szemöldökét, és kegyetlen szeme felvillant.

– Szent Pálra! Kár azért az ötven lándzsásért – mondta.

– Herceg uram – felelte Dick –, nem katonák voltak azok.

– Nem értem – szólt Gloucester. – Hogy van ez, Catesby?

– Lehet, hogy félreérthettem főmagasságod szándékát – felelte a szárnysegéd –, de én csakugyan ötven lovas parasztot adtam mellé, gondolván, hogy a katonákra fontosabb feladat vár.

– Ördöge van, eltalálta! – nevetett a herceg. – Elmehet, Shelton.

– Várjon egy kicsit! – szólalt meg Foxham lord, majd a herceghez fordult. – Ez a fiatalember szerelmes a gyámleányomba, aki eltűnt a csata forgatagában. Mondja, Shelton úr, megtalálta a lányt?

– Meg, uram! Már itt van a házban – felelte Dick.

– No ennek, szívből örülök – mondta Foxham. – Akkor hát, ha a herceg úr megengedi, holnap meg is tarthatjuk az esküvőt. Ez a fiatalember...

– Fiatal lovag – vágott a szavába Catesby.

– Valóban? – csodálkozott a lord. – Nem téved, Catesby?

– Catesby nem téved – mondta Gloucester. – Én magam ütöttem lovaggá, jutalmul azokért a szolgálatokért, amiket nekem tett. Személyes bátorság dolgában velem is felveheti a versenyt, de hadvezér sohasem lehet belőle. Nem hiszem, hogy sokra vinné, Lord Foxham, ahhoz túlságosan érzélgős. Ilyen történelmi időkben is egy lányon jár az esze. De ha mindenáron házasodni akar, isten neki, tartsuk meg az esküvőt!

– Érje be ezzel, fiatalember, akarom mondani, Sir Richard! – mosolygott a lord. – Hamley úr félreáll, már elrendeztem vele a dolgot. Nincs semmi akadály. Holnap meglesz a lagzi.

Dick úgy vélte, legokosabb lesz, ha nem lábatlankodik itt tovább. De még el sem hagyta a refektóriumot, amikor egy hírnök érkezett, kifulladásra és verítékezve. Félrelökte újból a szolgákat, és fél térdre ereszkedett a herceg előtt.

– Győzelem, uram! – jelentette. – Teljes győzelem!

Így aztán Dick – még mielőtt elfoglalta volna azt a vendégszobát, melyet Lord Foxham kijelölt a számára – megtudta, hogy a lancasteri sereg aznap még egy súlyos vereséget szenvedett, az apátságtól körülbelül húszmérföldnyire. A hírt a ház körül hatalmas éljenzés fogadta. Dick úgy érezte, hogy a világ egyetlen óriási rózsakert.

6. DICK BOSSZÚJA

Dick másnap már hajnalban talpon volt, s szépen felöltözött – részben Lord Foxham holmijából, amelyet a lord nagylelkűen felajánlott neki. Elhatározta, hogy sétál egy nagyot, s így próbálja legyőzni türelmetlenségét esküvője előtt.

Néhány percig a hatalmas épület előtt téblábolt, elnézegetve a katonákat, akik fegyvereiket tisztogatták fáklyák világánál a reggeli szürkületben. Azután tovább-ballagott, keresztülágott a táboron, elhaladt az előretolt őrszem mellett, s behatolt az erdőbe. Itt még mély csend honolt, a zúzmarába öltözött fák ágain még egy varjút sem lehetett látni.

Dick nyugodt volt és boldog. A herceg kegyét talán elvesztette, de nem törődött vele. Joanna szerelme és Foxham lord pártfogása mellett bizakodóan nézhetett a jövő elé; s ami a múltat illeti, nem bánt meg semmit.

Miközben tűnődve járkált a fák között, a keleti ég egyre jobban megvilágosodott. Csípős szél kerekedett, s Dick megfordult, hogy visszatérjen a házba. Ekkor észrevett egy settenkedő alakot egy fa mögött.

– Állj! Ki vagy?! – kiáltott rá.

A bujkáló nem felelt, csak kezével integetett, mintha néma lenne. Szerzetesnek öltözött, s kámzsáját mélyen az arcába húzta, de Dick tüstént ráismert: Sir Daniel állt ott.

Dick kirántotta kardját, úgy sietett hozzá. Az alszerzetes csuhájában kotorászott, mintha elrejtett fegyverét akarná előhúzni. Nem szaladt el, hanem egykedvűen várta közeledését.

– No mi az, Dick? – szólalt meg végre. – Karddal támadnál arra, aki már úgyis elbukott?

– Nem törnék az életedre – felelte az ifjú –, ha nem viselkedtél volna olyan galádul. Hű szolgálataimat azzal viszonoztad, hogy meg akartál gyilkolni, akár az apámat.

– Önvédelemből tettem – felelte Sir Daniel. – De most, hogy az a púpos sátán elfoglalta házaimat és birtokaimat, feladom a harcot. Hollywoodba megyek, a szentélyben keresek menedéket. Onnan pedig a tengeren át Frankhonba vagy Burgundiába igyekszem eljutni, hogy új életet kezdjek.

– Nem mehetsz Hollywoodba – jelentette ki Dick.

– Hogyhogya nem mehetek? Ki tiltja meg?

– Én! – felelte Dick.

– Miért?

– Mert én is új életet kezdtek, éppen a mai napon, és éppen Hollywoodban. A nap, amely most van felkelőben, életem legboldogabb napja. Ma lesz az esküvőm. De nem azért tiltalak el innen. Most már Yorkért harcolok, s nem engedhetem meg, hogy ellenség kémlelje ki táborunkat. Ha még egy lépést teszel az apátság felé, kiáltok az őrszemnek, s akkor jaj neked!

– Kegyetlen vagy, fiam.

– Ha az lennék, megölnék, de nem akarok se bírád, se hóhérod lenni. Mehetsz, ahova akarsz, nem akadályozom meg, de az apátságba nem teheted be a lábad.

– Pedig az egyetlen hely, ahol menedékre lelhetek.

– Nem érdekel – felelte Dick. – De ha akarod, megvívhatok velem életre-halálra. Ha párviadalban öllek meg, akkor tiszta marad a lelkiismeretem, és mégis bosszút álltam apámért.

– Könnyen beszélsz, hosszú karddal a kezében, az én rövid töröm ellen – mondta Sir Daniel.

Dick elhajtotta kardját a hóba.

– Lemondok erről az előnyről! – felelte. – Pusztá kézzel állok ki a törőd ellen. Rajta!

– Eh, csak tréfáltam! – mondta Sir Daniel fanyar mosollyal. – Nem akarok több vért ontani. Inkább elmegyek. De remélem, eljön az idő, amikor megbánod, hogy ilyen kőszívű voltál hozzám.

Ezzel elindult, de nem az apátság felé, hanem ellenkező irányban. Nem köszönt el, és Dick sem búcsúzkodott. Némán nézett egykori gyámja után, aki gyors léptekkel, de óvatosan körültekintve igyekezett az erdő sűrűje felé.

Ekkor a bozótból, melyet indák szövevénye sötétített el, hirtelen zengő hang hallatszott. Mintha egy húr pattant volna el. Sir Daniel a szívéhez kapott, s arccal előre a hóba zuhant.

Dick néhány ugrással ott termett mellette, és felemelte. A sebesült arca eltorzult, teste görcsösen megrándult kínjában.

– Fekete nyíl? – kérdezte lihegve.

– Fekete – felelte komoran Dick.

Ebben a pillanatban olyan fájdalom hasított a haldoklóba, hogy valósággal kirántotta magát Dick karjaiból. De ez már végzett is vele.

Az ifjú kegyeletesen eligazította a holttestet a hóban, letérdelt mellé, s imát mondott bűnös lelkéért. Amikor felegyenesedett, észrevette, hogy néhány lépésnyire tőle egy férfi áll fedetlen fővel, mintha csak arra várna, hogy imáját befejezze. Mellette hatalmas íj hevert a hóban. Dick rögtön tudta, hogy Sir Daniel életének ez az ember és ez az íj vetett véget.

Egy lépést tett felé, s csak akkor ismert rá nagy megrendülésében. Az íjász Ellis Duckworth volt.

– Richard – mondta komolyan, szinte szomorúan –, mindent láttam, és minden szót hallottam.

Nagylelkűségben megkegyelmeztél annak, aki nem érdemelt kegyelmet. Én nem voltam olyan lágyszívű. Bosszút álltam ellenségemem. Bosszút álltam helyetted is. Sokáig vártam erre a percre. De most valahogy nem tudok már örülni neki.

– Nem tudom, gyilkosság-e az, ha egy elvetemült gyilkost megölünk – felelte Dick tünődve. – Mindegy. Meghalt. És meghalt Hatch is, akit szívből sajnálok. Ellenségeink közül már csak Sir Oliver van életben. Sok van a rovásán, de nem bánám, ha kegyelmet kapna.

– Azt hiszem, megússza – mondta Ellis. – A fekete nyíl nem fenyeget többé senkit. A banda feloszlott. Tagjai visszatérnek házaikba, ahonnan a zsarnokság elűzte őket. Most a békés munka időszak következik. Felejtsd el, ami történt, Richard, felejts el engem is.

7. BEFEJEZÉS

Kilenc óra tájban Foxham lord átvezette gyámleányát az apátság templomába. Alicia Risingham is elkísérte barátnőjét – mind a ketten az alkalomhoz illő díszes ruhában. Útközben Gloucester herceggel találkoztak. A púpos hadvezér homlokát államférfiúi gondok redőzték, mégis megállt egy percre.

– Ez az a leányzó? – kérdezte, s Lord Foxham válasza után Joannához fordult. – Emeld fel a fejed, kicsikém – mondta. – Hadd lássam az arcodat is.

Hosszasan nézegette a lány arcát, s ajka széle keserűen legörbült.

– Szép vagy, nem lehet elvitatni – mondta végül. – S úgy hallom, hozományod is szép. Mit szólnál ahhoz, ha olyan férjet ajánlanék neked, aki minden tekintetben méltó hozzád?

– Főmagasságú uram – felelte Joanna, szemét újra lesütve –, én már választottam.

– Tudok róla – harsant fel a herceg nyers hangja. – A te Richardod most már lovag, de többre nem viszi, mert nem olyan fából van faragva.

– Engedelmevel, uram, én beérem vele is! – felelte Joanna bátran.

– Mit szól ehhez? – fordult a herceg Foxham lordhoz. – Egy dúsgazdag lord felesége lehetne, és beéri egy szegény újsütetű lovaggal. Éppen olyan hóbotos, mint amaz. A fiúnak tegnap megígértem, hogy bármely kívánságát teljesítem, s tudja-e, mit kért tőlem? Kegyelmet egy koszos, vén tengerésznek! Szent Pálra mondom, feldühösített a bambaságával!

– Éljen az oroszlánkergető! – kiáltott fel Alicia.

– Hát ez kicsoda? – kérdezte a herceg.

– Tulajdonképpen hadifogoly – felelte Lord Foxham. – Sir Richard foglya. A neve Alicia Risingham.

– Nagyszájú! – dünnyögte a herceg mérgesen. – Sürgősen férjhez kell adni!

– Én már kiszemeltem számára valakit – felelte Lord Foxham. – Csak hercegem jóváhagyása hiányzik.

– Ki lenne az? – kérdezte Gloucester.

– Egy rokonom, Hamley. Derék ember, és pártunk tántoríthatatlan híve.

– Akkor rendben van – szolt a herceg. – Szeretem a megbízható embereket. Mit szól hozzá a hölgy?

– Ízlésem megegyezik főmagasságodéval – felelte Alicia. – Ha egyenes ember...

Hirtelen elharapta a szót, és zavarában mélyen elpirult.

– Persze hogy egyenes! – rivallt rá Gloucester. – Ebben a házban én vagyok az egyetlen görbe! Most pedig – folytatta hirtelen hangot változtatva – megbocsátanak, ha magukra hagyom önöket. Egy hadvezérnek az ütközet után is sok dolga van. Hölgyeim, lordom, a viszontlátásra!

Meghajolt, és tisztjei kíséretében továsietett.

– Végem van! – sóhajtotta Alicia. – Megsértettem! Nem is tudom, hogyan csúszott ki a számon.

– Akkor rosszul ismeri – nyugtatta meg Lord Foxham. – Szereti emlegetni a testi hibáját. Eszébe se jut megsértődni.

– Akkor lovag a javából – sóhajtott fel Alicia újra, most már megkönnyebbülten.

– Azt éppen nem mondanám – felelte Lord Foxham –, de ezernyi fontosabb gondja van. Ne késlekedjünk tovább.

A templomban Dick már várt rájuk néhány fiatal tiszt társaságában. Rövid szertartás keretében a szerelmespárt összeadták. Amikor boldogságtól sugárzó, de komoly és megilletődött arccal kijöttek a fagyos napsütésbe, az országúton már folyt a hadsereg felvonulása. Hosszú oszlopokban poroszkáltak a lovasok és meneteltek a gyalogosok Gloucester herceg diadalmas zászlaja alatt. S a sereg nyomában, csillogó páncélú lovagjai közepette, díszes paripáján léptetett a vakmerő, nagyra törő, fekete lelkű púpos is, útban rövid királysága és hosszan tartó hírhedsége felé, mely évszázadok múltán sem hagyta feledésbe merülni aljasságát és gaztetteit.

A lakodalmas menet az ellenkező irányba tartott. Dick és felesége meg barátaik visszatértek az apátság feldíszített refektóriumába, ahol pompás reggeli várta őket. A vidám asztalnál helyet foglalt Hamley is, aki már nem haragudott azért, hogy Joannát elütötték a kezéről; sérelmeit elfeledve buzgón csapta a szelet a szép Aliciának, aki szívesen fogadta udvarlását. Dick és Joan az asztalfőn ült, egymás kezét szorongatva és szüntelenül egymás szemébe mélyedve.

Zavartalan boldogság várt rájuk, ami nagy szó volt azokban a zűrzavaros időkben. Szerencsájukra a rózsák harcának véres és kegyetlen korszaka hamarosan véget ért, s ők csak kóstolót kaptak abból a sok keserűségből és szenvedésből, ami egy polgárháború elmaradhatatlan kísérője. Abban is szerencsájuk volt, hogy nem a feldúlt városok valamelyikében telepedtek le; mindkettőjük ízlése az erdő csendjét és nyugalját kedvelte.

Történetünk szereplői közül még két ember találta meg – ha csak vénségére is – békés, boldog nyugalját Tunstall falvában. Az egyik tengerész volt, de megbarátkozott a szárazfölddel is, különösen ha fiatal pártfogója jóvoltából bőven jutott borra, sörré és pálinkára. A másik öreg is viharos múltra tekinthetett vissza. Valamikor hadilábon állt a törvénnyel, s ezért kapta a Kósza csúfnevet. De a háborús idők után újra megpróbálta a szerzetesi életet, s Fráter Honestus néven lépte át azt a küszöböt, amelyet minden embernek át kell lépnie, ha ütött az órája, és elérkezett a

VÉGE.

A FORDÍTÓ JEGYZETE

A középkor utolsó évtizedeiben Anglia életét az a szörnyű és kegyetlen beháború nyomorította meg, amelyet „rózsák harca” néven emleget a történelem. A háborút a királyi család tagjai és az ország főnemesei indították el és vitték végbe. Az alacsonyabb rangúaknak csak annyi közük volt hozzá, hogy a főurak hatalmi torzszalkodását – mint a történelem folyamán mindig – a nép szenvedte meg... ámbár belepusztult a királyi család nyolcvan tagja, s a régi főnemesség majdnem teljesen.

Stevenson hitelesen ábrázolja a rózsák harca korszakának társadalmi viszonyait. (Ezt a korszakot tükrözik egyébként *Shakespeare királydrámái* is.) A szövevényes események áttekintését megkönnyítheti néhány adat felsorolása.

Kik álltak szemben egymással? A Plantagenet királyi család egyik ága, a *Lancaster-ház*, melynek jelképe a piros rózsza volt, s a másik ága, a *York-ház*, a fehér rózsza tábora. Harcuk harminc évig tartott (1455-1485). Ez körülbelül egybeesik a mi Mátyás királyunk uralkodási idejével (1458-1490). S ide kívánczok még egy évszám: 1492 – akkor fedezte fel Kolumbusz Amerikát.

A Lancaster-házból származott három, egymást követő angol uralkodó: IV. Henrik (1399-1413), utána fia, V. Henrik (1413-1422), majd az ő fia, VI. Henrik, aki 1422-től 1461-ig uralkodott, de 1470-től 1471-ig újra megszerezte a trónt.

A York-házból is három herceg jutott trónra: York hercege mint IV. Edward (1461-1470), utána fia, V. Edward (1470-1483), végül Gloucester hercege, a hírhedt III. Richard (1483-1485).

A rózsák harca valóságos rémdráma, a hatalomvágy rémdrámája. IV. Henrik még egyéves sem volt, amikor királlyá koronázták, s tízéves, amikor a Franciaországban hódító háborút viselő angolok „boszorkányság” vádjával máglyán égetik el Johannát, az orléans-i szűzet, a francia nemzeti érzés feltámasztóját (1431).

Amikor VI. Henriken elhatalmasodott az elmebaj, az uralkodói teendőket Richard yorki hercegre bízták, aki a „Protector” címet kapta (1453-1454). Amikor aztán a király gyógyulni kezdett, Richard erőszakkal próbálta megszerezni a trónt. *Így kezdődött a rózsák harca*. Yorki Richard felkelést szervezett, elfogta a királyt, de a wakefieldi ütközetben elesett (1460).

Yorki Richard legidősebb fia, Edward leverte a lancasterieket, és IV. Edward néven elfoglalta a trónt (1461). Ekkor VI. Henrik felesége, Anjou Margit Franciaországba menekült, majd segélycsapatokkal visszatért Angliába, kiszabadította férjét a Towerből, és újra trónra ültette (1470). A későbbi harcok során Edward újra felülkerekedett, s VI. Henrik a Towerben halt meg (1471).

IV. Edward nem volt éppen lágyszívű. Véres bosszút állt ellenségein. Nem kímélte saját öccsét, Györgyöt, Clarence herceget sem, aki Anjou Margit pártjára állt: 1478-ban a Towerbe záratta, ahol állítólag egy hordó borba fullasztották. (György, Clarence hercege Shakespeare *III. Richard*-jának fontos szereplője.)

IV. Edward utóda fia: V. Edward, a „gyerekkirály” (1470-1483). Báb volt nagybátyja, Yorki Richard fiatalabb fiának, Gloucester hercegének kezében. Ez a fiatal királyt s annak öccsét a Towerbe záratta, örökösödési jogukat semmisnek nyilvánította, s maga foglalta el a trónt III. Richard néven. Később kiderült, hogy a két herceget az ő parancsára álmukban megfojtottak.

III. Richard 1452-ben született, s harmincegy éves korában szerezte meg a forrón áhított trónt, de harmincnégy éves korában már elesett a bosworthi csataterén. Mindössze három évig uralkodott (1483-1485).

Stevenson 1461 táján állítja elénk mint tizenhat éves ifjút. Gloucester valójában csak kilencéves lehetett akkor. Stevenson a „költői szabadság” jogán hét évvel öregíti Gloucestert, hogy története szálait egybefoghassa.

Stevenson néhány vonással pompásan megrajzolja a püpos herceg jellemét, a testi és lelki torzszülöttét, aki végtelen becsvágyában a legkegyetlenebb gaztettektől sem riadt vissza. (Shakespeare koronás gonosztevőnek nevezi.)

III. Richard rémuralmának Richmond grófja vetett véget. Francia földön szervezett seregével partra szállt Angliában, s legyőzte III. Richardot, aki holtan maradt a csataterén. Utána Richmond gróf foglalta el a trónt VII. Henrik néven. A nagy vérengzés után ő volt a *Lancaster-ház* egyetlen életben maradt tagja. Tágabb értelemben a yorki és a lancasteri királyok egyaránt a Plantagenet családból származtak, míg Richmond a Tudor család tagja. Feleségül vette IV. Edward leányát, és így egyesítette mindkét ház jogigényét a trónra. Ezzel véget vet a rózsák harcának. Uralkodásával (1485-1509) a modern angol történelem új korszaka kezdődik. Utóda fia, VIII. Henrik, unokája pedig a nagy Erzsébet.

A belső háborúk során a régi angol főnemesség elvérzett, elgyengült, s nem akadályozhatta meg többé a királyi hatalom megszilárdulását. A harcok végső következménye Angliában a Tudor-monarchia felemelkedése és a protestantizmus felülkerekedése.

Sz. T.

TARTALOM

ELŐJÁTÉK

ELSŐ RÉSZ: KÉT FIATAL LEGÉNYKE

1. John úrfi
2. Az ingoványban
3. A Till folyó révésze
4. Bujdosók
5. Embervadászat
6. Bolyongás az erdőben
7. A kámzsás kísértet

MÁSODIK RÉSZ: SIR DANIEL KASTÉLYÁBAN

1. Dick kérdezősködni kezd
2. Két eskü
3. Szoba a kápolna fölött
4. A titkos folyosó
5. Dick szakít a gyámjával

HARMADIK RÉSZ: LORD FOXHAM

1. Villa a tenger partján
2. Éjszakai párviadal
3. A *Jóreménység* fedélzetén
4. A Rókalyuk

NEGYEDIK RÉSZ: ÁLRUHÁBAN

1. Sir Daniel palotája
2. Gyászima egy kémért
3. A nagytemplomban
4. Lord Risingham

ÖTÖDIK RÉSZ: A PÚPOS

1. A kürtjel
2. A shorebyi csata
3. A csata után
4. Éjjel az erdőben – Alicia Risingham
5. Éjjel az erdőben – Joanna Sedley
6. Dick bosszúja
7. Befejezés

A fordító jegyzete

A kiadásért felel
a *Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó* igazgatója
Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós
Műszaki vezető: Gonda Pál   Képszerkesztő: Szecskó Tamás
Műszaki szerkesztő: Bolgár Ivánné
99 800 példány, 14,5 (A/5) ív, MSZ 5601-59
76-2676. Szikra Lapnyomda, Budapest
IF 2715 – e – 7779